

છોટમ કંત કીરતન માળા.



ભાગ ૧-૨-૩



જાપાની પ્રસિદ્ધ કરનાર.

પ્રુકસેલર મહાદેવ રામચંદ્રની પરવાનગીથી

જાપાનનાર,

પ્રુકસેલર પ્રેમચંદ હઠીસીંમ.

નાનાકાટા—જુનમ.

પ્રવૃત્તિ બીજી.

પ્રત ૧૦૦૦

૧. પુસ્તક અમદાવાદ પાનકોરનાકા ચુડીઓળમાં આવેલા

મનહર પ્રીન્ટીંગ પ્રેસમાં

મોતીલાલ ગણપતરામ કંપાણવાળાએ છાપ્યું.

કીંમત ૦-૧૨-૦

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાશિદ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૮૫૨૨ વર્ગીક

પુસ્તકનું નામ ડિરેક્ટર ડિવિઝન.૫૧

વિષય ૮ - : ૬

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય
અમદાવાદ
ગુજરાતી કૌપીરાઈટ-સંગ્રહ
૮૪૨૨

॥ છોટમકૂત શ્રીતન મઠ ॥

પ્રભાત રાગનાં શ્રીતન ૬

કીરતન ૧ છુઃ

જગ્યરે જીવ અજ્ઞાન આજસ તજી, જગત કરનારને લેને જાણી;
નરદેહ નિરમીયો નીતિ સંભાળવા, આયરે અનીતિ તે અધમ પ્રાણી;
વિધકર્તા તણું દીસે કાપણુ ધણું સુખકર સરજિયો સરજ જેણે;
તેજ ફેલે અતી વાયુ છાદનવતી, અંખ્ય સહુ દેખતી થાય એણે. જ.૨
ધન્ય દયાળને ધરણી કેવી રચી, સિદ્ધ પદ્મરથ યુક્તિ સારી;
ત્રિવિધ પ્રકાર વનમાંહી વનરૂપતી, અખિલ છે અમિત અનંદકારી. જ.૩
પોષવા સર્વને નીર પેદા કર્યું, જ્યોમમાંહી રચી મેઘમાળા;
ચંદ્ર આકર્ષણુ સિંધુ બરતી ચડે, જાય એ જીવિતથી વાણુવાળા. ૪
જ્યોતિષ ચક્ર તું જોને આકાશમાં, દીસતા દિગ્ધ અનંત તારા;
એજ ઉપયોગી છે સરવ સંસારને, ધન્ય હે સદૃષ્ટિ સરજનાર સારા. ૫
તાહરો દેહ તું જોને કેવો કર્યો, અદ્ભુતતા ધણી છેજ એમાં
સરવ વિષયો તણું જ્ઞાન બહુ થાય છે, તત્ત્વ મોટું કર્યું ચિત્ત તેમાં. ૬
બુદ્ધિયે નિશ્ચય થાય બહુ વાતના, એ થકી અધીક ઉદ્યોગ સુજે,
એજ સરજનારને મુઠ સમરે નહી, મંદમતી મલિન પાખંડ પુંજે ૭
સરજનહારનું જ્ઞાન સોદામણુ, સરવને સમજવા યોગ્ય સાડ;
છોટમ સદ્ય સંસારથી ઉદ્ધરે, વચન સુવિચારથી માને માર. ૮

કીરતન ૨ જી

એક આધાર રાખે નિરાધારનો, જેથી સંસાર તું પાર પડશે;

કલ્પિત વ્રાતથી કાજ કાંઈ નર સરે, તોય મથાં કપમ તુષ જડશે. ૧
 સરવથી સિદ્ધ મહારથ મેળવી, કેળવી સ્થિરથર નતિ કીધી;
 અગણિત અંડ કરી અધર ધરિ રાખિયાં, મનુષ્યને સુંદર મુર્તિ દીધી. ૨
 શક્તિ અનંત છે સરવ કરતા વણી, જોતાં અમાધ છે માન જેનું;
 કવિજન શું કહે પાર કોઈ નવ લહે એમ અદ્ભુતપણું છેજ એનું. ૩
 એક એ તાંત છે અખિલ સૃષ્ટિ તણો, તે તણ તુચ્છ તું શું ઉપાસે;
 પાપના બંધ તે કેમ પ્રલે થશે, અંતકાળે કિહાં જીવ જશે. એક ૪
 જીવતાં જાણ્યું તું તાણ્યું સરવે તણ, ભાવશું લે બજા બક્ષ કરતા
 છોટમ સત્ય જાણીને હૃદયે ધરો, ભક્તવસલ પ્રભુ સરવ ભરતા. ૫

કીરતન ૩ બી.

ભેદ જાણ્યા વિના બ્રાંતિ ભાગે નહી, શાંતિ આવ્યા વિના સુખ ન પામે;
 જગતનું મુગ જાણીને અવ્યક્તમાં મક્ત પ્રભુને બજા બધ વિરમે. ૧
 હેતુમાં સરવ સંકેત સરજી તણો, એજ સરજનાર સુવિચાર શક્તિ,
 અરૂપથી સ્વરૂપ બહુ થાય ન જણાય તે, કયાં રહીને કરે સરવ વ્યક્તિર
 દેહ જાતી ગણી કોણ સકશે ગણી, કથન કવિજન કરે કોય કલ્પી;
 આણું તણી જાતિ અતિ જાણીયે શાવતી, જ્યાંલગી લહિ ગતિજલની ૩
 જીવનો ધરમ તે કરમ સંધ્યા કરે, ભોગ સાડ શરે નિત્ય ભમતો;
 સરવનો રાય કહેવાય છે માનવી, વિશ્વ કરતારને હોય ગમતો. ભેદ. ૪
 વિહિત પ્રતિષિદ્ધ એ દરમ છે વેદમાં, ભેદ જાણી બહુ જેમ ભાગે;
 પુણ્યને પાપનાં ખીજ એ એ કહ્યાં, સુખને દુઃખ ફળ અંતે આવે. ૫
 પુણ્યના ભાગિયા, સુધરમે લાગીયા; જાણીને જાગિયા પુરૂષ કાયા;
 પાપ પંથે પળ્યા દુઃખ કઈમ કાયા નરકમાં નારકી પામિ કાયા. ૬
 જીવના કરમની રીતિ એતો કહી, ભાવથી જો પરબ્રહ્મ ભેડે;
 સરવ પ્રતિપાળ દયાળ ધર્મર તણી, ભક્તિથી સાધન સરવ હેડે. ૭

સરેષ્ઠ સદુ ધરમથી મન વચન કરમથી, ગમેથી જમદીશની ભક્તિ કરિયે;
સરવ સિદ્ધાંતનો સાર છોટમ કહે, તે થકી ભવજળ વસ્ત તરિયે. ૮

કીરતન ૪ શુ.

એક કરતાર આધાર સરવે તણા, એ નિસધાર ઝોંકાર આપે;
વિવિધ પ્રકારની વિશ્વ રચના રચે, સાંધી સંબંધ માપે અમાપે. એ. ૧
સ્થૂળને સુક્ષ્મની સાથ સંબંધ છે, વ્યક્ત અવ્યક્તનો સંગ સાધ્યો;
કંઠને શબ્દની સાથ સંબંધ છે, નેત્રને રૂપ સંબંધ બાંધ્યો. એક. ૨
જીભને રસ વિષ નાકને વાસમાં, ચરમને સ્પર્શશું ક્ષીતિ તેવી;
એમ બધાર કહિશ્ય અવિનાશનું, યોગ્ય રચના રચે એવી એવી. ૩
અગણિત અંડોનાથ એ નીત્ય છે શક્તિને સિદ્ધી અનેક એમી;
છોટમ બાવથી એ પ્રભુ જોળખે, બ્રહ્મ સુખ ભોગ આવેજ તેમાં. એક. ૪

કીરતન ૫ શુ.

જગત કરતારને જીવ જીલી ગયા, વિચ્છીની માયાએ સરવ વાણા;
વ્યાસની વાણીનો સાર સમજ્યાનહી; વિષયિના કુંજ વીહારગાયા. ૧
કાષ્ઠ તો બ્રહ્મને નિરગુણ કહી ભજે, સુખવત શુષ્ક અકર્ટ એવું;
ખાંતીથી તેહ તો જગત ભારયું કહે, યાન પામી ગણે શુન્ય જેવું. ૨
છે છતી આંખને અંધ જન થઈ રહે, એમ તો એમની ભુદ્ધિ બુદ્ધિ;
બ્રહ્મ પોતે થતાં કોપ પ્રભુનો થયો. માયાએ તેમને નાંખ્યા બુદ્ધિ. જગ. ૩
માયાને નિત્ય માને કોય માનવી, તો ન કહેવાય પ્રભૂ વિશ્વ કરતા;
આપ ઇચ્છા ધરી બ્રહ્મ સરછી શ્રજે, એમ શ્રુતિમાં કહ્યો બ્રહ્મ ભરતા. ૪
વિશ્વ જો નિત્ય તો બ્રહ્મ કરતા નહી, તો જન તેની ભક્તિ ન કરશે;
બ્રહ્મ ઉપાસના જીવ જ ના કરે, તો ભવસાગર કેમ તરશે. જગ. ૫
વેદનો અર્થ જો શુદ્ધ સમજાય તો, યાન પામે જન તેજ સાચુ;
છોટમ વિશ્વ કરતાર જો ના કહે, તેનું સિદ્ધાંત તો હોય કાચુ. જગ. ૬

કીરતન ૬ કું.

અટપટા દેશ સરવેશ સરનારનો, દેવ અધી દેવ છે નામ જેનું;
 શેષ શંકર અજ વિષ્ણુને ગણુપતી, પ્રકૃતિને પુરુષ ધરે ધ્યાન તેનું. ૧
 અગણિત અંડના અધીપ સુર જેટલા, તેટલા તે પ્રભુને આરાધે;
 વેદને ગુરુ થકી જ્ઞાન પામે નર, તેહને તેહનો મરમ લાધે. ૨
 નામ ને રૂપ ગુણુ જ્યાં લગી વિસ્તરયાં, ત્યાં લગી જાણુવી સરવ માયા.
 માયાના ઉદરમાં સરવ આવી ગયું, દેવ દાનવ નર નાગરાયા. ૩
 માતાનું પોષણુ પામી સરવે મમ્મા, તાતતી વાત કેએ ન જાણી;
 નાશીને મંદ અવિનાશિ માને સદા, નવ કરે બ્રહ્મની ભક્તિ પ્રાણી. ૪
 બ્રહ્મ જે જાણુશે, તે સુખ માણુશે, ઉર વિષે આણુશે એક કરતા;
 છોટમ મોક્ષ સુખ તેજ નર પામશે, મન વિષે બ્રહ્મનું ધ્યાન ધરતા. ૫
 નામ કેએ ગળકો બંધ છોડાયો, એ રાગનાં કીરતન. ૧૪

(એ ગાડી રાગમાં પણ ગવાય છે.)

કીરતન ૧ લું.

જુલ્મમાં શું ફરે બમતો નફ્ટ નર જુલ્મમાં શું ફરે બમતો;
 તને જ્ઞાન મારગ નથી ગમતો, નફ્ટ નર જુલ્મમાં શું ફરે બમતો. ટેક.
 દીનદયાળે દેહ દીધો છે તે સુકૃત સોધન સાર;
 અમૃત મુકી અસન કરે વિષનું તેમાં બહું નથી તારું. નફ્ટ. ૧
 નવરો થયો ત્યારે નિંદાને ચાડી કે ગંદાં ગપોડાં મારે;
 એ જીભ તારી સરપ જીભ જેવી જો તું અનીતિ ઉચારે. નફ્ટ. ૨
 દિવ્ય પિતાનાં કારજ દેખી આંખ્ય ન ખીલે તારી;
 સૂર્ય પ્રકાશે ઉલકને ન સુઝે દેખે જે દોષા અંધારી. નફ્ટ. ૩
 કાને સુણે નહીં કરતાની કીરતી કે શાસ્ત્રના શબ્દ રસાળા;

- દોઝ વાત સુણે ફળ સુી તે સુના સુધરીના માળા. નશટ. ૪
- હાથ વડે ન કર્યું પરમારથ અનરથ દિન ગયા આખા;
જીવ તે જીવગણના સમ જાણે કે સીમાળા કેદી જાખા. નશટ. ૫
- ધુણ્યને પથે પગ નવ ચાલે ને પાપવિષે પજે પ્રાણી;
કમ્પ વૃક્ષ સરખા દુનિઆમાં જન એવું મનમાં સ્યો જાણી. નશટ. ૬
- આવું કહીને વેદ વહે છે તે બ્રહ્મ બુદ્ધિને ન ભાવ;
દુર્ગુણમાં જે દેહ ગમાવે તે પિંડ પરેતસમ કહાવે. નશટ. ૭
- શુદ્ધ ધરમથી સજ્જન ચાત્રે ને તુછ અવિધાને ત્યાજે;
છોટમ નીતિ ને ભક્તિ નરંતર તે પ્રશ્નને પ્રિય લાજે. નશટ. ૮

કીરતન ૨ જી.

- છે સુપનાની જાણ જગત સુખ છે સુપનાની જાણ;
રૂઝ જાણી થવું નહી રાજ જગત સુખ છે સુપનાની જાણ. રેક.
- જગજીતનું સુખ કે દુખ સધળું સ્વપ્ન વિષે નથી રહેતું.
સ્વપ્નમાં સુખ દુખ જે જે થાય તે નિદ્રામાં કોષ નથી લહેતું. જગ. ૧
- મરણ અવસ્થા એજ પ્રમાણે જાણુ વિના જડ થાશે;
નીતિ અનીતિ તણાં ફળ સધળાં જીવની સાથે જાશે. જગ. ૨
- મુરખ નર તે મરમ ન જાણે સમજાને સાચું જાણે;
સુત વિના દારા વપ્રભવ દેખી ગરવ અતિશે આણે. જગ. ૩
- હાણ્ય જાણીને રોવા લાગે હોય લાભ તો હરખે,
ક્ષણભંગુર છે ખેલ ખલકનો પામર જીવ ન પરખે. જગ. ૪
- સમ બુદ્ધિ રહે સધળે દામે તે નર સાચા જાની;
છોટમ સરવ હરિને સમર્પે તેને ચિંતા જાની. જગ. ૫

કીર્તન ૩ જી.

જન્માતે જરૂર જવાના જગતમાં જ્યા તે જરૂર જવાના

જેવા હોય વટાળિયા વાના જગતમાં જાયા તે જરૂર જાણના. ટેક.
 જળના બિંદુ જમાવી પ્રભુએ કીધી છે ઉતમ કાયા;
 કરતાએ કામ સંકેત કરીને મુકી છે મોહ ને માયા. જગતમાં. ૧
 ધરજળ જે ધધર ફેરી અંશુત અગણિત બાતી;
 આ થકી ઉપજે ને આમાં સમે છે જોતાં નથી તે જણાતી. જગતમાં. ૨
 હું હું કરીને દેછે હુંકારો તે તન માને છે માફ;
 દીપ જ્યોતિની પેરે યુગ્મતાં આવી રહે છે અંધાર. જગતમાં. ૩
 મરણ પછી જવું શરણ કામને તે હશે કેવે રૂપે;
 જીવ સ્વરૂપ જીવતાં ન જોયું તે પડિયા ભવકૂપે. જગતમાં. ૪
 જ્યાં લગી સ્વાધીન શરીર તમારે કરી આપ્યું કરતારે;
 ત્યાં લગી સજ્જન સાણા હોય તે વિમલ વિવેક વિચારે. જગતમાં. ૫
 ભાગ્યવંત નર ધડિયે ન ભુલે ભ્રમરો પ્રભુને ભાવે;
 કહે છોટમ તે કાળચક્રમાં ફરી ફરીને નહીં આવે. જગતમાં. ૬

કીર્તન ૪ થું.

આંતિયે જીવ ભમે છે સમજ વિના આંતિયે જીવ ભમે છે.
 નથી દેવત તેને નમે છે સમજ વિના આંતિયે જીવ ભમે છે. ટેક.
 મુળ વિચાર કરે નહીં મનમાં આપ ભુલાયું અજ્ઞાને;
 દિગ્ગમ થાય તે અવળું દેખે પુરવને પછમ માને. સમજ. ૧
 અખિલ લોકનો કરતા ધધર કામ અલોકિક તેનું;
 તેને તજીને અવર ઉપાસે તુલ્ય જાણુપણ તેનું; સમજ. ૨
 ભાસે ભુત જ્યમ ભોળા મનુષને જીવતા જનના જેવું;
 દેવ દેવી કે જે જે દીસે તે સહ જાણવું તેવું. સમજ. ૩
 મનમાં રૂપ અનેક થાય છે તે સહ જાણવી માયા;

તત્તવ વિચાર તપાસ કરે તો બુદ્ધ સરવથા બાજે;
જન છોટમ જગદીશ બળે તો મોહ નિશ્ચાથી જાગે. સમજ. ૫

કીરતન ૫ મું.

શ્રીહરી સાથે એવો સંબંધ મારે શ્રીહરી સાથે એવો;
જ્યમ નેત્રને દિનકર જેવો સંબંધ મારે શ્રીહરી સાથે એવો. ટક.
જે જે શબ્દ થાય જે હામે તે કણુ બેરીમાં વાગે;
તેનો સંબંધ છે તેથી સંગાથે સમજે ને સાઈ લાગે. સંબંધ ૧
સરસ નરસ જે ગંધ હોય તે પવનનો પેરે રેલે આવે;
તેનો સંબંધ નાસિકાની સાથે હોય બહો તે બાવે. સંબંધ ૨
કંચનનો કસ જેવી કસોટી અડતામાં આપ જણાવે;
રસનાએ રસનો સંબંધ રહ્યો છે તે સ્વાદના ગુણને ગણાવે. સંબંધ ૩
સંબંધ ચરમને સ્પર્શ સંગાથે તે જુગતે જથારથ જાણે;
એમ દેહમાં અદ્ભુત રચના કરી કરતાર શ્યાણે. સંબંધ ૪
સકળ ઇંદ્રિયોની સ્નાયુઓ સધળી સોંપી છે મનને હાથે;
માટે સંબંધ ઇંદ્રિયોને મનનો સરવ કામ કરે સાથે. સંબંધ ૫
મુળ પ્રકૃતિ દેહની સાથે એકમેક છે એવી;
છોટમ સરજનહાર સંગાથે તું કર પ્રીતી તેવી. સંબંધ ૬

કી. તન ૬ હું.

આયુષ એળે ગમાવે મુરખ શીદ આયુષ એળે ગમાવે;
ધડી જાય તે પાછી ન આવે મુરખ શીદ આયુષ એળે ગમાવે. ટક.
કરતાની જોડે કારીગરીરે કોએ એવી ક્યમ થાય;
શરીર કરી સોંપ્યું તને એની કિમત કેણે અપાય. મુરખ. ૧
એ ઉપકાર બુલીને બમતાં આચરે કરમ અનિત્ય;
જાણમાં જનમ અકળ ગયો પણ પ્રજા શં ન કીધી પ્રીત્ય. મુરખ. ૨

કુડ કપટ ને છળમાં કળ્યેરે ના ગમ્યો સાચો સુમંગ;	
મેલું મન કરીને પાપી રૂડો બગાડે રંગ.	મુરખ. ૩
દામ દારાને દીકરારે ધામ ધરાનું ધ્યાન;	
કુળ કુટુંબને નાત્યનું તારે અંગે ધણું અભિમાન.	મુરખ. ૪
સાર ઘણો છે મોતનોરે તેનો નથી તને ત્રાસ;	
ઝડપ આવીને ઝાલશે ત્યારે કોઈ ન આવે પાસ.	મુરખ. ૫
ચેતનહારા ચેતશે રે શાની ગુણી ગંભીર;	
બીજાં પશુ દોડે બાપડારે પીવા ઝાંઝવા કેરું નીર.	મુરખ. ૬
આવરદા એનો ભણેરે ધન્ય તેનો અવતાર;	
જન છોટમ કહે જગતમાં જોણે એક ભજ્યા કરતાર.	મુરખ ૭

કીરતન ૭ મું.

ચિત્તની વૃત્તી નીચી અસાનીના ચિત્તની વૃત્તી નીચી;	
જેની અંતર આંખો મીચી અસાનીના ચિત્તની વૃત્તી નીચી.	ટેક.
જેવો સ્વભાવ પાણી તણેરે સંગ સમો રંગ થાય;	
નળને જોગે ઉચું ચડે પણ નીચુને નીચું જાય.	અસાનીના. ૧
કરમ વાસનાના કીચમાંરે તૃણ્યાનું તાણું ડોળાય;	
આપ ન સુઝે આપણું કયમ પરનો મેત્ર ધોચાય.	અસાનીના ૨
સતચુર વચને જો ઠરેરે વાયુ આવે સુવિચાર;	
પોત પ્રકાસે પોતાતાણું તેનો અળગો થાય વિકાર.	અસાનીના. ૩
સતસંગ ગંઝમાં ના ભળેરે માયામાં થઈરે મલીન;	
મહિમા ન જાણે મુળગો જેવો ગંગાને કાંઠે જન.	અસાનીના. ૪

કીરતન ૮ મું.

- એ મન નવ રહે ભમતું ભજન વિના એ મન નવ રહે ભમતું;
હિંડે મોહ માયામાં રમતું ભજન વિના એ મન નવ રહે ભમતું. ટેક
દોહશ હિંડે દોડતું નેવું હરાયું ઠાર;
સદગુણને સોંપ્યા વિના એને કોણ હરાવે ઠાર. ભજન. ૧
- અપળ ગતી એની ધણીરે ક્ષણમાં ફરે સહુ ભોક;
શુભીર સમરથ ધણા પણ મન આગળ સહુ ફોક. ભજન. ૨
- રૂપ રંગ જેને નહીંરે જાતું ન આવતું જણાય;
અંગ આકાર વિના ફરે તેને કોય કયમ ફરી સહાય. ભજન. ૩
- મન મોજો ચૈતનનોરે જ્યાં ઉપજે ત્યાં સમાય;
છોટમ જો બજો બ્રહ્માં ત્યારે તે હામે સ્થિર થાય. ભજન. ૪

કીરતન ૯ મું.

- સમજણ સાધન સાચું સરવ થકી સમજણ સાધન સાચું;
ખિન સમજણ કરે તે કાચું સરવ થકી સમજણ સાધન સાચું. ટેક.
કાષ્ટને મથતાં અમી પ્રગટે તાન પડે જો ટાઢો;
દુધમાં જામણ સમજીને નાખે તો દહિમાંથી માખણ કાઢો. ૧
- રજજીને હામે ભુજંગ બાસે તે સમજે સકળ ભય બાજે;
સ્વપ્ન વિષે જો સિંહ હરાવે તે ભય ન પામેજો જાજે. ૨
- સુઝ સમજ એ અંતર ચક્ષુ તે ગુરૂ ગમે ઉઘડે જ્યારે;
આપણું આપને રૂપ પ્રભુનું જાણે જથારથ ત્યારે. ૩
- સનમુખ વધકુંઠ સમજે તેને અણસમજીને આધે;
કરમ કરે ને કાયાને કષ્ટે તેણે ભરમ નવે બાજે. ૪
- સાગર ગોપદ વૃદ્ધ છે તેને ગગન ગુંજવત થાય;
જોઈએ ને અચળા જાણે જો ગડ હાથ સહાય. ૫

કીરતન ૧૦ મું.

ગુર વિષ્ણુ મરમ ન જાણે કોય જન ગુર વિષ્ણુ મરમ ન જાણે;
 અહા જાણ્યો કોણ ઠેકાણે કોય જન ગુર વિન મરમ ન જાણે. ટેક.
 બાવન અક્ષર માણસ બોલે કળ એ ભરી છે કોણે;
 જીવ દેહમાં રહિને વદે પણ પ્રભુ રચના ન પ્રમાણે. કામ. ૧
 ઔપધ સધળાં માંધીના ધરમાં તે વધક વિના મરે રોએ;
 દાટેહું બન પણ ગુર વિન ધરનું કેમ પડે ઉપબોએ. કામ. ૨
 મહાસિધુમાં નહકા મૂકે મરમી પાર ઉતારે;
 ભેદ લક્ષા વિન બૂલો ભમે તે શ્રમ કરી સરવે હારે. કામ. ૩
 અરક વિના સધળે અંધારૂં પાસ પાડું ના સુએ;
 જન છોટમ ગુર જ્ઞાન મળેતો પ્રકટ પ્રભુને પુએ. કામ. ૪

કીર્તન ૧૧ મું.

મનનો મરમ જો જાણે ચતુર નર મનનો મરમ જો જાણે;
 ઠીક સમજીને રાખે ઠેકાણે ચતુર નર મનનો મરમ જો જાણે. ટેક.
 જળ મધ્યે મછ જેમ રમે છે મગન થઈને મહાલે;
 વિષય વારી મન મમ્મ સરીખું ચારે દિશાયે ચાલે. ચતુર નર. ૧
 જેવું પંખી દડે આકાશે જ્યાં સુધી ગતિ જેની;
 વાતાવરણથી વિશેષ જવાની આગળ ગતિ નથી એની. ચતુર નર. ૨
 મનનાં રચેલાં જે જે પદારથ ત્યાં સુધી મન જાશે;
 મનની પાર મુકુંદ ધિરાજે ત્યાં જતાં લય થાશે. ચતુર નર. ૩
 જ્ઞાનીનું મન જાય અહામાં વિષયનું વિષયે ભમે છે;
 જનતાણું ભગવંત જાનનાં રાત્ર દિવસ રસ લેછે. ચતુર નર. ૪
 નીતિવાળા જનનું મન નિશ્ચલ નીતિ તણ નવ ડોલે;
 શટેલા મનના જીવ ફટાંણા બેડેલા સરખા બોલે. ચતુર નર. ૫

પસ વિસયનો સકળ પસારો તે ઉપર મન દોડે;
છોટમ સહજ સ્વરૂપ વિચારે મનની અવિધાને છોડે.

ચતુર નર. ૬

કીરતન ૧૨ મું.

કરમ સત સંગતિ સાચી જીવડા તું કરમ સત સંગતિ સાચી;
ફરજનની સંગતિ કાચી જીવડા તું કરમ સત સંગતિ સાચી. ટેક.

સહયુધ સાગર અતિ નયનાગર બુદ્ધિ ઉજાગર જેની;

ચાન વિવેક ભક્તિ રસ અરિથો તું પ્રીતિ કરમ તેની. જીવ. ૧

કપટી કુટિલ કઠોર કુકર્મી કાગ સમા જે પ્રાણી;

એવા નરની સંગતિ કરતા હોય ધરમની હાણી. જીવ. ૨

અતિ અગાધ ભવસાગર બરિથો કાચ તરે કયમ હાથે;

બુડતાં જનની બાંહે વળગે તે બુડે તે સાથે. જીવ. ૩

નીતિ નાવને સજ્જન મરમી તેને શરણે જશે,

કહે છોટમ હરિ કશ્યા જેને તે પારંગત થાશે. જીવ. ૪

કીરતન ૧૩ મું.

સુઝ વિના અંધાઈ સકલ ઘટ સુઝ વિના અંધાઈ;

તું તો રૂપ લહે નહી તારું સકલ ઘટ સુઝ વિના અંધાઈ. ટેક.

અરક તેજથી આંખો ઉધડે દુનિયાને તે દેખે;

સુઝ વિના સાઈ ને નરણું સહુ સરખું કરી લેખે. સકલ. ૧

અદકી ઓછી સુઝ સરવને આપી છે કીરતારે;

ઝાઝી મુજે સધળે જીતે હોય ઓછી તે હારે. સકલ. ૨

રથાવર જંગમ જીવ સરવમાં સુઝ પદારથ મોડું;

ઉતમ મુજે અતિ સુખ પામે અધમ સહે દુઃખ મોડું. સકલ. ૩

પરમ દયાળ પ્રભુની કશ્યા જેના ઉપર જેવી;

કહે છોટમ તેના ઉર માંહે સુઝ ઉપજે તેવી. સકલ. ૪

કીરતન ૧૪ મું

જે ગુરૂ વચન વિચારી જીવડા તું જે ગુરૂ વચન વિચારી;
શઠ શું બેઠો છે હારી જીવડા તું જે ગુરૂ વચન વિચારી. ટેક.

હરદમ હરિનું નામ સમરતાં શું બેસે છે નાણું;
મોહ માન મહરમાં મુરખ ખોયું ઉતમ ટાણું. જીવ. ૧

હોંસે કુકરમ કરતો હોડે નીતિ અનીતિ ન સુજે;
અધરો દંડ અખિલ કરતાનો તે પુજને નવ સુજે. જીવ. ૨

પાપસા રણતોં પાપ રણે છે ધન દાટે છે ધુજે;
પરલોક ભોગવવું પડશે રડી રડી ચડશે સુજે. જીવ. ૩

હજીએ દેહ હાથમાં તારે જે ચેતે તો સારું;
કહે છોટમ કરચ દીપ જ્ઞાનનો તો ટળશે અધારું. જીવ. ૪

કીરતન ૧૫ મું

જીવ સ્વતંત્ર ન કોઇ જગતમાં જીવ સ્વતંત્ર ન કોઇ;
પડ્યા કરમ તણે વશ સોઇ જગતમાં જીવ સ્વતંત્ર ન કોઇ. ટેક.

રાજ રાવણને આપ્યું ઇશે કૃપા કરીને જ્યારે;
પાપ કરમથી તરત ભુલિયો અંત થયો એકવારે. જગતમાં ૧

નહૈશ નાક પતિનું પદ પામ્યો વરવાને હિંદીણી;
એક પત્રકમાં અજમર કીધો અવની ઉપર આણી. જગતમાં. ૨

આખી પૃથ્વી એક હાથમાં લેઇ ચાલ્યો પાતાળે;
કનક નયન દિતિનો સુત એવો કુડી નાંખ્યો કાળે. જગતમાં. ૩

મહા કષ્ટથી મરણ તણો બચ હિરણ્યકશિપુએ મટાડ્યો;
કરમે રૂપ કારમું કીધું તતક્ષણ તેજે તાડ્યો. જગતમાં. ૪

એક નખે એક ચોજન અવની ખણુતા બહુ બળશાળી;
સાઠ હજાર સગર સુત એવા બળીયા નાંખ્યા બાળી. જગતમાં. ૫

અખિલ જમત અવલોકન કરતાં નહિ સ્વતંત્ર કોઈ પ્રાણી;
 કહે છોટમ શ્રી બ્રહ્મની ભક્તિ એ નિરભય સુખ પ્રાણી. જમતમાં. ૬
 તું તો હરિ લજ વિલંબ ન કરે, લાડકડા મનુવા એરા. કી. ૪

કીરતન ૧ લું.

તું તો પ્રભૂ પદપંકજ ભજરે, બૂલેલા ભમરા;	
ખીજી તુચ્છ વાસના તજરે, બૂલેલા ભમરા.	ટેક.
વિશ્વ વાડી બહુ રંગનીરે, આવી તને અનુકૂળ;	
ડાળ પાંખડે તું ભમે તને તેનું ન લાધ્યું મુળરે.	બૂલેલા. ૧
આંખ્ય અનોપમ તાહરીરે, ડોળા પચીસ હજાર;	
ખટપટ ને બે પાલડી સારી સુંઠ તારી અણીદારરે.	બૂલેલા. ૨
નવ તત્ત્વે તું નીપનોરે, લેવા સરવનો સાર;	
ભાક્ત મધુર રસ પરહરી સારા લાગ્યા વિષય વિકારરે.	બૂલેલા. ૩
ગુણ ગુણ કરી શું ગણગણેરે, ભેને ગુણાતીત લક્ષ;	
ગુણને તો કાળ ગળી જશે, જુઠો જાણજો ગુણનો પક્ષરે.	બૂલેલા. ૪
એક ધડી આનંદમાંરે, જો ન ધરે હરિ ધ્યાન;	
તે જન પામર જાણવા જેવા સુવર કાગ ને જ્ઞાનરે.	બૂલેલા. ૫
આખો દિવસ એજે ખુવેરે ના કરે તત્ત્વ વિચાર;	
જ્ઞાન પ્રકાશ ગમે નહિ તેતો છુડ જેવા ગમારરે.	બૂલેલા. ૬
સત ગુરૂ સાચા શોધજોરે, ઝોળખવા અવિનાશ;	
છોટમ સરજનહારને એ તો પ્રગટ બતાવે પાસરે.	બૂલેલા. ૭

કીરતન ૨ લું.

તું તો શુદ્ધ વિચારે વલ્લરે. હરિજલના હંસા;	
ગુરૂ જ્ઞાન સરોવર મળ્યરે, હરિજલના હંસા.	ટેક.

- ઠાગની સંગતી તેં કરીરે, કલ્પો કલ્પો રંગ;
મળ તણ મોતીને જો ભેખે, તારૂં ઉજવળ ચાપ જાપ અંગરે હરિ. ૧
- હંસલો હંસને સોધતોરે, લેવા પ્રજુનું ઘાન;
સંસાર સર ઉપર ધણા, દીઠા બગલાને ધારતા ધ્યાનરે. હરિ. ૨
- ઉપર દીસે ઉજળારે, વિધ વિધ ધારે વેશ;
ભાવિક હંસ બુલો પડ્યો, લીધો એ ગુરૂનો ઉપદેશરે; હરિ. ૩
- કોટિક કલ્પ વીતી ગયારે; બમતાં બમની માંહિ;
કર્તાએ જો કરણા કરી, મળ્યા હંસરૂપે ગુરૂ તાંહિરે. હરિ. ૪
- સોહં હંસ જતાવિયોરે, ચૈતન સાગર તીર;
છોટમ અનુભવ મોતિયાં, ખાતાં થઈ ગયું શુદ્ધ શરીરરે. હરિ. ૫

કીરતન ૩ શ્રું.

- તારૂં ખેતર હરણાં ખાય રે, જંજળળી જનુવા;
તે તો ફળવ્રંત ક્યાંથી થાયરે, જંજળળી જનુવા. ટેક.
- પાંચ હરણુ પરિભળ ધણારે' ખીજ વળી દશ આર;
ચોવીસ હરણીના સંગમાં રહ્યા, ત્રણ મોટા કળીઆરે. જંજળળી. ૧
- પેહેલી તો ખાધી શેલડીરે, વળી તે દાઢમ દ્રાખ;
કુલ્યતણા કડકા કર્યા પછી, રણવાની રહી રાખરે. જંજળળી. ૨
- જો જાણે તો જાગજોરે, ધરમ ધનુષ કર ધારય;
ગોફણુ લેજો યાનની, ગુરૂબોધ બંદુકે મારયરે. જંજળળી. ૩
- ધીરજ રાખીને ધરથકીરે, ખેપથી લેત્ર સંભાળ્ય;
આપ ઉગારી આપણું કહે, છોટમ પ્રભુ ભણી વાલ્યરે. જંજળળી. ૪

કીરતન ૪ શ્રું.

- તુંતો મન રૂપી મારમ વશ કરયરે, ગુણવંતા યાની;
તેથી આત્મા કસ્તૂરી ઉધરયરે, ગુણવંતા યાની. ટેક.

એ મારગની નાબી વિષેરે, પ્રભુવ ક્ષુરિ સાર,

વિશ્વમાં ફેરેછેરે વાસના, પણ એ નથી લેનો લગારરે. ગુણવંતા. ૧

દોહજ સોધે દોહતોરે, વિષયારણ્ય મોઝાર;

તેને વશ કરવા તને દીધાં, શ્રી ગુણે હથીઆરરે. ગુણવંતા. ૨

સાતે સ્વરથી સોહામણુરે, જનમાં અનાહત જન;

ઉત્તમ નાદ એમાં વસે એ છે, મારગ આકર્ષણ મનરે. ગુણવંતા. ૩

નાદે મોહયો મરગલોરે, આવીને આધીન થાય;

ભાન હુલ્લે ભમવા તણું, જોથી જરી આગે નવ જાયરે. ગુણવંતા. ૪

મન મરઘ વશ જ્યારે અનેરે, ત્યારે પ્રભુ વશ થાય;

પાપ તાપ ત્યારે ટળે કહે છોટમ સુખીયો થાયરે. ગુણવંતા. ૫

તેંતો ઘટમાં ઘર કીધું વાલમ વરણાગીયારે. એ રાગનાં કી. ૨

કીરતન ૧ લું.

તું તો ન્યારો રહીને ખેલેછે નારાયણા રે તું તો;

તારી ધજ્જા તેહજ માયા તેમાં સધળા બેદ સમાયા;

તું નિર્ગુણ પણ ગુણ તુજમાં દીસે ધણારે. તુંતો ન્યારો ૧

પાણી પવનનો પિંડ બનાવે તેમાં ચૈતન્ય તારૂં આવે;

તુજ હહાપણુ જેતાંમાં કાંઈ નહી મણારે. તુંતો ન્યારો ૨

નટ જયમ પટને ઓથે રહેછે સકળ પુતળાં નાય કરે છે;

ત્યમ તારા કરમાં સરવેના તાતણારે. તુંતો ન્યારો ૩

એક કળે સદુ જગત હલાવે ચમક દ્રષ્ટી જયમ લોહ ચલાવે;

ધજ્જા જ્ઞાન ક્રિયાદિક ગુણ તારા સોહામણારે.

તું ખેલે છે બાજી તારી જાણી ન શકે બુદ્ધિ મારી;

છોટમ તુજને જેતાં બાજે બરમણારે. તુંતો ન્યારો. ૫

કીરતન ૨ જી.

કાયા છે તો નિશ્ચયિન કરમ સમરણ કીરતારનું. કાયા છે— ટેક
જતન કર્યું જહરામાં જેણે તારો દેહ રચ્યો છે તેણે;
એણે કામ કર્યું છે અતિ ઉપકારનું. કાયા છે તો. ૧
પ્રસવ થતાં પેહેલું પય કીધું માતા સ્તનમાં રચી દીધું;
તેણે કારજ સીધું તારા આહારનું. કાયા છે તો ૨.
દાંત દીધા છે ચરવણ ચરવા, અન્ન સરજીયું બિદર ભરવા
કર કીધા કારજ કરવા વ્યવહારનું રે. કાયા છે તો. ૩
કાન નેત્ર કીધાં છે કેવાં, અંગ અમુલ્યક સરવે એવાં;
વળી મોઢું મન કીધું વિવિધ વિચારનું રે. કાયા છે તો. ૪
એ ઉપકાર અપાર વિસારી, તું અવળો ચાલે અવિચારી;
મચ્છરમાં કરમ દુખ છે જમના મારનું રે. કાયા છે તો. ૫
મુર દુર્લભ માનુષ તનુ પામી, લાંપટ ન થવું લુણ હરામી;
છોટમ શરણ ગ્રહીલે સરજનહારનું રે. કાયા છે તો. ૬

પ્રજી તને પ્રસન્ન તે કયમ થાશે. એ રાગનાં કી. ૨

કીરતન ૧ જી.

એ પ્રજીના પદના રે અધીકારી, જેની સરવે રીતી સારી. એ પ્રજી. ટેક
શુભ દૃષ્ટાએ સધળે વરતે મન ઇંદ્રીને કાયા;
નીતિ નીપુણ સુજન આ જગમાં ધન્ય જનનિયે જાયા. એ પ્રજી. ૧
ધન્યરની આગ્રાથી ઉલટાં કરમ નથી આચરતા;
મહેશ્વને જે માહું લાગે તે ભયથી રહે હરતા. એ પ્રજી. ૨
નેત્ર દર્શુ ને હાથ ચરણ એ સરજ્યાં સરજનહારે;
સજ્જન સુધરમ સાધન સાધી આત્માને ઉધારે. એ પ્રજી. ૩
સારા ગુણથી જે સુધરેલા સજ્જન કરે સંગે;

પ્રભુના જન્મ તેને પ્રિય લાગે આશ્વિંદ અંગ ઉમંગે.	એ પ્રભુ. ૪
નિહિત કામ ગમે નહી તેને નિરખી આધા નાસે;	
દુર્જન દુષ્ટ ઘાતકી પાપી પગ ન રહે તે પાસે.	એ પ્રભુ ૬
મુરખ સાથે મન ના મેળે મહા બ્રહ્મને માને;	
કુડ;કપટ ને કથની કોઈની તે નવ ભાવે કાને.	એ પ્રભુ. ૬
નિયમ નિરંતર સત સંગતિનો ચિતથી ચતુર ન ચુકે;	
વિશ્વ તણા કરતારની બક્તિ તન મનથી નવ મુકે.	એ પ્રભુ. ૭
વિદ્યા વિનય વિવેક વિચારે અતુભવ અરુક પ્રકાશે;	
અંતરમાં જે ચોર અવિદ્યા તરત તેહથી નાસે.	એ પ્રભુ ૮
પ્રકટ્યું જ્ઞાન પદારથ જેણે જડને ચૈતન્ય જોયું;	
ધૃતરુત્ત્વ ઓળખાણુ પડ્યું ને ધ્યાને પતક ધોયું.	એ પ્રભુ. ૯
વેમ જાળ્યની મટી વેદના ઠરિયું મન નિજ ઠામે;	
કહે છોટમ નિપજે નર એવા તે પ્રભુ પદને પામે.	એ પ્રભુ. ૧૦

કીરતન ૨ જી.

પ્રભુ તને પ્રસન્ન તે એમ થાએ, જોતું સાચો મારગસાચે પ્રભુ તને ટેક.	
એક ટેક ગુરૂ વચન પાળીને સેવા સમરણુ કરીએ,	
ગુણવંતા થઈ હરિ ગુણ ગાતાં કોય થકી નવ ડરીએ.	પ્રભુ. ૧
કુલ કુટુંબને સગાં સહોદર સરવે સ્વારથ સાડ,	
અંત સમે કોઈ કામ ન આવે બજન કરે તે વાડ.	પ્રભુ. ૨
ઉપર શુદ્ધિ થાય સ્વાનથી મન શુદ્ધ થાયે જ્ઞાને,	
બાહ્યંતર રહે નિરમલો કરતા પ્રભુને ધ્યાને.	પ્રભુ. ૩
જુખ્યા જનને ભોજન દેવું તરખ્યા જનને પાણી,	
કોઈ પ્રાણીને દુઃખ ન દેવું અંશ પ્રભુના જાણી.	પ્રભુ. ૪

સાચા સ્નેહી હોય હરીના તેને સંગે રહિયે

અરપત્ની પાખંડી જનમાં કહે છોટમ નવ જાણ્યે.

પ્રશ્ન. ૫

રાતલહી કેની સંગે જાગ્યા. એ રાગનાં કી. ૨૦

કીરતન ૧ છું.

દયાનિધી દુસ્તર માયા તારી, કઠણ છે કાળ બચંકર બારી. દયા. ૧
જીવને જોડે છે મમતા ધાણી, અચાનના પટાએ આંખ બંધાણી;
વહે પણ ના લહે લાભ કે હાણી. દયાનિધી. ૧

અનોરથ તિલતું ઉમેરણ થાતુ, નથી કાંઈ તે વલે તેલ જણાતું;
અંખનામાં લોભે રહે મન ધાતુ. દયાનિધી. ૨

જીરણ છે જંત્ર મહા કાંઈ મોટા વહન કરે વપભ દેતો ફરે દોટા,
અરેખરો દિસે વસ્તુ ગતે ખોટા. દયાનિધી. ૩

સંસારીને ત્રણા સંસારીને જેવી, ત્યાગી કરે સિદ્ધિની લાલચ તેવી
આશા વશ દિસે છે દેવને દેવી. દયાનિધી. ૪

પડેલા પ્રાણી માયાને પેટે, છુટીને કાય થતા નથી છેટે;
વિના હરિ શરણ મરણ કાણ મેટે. દયાનિધી. ૫

જીવણતા અગ્નિથી ના હોય અલગી, જુઓ એમ જીવને માયા વલગી;
કેન્હી હોય રાખ ઉઠે તોય સલગી. દયાનિધી. ૬

વમારી ભક્તિ વસે ઉર જેને ત્રિગુણમય માયા નડે નહિ તેને.
અહોનિશ છોટમ ધર્યે એને. દયાનિધી ૭

કીરતન ૨ જી

જીવડા સમજી વહે તો સાઈં તેથી સહુ કારજ થાશે તાઈં ટેક
ઈસધુ જલ વૃષ્ટિ રૂપે થઈ વરસે, પીધું જે પરવતે તે પછી ઝરશે;
નદી નદ સાગરમાંહી સંચરશે. જીવડા ૧

પારથી પુરુષ પ્રેરે છે વાણી, બુદ્ધિ પતિ ધાટ ધડે છે નણી;

અક્ષર વડે જીવ નાદ માંહિ આણી.

જીવણ. ૫

એમ પદ પ્રિછી પછી પદ ગાળે, મહારસ મમ થઈ મહલાળે;

કહ્યું મેં તો તારા અર્થને કાળે.

જીવણ. ૩

આય ધણા અર્થ કાચ ઉર આણે, રીઝે હરી ગાની પુરુષને ગાણે.

વિષમના જીવતો વિષય વખાણે.

જીવણ. ૪

જીવ જે દેહથકી નીકળે છે, અક્ષર જઈ આકાશ માંહી બળે છે;

છોટમ કહ્યું વાવેલો ટાય પ્રલે છે.

જીવણ. ૫

કીરતન ૩ જી

સર્વમાં સોહં રામ રમે છે, પ્રગટ થઈ પાધુ પોતામાં સમે છે.

૨૬

શક્તિ ઝોંકાર સ્વરૂપે એની, ત્રિગુણ થઈ ચોવીશ રૂપે તેની;

જન્મતની રચના કરેલી જેની

સર્વમાં. ૧

પ્રથમ મહાતત્વનો સર્ગ બનાવ્યો, ઝોંકાર તેના થકી ઉપજાવ્યો;

દ્રવ્ય ને જ્ઞાન ક્રિયામય કડાવ્યો.

સર્વમાં. ૨

દ્રવ્ય પંચ બૂતને માત્રયો જાણ્યો ક્રિયા થકી ઈદ્રી દશે પરમાણ્યો;

દેવ મન જ્ઞાન શક્તિ ઉર આણ્યો.

સર્વમાં. ૩

છડો અજ્ઞાન સર્ગ ઉપજાવ્યો સર્વ બેળી સુંદર દેહ બનાવ્યો,

તેમાં જીવ અંશ બ્રહ્મનો આવ્યો.

સર્વમાં. ૪

અજ્ઞાને આપ ગયો છે બુલ્લી, માયા મદ મોહ રહ્યો છે કુલ્લી;

મયો છે જ્ઞાન પોતાનું કુલ્લી.

સર્વમાં. ૫

મળે કાચ સદ્ધુર સાચા જ્યારે, કેહ અભિમાન તળવે ત્યારે;

તત્ત્વમસિ લક્ષ્ય બતાવી તારે.

સર્વમાં. ૬

કૃપાનિધિ ગુરૂની કૃપા હોય જેને, શબ્દાતીત સ્વરૂપ જણાશે તેને;

છોટમ કહે આવાગમન નહિ એને.

સર્વમાં. ૭

કીરતન ૪ શ્રુ.

વઠેલા જીવ થયા બ્યભિચારી, પામર નર હોય તે બજે પરનારી; વઠેલાટેક-
જરના કર્મ કરેછે જાણી. થાય તપ તેજ યુદ્ધિયળ હાણી,
પડે છે નર્ક વિષે તે પ્રાણી. વઠેલા જીવ થયા ૧

કર્યા હોય કાટિક તીરથ કાએ, જાય ફળ પરનારીને જોએ;
ઉજવલ નવ થાય કાજળ જળ ધોએ. વઠેલા ૨

કરે પરનારીની સંગતિ જ્યારે, કાટિ પૂજા નિષ્ફળ થાય છે ત્યારે;
શ્રુતિ સ્મૃતિ એમ સદાય ઉચારે. વઠેલા ૩

શુદ્ધ મકલાય નરકને બાળી નીચ પરવારીને નિહાળી;
કરેલાં સુકર્મ નાંખે તે ટાળી. વઠેલા ૪

જરમાં સાર નથી કાંઈ જડતો, પ્રગટ નર દીસે નરકમાં પડતો;
જાય જમ કિંકરને કર ચડતો. વઠેલા ૫

લોકમાં લાજ ઘટે છે તેની, જરમાં યુદ્ધિ રમે છે જેની;
ફજેતી થાય અતિશૈ એની. વઠેલા ૬

રઝળીયા રચુમાંહિ રાવણુ જેવા, તુચ્છ બનીજાય છે સધળા તેવા;
અતીશૈ અધર્મ અણ્યાયા એવા. વઠેલા ૭

શાણુ નર હોય તે સમજી લે છે, સદા પરનારીથી અળગા રહે છે;
છોટમ સદુ મુનિજન એમ વડે છે. વઠેલા ૮

કીરતન ૫ શ્રુ.

દોષના કાજ બચે બ્યભિચારી જરા નથી જોતા વિવેક વિચારી. ટેક
માનેછે લક્ષ્મી દેવીને માતા, દેહે તેને જર કર્મમાં જતા;
કોપે પછી વિષ્ણુ શંકર ને વિધાતા. દોષ ૧

જાય જમકિંકરને કર જ્યારે, લોકની નારી તપાવે ત્યારે;
કરાવે સગ માર બહુ મારે. દોષ ૨

પુણ્ય નર ત્રાસ લેનો નવ આણે. ગુરનાં વચન અસત્ય પ્રમાણે;
તેને જન્મદૂત વૈતરણીમાં તાણે. દોષ ૩

વચન જે વેદ તથા નવ માને, કહો તે મૂઢ ગણે પછી કોને;
પશુથી અધર્મ લખાયા પાને. દોષ ૪

પરણેલી હોય પ્રેમદા સારી, તોય પરનારી બજે વ્યભિચારી;
અરે શઠ શી ગતી થાશે તારી. દોષ ૫

પરણુતાં કીધી પ્રતિજ્ઞા કેવી, માતુ પરનારી માતા જેવી;
બદેલી વાયા વૃથા કરી એવી. દોષ ૬

કોય ધન ધામ ત્રિયાને ત્યાગી, વેષ ધરી થયો ભક્ષો વિતરાગી;
ભમે પર ભસિ સંગે અભાગી. દોષ ૭

ઉત્તમ નર દેહ અમુલક ધારી, હાથે કરી તે નવ જાણો હારી;
છોટમ ભજ પ્રભુ સદા સુખકારી. દોષ ૮

કીર્તન ૬ કું

પાપીને પુણ્ય કર્મ નથી ફળતુ, બળેલું બીજ ઉગે નહી વળતું. પાપી દેહ
ચિત્ત દૂરે ચપળ વિષયરસ ચાખી, અહોનિશ ભટકે છે ઉંમર આખી;
પ્રભુ પદ માંહે શકે નહી રાખી. પાપીને ૧

અહં કૃતી આપ શરીરની આણે, અન્યથી ઉત્તમ આપ વખાણે;
મરે ત્યાં સુધી ધણો મત તાણે. પાપીને ૨

બુદ્ધિ તો નિશ્ચય સાધે નરતો, દોષથી દિલમાં જરા નથી ડરતો;
ભંડારો પાપ તણા રહે ભરતો. પાપીને ૩

મનોરથ મનથથી ઉપજે એવા, પ્રપ્રંયે પરધનને હી લેવા,
ચુને નહો સારા પુરૂષની સેવા. પાપીને ૪

નેત્રે સહુ ભુંડી દ્રષ્ટિયે ભાજે. તેથી તપ તીરથ પુણ્ય પ્રબળજે;
પ્રભુનું તેજ બધે નવ ન્યાજે. પાપીને ૫

કાને પર નિંદા બહેરી બાવે, પ્રભુના ગુણ સુણતાં બિંધ આવે;

કુણ્દિ ચોર પ્રભુના કહાવે.

પાપીને ૬

છબે વડે જુઠું અન્યાયને ચાડી, પુણ્યનો મારગ નાંખે કખાડી;

મારે વિષ વેલી સર્વને વરાડી.

પાપી ૭

હાયે તો કામ હરામ કરે છે, ચોરી હાંચ હિસ્સામાં આજે ધરે છે;

વળી ઘણાં અધમ કરમ આચરે છે.

પાપીને ૮

અરણ્યનો ઝાઝા કુસંગે ચાલે, મમત કરી વડતાં મગનમાં મહાલે;

પુણ્યને પંથે જરા નવ હાલે.

પાપીને ૯

પાપથી પુરણુ ભર્યો ખળ દેહ, માળા ગ્રહી માન મૂકાવ્યાં તેહ;

છોટમ હોય સાચો મનુષ જન જેહ.

પાપીને ૧૦

કીરતન ૭ મું.

સુજનમાં દોષ દુષ્ટ જન દેખે. આપથી ઝોછા અન્યને લેખે; સુજન. ટેક.

શ્વાનને સરખુ છે સાઈ ને નરતું, બસે તેની પાછળ ચોમેર ફરતું;

ફાયની કિંમત તે નથી કરતું.

સુજનમાં ૧

અર્ધ ધુડ આગળ કોય વખાણે, તરત તે જુઠું કહે તે ટાણે;

અધમ નર સુજનમાં દૂષણુ આણે.

સુજનમાં ૨

કાકીલાને કાગ કહે સહુ એવી, નથી એની વાણી અમારા જેવી;

સુજનને દુષ્ટની રીતી તેવી.

સુજનમાં ૩

વનસ્પતી ખીલે વૃષા રૂપેખી, જવાસો જાય બળી તે દેખી;

એવી હોય દુષ્ટની જાત અદેખી.

સુજનમાં ૪

અધમનાં લક્ષણુ સઘળાં એવાં, મુખક અને સર્વ વીંછીના જેવાં;

છોટમ કહે એ થકી કહિએ કેવાં.

સુજનમાં ૫

કીરતન ૮ મું.

અરે જીવ શી ગતિ થાશે તારી, જુઠામાં જન્મ ગયો સહુ હારી. અરે ૦

- ચોરી જારી હિંસાના કામ કરે છે, પાપના ભાર અપાર ભરે છે;
વદનમાંથી વિષ જેવાં વચન કરે છે. અરે૦ ૧
- વિષ્ણુ તજી વેશ્યા બજે છે રૂપાળી, ખુચટ તારાં સુકૃત નાંખેછે બાળી;
કાળજમાં ભાત પડે છે કાળી. અરે૦ ૨
- વ્યસનમાં વણુથી ગયો વ્યભીચારી, મૂઠ થઇ મલિન વાસના તારી;
થયો તું નરક તણો અધિકારી. અરે૦ ૩
- ગાન તો આવળું સમજી લીધું, નાસ્તિક થઇ કર્મ અધટલું કીધું;
અમૃત રસ ઢોળી હળાહળ પીધું. અરે૦ ૪
- વિષય રસ માંહી રહ્યો તું ખુડી કરેછે કરણી નિરંતર ફૂડી;
ઝોચિંતો જશે અચાનક ઉડી. અરે૦ ૫
- જ્યારે જમ કિંકરને કર ચઢશે, પછી તેને માર ધડાધડ પડશે;
રાંક થઇ જીવ નિરંતર રડશે. અરે૦ ૬
- ન્યાયાધિશ ધર્મરાય છે એવો, તેને શિર દંડ દુષ્ટને દેવો.
ઠઠણુ છે ઉત્તર એને દેવો. અરે૦ ૭
- આસ્તિક થઇ આચરશે ગુરુ સેવા, તજીને દુર્ગુણ દુષણુ જેવા;
છોટમ જન નિપજે જનક શુક જેવા. અરે૦ ૮

કીરતન ૯ મું.

- કેદ કરી મુઠ બગાડે કાયા, દુર રહે એવું જાણી જન કાયા, ટેક-
પિયે મધુપાન નીચ જે નરતો, ફળેતી થાય રહે જે ફરતો;
એવાનો જીવ નથી ઉધરતો. કેદ૦ ૧
- કેદ તો આસુરી જીવ કરે છે, બુદ્ધિ ધન કીરતીને કાંતી હરે છે;
ધીરજ ને ધર્મનો નાશ કરેછે. કેદ૦ ૨
- કેદીની વાત કાચ ના માને, ચોરી જારી જૂઠ કપટ કરે છાને;
બરોસો તેનો પડે નહિ કાને. કેદ૦ ૩

કેરી નર થાયજ સધળા ક્રોધી, વિશેષે હોય સુઝનના વિરોધી;
કેરીના એ ગુણુ જોયા શોધી. કે૨૦ ૪

ચડે કેર ત્યારે ફરેછે બકતો, સાંડે તે પુણ્ય કરી નથી શકતો;
ધણા દિન દેહ તેનો નથી ટકતો. કે૨૦ ૫

અમૂલ્ય દેહ બગાડે આપે, પડેછે નરક વિશે બહુ પાપે;
ગરે છે કેરી સદાય સંતાપે. કે૨૦ ૬

કેટી ભોગી બને છે રોગી, જોગથી બ્રહ્મ થાય છે જોગી;
સદા શઠ થામ છે ત્યાગી સંજોગી. કે૨૦ ૭

પુરાતન પાપ હોય છે જ્યારે, વ્યસનમાં જીવ વઢે છે ત્યારે;
છોટમ મળે સદગુરુ તેને સુધારે. કે૨૦ ૮

હીરતન ૧૦ મું.

જીવડા જોને તું આપ વિચારી, ભુલ્યો શઠ શી ગતી થાશે તારી; જીવ. ટેક.
ગર્વમાં થકને ફરે છે ગેસો, પાપનાં કર્મ કરે છે પેહેલો;

મોહ મદમાંહિ થયો મન મેલો, જીવ૦ ૧
ધર્મને પંથે નથી પગ ધરનો, અનિતી અન્યના અધર્મ આચરતો;

ધણીના ભય થકી શે નથી ડરતો. જીવ૦ ૨
ફાગટ સુખમાંહી ફરે કુલ્યો, ભાગ્યહીણા પ્રભુને શું ભુલ્યો.

દેહરૂપી રત્ન અમૂલ્ય બુલ્યો જીવ૦ ૩
કાળની ફાજ સદાય ફરે છે; પળે પળે આયુષ તારૂ હરે છે;

દોષના કોપ ભરી મળે છે. જીવ૦ ૪
છકેલા જોશે સર્વને છોડી, જોતાં જમ નાંખશે મુંડી મરોડી;

રૂડા તન કેરી થાશે રાખોડી. જીવ૦ ૫
વાવેલાં તો સર્વે વેગરવાં પડશે, કહ્ય વાવે કદળા તે ક્યાંથી નીવડશે;

ઝેરમાંથી અમૃત તે ક્યમ જડશે જીવ૦ ૬

સુર્ય સુત રાજ જીવને માથે, મુવા પછી જય પાપી તારે હાથે;
દહણ છે જીતી જવું તેની સાથે જીવં ૭
પાધરા ચલો પાપ ન કરસો, ઇશ્વરની આરાઓ જે અનુસરશે;
છોટમ પ્રભુ શરણુ ગયે ભવ તરશે જીવં ૮

જાની જીવોરે ગોપીચંદની. એ રાગનાં કીં ૮

કીર્તન ૧ લુ.

જગમાં તેં જનમીને શું કર્યું ઝોળખ્યો નહિ અવિનાશજી;
જીહામાં ખોયું તેં જીવડા, પડ્યો કાળને પાશજી જગમાંં ૧
દાન દયા સત્ય સીલતા, એવું ના આવ્યું ઉરજી;
જગ કરતાને જણ્યા નહી; કામ કીધાં તે ફરજી જગમાંં ૨
ધંધો કરી ધન મેળવ્યું, બાંધ્યા મોટા માળજી;
પ્રભુ ન બળ્યારે પાપીયે, કલે ઝડપશે કાળજી જગમાંં ૩
વેહેવાર વટના વરા કર્યા, મમતા બાંધીને મંદજી;
ગર્વથી પુણ્ય અફળ ગયું, ગાયા નહિરે ગોવિંદજી જગમાંં ૪
સાચાને જીહોરે પાડવા, લીધી લોકોની લાંચજી;
મહિશ મારકણાશે મસ્ત છે, નથી ઇશ્વરની આંચજી જગમાંં ૫
કીટ જેવારે વૃષા કાળના, ઉપજે તેમ અલપાયજી;
એમ અહને બળ્યા વીના, જમને ઘેર જીવ જાયજી; જગમાંં ૬
ધિક ધિક તારા ધર્મને, મનમાં પાપનાં મૂળજી;
શુદ્ધ વિચાર ન આવિયો ધર્મ માન્યો તે ખુળજી જગમાંં ૭
સારં આચરવું ન સુઝિયું, કરતાં કુદી કલ રીત્યજી;
છોટમ પ્રભુ એક સત્ય છે, બીજી સરવ અનિત્યજી. જગમાંં ૮

કીરતન ૨ જી.

મોટમ મુકોરે મન થકી, મુળ નિમાનજી;

સમરથ સરજનહાર છે, ધરવું તેહનું ધ્યાનજી.	મોટમ ૧
કાચ મોટા કારભારથી, કાચને જર તણું જોરજી;	
અધરમે ધન કરચુ એકદું, અંતે ધધરના ચોરજી.	મો ૨
કાચ મોટા કરામતે, બુદ્ધિબળ પરચંડજી;	
બજન વિના ભય નહિ ટળે, જડશે જમ કરો કંડજી.	મો ૩
કુલ્ય ન સાંખે કુલની, તજે તરવર તેહજી;	
માટે ન કુલીશ માનવી, ખરશે ક્ષણ માંહિ દેહજી.	મો ૪
પરવશ સહુનારે પિંડ છે, જીવન ચપલ જરજી;	
જામકી જાયરે જેવી વીજળી, એવું જાણી લે ઉરજી.	મો ૫
મુંઠ જાણે મરવું નથી, મોટમ મનમાં અપારજી;	
કાળ ભયંકર કઠણ છે, કરે છત્રીને છારજી.	મો ૬
નાનપણે ગૃહો નમ્રતા, ભાવ ભકતી ને યાનજી;	
જગત કરેલું જગદીશનું, મુખ સહુને સમાનજી.	મો ૭
ધધર જેણે ઝોળખ્યા, તે તર મોટા મહંતજી;	
ખીજાં અચારાં એ શું અન્યું, રહ્યા અપરાધી જંતજી.	મો ૮
ભકિત થકી જે મોટા થયા, તેનું નવ ખંડે નામજી;	
બજ છોટમ ભગવંતને, મળશે મોટા હામજી.	મો ૯

કીરતન ૩ જી.

ભકિત મારગ સહુથી ભક્ષો, ચાક્ષો કાચ ચતુરજી;	
હરદમ હરિ નવ વિસરે, ભાવ રહે ભરપુરજી,	ભકિત ૧
ચાલ્ય ન ચુકેરે ચિતથી અચળ એવી છે ટેક જી;	
નિમિશ ન જુલેરે નાથને જેનો વિમલ વિવેક જી.	ભકિત ૨
સત્ય ધર્મ શીલ શોભતું નિર્મળ પુણ્યે પવિત્ર જી;	
નહિ કાચ લોક શું, માને સર્વ મિત્ર જી.	ભકિત ૩

મુવ અંબરિષ પ્રહ્લાદને, જુઓ જનક વિદેહજી;	
ચિત્રકેતુ ચંદ્રહાસ છે, બળ્યા ભક્તિમાં તેહ જી.	ભક્તિ૦ ૪
અમરક અર્જુન ને બળિ, વિભીષણ ને વીરુર જી;	
ભીષ્મ પરીક્ષિત શુપતી, ઉદ્ધવ ને અકરુરજી.	ભક્તિ૦ ૫
રાજ રીતમાં સહુ રહ્યા, કહાળ્યા મોટા મહંત જી.	
ધર્મ પાળ્યો ધરણી વિષે, સર્વ શિરોમણી સંતજી;	ભક્તિ૦ ૬
હંમર લીધા ઝોળખી, સાચા સરજનહારજી;	
અન્યનો જે કરે આશરો, ભક્તિ તે વ્યભિચારજી.	ભક્તિ. ૭
અનન્યપણે રે બિપાસના, એક દેવ અખંડજી;	
ખીજાં સાધન સહુ પાંગળાં પૃથ્વીમાંહિ પાખંડજી.	ભક્તિ. ૮
એવી ભક્તિનો આદર કરો, મોઘો નર તન જાય જી;	
અક્ષય ગયા તે અભાગિયા, જમને હાથે પિડાયજી.	ભક્તિ. ૯
સાચી ભક્તિ સુવિચારથી, કરી જાણે જો કાયજી;	
કહે છોટમ પ્રભુ પામશે, મહા મુક્ત તે હોય જી.	ભક્તિ. ૧૦

કીર્તન ૪ થું.

સાચા પ્રભુજીને સેવિયે, કલ્પિત ખોટા કરોડ જી;	
જગત રચ્યું જેણે જીક્ષિએ, જેની નહિ કાય જોડજી.	સંખ્યા૦ ૧
બ્યાપક સધળા વિશ્વમાં, હરિ હાજરા હજુરજી;	
સમીપ રહી સહુ સાચવે, દુરીજન જાણે દુર જી.	
રચના તિહાં રચનાર એ, કાર્ય તિહાં કરનાર જી;	
રક્ષ્ય તિહાં રક્ષક સદા, સૃષ્ટિ તિહાં સૃજનાર જી.	સાચ૦ ૩
વિશ્વાસ ત્યાં વિશ્વંભર સદા, એવું કહે મુની કાય જી.	
પોષક સર્વ પ્રજા તણો, સહુને જાણે છે સોય જી.	સાચા૦ ૪
નિયમ બાંધ્યો જેણે સર્વનો, નિશ્ચે નિયંતા એક જી;	

તુલુ નવ હાલે હુકમ વિના, એવા નથીરે અનેક જ.	સાચાં ૫
અદ્ભૂત સામર્થ્ય એહમાં, કળા કોટિ અનંત જ;	
અગણિત અંડ ઉત્પન્ન કરે આણે ક્ષણમાંહિ અંત જ.	સાચાં ૬
સ્વર્ગ વૈકુંઠ જોલોક છે, અક્ષર ધામની આઘ જ;	
દેહ ધારી ત્યાં દેવ છે, ભિન્ન પંથના વાદ જ.	સાચાં ૭
વચન વિચારોને વેદનાં, સચ્ચિદાનંદ કંદ જ;	
છોટમ તે પ્રભુ સર્વનાં, ગુણાતીત જોવીંદજ.	સાચાં ૮

કીરતન ૫ મું.

શું સમજ્યો શઠ ગુર થકી, ન થયું બ્રહ્મનું જ્ઞાન જ;	
મમતા માંહિ મળી રહ્યો, અતિતનું અભિમાન જ.	શું ૧
સ્થુળ સુક્ષ્મને કારણ તણો, ન લહ્યો મુળ વિચાર જ;	
હું હું કરેછે તે શું હશે, શોધી ના લહ્યો સાર જ.	શું ૨
ક્ષરને આરાધે ખરે ખરો, અક્ષર પદનો અજાણ જ;	
અર્ચના રૂપને ચિંતવે, વૃથા વહી જાય પ્રાણ જ.	શું ૩
સરજે પાળે ને સંહારે, એવો કર્તા અરૂપ જ;	
લક્ષ્ય ન લાઘ્યો રે તે તને, ભટકે ભવ કુપ જ.	શું ૪
નામ જપે છે જીભ્યા વડે, નથી નામીની જાણ જ;	
ધામ તો કદ્યેલાં સાંભળ્યાં, અંતે ગ્રહે કરે ડાણજ.	શું ૫
જીવતાં જનારથ ના લહ્યું, મુવે માને તે મોક્ષ જ;	
વાતે વવાયોરે આપડો, પ્રભુ જાણે પરોક્ષ જ.	શું ૬
અનુભવી ગુર જો આવી મળે, આપે તત્ત્વ વિચાર જ;	
છોટમ સદચિદ રૂપને, જીવત જીવે નિરધારજ.	શું ૭

કીરતન ૬ હું

કેકર આઘ આરાધીયે, જેનો પ્રાણ પ્રતાપ જ;

જામલ વિરાજે એ શુન્યમાં આવરણ રહિત અપાપ જી.	અક્ષર૦ ૧
સૂર્ય તણી સતા થકી, ઉપજે અમ્ર અપાર જી;	
એમ સકળ ઝોંકારથી, થયો અંક આકાર જી.	અક્ષર૦ ૨
રૂપ બંધાય અરૂપનાં, તેમાં અવનવા રંગ જી;	
અલગો ઉપાધીથી અર્ક છે, એવો કર્તા અસંગ જી.	અક્ષર૦ ૩
દેહ ધારી દુનીયાં વિશે, નીરબળ બળીયાં જે થાય જી;	
વાદળ જેવાં વપુ સહું રાખ્ય તે નર ખાયજી.	અક્ષર૦ ૪
નિરબળ બળીયાને નમે, કહે તેને કર્તારજી;	
મર્મ ન જાણે એ મુળજો, જુલે ભરમે સંસાર જી.	અક્ષર૦ ૫
અનુભવ ઉપજે ઉર વિષે, ગુરૂ જ્ઞાન વિચારજી;	
છોટમ એ પદ ઝોળખે, પામે ભવ જળ પારજી.	અક્ષર૦ ૬

કીરતન ૭ મું.

જ્ઞાન ન ઉપજે ગુરૂ વિના, કોટિ સુચુતાં કથાયજી;	
પારસ લખિયો પુરાણમાં; સુચુતાં સાનું ન થાયજી.	જ્ઞાન૦ ૧
અંજન વિદ્યાની ઔષધી, આગળ કથી ગયા કોય જી;	
પાઠ કરે પુરા પ્રેમથી, નિર્મળ નેત્ર ન હોય જી.	જ્ઞાન૦ ૨
કલ્પતરૂ ને ચિંતામણી, મોટો સુલ્કિયો મહિમાય જી;	
દારિદ્ર નવ જાય દીક્ષા વૈના, જપતાં જીમ વહિ જાયજી.	જ્ઞાન૦ ૩
મસ્તકના મુખ આગળે, પદિએ અમૃત પુરાણ જી;	
જરિયે ન થાયેરે જીવતું, જોજ્યો વિચારીને જાય જી.	જ્ઞાન૦ ૪
પોષણ આપે પળે પળે, બેજો રહિ ભગવાન જી;	
એ પ્રભુને જે ઝોળખે, જાતે હોય ગુણવાનજી.	જ્ઞાન૦ ૫
જીની કથાઓ જે જગતમાં, તેનો સમજવો સારજી;	
મહંત પુરૂષ મળ્યા જેહને, પામ્યા તે નર પાર જી.	જ્ઞાન૦ ૬

સાત દહાડા શુક્રેવની, કથા મુણે સહ કાચ જી;
 પરીક્ષિત મોક્ષ પ.મી ગયો, સરજ્યો લક્ષારથ સૌચ જી. યાન૦ ૭
 માનો કથું જો માનવો, દેવ બુદ્ધિના દક્ષ જી;
 છોટમ પ્રભુ પદ પામવા, લેજો યાત્રીનો લક્ષજી. યાન૦ ૮

કીરતન ૮ મું.

શ્વતરૂ સખળ છે શરીરમાં, મોટા મનના વિકાર જી;
 ધર્મ રૂપી ધન એ હરે, વિના વસ્તુ વિચારજી. શ૦ ૧
 દાદશ તિલક અંગે કરે, હરિ મળવા હથિયારજી;
 મોહ મચરડીને મારીયા, તરી ન શક્યા સંસારજી. શ૦ ૨
 શંખ ચક્ર ગદા પદ્મનાં, ધારે અંકિત અંગ જી;
 કામે ને ક્રોધે તે કુટિયા, કર્યો કરમે કુસંગજી. શ૦ ૩
 ભેખ ધર્યો ભય ના ટળે, શ્વતરૂ ફેરે શરીર જી;
 પરપંચ મુકી પ્રભુ બળે, એવા કાચક વીર જી. શ૦ ૪
 ધીરજ ધનુષ કરમાં ધરે, સુરત બાણ સંધાણ જી;
 કંપીને શ્વતરૂ કોરે રહે, પામે પદ નિરવાણજી. શ૦ ૫
 સત્ય નામે સમશેરને, હરદમ જો મહે હાથ;
 છોટમ પાપના પરમવેરે, રમે બ્રહ્મની સાથજી. શ૦ ૬

હો મનુવા શ્રી હરિ શરણે રહેજો. એ સાળનાં કી૦ ૩

કીરતન ૧ છું.

હો મનુવા ભજન બરોસે રહેજો,
 અવર ઉપાસન પરહરી, ગુરૂ યાન હૃદયમાં ગ્રેજો, હો મનુવા ટેક.
 વિચારે વધુ વ્યવહારમાં રે, સુરત પરાતી પાર;
 હો મનુવા ભજન બરોસે રહેજો, મનવા૦ ૧

અકોર ઢોળે અંદ્રને રે, ચિત્ત ન ચોરે લગાર;	
અમૃત આવે આંચમાં, તેથી બળતા બળે અંગાર.	મનુવાં ૨
એંબુજ અંકને જોધનેરે, ખીણે સરોવર માંચ;	
અમરચની સુરતા થકી, જળ પત્ર ન પરસે કાંચ.	મનુવાં ૩
કુંજડી પ્રસવે છંડલાં; જનની વિદેશે જાય;	
સુરતે સેવાયે સેહેજમાં; તેની પ્રીયે પરદા થાય.	મનુવાં ૪
સાગર કેરી છીપનીરે, સુરત સ્વાતિ ધન સંગ;	
આતુર થઇ ગૃહે અધરથી, તેમાં ઉપજે મોતીનાં નંગ.	મનુવાં ૫
નરમાદા મોતી તણીરે, સાચો સ્નેહ કહેવાય;	
નરને વિદેશે વાપરે પણુ, માદાથી અલગ ન થાય.	મનુવાં ૬
એમ સુરત સુજનાર શું રે, રસ બસ થઇ રહે લીન;	
પલક ન જાય પિઉ વિના, જેવો મહાજળ કરો મીન.	મનુવાં ૭
લક્ષ લાગ્યો નવ વીસરે રે, હરદમ હાલ હમેશ,	
જન છોટમ ધન્ય તેહને, જેનો એવો ભક્તિનો દેશ. હો મનવાં ૮	

કીરતન ૨ જી.

હો મન ભમરા બજન તણ શું ભમે છે,	
પ્રભુ પદ પંકજ પરહરી, તને બંધુર ભોગ ગમે છે. હો મન. ૮૬	
વિશ્વવાડી કરતારની રે, કલ્પિત કારમું કામ;	
ઉપબ્યા પછી લય થાય છે, તેનું ન જડે રૂપકે નામ. હો મન. ૧	
બરાસની મરતી બનીરે, અષ્ટ ધહેશનો રંગ;	
જોતાં જોતાંમાં જાયછે, તેમાં નહિ કોય કોયનો સંગ. હો મન. ૨	
આપણી આંખ્યો આગળેરે, શુરા શુભાણુ શ્રીમંત;	
મરદ ઉડી ગયા ગરદમાં, જે બહુ જોધા બળવંત. હો મન. ૩	
ભુમી ઉપર થયા ભુપતિરે, જગત હુકમમાં હજાર;	

વૈળવ વાળા વિશ્વમાં તે વહી ગયા વેહેતે પુર. હો મન. ૪
 ગજ ઘોડા રથ સાનેઆરે, ધામ ધરા પરિવાર;
 પળ એકમાં મુકે પડતું એવો; મૃત્યુનો મોટો માર. હો મન. ૫
 ધન મદ જોખન કેફમારે, ગર્વ કરે તે ગમાર;
 પુષ્પની શબ્દજાળે પોદતાં, એવા છત્રપતી થઈ ગયા છાર. હો મન. ૬
 સહુના શિદ્ધ ઉપર ફરેરે, કાળનું ચક્ર કરાળ;
 અંધ ન લહે અજ્ઞાનમાં, જેની પ્રડકે ત્રિશોકને દાળ. હો મન. ૭
 જાવું સરવને જરૂર છે રે, સમરને સરજનહાર;
 જો દીવસે ધર ના જડ્યું, તેને આગળ છે અંધકાર. હો મન. ૮
 છોટમ એવું જાણીનરે, બજ સમરથ ભગવંત;
 પ્રભુ ના બળ્યા તે પ્રણે ગયા, જેના સોમાસાના જંત. હો મન. ૯

કીરતન ૩ જી.

હો જીવડા તું જગતપતી ક્ષેને જાણી,
 સર્વ દેહમાં સરસ જે, નર દેહ દીધો તને પ્રાણી. જીવડા. ૧
 નર ખરથી જ્ઞાનો બક્ષો રે, જો ન બજરો કરતાર;
 ચાર તો સરખાં સર્વને, બય નિદ્રા અનંગ આહાર. જીવડા. ૨
 માનવ મોટો માનિયેરે, જો કરે સાચો શોધ;
 તત્ત્વ વિચાર રહે સદા, જેની બુદ્ધિમાં નિર્મળ બેધ. જીવડા. ૩
 નિર્મળતાએ નિહાયેરે, સમરથ સરજનહાર;
 સ્થાવર જંગમ જે રચે એવો અખિલ અંડ આધાર. જીવડા. ૪
 અદ્ભુતતા એમાં ધણીરે, કાય ન પામે પાર;
 કલપિત મતને પરવરી, કરો છોટમ એમ વિચાર. હો જીવડા. ૫



હુદયો મન ભમરા તું ક્યાં ભમ્યો. એ રામનાં કીં ૩

કીરતન ૧ હું.

- ધર્મ વિચારો રે ધર થકી, તજી કપટ તમામ;
પડતાં ધારે જે પાપમાં, ધર્મ તેનું છે નામ. ધર્મ. ૧
- કર્તાએ સૃષ્ટી પ્રથમ કરી, રચી સ્થિર ચર જાય;
મોટો બનાવ્યોરે માનવી, વિશ્વમાં જે વિખ્યાત. ધર્મ. ૨
- નાયક નરને સમજ્યો, આપ્યું જ્ઞાન વિશેષ;
વાણી આપી શબ્દ બોલવા, દીધો હિત ઉપદેશ. ધર્મ. ૩
- ચરણ આપ્યા દેવે ચાલવા, ગ્રહેવાને હાથ.
હથિયે તો રાખવા ધારણે, સોંપ્યો ધર્મ તે સાથ. ધર્મ. ૪
- હિતનાં વચન આદિ દેવનાં, તેનું નામ છે વેદ;
અવળે ચાલે છે અધર્મ બને, અંતે થાય ઉછેદ. ધર્મ. ૫
- સત્ય હયા તપ શૌચ છે, પગ ધર્મના ચાર;
જેના હૃદયમાં એ રહ્યા, દત્તમ તેનો આચાર. ધર્મ. ૬
- ચાર ચરણ છે અધર્મના વેમ મદ ને કુસંગ;
અમૃત પેસે જો અંગમાં, કરે ધર્મનો ભંગ. ધર્મ. ૭
- સત્ય વસે જો શરીરમાં, સુઝે સાચો વિચાર;
બુદ્ધિ પ્રકાશ વધે બહુ, જાણે કર કીરતાર, ધર્મ. ૮
- શક્તિ વિના જેવી શર્વરી, વિના દીપક ધામ;
સત્ય વિના એમ જાણ્યો, નરદેહ ન કામ. ધર્મ. ૯
- સત્ય વાળો નર સર્વને, લાગે વાહલો વિશેષ;
પ્રીતિ પ્રતીતિ કરે સહુ, શોભાવે નિજ દેશ. ધર્મ. ૧૦
- અતિ મહિમા સારી આમર, પામે સાચા મુનજી.

જસ બહુ વાધે જગતમાં, કરે વિષ વખાણ.	ધર્મ. ૧૧
રાખે ભરસો ભૂપતી, બારે સોંપે ભંડાર;	
સાચાને મળવો સેલ છે, પ્રભુ સરજનહાર.	ધર્મ. ૧૨
સાચ વસે જો શરીરમાં, પ્રાણી હોય પવિત્ર;	
સદ્ગુણ સધળા સાચમાં, માને માનવ મિત્ર.	ધર્મ. ૧૩
જીવ ઉપર દયા જેહને, ટાળે દીનનાં દુઃખ;	
તન ધન ને વાણી વડે, આપે સર્વને સુખ.	ધર્મ. ૧૪
ધર્યો બહુ અંતર વિષે, કરવા સહુનું કલ્યાણ;	
અવગુણ ના ધરે હર વિષે; દયા તેજ પ્રમાણ.	ધર્મ. ૧૫
દેહ ધરી દુનિયા વિષે, ધરે પર ઉપકાર;	
સદ્ગ જનમ તે જન તણો, તેના સદ્ગ વિચાર	ધર્મ. ૧૬
જપ તપ સાધને શું થયું, દયા જો નર હોય;	
દાનવ જેવો દેવને, પ્રિય લાગે ન કાય.	ધર્મ. ૧૭
પંથ પ્રપંચી તેહનો, દયા જેમાં ન લેશ;	
દંભી કરે દુનિયા વિષે, કરે જીવને કલેશ.	ધર્મ. ૧૮
નિર્બળ દેખી ધણા નડે, એવા અધમ અપાર;	
નરકે પડે નર તે સદા, મારે જમડાઓ માર.	ધર્મ. ૧૯
કષ્ટ સહે ધર્મ પાળતાં, તપ તેનું છે નામ;	
બીજતો દંભ અનેક છે; તેણે સુધરે ન કામ.	ધર્મ. ૨૦
તપ કરી તન દહ જે કરે, જીતે ઈર્દ્રીને પ્રાણ;	
મન વશ રાખે પોતા તાણું, હોય ચતુર સુજાણ.	ધર્મ. ૨૧
સુખ દુઃખ સમ કરીને ગણે, સમ હરખને શોક;	
ધીરજ ધર્મ ચુકે નહિ, એવા નર કોઈ.	ધર્મ. ૨૨
શૌચ ક્રિયા સધળી કરી, રાખે શુદ્ધ શરીર;	

મેલ કુવે પછી મન તણો, યાન નીરથી વીર.	ધર્મ. ૨૩
એવો ધર્મે કરમાં ધરે, પ્રાણી તેહ પવિત્ર;	
સદ્ગુણ જીવન આ જમતમાં, ચાર તેનાં ચરિત્ર.	ધર્મ. ૨૪
વેદ વચન ચાહી ધર્મને, પંથે ચાલવે જેહ;	
છાદમ પ્રણુને જે બને, તરે ભવજળ તેહ.	ધર્મ. ૨૫

કીરતન ૨ જી.

શું કર્યું જનમી સંસારમાં, ખોયો દુર્લભ દેહ;	શું કર્યું. ૧
મોઢું સુખ જેથી મળે, તે તો ના થયું તેહ.	
સ્વર્મનાં દાર ઉઘાડવા, સાધી ના શક્યા ધરમ;	શું કર્યું. ૨
નાખે અંતે લાઘ નરકમાં, કીધાં એવાં તેં કરમ	
મુળ ઉછેદે મોહનાં, એવા ગુર તાણું યાન;	શું કર્યું. ૩
કરમાં ન આવ્યું અભાગ્યથી, ન ધર્યું અક્ષનું ધ્યાન.	
તપમાં તો ધડિયે તપ્યો નહી, તપ્યો, ત્રિવિધ તાપ;	શું કર્યું. ૪
પુણ્યનાં સાધન ના કર્યાં, ક્યાં પુરણ પાપ.	
દાન ન દીધાં દીનને, દીધાં દુર્જન ને દુઃખ;	શું કર્યું. ૫
કોટિ જન્મ ભણી કામના, તોહે ભાગી ન જૂખ.	
ભંચુર ભોગ કાળે ભમ્યો, થયો કાળનો ભોગ;	શું કર્યું. ૬
અક્ષય સુખ આપી શકે, એવો ન સાધ્યો જોમ.	
તન મન ધનથી દુકૃત કર્યાં, સુકૃત ના સર્યું કામ;	શું કર્યું. ૭
મરણ પછી માંડે શું થશે, એવું નાવ્યું મન માંચ.	
તૃષ્ણા તો જીર્ણ થઈ નહિ, થયું જીર્ણ શરીર;	શું કર્યું. ૮
સ્વાસનું સત્ય ઝરી ગયું, જેવું કુંભનું નીર.	
કાળ તો કાય ગયો નહીં. ગયો આપે બહુ વાર;	

અપરાધ કીધા અનેકના, મળ્યો જમવાળનો ખાર.	શું કર્યું. ૯
વચન ન પાળ્યાં વેદનાં, ગુરૂ આપતા આધીન;	
જનિતાને વચ થઇ વરતિયો, મન વચન મલીન;	શું કર્યું. ૧૦
કષ્ટ સહ્યાં કોટિ બાલનાં, સહ્યાં શીલને તાપ;	
જરમનો અમ તો સહો નહિ, બૂલ્યો અહમનો અપ.	શું કર્યું. ૧૧
નિષ્ફળ કરમ કરી મુવો, ફળ ના મળ્યું કાંચ;	
ચપળ આયુષ તો ચાલી ગયું, જેવી વાદળની છાંચ.	શું કર્યું. ૧૨
એક સો વર્ષનું આયુષ, વિધિયે કર્યું નિર્વાણ;	
અરધું ગમાવ્યું તે જીવમાં, વેલો ફાકટ પ્રાણ.	શું કર્યું. ૧૩
બાર વર્ષ ગયાં બાલ્યમાં, વૃદ્ધતા માંહિ વૈસ;	
શેષ અયા સંતાપમાં, ઉદ્યમમાં અહોનીશ.	શું કર્યું. ૧૪
વારે વારે વાલો ગયો, કર્તા કરમના ભોમ;	
છોટમ સમઝી હવે કરો, બ્રહ્મ મળવાનો ભેગ.	શું કર્યું. ૧૫

કીરતન ૩ છું.

નારીશ્વરી કર ફરે નાસતા, જીવો અપળાનું જર;	
અતુલિત બળિયો એમાં વસે, દોય કંદર્પ ચોર.	નારી. ૧
વ્રજ વના કરયા કોયને, નાગા હરતા નિશ્ચક;	
કોયને ટોપીને ચીંથરાં, અસ્થાં ઉધાડાં અંગ.	નારી. ૨
રાખ ચોળી ફરે રાનમાં, ખોટા અધાના દેશ;	
કોયક કીધા મુડિયા, જેવો વિધવાનો વેશ.	નારી. ૩
મેરૂએ રંજેલી ગોદડી, એઢે અંચલા અંગ;	
વસ્તી થકી રહે વેગળા, તણ વરૂણીનો સંગ.	નારી. ૪
બીખ માગીને ઉદર ભરે, કરે ફળનો આહાર;	
ધન્ય એક આરાધવા, છોડી દીધો સંચાર.	નારી. ૫

ભોગ તજ્યા જોમ સાધવા, વળી ભોગ સરાય;	
તે નર સમર જાણવા, હોને બધું તે થાય.	નારી. ૬
ભોગ લીધીને જતી થયા, ધણે શરણે કામ;	
તે નર અધવચથી પડ્યા, મળ્યો નરકનો ઠામ.	નારી. ૭
પુરણ પુણ્ય હોય પાછલાં, સાધી જાણે તે ભોગ;	
ઝોછા માણસના અંગથી; ન દો મનસા રોમ.	નારી. ૮
નારી સહિ કોઇ નર બલા, કરે ધરમ ને ધ્યાન;	
પાપ પુંજને પરહરી, આરાધે ભગવાન.	નારી. ૯
જનક સરીખા જગતમાં, રૂપિ મુનિ જન જેહ;	
સંસારમાં સજ્જા રહી, પામ્યા પ્રભુ પદ તેહ.	નારી. ૧૦
સદગુર સાચા જેહને, હોય ધરમ સહાય;	
છોટમ એવઠ સંતને, મોહ મનમાં ન થાય.	નારી. ૧૧
જે પ્રેમઅંશ અવતરે પ્રેમરસ તેના ઉરમાં કરે, એ રાગ. કી. ૫	
કીરતન ૧ હું.	
પુરા અંશ પ્રભુના હશે, શાંત તો તેના ઘટમાં જશે.	ટક.
રાજ ચિન્હ હોય જેને અંગે, તે કરિણીને મન વસે;	
હજર જાણુની મધ્ય હાથણી, કળસ ઢાળવા જશે.	ગાન. ૧
સરખો સુરજ સગળે છે પણ, નેત્રે જોયો જશે;	
પ્રાય પંખીનું બચ્ચું હોય તો, તેજ પાંખ પામશે	ગાન. ૨
સિંહ તાણું પયમાન કરે જો, પુત્ર સિંહનો હશે;	
જરે નકી ખીજી જાતિને, કાંય પ્રકારે કરશે.	ગાન. ૩
પાવક દેખી ડરતા પ્રાણી, સર્વે કારે ખસે;	
ધગધગતા અંગારા હોય પણ ચકોર ખાવા ધસે.	ગાન. ૪

કહે છોટમ અનુભવિ જન એકજ, કોટિ મનુષમાં વસે;
સુરજ જેવો સુરજ નહિ પણ દીવે દીવો થસે.

શાન. ૫

કીરતન ૨ શુ.

જે કાચ હોય હરીના દાસ, તેના ઘટમાં હરિના વાસ. ટક

સુરની છોટ જીવે હરીને, જે પોતાની પાસ;

મન વશ કરમે હરિમા વરતે, આઠ પોહોર અભ્યાસ.

જે કાચ. ૧

મદ મદ કહે ગાય હરી ગુણ, પ્રગટે પ્રેમ પ્રકાશ;

ચઘિદ લોકમાં ચિત્ત ન જોડે, કરે ન કોષ્ઠની આશ.

જે કાચ. ૨

જેવું લોહ ધરે પાવકમાં, લોહમાં પાવક વાસ;

ઝોમ અહોનિશ રહે મળીને, હરિમાં હરિના દાસ.

જે કાચ. ૩

હરિ હરિ રટણુ નિરંતર તેને, સમરણુ સાસ ઉસાસ;

છોટમ હરિથી ન પડે અળગો, જેમ પુષ્પમાં વાસ.

જે કાચ. ૪

કીરતન ૩ શુ.

પ્રભુ તજી પાપ મારજે ચડે, તેને નેષ્ટ પનાતી નડે.

ટક.

સધળા ગ્રહ તેને સંતાપે. પુરણે પીડા પડે;

જૂત પ્રેત વેતાળ વીરગણ, અધમ શાકણી ઓડે.

તેહને. ૧

પ્રભુના ભજન વિના મહા પાતક તે નાશે શા વડે;

જમ કિંકર તે પાપી જનશું, વેર કરીને વડે.

તેહને ૨

કર્યા સિંધુ કરતા લુલ્હી, અવર ઠામ આથડે;

સુપનામાં તેને સુખ ન મળે, રાંક થઇ તે રડે.

તેહને ૩

જમના ફૂતો તેના તનની, છાલ ઉખાડી છડે;

પ્રભુના ભજન વિના પ્રાણીનો, ઘાટ ઘણા થઇ ઘડે,

તેહને ૪

સાસ ઉસાસે પ્રભુને સમરે, અનહદ નોખત ગડે,

જન છોટમ કહે સહુ જખ મારે, ઘણ વિષે જો બડે.

તેહને ૫

કીરતન ૪ થું.

રે થું સમજ્યો વેણુવ ઘણ, અવીધા જે અળગી નવ ગણ; ૮૬
 શાન વિરાગ ગમે નહિ ગાતાં, રાસ કથાના રસીયા;
 કામ ક્રોધ મદ્દ બોભ ગર્વ છળ, અંતરથી નવ ખસિયા. રે થું ૧
 તન મન ધન દારા ધર તાર, બ્રહ્મ સમર્પણ કીધું;
 પાપ કર્મ તો પામર જીવડે, પોતે માંથે લીધું. રે થું ૨
 હિંમ તજે પણુ હરામ ન તજે, નિરખે ક્રોધ પરનારી;
 લસણુ તજે પણુ લાંચ ખામ છે, ન તજે ચોરી જારી. રે થું ૩
 જરને લોભે જુઠા સોગન, ખાતાં પણુ નથી મિતા;
 જુઠી સાક્ષી જાય પુરવા, ઝટ ઉપાડે ગીતા. રે થું ૪
 છાપ તિલક તાણીને અંજે, મંડળીયોમાં મહાસે;
 ગુપ્ત ધાત અંતરમાં રાખી, ધણાકનાં ધર ધાલે. રે થું ૫
 એકાદશીનું વૃત આચરે, ફરાળ સાડ કાંકે;
 ઉપર ચોખ્ખા અંતર મેલા, પરધન હરવા તાંકે. રે થું ૬
 એક પ્રભુને ઉરમાં ધારી, પરમારથ આચરવું;
 નીતીનો મારગ ઝાલ્યો, બાળી ડગલું ભરવું. રે થું ૭
 એમ વિચારી જે જન ચાલે, ધર્મ તેહના સાચો,
 કહે છોટમ પ્રપંચી મારગ, જણ્યો સર્વ કાચો. રે થું ૮

કીરતન ૫ મું.

કુમતી તે કયમ ટળે, જીવની કુમતી તે કયમ ટળે. ૮૭.
 પાપ કરે પામર બહુ પેરે, પશુ બરાબર પળે;
 પર નિંદા પરપંચ અવિદ્યા રાત દિવસ એ રળે. જીવની ૧
 સત્ય મારગે જે જન ચાલે, તેને જોઈને જળે;
 સજ્જન મુકી નરતા નરના, ટોળામાં જઈ બળે. જીવની ૨

સદ્ગુરની કિમત નહી તેને, છટકેલા ગુરુ કળે;
 પ્રાંતિ વેમની વાતો સુણતાં, અવળે મારગ વળે. જીવની ૩
 વાક્ય જળમાં વીંટાયા તે, અચાને આફળે;
 જગત ચરાચર જેણે સરજ્યું, તે કરતા નવ કળે. જીવની ૪
 મહા વાક્ય ઉપદેશ ન માને, જે પુક્યા બવ જળે;
 અનુભવ નાવ વિના કહે છોટમ, ક્યમ તરશે નિજ બળે. જીવની ૫
 બનજા હરીદાસા હરીદાસા. એ રાગનાં કી. ૪.

કીરતન ૧ લું.

અવગુણે આજસમાં આજસમાં, ખાશો ખોટ પડી પરવશમાં. ટેક.
 સરજનહારે સુરજ સરજ્યો. સહુના ઉધમ સાઈં;
 આંખ્ય મીચીને દિવસે ઊઘે, તેને છે અઘાઈં. અવ૦ ૧
 બણ્યો હોય તે સધળું લુણે, વેપારી તે કુણે;
 ખેતી કરતાં આજસ રાખે, તે ખેતરમાં શું બે. અવ૦ ૨
 રાજપ્રજા હોય તે રાજનું પરજા પીડા પામે;
 શસ્ત્ર ધરી આજસમાં રહે તે, ના જીતે સંગ્રામે. અવ૦ ૩
 સાધનવાળા સિદ્ધ ન થાય, જોગ ન પામે જોગી;
 શારીર વિદ્યા સીખ્યા હોય પણ, વેદ મરે છે રોગી. અવ૦ ૪
 એવા અવગુણ અનેક એમાં, કહેતાં પાર ન આવે;
 જન છોટમ કહે આજસ મુકી, બ્રહ્મ બજીવો ભાવે. અવ૦ ૫

કીરતન ૨ જી.

સજ્જન સાંભળજો સાંભળજો, સદ્ગુર વચને વળજો. ટેક.
 જગકરતાને ઓળખવાને, અનુમાન છે એનું;
 અવયવ સહિત વિચિત્ર સચેતન, વિશ્વ રચેલું જેનું. સજ્જન ૧

સદ ચિદ આનંદ શ્રીત સખધી, રૂપ નીરખણુ થાય;	
તત્વમસિએ વાક્ય વિચારે, તો ઇશ્વર ઝોળખાય.	સજ્જન ૨
કર્તા ભર્તા હર્તા ઇશ્વર, નહિ સમર્થ કોઇ એવો;	
દેવ સકળ એના ચાકર છે, નહિ કોઇ એના જેવો.	સજ્જન ૩
જડ માયાને ચેતન જીવો ઇચ્છાથી ઉપજાવે	
શક્તિવંતો દેવ સનાતન, ભક્તોને મન ભાવે.	સજ્જન ૪
આણુ રૂપે છે જીવ દેહમાં, તેને અંશે કહે છે,	
એવી તત્વ તણ્યા આ લયમાં, રાતો ગાતો રહે છે.	સજ્જન ૫
અહં દેહ એવી મતિ થઇને, આપ અને પતિ બુદ્ધ્યો,	
ધન જોખન તન સત્ય જાણીને, સદા રહે છે કુદ્ધ્યો.	સજ્જન ૬
દેહ બિન્ન જો આપ જાણીને, જગકર્તાને જાણે;	
કહે છોટમ તે ગુરૂ કરણાથી, જીવ હરે ઠેકાણે.	સજ્જન ૭

કીરતન ૩ જી.

જીવડા જો જગી જો જગી, તારો અવસર જાય અભાગી.	ટેક.
ચક્ર કરાળ કાળજી જોતે, સહુને શિર છે ભમતું;	
જન્મ્યા તેને ઝડપી લે છે, દેહ ધારીને દમતું.	જીવડા. ૧
નિષ્કર્મ કર્મ નિરંતર કરતાં, ખોયું ઉત્તમ ટાળું;	
ઇશ્વરને ઝોળખી નવ લીંસ, પાથરતાં વાયું વાહાણું.	જીવડા. ૨
આળ કુમાર જવાની બગડી, વૃદ્ધપણું વણસાગયું;	
ચિદાનંદનું ચિંતવન તેતો, અંતરમાં નવ આવ્યું.	જીવડા. ૩
સદ અચરણ પ્રભુની સેવા, આદર ન કર્યો એવો;	
ધિક ધિક નરનો દેહ ધર્યો પણ, જીવ જનાવર જેવો.	જીવડા. ૪
નાશવંત સંસારીક સુખને, સત્ય લહીને સુતો;	

પલક એકમાં કાળ પકડશે, કુતો થશે નકુતો. જીવડા. ૫
 ને ચેતે તો ચેતી લેને, બલા સમયમાં ભાષ;
 કહે છોટમ શુદ્ધ ભાવ ધરીને, લેને હરિગુણ માષ. જીવડા. ૬

કીરતન ૪ થુ.

સમરણુ સોહંકા સોહંકા, જ્યાં બને અનાહત ડંકા. ટેક.
 આસન બાંધી સુરતી સાંધી, ચતુર દલે ચિત લાયા;
 મુળાધાર પૃથ્વી રંગ પીળા, દેવ ગણપતી રાયા. સમરણુ. ૧
 અક્ષર ચાર વિચારો ધનમે, વંશધંસ વરણા;
 ખટસે જાપ અજંપા જપકે. ઉનકુ અર્પણુ કરણા. સમરણુ. ૨
 ઉતપત દારા ખટદલ સારા, સ્વેત રંગ જામ જાન્યા;
 ચતુરાનનકી જ્યોત જગાષ, ખટ હજાર દિયા દાના. સમરણુ. ૩
 ખટ દલમે ખટ અક્ષર દેખો, બંભંમકા બાસા;
 સે રંલકુ લખો લક્ષમે, ખેલ બન્યા હે ખાસા. સમરણુ. ૪
 નાભિસરોજ દસ દલ ખોળ, તેજ તત્વકા તાપા;
 લાલ રંગમે લક્ષ્મી નાયક, ખટ હજાર જહાં જાપા. સમરણુ. ૫
 હંધણુ તાંહાં અક્ષર દરશા, તેંથે દંધ વાસા;
 નંપરંકું ફિરફર પેખ્યા, કટયા કર્મકા પાસા. સમરણુ. ૬
 રહે વિચારા હાદશ આરા, શિવ શક્તીકા હારા;
 નીલરંગ માણિકા માંહી, ઝમમગ જ્યોતિ ઉગરા. સમરણુ. ૭
 ખટ હજાર તાંહાં જાપ અરપના, કુંખંજંધં વરણા;
 નંચંછંજં જાંહાં નિવાસા, ઝંઝંટંઠં કરણા. સમરણુ. ૮
 કંઠે કંજા પોડશરંજ, પત્ર કલા પરમાના;
 જામરંગ આકાશ તત્વકા, જીવ જ્યોતિકા ધ્યાના. સમરણુ. ૯

- સહજ જાપ તાંહાં જપો અજંપા, પોડસ વર્ણુ વિચારા;
અં આં ઇં ઉં ઋં ઋં, લૂં ળૂં એ એ સારા. સમરણુ. ૧૦
- ઓ ઓ અં અઃ ઉનકે મહિ, એ સ્વર ખટ દસ કહાવે;
કનકા ધ્યાન ધરે નર જેહી, સો ભવજલ નાવે. સમરણુ. ૧૧
- જૂકટી ચક્રે દવેદલ પત્રે વાકે નિર્મલ રંગા;
હં હં અક્ષર રહે નિરંતર, ચિદ શકતી કે સંગા. સમરણુ. ૧૨
- સહજ જાપ તાંહાં કરો નિવેદન, પરમ તૂરી પદ તાંહી;
જાને અનાહત નાદ નિરંતર, અમૃત બરસે જ્યાંહી. સમરણુ. ૧૩
- અક્ષ રંગંકા બેદ અપારા, દલ હજાર તાંહાં દરસે,
સહજ જાપ તાંહાં જપો જુગતસે, પરમ જયોતિકું પરસે. સમરણુ. ૧૪
- સખ અક્ષર અવ્યક્ત રહે તાંહાં, અકલ અનોપમ રંગા;
કોટિક રવિ સસી તેજ કહાવે, ધરમ પુરુષ કે સંગા. સમરણુ. ૧૫
- ઉનકે આજે લક્ષ અલોકિક, સદગુરુ બેદ બતાયા,
છોટમ શ્રી ગુરુ દેવ પ્રતાપે, અચલ અભય પદ પાયા. સમરણુ. ૧૬
- હરી ભજન થકી છાદા હોયે તે સહુથી મોટા થાયે. શબ્દ કી. ૧૦
- કીરતન ૧ છુ.

હો જીવ અજાણુ, જો આયુષ નદીના પુર જેવું જામ છે;
મથુ ગણિત પ્રમાણુ, ધડી દિવસ ને માસ વરસ વહિ જાય છે. ટેક.
પિંડ ચાલે છે જે પ્રાણુ વડે, તે ઝાઝે મુળે કહિ ન જડે
સીદ પથ્થર ટાંકે પારસ વડે. હો જીવ. ૧

તું ફેકટ શું હિંડે ફરતો, નિત્ય નિંદાને ચાડી કરતો,
તું દેવ થકી નહિ સેં ડરતો.
મળ્યો મનુષ્ય દેહ તુજને મોટો, અજાતામાં જન્મ કર્યો મોટો;

લાભ ખોયો ને લીધો ટોડો.

હો. જીવ. ૩.

તેં પૂઠ કરી પરમારથમાં, મહાસ્થો સુકર સુખ બેઠા સ્થાવરમાં;
આવો અવસર ખોયો અનરથમાં.

હો. જીવ. ૪.

ન્યારે કટક આવશે કાળતાણું, તે ધડ ધડ ધેરિ ધણું;

માટે ધધર બળને ક્ષણ ક્ષણ.

હો. જીવ. ૫.

તું બલ મણે છે પોતાને, વળી નાસ્તિક થઈને ના માને;

ત્યારે સુખ દુ.ખ દંડ મળે કાન.

હો. જીવ. ૬.

મિથ્યા મુકી દે મત તારો, છે સમરથ ધધર સદ્ગતારો;

બળ છોટમ બવ બય હરનારો.

હો. જીવ. ૭.

કીરતન ૨ જી.

તારા તનમાં તપાસ ક્યાં છે અંતરજામી સરજનહારો;

ચામ સીસ ઉસામ, અવિનાશી અળગારે કળ ભરતારો.

ટક.

તે પંચ તત્વની પારજ છે, એ અખિલ તત્વ આધાર જ છે;

એ સકળ શિરોમણી સારજ છે.

તારા. ૧

સહુ જીવોને જીવન આપે, નિજ બક્ત તણાં સંકટ કાપે;

જનદોષ મટે એને જાપે.

તારા. ૨

અજ બવ સહુ આશ કરે એની, શશી સુરજમાં સત્તા તેની;

જગ સરજે છે શક્તી જેની.

તારા. ૩

એ સમરથ સહુનો છે સ્વામી, ગુણુજ્જ્વલ દેવ ગમનગામી;

બહુનો પાલક છે બહુ નામી

તારા. ૪

એ પ્રાણુજીવન છે પ્રાણુ પ્રતિ, ઝોળખે જો હોય અમાધ મતી;

મુરખ નવ જાણે મરમ રતી.

તારા. ૫

કરુણાનિધિ દેવ કૃપા કરશે, તે સદ્ગુરુ શરણુ ગ્રહી કરશે;

કહે છોટમ તો કારજ સરશે.

તારા. ૬

કીર્તન ૩ શુ.

- સતસંગ વિના, જીવ તણી નવ થાયે કાંઈ સુધારી;
જન્મ માવ વિના, મહા સમુદ્રનો કાચ ન પામે આરિ. ૨૬.
- જળને જેમ સરકે શુભે, જળને મળ તસ્ત હરે તેવી;
સત સંગતિ છે નરને એવી. સત. ૧
- હુગડાંને સાણુ સરસ અડે, મળ છાંદ્રી ઉજળું તે નિવડે;
શઠ સુધરે એમ સુસંગ વડે. સત. ૨
- જો હોય ગાંગાકુંઢ્યુ જિવા, જળ સ્વસે ના જલજે સેવા;
તે કારા રહે કંકર જિવા. સત. ૩
- જીનું કામળ મન કામળ વાણી, સતસંગ કરે ઉલટ આણી;
કહે છોટમ તે સુધરે આણી. સત. ૪

કીર્તન ૪ શુ.

- ચિત ચતુર મુખ્ય, ભરખેણી તીરથરે તારા તનમાં;
માંહિ અંજન કરો, મનના મળ ધોવાશે શુભ ચૈતન્યમાં. ૨૬.
- ત્યાં ગંગા ને જીમના વહે છે, એ સ્વર મધ્યે સરસ્વતી રહે છે;
તેનો જોઈ જીવીરલા જન લહે છે. ચિત. ૧
- પૂરક કુંભક ને રેણુમાં, જાણા વિષયુ શિવ છે તેમાં;
મરાસકિત અર્ધ માત્રા એમાં. ચિત. ૨
- માંહિ અક્ષર દેવ અનેક જ છે, અક્ષર પ્રણિત પ્રભુ એક જ છે;
શુર જમમાં વસ્તુ વિવેક જ છે. ચિત. ૩
- ત્યાં ધન વિના વાદળ ગાળે છે, બહુ વાગ્ય વિધ વિધ વાળે છે;
ત્યાં રવિ વિના તેજ પ્રિયજ્ઞ છે. ચિત. ૪
- એ તીરથમાં જે જવ નહાયા, સહુમાં આણ્યા તે કહેવાયા;

રહી અંગ ઘડી અળગી માયા. મિત. ૫
 જેને ભાવ બકિત ઉપજે સારી, તે એ તીરથના અધિકારી;
 થાય નિરમળ નહાતાં નર નારી. મિત. ૬
 એ તીરથમાં વશિયા વાસે, તેને પરસતાં પાતક નાસે;
 કહે છોટમ પ્રભુ મળશે પાસે. મિત. ૭

કીરતન ૫ મું.

હરિ બજન વિના, રાંક થઈ શેશે રે રાણા રાગ;
 અહિં અમલ મળ્યો; સોજે આવે શું માનો છો તાગ. ટક.
 દુર્જનને ત્રાસ ધણો દોહો, લોકોનું ધન હુટી ભોહો;
 ભોગ ભયદાયક શું ભોગવો છો. હરિ. ૧
 અન્નાયે અવળા ચાલો છો, મન માને તેવું મહાભો છો;
 સહુને કંટક સરખા સાલો છો. હરિ. ૨
 કણું વેદતાણું તો નથી કરતા, પ્રભુ કોપ થવાથી નથી કરતા;
 ભંડાર ધણા અર્ધના ભરતા. હરિ. ૩
 રઝળ્યાં શિર રાવણુ જેવાનાં, ત્યમ રાજ રહ્યાં નહીં તેવાનાં;
 મૂળ ઉખડિયાં છે એવાનાં. હરિ. ૪
 આ દુનિયામાં જે દુષ્ટ થયા, તે અવજસ ભેષને અધમ ગયા,
 ભંડાર ભરેલા ધર્યા રહ્યા. હરિ. ૫
 આ દુર્લભ નરનો દેહ ધરી, સમઝી ચાલ્યા સતસંગ કરી;
 કહે છોટમ તે નર બેઠા કરી. હરિ. ૬

કીરતન ૬ હું.

ખરી ખેપ કરી, ખેતી કરય ખાંતેરે વેદ વિધી વડે;
 શળ થાય શરી, વાવ્યાથી વધતારે જે જીગતી બડે.

- કુડાં કર્મ કંટકનું સુડ કરી, બલી વિદ્યા ખાતર રાખ્ય બરી;
વિનયાદિ વૃષોડ્ડુ આવે ખરી. ખરી. ૧
- ધન સજ્જનના મુખની વાણી, મેઘા મહી પલ્લવે તે પાણી;
પ્રુમ ખેડય કરો જુમતી બાણી. ખરી. ૨
- સુખ ભોધ સુધાન્ય સુખે વાવો, ખળતા ખડ નિરથે નિંદાવો;
ભીમે ન અવિદ્યા ભિગાવો. ખરી. ૩
- કરો વાડય વિચાર વિચારી કશું, પેસે નહિ એમાં પાપ પશું.
સત સાચવ્ય આજસ ન કરય કશું. ખરી. ૪
- સતસંગ સરવડાં સરસ પડે, નીતિથી ફળ નિશ્ચે નિવડે;
દુર્ગુણ પાંખી નિત્ય ટોવો પડે. ખરી. ૫
- ધરમ અર્થ કામને મોક્ષ ફળે, તરૂં સિંચાયાં સતસંગ જળે;
ખળવંતા હાકયમ હરિને ખળે. ખરી. ૬
- બકતી કર પ્રભુનો જો ભરિયે, તો આપણુ આનંદમાં રરિયે;
કહે છોટમ ભવસાગર તરિયે. ખરી. ૭

કીરતન ૭ મું.

- એ પાંખીડે, તન તરવર પર વાસ કર્યો છે આવી;
રસ ગમન તણો યુમે છે નિજ ચાંચ બરી બરી લાવી. ટેક.
- જે વૃક્ષ તણા ફળનો ભોગી, તે થયો શરીરનો સંજોગી;
બરમી રઝળે તે ભવ રોગી. એ પાંખીડે. ૧
- ફળ ચાખીને મતી હીણ થયો, આતમ પરમાતમા ભૂઢી ગયો;
તેને જીવ જીવ જગમાંહિ કહ્યો. એ પાંખીડે. ૨
- જે ન્યારો તે નિરમળ કહાવ્યો, તો નિજનંદ રસ બહુ ભાવ્યો;
તે માયા બંધનમાં નાવ્યો. એ પાંખીડે. ૩

એ બે પંખી ચાલે જોડે, એક એકને પલ્લભર નવ છોડે,
 તે પ્રીતિ પરસ્પર નવ તોડે. એ પંખીડે. ૪
 બે પંખી જીવને ઇશ્વર છે, પિંડ બ્રહ્માંડ એ બેનાં ઘર છે;
 જો સમજે તો સુખ સાગર છે. એ પંખીડે. ૫
 એવું વેદ વેદાંત વખાણું છે, જેને ગુરુ ગમ હોય તે જાણે છે;
 કહે છોટમ તે સુખ માણે છે. એ પંખીડે. ૬

કીરતન ૮ મું.

દેશી હંસો વાતલડી સાંભળજો આપણા દેશની,
 જો આવો તો, પીડા સહુ મટશેરે બહુ પરદેશની ટેક
 છે ગગનવિષે પ્રભુ વિશ્વપતી, સહુ સરજે તેજ અગાધ ગતી;
 ઝાળખે જન હોય વિશાળ મતિ. દેશી. ૧
 નવ બાસે રવિ શશિ અગ્નિ વડે, ગુરુ ગમથી તેનો માર્ગ જડે;
 ત્યાં પોંચે તે પાછો ન પડે. દેશી. ૨
 ત્યાં જસ મરણુ બય શોક નથી, એમ વેદ વેદાંતે વાત કથી;
 તેનો જાણે જન સિદ્ધ મરો નથી. દેશી. ૩
 તેને અવ્યય કે આકાર નહી, છે ચેતન રૂપી દેવ સહી;
 સહુને સંભાળે ગગન રહી. દેશી. ૪
 એનું અહિં પોષણુ આવે છે, માટે જમજીવન કહાવેછે;
 એમાં યોગી મન લાવે છે. દેશી. ૫
 તેને જાણે તેજ ખરા ડાયા, જગમાં વેતા જે કહેવાય;
 કહે છોટમ ધન્ય ધરી કાયા. દેશી. ૬

કીરતન ૯ મું.

પાપી નરને ઇશ્વરનું ચિંતન હૃદમાં નવ આવે;
 ભાગ્યહીણને, ભક્તવચ્છળ પ્રભુની ભક્તિ ના ભાવે. ટેક.

ધન જોળે જાયે ધર્મ વિના, કરે કર્તા પ્રભુના કોટિ ગના;

મદ મોહ ભરેલા મુંઢમના.

પાપી૦ ૧

પાપી સકુને પીડાકારી, શીખામણુ કાંધ ન ગમે સારી;

દુર્ગુણમય એ જન દેહ ધારી.

પાપી૦ ૨

શુભ મારગ નવ સુઝે સારો, જીહામાં જાયે જનમારો;

હઠયાનો મેલો હતપારો.

પાપી૦ ૩

નાસ્તિક થઈ સુધરમને નિદે, અધરમમાં વરતે આનદે;

ખુલે અવસર ખળ ફેગટ ફદે.

પાપી૦ ૪

અધિકાર મળે અન્યાય કરે, તે દોષ થકી મનમાં ન ડરે;

બહુ પાપ તણા બંડાર ભરે.

પાપી૦ ૫

પાપી નર પશુવત જેટ ભરે, પણ સારાં સુકૃત તે ન કરે;

ધર્મ પંથ વિષે પગ આડો ધરે.

પાપી૦ ૬

ખોટું ખડ બાવે છે ખરને, એમ પાપ ગમે છે પામરને;

વિચારી દે વિશ્વંભરને.

પાપી૦ ૭

એમ અવળો ચાલે અંધ પશુ, ધુત્તાને શબ્દે જાય ધશું;

સિદ્ધ છોટમ તેને કહિયે કથું.

કીરતન ૧૦ મું

સંસાર વિષે, પાપ પુણ્યનું પ્રકટ સ્વરૂપ જણાય છે;

મન માંહિવશી પોત પોતાને પંથે જીવ લક્ષ જાય છે.

ટક.

જ્યમ નીચે ઠામ નીર વળે, ત્યમ પાપી પાપ વિષેજ બળે;

સત સંગતિમાં નવ હેત હળે.

સંસાર. ૧

જ્યમ હૃદય ગતી છે તેજતણી, એમ પુણ્ય ખંચે પરબલ બણી;

પ્રભુ જનની સાથે પ્રિતિ ધણી.

સંસાર. ૨

પાપી સહુને પરિતાપ કરે, પરદુષ્ઠ દેખી દિલમાંહિ ઠરે;
વિષધર જેવા ભવમાં વિચરે.

સંસાર. ૩

પુણ્યવંતા પ્રાણી હોય એવા, ઇચ્છે સરવેને સુખ દેવા;

છોટમ ગુણ અમૃતના જેવા.

સંસાર. ૪

પાપી ધન મળે પાપ કરી, અમણિત અધના બંડાર ભરી;
સહે નરક તણાં દુખ મરી મરી.

સંસાર. ૫

સતસંગ થકી પાતક નાસે, જમના ગણ પ્રભુ બજતાં ત્રાસે;
સારાસાર વિવેક સરસ બાસે.

સંસાર. ૬

હરિ કશ્યા હોય ધણી ન્યારે, સત સંગ કરી કારજ સારે;
કહે છોટમ ભવજલથી તારે.

સંસાર. ૭

કાફી રાગનાં કીરતન. ૧૧

કીરતન ૧ લુ.

વાંકા શું ચાલોછોરે, કુચ્છિ પડશે કંટકમાં;

સાચો મારગ મુકોરે, પડોછો શિદ્ધ સંકટમાં.

ટેક.

નિયંતા પ્રભુએ આ, વિશ્વ નિરમ્યું છે તેમાં, પુણ્ય પાપ બે પંથ;

પુણ્યમાં સુખ, અને પાપમાં દુખ, એમ સરજ્યું છે કરતા કંથ;

વેદમાં વખાણ્યુંરે, કહ્યું છે દર્શન ખટમાં.

વાંકા. ૧

જાણી જોઈને જે કોષ, પાવક જાણે તેતું, તન દાઝે તતકાળ;

એમ અધટું જે, આચરે પ્રાણી તેને, દેહે જમત સહુ ગાળ;

ચોરી જરી ચાડી રે, કરો રખે ઉલટમાં.

વાંકા. ૨

હિંસા કરે છે તેને, કહે છે હત્યારો ને, કામીને આવે કલંક;

પરદુષ્ઠ દાતાને, દુષ્ટજ કહે છે એમાં રાજ હો કે રંક,

પાપ કર્મ એવું રે, વિચારીને જીવો ધટમાં.

વાંકા. ૩

હાન હ્યાને સત, ધધર ભક્તી તેથી, હિત સકુનું હોય;
 અન પવિત્ર, નિત્ય રાખે પોતાનું તેમાં કબજા ન ઉપજે મેય;
 પરપચીને સધેરે, ખડે નહિ તેના પેટમાં. વાંમ. ૪
 અંતરંગમી પ્રભુ, જેણે ન જાણ્યાને, ધથુની પેટે બર્ધુ પેટ;
 તન ધન મદ માંહે, મત ફરે છે અને વહે છે સંસાર કરી વેડ;
 છોટમ એવા પ્રાણી રે આવ્યા છે માયા ઝોઝટમાં; વાંમ. ૫

કીરતન ૨ જી.

ખોટું શું ખેલોહોરે, કાપ ઘસે કરતાનો;
 નિમમ જેણે ખાંધોરે, નાશ કરે નરતાનો. ટેક.

ખોટું રે ખડ બ્યારે હોં બેતરમાં તેને, ખોટી નાંખે છે તતજેવ;
 સારાનું રક્ષણ, સાફ કરે છે એવી, ધરથી ધણીને ટેવ;
 છુટું કરવું મુકોરે ભય રાખો ભરતાનો. ખોટું ૧

કષ્ટ મધ્યેથી જોમ, કાંકરા કાઢેને, તૂપ મધ્યેથી જમ જાસ;
 નહારાંને સકુ, નાંખીજ દે છે, એવા છે અવિનાસ;
 ખોટાને ખડે છે રે, હિસાબ એવો હરતાનો. ખોટું ૨

બ્યારે જમતમાં જેણે, આપણને સરજ્યા તેને, મમે છે યાન વિવેક,
 હાન હ્યાને સત, ધધર ભક્તી એવી, જોઈએ મનુષ્યને ટેક;
 કરણામતને તારે રે, હિસાબ એવો હરતાનો. ખોટું ૩

અંચળ મન તેણે નિશ્ચળ કરવું ને, ધરવું પ્રભુનું ધ્યાન;
 સારાને નરતાનો શોધ, ફરેથી, નિપજે નિર્મળ યાન,
 છોટમ કરે હામે રે ફેર મટે શરતાનો. ખોટું ૪

કીરતન ૩ જી.

કૃપા હોય હરીની રે, તેથી જન કારજ સરે;

અપજા કરતાં રે, માયા આવી આડી કરે.

૨૬.

જપ તપ તીરથ, વ્રત જાતને, દાન પુણ્ય વેરાગ;
પ્રભુ કૃપા વિન, વચ્ચેથી પાડવા, માયા જોગે છે લાગ;
જેર નહિ જનનું રે, વચ્ચે આવી વિદ્ધ કરે.

કૃપા ૧

નાકપતીનું પદ, લીધું નકુષે ઈદ્રાણી વરવા કાળ;
મર્વ વચ્ચે ત્યારે, માયાએ તેને, કીધા જૂજામ રાજ;
કૃપા વિના એવારે, ઉઝા ચડી નીચા ખરે.

કૃપા ૨

ઉત્તમ કર્મ અહોનિશ કરવાં ને ધરવું નહિ અભિમાન;
ધમર કરતા, આપણો જાણી, ધરવું નિરંતર ધ્યાન;
જક્ષિત તેની કરતાં રે, અવિચળ હામે હરે.

કૃપા ૩

દેહ ઈદ્રિય મન, આપ્યાં પ્રભુએ, તન ધન કેરું જોર;
અકૃત કરીને જો, હરિને ન સોંપે, તે થાય ધણીનો ચોર;
આપ અભિમાને રે પાપ કેરો ભાર ભરે.

કૃપા ૪

આઈ માઈ કરે, મહરના બરમાં, તે કૃપા પ્રભુની ચઢાય;
હુંમ કરી કરી, લોકને ધુતે, તેણે ધમર ક્યમ છેતરાય;
છોટમ ભવ સિંધુરે, સાચ વિના કાય ન તરે.

કૃપા ૫

કીર્તન ૪ શુઃ.

કાયા રૂપી નમરીરે, કીધો છે કાય કરીમરે;
મને માની માહારીરે, મિથ્યા અભિમાન ધરે.

૨૭.

એક રામ તારા અંજમાં જીવડા, તારૂં કર્યું નવ થાય;
ધણી ધણે, ધણો કરે પણ્ય, કર્મ કરી બંધાય;
સિરપર સ્વામી રે, હરતો નથી તેને હરે.

કાયા ૧

નવે દરવાજે, અમલ મનનો જગૃત માંહિ જણાય;

સ્વપ્ન થયું ત્યારે, પરવશ પડ્યાં સુખ દુખ સહેતા નથી;

જ્ઞાન નથી રહેતુરે, નિદ્રા માંહે જારે રી.

આવું છતાં છતાં પણ, આપ ન સોધે તે, કરે ઘણો અંહકાર;

કુકરમ કરી કરી, કષ્ટજ સહે છે, સુવાપડી જમ માર;

વિચાર નથી કરતો રે હું તે કાણુ કેનો ખરે.

કાયા૦ ૩

પેતીનો ઉઠાપણુમાંહિ, પામર પૂરા ને પરધન હરવા પ્રવીણ;

તત્ત્વ વિચાર તારા હરમાં ન આવે, મૂરખ તું મતિહીણ;

કહેણુ નવ માનેરે, કુટિલ મત આગળ કરે.

કાયા૦ ૪

જેની સત્તાએ મન, મોજ માણુછે તેની, સત્તા ચઢે લોક;

તે પ્રજુને નથી, પાસે ઝાળખતો, પામેછે હરખને શોક;

વિસ્વરૂપી વાડીરે રચી છે એવી વિસ્વંબરે.

કાયા૦ ૫

સુખાપણું જે મન, ટુજને સોધ્યું ત્યારે, પ્રીત્યે પ્રજાને પાળ;

તને હજે છે જે, સેવક તારા, તેને શોધીને ટાળ,

છોટમ સાધન કરીમેરે, તેથી ભવસિંધુ તરે.

કાયા૦ ૬

કીર્તન ૫ સુ.

સમજ મન મારારે, કહું એક વાત ખરા,

નર દેહ જેવો રે, નહિ મજે ફરી ફરી.

કરતારે સમ્રાજી, સૃષ્ટિ કરી છે તેમાં, જીવની જાતી અનેક,

દેહ મધ્યેથી, આત્મા ઝાળખવો એ માણુસમાં છે વિવેક,

આત્મા જેને દરસેરે, તેને દરસાય હરી,

સમજ૦ ૧

પશુ પંખી કે બીજા, જે જે પ્રાણી તેમાં, નથી એવું જ્ઞાન,

છોટીના સુખ માંહે, બટકે અહોનિશ, પેટ ભર્યાતું જ્ઞાન,

અજાણુ જડ જંતુરે, જાયા તેવા જાય મરી.

સમજ૦ ૨

હીન દયાએ, દયા કરીને, દીધાં જો નરનો દેહ,
 પાપ કરમવડે, પેટ ભરીને, તુલ્ય ગમાવે તેહ,
 રજ નથી રહેતો રે, હરિ સાથે હેત કરી. સમજ૦ ૩
 કલ્પભંજુર છે, ખેલ ખલકનો, તું, જો ને કરી લે વિચાર,
 મિથ્યા બટકવું મૂકીને મનમાં, સમરી લે સરજનહાર,
 છોટમ એમ સમજીરે, ધણા ધણા ગયા તરી, સમજ૦ ૪

કીરતન ૬ હું

આત્માને બંધન રે, પ્રબળ પ્રભૂ માયાનું;
 જોર નવ ચાલે રે દેવ જોવા હયાનું, રેક-
 સ્વભાવ રૂપે, સકુના મનમાં, જોડી માયા બળવંત;
 એને જોયે સહુ, આવરી મુક્યા, દેહ ધારી જોને જંત;
 ચંદ્રને આચ્છાદન રે, જોવું રાહુ છયાનું. આત્માને૦ ૧
 તપ તીરથ કે, વ્રત કરે પણ મન થકી કપટ ન જાય;
 ચંડાળ દુરગુણ. ચિત્તમાં પેઠા તે સ્નાનથી શુદ્ધ ન થાય;
 મૂઢ માની લેછેરે, કલ્યાણ કર્યું કાયાનું. આત્માને૦ ૨
 બંને મોક્ષ કેરૂં, કારણ મન એમ, કહે શ્રુતીને સંત;
 તે મન જો નવ, તજે મલિનતા, તો ન ચઢે હરિ રંગ;
 મોક્ષ હોય લાંબે રે વચન ભેતો વાલ્યાનું. આત્માને૦ ૩
 આપ બળે તો, કોય ન છુટે, જો કરે કોટી ઉપાય;
 નાવ વિનાતો નીર, સાગર કેરૂં, તરીને પાર ન જાય;
 છોટમ સાચુ સરણું રે, અખિલ જગ રાયાનું. આત્માને૦ ૪

કીરતન ૭ મું.

હરી હરી ભજને રે, હરખડી હેતે કરી;

અપાર ભવ સાગર રે, તેને તું તો જાણે તારી. ટેક.

દેહ મધ્યે છે, દુરશુષ્ક સખળા, મોહ માયા હંકાર;
એ સહુ સત્તુ, આત્મા કેરા, આપે છે દુઃખ અપાર;
અવિધાને સંજે રે, કાચ નવ બેઠા ઠરી. હરીં ૧

મમત કરીને, મિથ્યા મમાવે, ચિંતામણી નરદેહ;
પાપ કરમ તો ભોમવવાં પડશે, પછી પસ્તાશે તેહ;
વેદ એમ કહેછે રે માની લેને વાત ખરી. હરીં ૨

અહ્ય જીવવું ને આશ્ચર્યો મોટી, સમગ્રી ન જોયા સદમંથ;
વમલે પડેલું વહાણુ કવાયું, પામે નહીં તે પંથ;
પૃથા મમ સમજારે, કરી કરી જામ મરી. હરીં ૩

હરિને આધારે, રહેવું હમેશ તો સહુ સુધરે કામ;
અનેક વિધનમાંથી ધસ્તર રાખે, ફેડે રિપુનો ઠામ;
છાટમ એમ સમજ રે, રહેવું દંઠ ધીરજ ધરી. હરીં ૪

કીરતન ૮ મું.

કાયા તારી કીધીરે કરતારે બક્ષિત કરવાને,
હૃદયો સારી આપીરે, સુધર્મ આચરવાને. ટેક.

બાળપણથી તે તો, બુદ્ધિ બમડી ને, કર્યો ધણેરો કુસંમ;
મન કંચન માંહી, વગળ મેળવીને, રૂડો બગાડ્યો રંમ;
અંજમાં અનીતી રે, બરી તે પેટ બરવાને. કાયા. ૧

હોષની દષ્ટિએ તું અન્યને દેખે, જીભે બોલે અતીશે જીહ;
કામ હરામનાં હાથે કરે છે' પાપ કરતાં ન બાળે પૂઠ;
કુલે જે કુલે છે રે અચિત તે તો ખરવાને. કાયા. ૨

આંખો અનોપમ જેણે આપીને, બીજા અંજ ક્યાં છે અમુલ્ય;

એ ઉપકારીને, અધન જાણે, એવી ભારે છે તુજમાં બૂધ્ધ;

બૂધ્ધાથી ભવ બટકેરે, માયામાં બુડી મરવાને.

કાયા. ૩

આજ લગી તો એજે અવસર ખોયો, હવે રાખ્ય હૃદયમાં હામ;

નીતિની રીતિ સજી, બજીલે પ્રભુને, સર્વ સુધરશે કામ;

હામ સારો મળશે રે, છોટમ કહે ઠરવાને.

કાયા. ૪

કીરતન ૯ મુ.

મુરખ મન મિથ્યારે બ્રાતિમાં તું જાને જમે,

ખચિત જોતાં ખોળી રે. હોય જેવું હરીને જમે.

ક્ર. ૧

ખાંતે કરીને કાચ, ખેતી કરે છે તેને અંતરમાં ધણી આશ;

સમુ પડે કે, કદી જાય સમુજી, આવે ધાર્યું કે થાય ઉદાશ,

સોચ જ્ઞાનો તેમાં રે, જોવિંદને જમે તે રમે.

મુરખ. ૧

વહાણે બેસીને કાચ, જાય ક્ષિથ મંદિ, બરીને લાવે માલ;

લાભ મળે કે, દેવ કોપથી બુડે, એવો કરતાનો અટપટો ખ્યાલ.

દુઃખ સુખ એનું રે, કાચને આવે કાચક સમે.

મુરખ. ૨

જે જે કરમ તું જીવ કરે છે, તેમાં ધન્યર હજી દાતાર,

બહું થાય તે, ધણ કૃપાએ પ્રાણી, ગર્વ કરે તે ગમાર,

આહંતા જેને આવેરે, તેને સહુ દોષ દ્યો.

મુરખ. ૩

જાગતો ધણી, શિર ઉપર જાણી, સમદષ્ટિ સુજનને હોય,

કુર્જનને ગદ, વાધે છે સુખમાં, દુઃખમાં દીન થઈ રોય,

તે માટે તપાસીરે ત્રિલોકમાં જો જો તમે.

મુરખ. ૪

તુષ્ટાને લોભ ધણું, તાણે છે તુજને, તેમાંથી ઉપજે તાપ,

જોગને માટે બહુ ફરે બટકતો, પુણ્ય ન જાણે કે પાપ,

દેવ ડરે જાયેરે, કાચ ન જોલે ક્યમે.

મુરખ. ૫

અખિલ જગત કરો; એક નિયંતા હવે કરીયે તેની સાથે હેત,

સારી થીખામણુ, સાચા ગુરૂની સાંભળી, ચેતી શકાય તો ચેત,
છોટમ કામ સુધરે રે નિરંતર પ્રભુને નમે. મુરખ. ૬

કીરતન ૧૦ મું.

- કારીગર કરતા રે, જાણવણુ કીધી ધણી,
અપાર ગ્રંપણુ એનું રે, જુક્તિ જોતાં જત્રો તણી. ટક.
- પાણી પવનને, પાવક જોએ સ્વ્યા, પિંડ અનેક પ્રકાર,
ચેતન રૂપે જીવ, હોય તો જોઈએ, એને ઉદકને આર,
વિચાર મન વાણીરે, ભિન્ન ભિન્ન ભાંતિ બની. કારીગર. ૧
- કાચ પત્રેને કાચ, પાખે ઉડે છે, કાચ ચાત્રે પેટે વિન પાચ;
કાચક જળમાં ને, કાચક સ્થળમાં, સ્થાવર જંગમ થાય,
જણુમ રંગ જુદારે, ગણતિ નવ જાય ગણી. કારીગર. ૨
- પંચ વિષય સહુ પ્રાણીમાં સરજ્યાં, ઇદ્રી એકાદસ જોગ,
પોષણુ કરી નિજ, પિંડને પાળે, ભોગરે સુખ દુઃખ ભોગ,
સંજોશ નારી નરનો રે વધારે જતી જણી જણી. કારીગર. ૩
- અદ્રષ્ટ રહી રચે અંતરજામી વણી, સહુની શખે સંભાળ,
મેઘ મોઢલી મહી મંડળ પોખે, જેમ માતા ઉછેરે બાળ,
કાળ કરે કોઈ દિન રે, ધારે તેવું રમે ધણી. કારીગર. ૪
- જળચર થળચર, નભચર માંહે, માનવ મોટા ગણાય,
એવો પામીને, જે કોઈ ધમ્મરને ન બળે. તે પાપી પામર કહેવાય,
નરદેહ જેવો રે, જોયો જણે મોઢો મણી, કારીગર. ૫
- ઉત્તમ દેહ તેનો, જણ્યો આ જગમાં, જે ભાવે બળે ભગવંત,
સારી વિધાને સહુ, આચાર સારો તેતો શિરોમણી સંત,
છોટમ વૃત્તી જેનીરે, નિરંતર જાણ બણી. કારીગર. ૬

કીરતન ૧૧ સું.

- વિચાર કરી જોવું રે, વિજ્ઞાન બુદ્ધિરાજાને;
ભાવ ધરી બજવું રે, કર્તાર કૃપાજાને. ટક.
- એક બડી પશુ, આખા દિવસમાં કરવો, સજ્જન કરો સંગ;
નીતિની રીતિ પ્રીતિ, કરીને પાળવી, ઉલટ ધરી ધરી અંગ,
ભંજ કરે ખાંતિ રે, તોડે અચાન તાજાને. વિચાર. ૧
- ફેલ દારા કે સુત, વનિતા દુખથી કરે છે મનમાં કલેશ,
ત્રિવિધ તાપ સમે, જોને રે શબ્દે, એ સુખવો ઉપદેશ,
સેષ નરહો સંશય રે, સમાવે ઝેર જાજાને. વિચાર. ૨
- સંસાર માંહિ અતી, આશક્તિ છાંડિ રહેવું, પંકજ પાણી ન્યાય
સ્વપ્ન સમાન સુખ, દુઃખ સમજવું, ઘનાર હોય તે ધાય,
કર જોડી કરગરવું રે, કરતાર ક્યાજાને. વિચાર. ૩
- પૈસો મળે તો પુણ્ય, મારગે ખરચે જોથી, સહુ જનને સુખ ધાય,
વિદ્યા વધે ને જીવ, રહે વિશ્રામે, કીર્તી બલી કહેવાય,
પરોપકાર કરવો રે, નવાણુ ધર્મજાજાને. વિચાર. ૪
- મંદ મતી તો મધ, માખીની પેરે મરે, મોહમાં રાખીને માન,
પાપ આચરતાં નવ, ધાય ઓસારો નિર્લજ નર નાદાન,
અતુર કામ ચેતેરે, સમાવે ચિત ચાજાને. વિચાર. ૫
- નીતિ અનીતિનો, નિશ્ચય કરી શુદ્ધિ, ઠરાવી રહેવું ઠામ,
સર્વ સિદ્ધાંત કરો, સાર સમજવો, લેવું પ્રમુતું નામ,
છોટમ નવ શુદ્ધીશ રે બ્રહ્મ મંત્ર માજાને. વિચાર. ૬

એહામ રાગનાં કી. ૨.

કીર્તન ૧ સું.

જીવતા નર જૂત, બજન વિના, જીવતા નર જૂત.

ટક.

કુન્વમાં જનને, થાય પાછા, ફરે મારે જમડત;

બવ મધ્યે ધણું, ફરે મટકતા, પીડે પ્રાણીને અનાકૃત. મનન૦ ૧

નિર્દય નિરંકુસ, અતિ નકારા, કપડી કટિલ કપુત,

ધર્મહીન, મહીન મુરખ, કામ ક્રોધ સંજુન. મનન૦ ૨

સરજનહાર, અપાર સમરથ, નિર્મળ અકલ અચ્યુત,

તેને તજીને, અવર ઉપાસે, તે મિથ્યા કરે પુત. મનન૦ ૩

બાપક ક્ષત્ર રહ્યો સકળમાં, તત્ત્વ વિષે અનુસ્યુત,

તેને તજીને ભાતિક મનતાં, કાળે મળ્યા કાલસુત. મનન૦ ૪

મહામુર સાચા, કહાડ શોધી, જે તું હોય સપુત,

ત્વ મસિનો, લક્ષ્ય લખાવે, છોટમ તે નિત્ય પુત. મનન૦ ૫

કીરતન ૨ જી

ભક્તિહીણાનો ભાર જૂમીપર, ભક્તિહીણાનો ભાર.

મનુષ દેહ તે, મિથ્યા તેનો જે ન બળે કીર્તાર,

જે ફરે અંગારો ઉપનો, તે જર થઈ મઈ છાર. જૂમીપર૦ ૧

માત પિતા ગુર, સંતની સેવા ના કરે પર ઉપકાર,

વિદ્યા વિનય વિવેક ન આવે, તે મતિ મંદ મમાર, જૂમીપર૦ ૨

અંતર કપટ અવિદ્યા ન તજે, ઉપર રાખે આચાર

દાન દયા ને સત્ય, શીલ ન સાધે, તે પશુનો અવતાર. જૂમીપર૦ ૩

સરજનહારના ગુણ ન ઉચારે, ને ખીચી બંધે છે અપાર,

છોટમ તે નર, ખરથકી ખોટા નહિ અડવા અધિકાર. જૂમીપર૦ ૪

સામેરી, મેવાડો અને પંચાણુ એ ત્રણ રાગમાં ગાવાનાં કી. ૬

કીરતન ૧ છું.

કિંચિત કુસંગે રે, બોધ બગડે ધણે રે, પરતક્ષ તેનું છે પરમાણુ;

મણુ દુધ માંહેરે, છાંટો પડે છાશનોરે, વળતી તેનાં ખીજાં થાય વખાણુ. કી. ૧

અપ્પ અનાચારે રે, નળને કળી નડ્યો રે, હુતે દીધો પાંડવને વનવાસિ;
 અસાધુને સંજેરે, આવી પડે આપદારે, વિષ જેમ કરે વપુનો વિનાશ. કી. ૨
 મંગાજળના ઘટનેરે, મૂક મંદિરા વિષરે, પછી તેને કાચ ન માને પવિત્ર;
 પુશ્પલીની સંજેરે, પળે જો પ્રતિવૃત્તારે, ચાડ તેના કાચ નંગાય ચરિત્ર. કી. ૩
 સારો કાચ સજ્જનરે, ચાલે સંજે ચોરનેરે, પાપીને પ્રસંજે પકડ્યો જાણ;
 ગાય સારી કાષ્ઠ દિનરે, હરાયા સાથે હજારે, અચારીને ગળે ડેરા અધાય. કી. ૪
 અક્ષયારી જુલેરે, ભેટ કાચ ભાખનીરે, નિયમ તેનો સંધજો નિષ્કૂળ થાય;
 સન્યાસીને સોનુરે, અડેજ્યારે અંગમારે વૃથા વેશવારી સમે કહેવાયકી. ૫
 વેરાગી વનિતામારે, જઈ ભેળા વસેરે, આવની તો બુદ્ધિનો થાય. અંગાડ;
 અષ્ટ થય જોગારે ભોગી ભેળો જો ભજેરે, ઝેરે જેમ જાણ સમુગ્ર ઝાડ, કી. ૬
 બુદ્ધિને અંગાડેરે, નિંદા ચાલે કૌકમારે, કહેવાય તેનું નામ કુસંગ;

અશીષુ પીએ એદીરે, ઝાકાં ખાય જંગતારે, રહે નહિ સારો શરૂ રતો રંગ કી. ૭
 તે માટે તપાસીરે, તન મનથી તજેરે, ભજો એક ભક્ત વચ્ચળ ભજવતં;
 છોટમ સંગકરીયેરે, સાચા સુજનતણેરે, જેમજો જ્ઞાની ધણુગુણવંત કી.
 કીરતન ૨ જી.

વાત સુશી લેજ્યોરે, એક વિવેકનીરે, સમજીને સાધન કરિયે સર્વ;
 રામજમાન રૂડુરે, સારીથાય સંતતીરે, ધણું ધનમજો નકરવો ગર્વ. વાત.
 સારા નર કેરીરે, કરિયે સંગતીરે, અસાધુને સંજે હોય અકાજ;
 જ્યારે સંગ કીધોરે, રૂડા રામચંદ્રનોરે, લંકા કેરપામ્યો વિભિષણરાજ. વાત.
 દુઃખ ધણું દેખીરે, ડગિયે ન ધર્મથીરે, દુખે નથી ડગ્યો હરિયંત રામ.
 સાચાનોછે સંગીરે પ્રેમી પરમાતમારે, સદા પ્રભુ સેવકજનનો સાહાય વાત.
 ધન કરે લોભેરે, સાચ ન ચુકવુંરે, સાચ થકી રીઝે સર્વ સુરેશ;
 સાચ જરા ચુકેરે, લોભને કારણેરે, યુધિષ્ઠિરે દીઠો નરકનો કલેશ. વાત.
 આવે ભક્તિ કરિયેરે, માત પિતાતણીરે, કેષ દિન કરાવીયે નહિ કાપ;

માતા કરે આપેરે, નાશથયો નાગનોરે. નાગસખમાંહિ થયો કુળ લોપ વાત.
 સરવેથી નીચીરે જનમાં છે જાનનારે મોટમ કેર મોડે માન;
 વિષ્ણુએવિચારીરે, જામ્યોબળીરામનેરે, ભાવેપામ્યાલક્ષ્મીતાતે ભગવાન વાત.
 કામળને શીતળરે, વચન ઉચારવુરે, જે માંહિ જરા ન હોય દ્રષ;
 ક્ષેપ કરેરોષેરે, કુળ ખોયુકોરવેરે, પાંડવ તોતેથી પામ્યો કલેશ વાત.
 પોતે ગુણ પોતાનારે, વળી ન વખાણિયેરે, જે થકી નીચપણ કહેવાય;
 પોતાને વખાણેરે, સદ્ગુણો સ્વર્ગથીરે, અપમ્મસ પામ્યોયયાતી રાય વા.
 લોકાયત વાંદરે, પ્રભુને ન લોપિયેરે, નાસ્તિક થવું નહિ નિરધાર;
 હિરણ્યકશિપુહાર્યોરે, લોપ કર્યો હરિતણેરે, સ્થંભમાંથી પ્રકટી માર્યો તેકાર. વા.
 અધિકાર આવેરે, મોટું પદ જો મળેરે, પુણ્ય કેરકરવું નહિ અપમાન;
 શિવના અપમાનેરે, નહુજ અજગર થયોરે, ઈંદ્રપદ થકી પડ્યો નિધાન વા.
 કાચ આવીનેરે, આપણને કહેરે, આપણા જો હિત તણો ઉપદેશ;
 માની લેલો મનમાંરે, અતિઆદરવડેરે, ન માન્યાથીકોરવને થયો કલેશ વા.
 દોષ દુર કરિયેરે, મનને વશ કરીરે, અતિશે ન કરવું કાચા કષ્ટ;
 કાચા કષ્ટે પામ્યોરે કુંભકર્ણુ ઉધનેરે, સહુએ સમજી લેવું સ્પષ્ટ વાત.
 વિદ્યા વિનય સાહેરે, ગુરને આરાધિયેરે, રામચંદ્રે આરાધ્યા વિશ્વામિત્ર;
 અમ્મ સત્ત્વઆપ્યારે રૂદ્રામાં, રીઝયારે, એથી અતી કર્યો ઉદારચરિત્ર વા.
 સર્વ કળાઓરે, શ્રમ કરી શીખીઓરે, કષ્ટ વેળાએ આવે કામ;
 નાદક વિદ્યારે, શીખી હતી અર્જુનેરે, ધાયો વેશ વૈરાટ કરે ધામ વા.
 એક બીજાનેરે, બાધ કરે નહિરે એવા જે ધરમ અર્થ ને કામ;
 ત્રિવરુણ એવુંરે, નામએ તેહવુંરે સાધી ગયા સગરાર્દ્રિક બ્રહ્મ ધામ વા.
 એવા ગુણ ઉત્તમરે, ઉરમાંહિ રાખિયેરે, વારે વારે કરી ચીત્ત વિચાર;
 ભાવે બળે હોટમરે, પૂરણ બ્રહ્મનેરે, સમરથ સહુનો સરજનહાર વાત.

કીરતન ૩ જુ

સમજને જોતારે, સદા ગુરુ જ્ઞાનમારે, અનુભવે અંતર દરસે આપ;
 દહ ઘઘ જોતારે. ત્રિકુટીયે ધ્યાનમારે, સેજે ધ્યામ સોહં સોહં જાપ. સ.
 ધણાં ધણાં વાજારે, મનમમાં ગરમડેરે, જાંખ કુની જરણ્યાયો સાહ;
 સુરતની સીડીરે, અતુર પુરુષ ચડેરે, મૂરલીનો વાજે મનોહર નાદ. સ.
 ધન વિના માજેરે, વાદળ વિના વીજળીરે, અરણ્યવ ઉછળે આડે પોરુ;
 જળહળ દીસેરે, જ્યોતીઅતી નિર્મળીરે, રવિચંદ્ર ફરી રહેએક ઠોરજા.
 જોગ ફરી જોવોરે, ઝોળખવા આપનેરે, નિજ રૂપ વિના સરવતો નાજ.
 આપ વડે દીસેરે, સરવે અતી ભકુરે, જણોસકુ તત્વ તણો પ્રકાશ સ.
 દેવલ મધ્યેરે, જોમ દીપક બજેરે, હદનું તિમિર ટાળે તેહ;
 અખિલ અંધારૂંરે, ત્રિભુવનનું ટળેર, સુરજને તેજે નહિ સદેહ. સ. ૫
 કર્તા બર્તા હતારે, ધમ્મર એકછેરે, તેને કાષ્ઠ જણે સદગુરુ જાણ;
 અવર ઉપાસેરે, એવાતો અનેક છેરે, તેનોનહિ બ્રહ્મપ્રજ્ઞની જાણ. સ.
 ફૂલ કામ મુકીરે, બળે કરતારનેરે, ભક્તિ ભાવે સંવે સારાં કર્મ.
 સર્વે સમર્પોરે સરજનહારનેરે છોટમ ભક્ત તણો એ ધર્મ સ. ૭

કીરતન ૪ જુ.

છપી છપી છાનારે, કેમ રેશો કેજવારે, જાણ્યા છોજી જીવન જગદાધાર;
 કશ્યાના સિંધુરે, વલ્લભ ભક્તનારે, કરો કૃપા કરણીના કર્તાર. છ. ૧
 જીવકેરા જીવનરે, પ્રાણુછોજી પ્રાણુનારે. મનના તો સાક્ષી છો મહારાજ;
 અવગુણી જાણીરે, રખે અજમા ચતારે, અંતરજામી સુધારો કાજ. છ. ૨
 અધમ ઉદારણુરે, અજરણુ જરણુછો રે, ભક્ત વચ્ચળ ભય ભંજનહાર;
 પતિતને પાવનરે, કરતા પુર્યુ છોરે, દયાનિધી દેવ ગુણી હાતાર. છ. ૩
 અરજ અમારીરે, પ્રજા હરમાં ધરોરે, પળે પળે પ્રભુજી રહેજે પાસ;
 વંદન તમારૂંરે, હજો મને મહાવજરે, છોટમ સમરે થાસો થાસ. છ. ૪

કીરતન ૫ મુ.

અરજ અમારીરે, સાંભળવાને સામળારે, કશ્યાના સાગર ધરજે કાન;
સાધનતો સધળારે, મુજથી સધે નહિરે, નથી થતાં તીરથ વ્રતકે દાન. અ. ૧
જોગને સમાધીરે, સાધી હુંતો ના શકું રે, ન કહું હું કાશી ને કેદાર;
વનમાં વસીનેરે, કષ્ટ કહું નહીરે, ન રહેવાય જળ ફળ પત્રાધાર. અ. ૨
સકળ સામગ્રીરે, સરજેલી તપ તણીરે, શું લેઈ સેવું જ્ઞામ જરીર;
એમ જાણીનેરે, અરધુંહું એટલુંરે, નિરમળ મન સરપી નીર. અ. ૩
ચિતવન ચંદનરે, પ્રાત્રીતો પ્રેમનીરે, ધરાવુંહું ધ્યાન સરપી ધ્રુપ;
જ્ઞાન રૂપી દીવારે, ઘટમાં પ્રકાશિયારે, પ્રણવનો જપ થાયછે અનુપ. અ. ૪
માની એવું લેજોરે, અભેપદ આપજોરે, જન પ્રતિપાલક જમદાધાર;
બક્તિતો તમારીરે, પ્રભુ બલી અપજોરે, છોટમને સુખના હાતાર. અ. ૫

કીરતન ૬ હું.

મનુવો મુસાફરે, પ્રેરે બહુ મારજોરે, ઠરી નવ બેસે પોતાને ઠામ;
દુરબળ થઈનેરે, ફરે બહુ દેશમાંરે, ગયો જુલો મુળ પોતાનું મામ. મ. ૧
વિષયમાં વલુંધારે, લાંપટ લાલચુરે, ઈંદ્રીય સાડ અથડાય;
પ્રભુની સામગ્રીરે, માનેછે પોતા તણીરે, શિર લેછે જ્ઞાન શકટને ન્યાય. મ. ૨
પ્રવૃત્તીને સંજોરે, પડે ભવ પાસમાંરે, વારે વારે જાયછે જમને હાથ;
પ્રીતિ કરેછેરે, જુડા પ્રપંચમાંરે, હેત ન ઉપજે હરિગુર સાથ. મ. ૩
સાસ ઉસાશેરે, સમરજી જે કરેરે, પવન ઠરેતો મન સ્થિર થાય;
છોટમ રહિયેરે, સેજ સ્વરૂપમાંરે, એ મન નિયહનો ઉપાય. મ. ૪

પ્રેમ મગનમાં રાજી પ્રભુજી મારો પ્રેમ મગનમાં રાજી.

એ રાગનાં કી૦ ૩ કીરતન ૧ હું.

બક્તી બગવંતને વહાલી, સરવ થકી બક્તી બગવંતને વહાલી; ટેક.

ભક્તી વિના તો સર્વ ભાંડ કરી સંધ્યા ખેલ દેખાડવાને ખાલી,
 નિશ્ચય નિશ્ચય વિના ચોટ નવ વાગે ગોળી ઉડી નય કાલી. સ. ૧
 નરને નારાયણ બેળા રમેછે, ગુરુ ગમથી જો ન્યાળી;
 સાચ ઉસાસથી તેને સમરતાં, પાપને નાંખી પ્રજાળી. સ. ૨
 ભક્તીનું રૂપ તેવું રૂપ છે બ્રહ્મનું, બલી પેરે જીવે બાળી;
 શાંભા ને શામ બે સંગે રમે છે લેછે પરસ્પર તાળી. સ. ૩
 સરજનહારમાં સુરત રાખિયે, દેહાભિમાનને ટાળી;
 જન છોટમ એમ બળે પ્રભુને, વશ થાશે વનમાળી. સ. ૪

કીરતન ૨ જી.

જીદામાં જન્મ ગમાયોરે, જીવડા તેં જીદામાં જન્મ ગમાયો. ટેક.
 કુણું કર્મની કરણી કરીને, દુર્ગતિ દામ કમાયો;
 જગત ચરાચર જોણે રચ્યું છે, તે પ્રભુ ગુણ ના ગાયો. જીવડા. ૧
 વિષય વિકારમાં મન કર્યું મેલું, મોહ માયાએ વાલ્યો;
 આનંદ કંદનું રૂપ રૂદેમાં, ધ્યાન કરીને ન ધાયો. જીવડા. ૨
 મનુષ દેહ મહા મોઘો સરવથી, પુરુષ પુણ્ય પાયો;
 એવો અધમ તે ખોયો ખોટામાં, કાળને હાથે ખપાયો. જીવડા. ૩
 નીતિ ને માનની નિર્મળ ગંગમાં, સંત સંગે જો નહાયો;
 કહે છોટમ જોણે પાતક ધોયાં, તે તો સર્વથકા ડાયો. જીવડા. ૪

કીરતન ૩ જી.

જીવતાં આપ ન જાણ્યું, મુરખ તેં જીવતાં આપ ન જાણ્યું. ટેક.
 મુવા પછી તો થાશે અધારે, પતિ પદ વહેશે અજાણ્યું,
 ભવમાંહે તું રહેશે બટકતો, શ્રુતિ મત તે ન પ્રમાણ્યું. મુરખ. ૧
 હું હું કરે તે કાણુ તું કેને, પ્રભુપદ તેં ન પિછાણ્યું;
 અવિનાશી કથરને શુદ્ધી નાશી સુખ બહુ માણ્યું. મુરખ. ૨

- વેદ ધર્મથી વિછડો પડિને, પંથિ માન વખાણ્યું;
કપટી ગુરની કૃષ્ણી સુણીને, ખોટું મત તેં તાણ્યું. મુરખ. ૩
- ચૈતન રૂપ તું પોતાનું બુદ્ધ્યો, જડનું અહંપદ આણ્યું;
ગુરનું જ્ઞાન તારે હૃદયે ન આવ્યું, હરિ ધનને નવ નાણ્યું. મુરખ. ૪
- જે ચેત્યા તે ધરથી ચેત્યા, ગુરશ્રી શ્રુતિ મત જાણ્યું;
કહે છોટમ જગકર્તા જાણી, મહા મુક્તિ સુખ માણ્યું. મુરખ. ૫
- કોણ એ સમાના કામિની, એ રાગ તથા વેળાવળ રાગનાં કી. ૫

કીરતન ૧ લું.

- જેને જગત કરતારને, નથી એ પ્રભુ અજગો;
વેલો જેતાં વિશ્વનો, જઈ મુળને વળગો. જોને. ૧
- ભાસ જેવો ભનું તણો, તણે લોકમાં પડિયો;
ચંદ્ર તારા ચળકી રહ્યા, દેખે સહુની આંખડિયો. જોને. ૨
- વ્યાપક સધળા વિશ્વમા, એ છે અંતરજામી;
જીવ સકળ રહે જીવતા, એની સત્તા પામી. જોને. ૩
- ધંધરની સત્તા વડે, વડે વિધ વિધ વાણી,
આકાર રૂપે એ હરી, જપે જીવ તે જાણી. જોને. ૪
- જળ જનું જળમાં ધણાં, ઉપજે જળ જોગે;
તે જીવે તેના વડે, મરે તરત વિજોગે. જોને. ૫
- એમ પ્રભુને આદરે. જીવે સહુ પ્રાણી;
ઉપજાવે આપે વળી, પજે પ્રિય જાણી. જોને. ૬
- સુરતા સરજનહારની, સહુ હામે સરખી;
પરમ શક્તિ પ્રભુને વિષે, પ્રાણી જોને પરખી. જોને. ૭
- બુદ્ધી પ્રભુને જે ભગે, તે અધમ અભાગી;

જન છોટમ જગદીશને, ભજરે ધમ ત્યાગી.

જોને. ૫

કીરતન ૨ જી.

નથીરે અજાણ્યું નામનું, જે છે અંતરજામી;

તું નથી લહેતો તેહને, એતો પુજમાં ખામી.

નથી. ૧

વ્યાપક સધળા વિશ્વમાં, જોને શક્તી છે જોની;

આણ્યે અજાણ્યું નવ રહે, અદ્ભુત ગતિ એની.

નથી. ૨

વીજળી કેરા તારમાં, વાત જાય છે વહેલી;

જાણ્યું શક્તિ જગદીશને, જણ્યે કરતા પહેલી.

નથી. ૩

જીવનદોરી જીવની, જગદીશને હાથે;

પ્રાણી માત્રના પિંડની, જાણ્યું સધળી સાથે.

નથી. ૪

આપણે અંગે જે અડે, મન ઝટપટ જાણ્યે;

સહુના મનનું શ્રીહરી, પરખે એજ પ્રમાણે.

નથી. ૫

માન ઇંદ્રી અને મન વડે, કૃત્ય જેજે કરવું;

માહું કરતાં મન વિષે, ધૃશ્વરથી ડરવું.

નથી. ૬

પ્રાણી તણા પુણ્ય પાપનું, જોના હાથમાં પાનું;

સાક્ષી સર્વે કર્મનો, તેથી કયમ રહે છાનું.

નથી. ૭

હુકમ હરીનો શિર ધરી, કામ સધળાં કરિયે;

છોટમ તેની કૃપા થકી, ભવસાગર તરિયે.

નથી. ૮

કીરતન ૩ જી.

માનવ કાચ માને નહીં, એવી વાત અતેરી;

હોય ગુરુગમ જેહને, તે જો જો હેરી.

માન. ૧

જળ વિના સિંધુ અગાધ છે, સધળે તે ભરિયો;

પ્રૌઢ પવન મોજ વિના, દીસે અદ્ભુત દરિયો.

માન. ૨

એ દરિયાના બેટમાં, તર એક વિખતી;	
શાખાઓએ જુલવી, ફળની બિન્ન ભાતી.	માન. ૩
અદ્ભુત પંખી અરપિયા, એ વૃક્ષે વશિયા;	
બેળા રહિને ફળ ભખે, સહુ સ્વાદના રશિયા.	માન. ૪
અકળ બનોપમ પાંખયો, કરે તરપર માળા;	
રૂપ રંગ દોસે નહિ, કરે શબ્દ રસાળા.	માન. ૫
પત્ર પુષ્પ ફળ સહુ ખરે, ન ખરે તર આદી;	
છોટમ એવા વૃક્ષને, જાણે અક્ષવાદી.	માન. ૬

કીરતન ૪ થું.

આ અણુસમજી જંતુઓ, ભરમે ક્યાં બટકો;	
અવિનાશીને ઝોળખો, થું નાશીમાં અટકો.	ઓ. ૧
દિવ્ય પિતા જે આપણો, કરતા સુખકારી;	
એ પ્રભુ દીનદયાળને, ક્યમ મુક્યો વિસારી.	ઓ. ૨
દૃઢ અમુલક તાહરો, જેને પાણીનો કરીયો;	
એવો કારીબર કાણુ છે, બલો પવનનો ભરિયો.	ઓ. ૩
પંચ વિષય પ્રભુએ રચ્યા, છઠ્ઠી મન વસ્તી;	
તેનો ભોગી આતમા, આણુ તેની દરતી.	ઓ. ૪
શબ્દ આવે છે બહારથી કર્ણભેરીમા વાગે;	
એ કર્તાની અકળ કળા, ઉઘેલા જાગે.	ઓ. ૫
સ્પર્શ વિષય જાણે ત્વચા, તે અંજે તારે;	
એ કરણી કરતારને તું, હ્યમ ન સંભારે.	ઓ. ૬
નેત્ર કર્યા અતિ નિર્મળાં, રૂપ જેવાને જેણે;	
તેના રક્ષણુ કારણે, કરી પાંપેણ્યો તેણે	ઓ. ૭

છબમાંહે જુગતી બધી, કરી સરજન આણે;	ઓ. ૮
સ્વાદ જણાવે સર્વના, મોહ બહાર આણે.	
પ્રિયલ સર્વે પરખવા, કરી નાસા કેવી;	ઓ. ૯
આસ ઉસાસની કળ ભરી, કાને આવડે એવી.	
જુદિ રચી બહુ જણવા, તેનું પરિમળ મોહ;	ઓ. ૧૦
હીએ કગાઓ તે વડે, ચાલે નહિ બેઠું.	
એવું અચરજ અતિથાણું, સહુ દેહમાં કીધું;	ઓ. ૧૧
ફટ ફટ મુખાં માનવો, તેનું નામ ન લીધું.	
મુખદાતા સર્વેશ જે, કરણામય કહાવે;	ઓ. ૧૨
કહે છોટમ માટે સહુ, બજે પ્રભુને ભાવે.	

કીરતન ૫ મું.

ઓ બૂલેલા બવિજનો સાચા પ્રભુ સંભારો;	ઓ. ૧૩
હરત કટિલ મારગ તણ, કાલો મારગ સારો.	
અખિલ જગત કરતારની, જુગતી નવ જણી;	ઓ. ૧૪
વિષયી જનના વિહારની, બહુ વાતો વખાણી.	
અમણિત અંડ જેણે રચી, નિરાધારજ રાખ્યાં;	ઓ. ૧૫
તે પ્રભુને જણ્યો નહી, આવેલાં ચાખ્યાં.	
પવન તેજ પેંદા કરયું, પૃથ્વી ને પાણી;	ઓ. ૧૬
સકળ પક્ષરથ સરજ્યાં, એની વેદની વાણી.	
અદ્ભુત સંદેત કલ્પના, કૌશલપણ જેનું;	ઓ. ૧૭
કાટી કવી ન કરી સકે. વડું વર્ણન તેનું.	
ચાન અપાર જણાવિયું, સજીને જન જાતી;	ઓ. ૧૮
એક થકી અન્ય ઉપજે બલી દેખાય ભાતી.	

એક એક જાતીમાં જુવો, સંકેત છે એવો;	ઓ. જુ. ૭
અંડળ કરો અંડથી, પ્રાણી નીપજે કવો.	
આંચ ચરણ પરપિંડના, રંગ દેખાય ન્યારાં;	ઓ. જુ. ૮
આભે તે ચેતન થઇ, ધન્ય જગ કરનારા.	
સ્થિરચર જાતીમાં ગણી, અદ્ભુતતા બાસે;	ઓ. જુ. ૯
યથાયોગ્ય કરતા કરે, તેવું કાણે થાસે.	
રવિ શશિ જલધર સરજિયા, સહુને સુખ દેવા;	ઓ. જુ. ૧૦
બદ્ય રચ્યાં જોણે ભૂમિમાં, કરો તેની સેવા.	
રક્ષણ કરવા દેહનું, શક્તિ સહુને આપી;	ઓ. જુ. ૧૧
દેવ દયાળ આકાશમાં, રહો પૂરણ વ્યાપી.	
કોટિક પાપ પ્રલય કરે, એવા નામનો નામી;	ઓ. જુ. ૧૨
તે ઇશ્વરને ઝોળખો, સચરાચર સ્વામી.	
સદચિદ આનંદનો નિધી, અજ ને અચિનાશી;	ઓ. જુ. ૧૩
જન છોટમ શુદ્ધ ભાવથી, થાઓ તેના ઉપાસી.	

આખખા રાગનાં કીર્તન. ૪

કીર્તન ૧ છુ.

ખલકમાં ખોટા ગુરુ ગુરુ થઇ કરે, અવિદ્યા સેવકની કયમ હરે. ટેક.	
વેદ વિરુદ્ધ વચના બોલે દોષ થકી નવ ડરે;	
ઠક્ષિપત કર્મ કરાવે સહુને, અવગુણ અદકા બરે.	ખલક. ૧
તન મન ધન સેવકનાં હરવા, કપટ નિરંતર કરે;	
હુપનિષદનો અર્થ ન જાણે, મત તાણીને મરે.	ખલક. ૨
ચોરી જારી જુકય અતીતી, અધમ કર્મ આચરે;	
પરમારથનો પંથ તજે તે, બજવળમાં કયમ તરે.	ખલક. ૩

કર્તા પ્રભુને કાચ ન માને, ધ્યાન પ્રેતનું ધરે;
કહે છોટમ એવા ગુરૂ બજતાં, અર્થ કશો ના સરે.

ખલક. ૪

કીરતન ૨ જી.

ધરપર ધર્મ ગુરૂ એવારે, કપટથી શંક રચે કેવારે.

ટેક.

શ્રુતી તણો સિદ્ધાંત ન બાળે, વિષય કથા વાંચે;

જર બાવમાં મમ થઈને, પાપ કર્મ સાંચેરે.

ધરા. ૧

મહારાજેમાં મુખ્ય મનાવા, હુંગ કરે મોઘારે;

મંત્ર જંત્ર મોહન વિધાના, ખેલ કરે ખોટારે.

ધરા. ૨

કંઠી આધી કુકરમ લજવાં, એતું ના બાળે;

પશુ સામા માનવને ધુતી, ફટ ફાંદે નાંખેરે.

ધરા. ૩

શેવકને શિક્ષાની નીતી, કાચ નથી કહેતા,

નિદાખોત કરી નકારાં, મૂકેલે વેહેનારે.

ધરા. ૪

સધન સેવધી સારી જોઈને, કર્મ કરે છાતુ;

કહે છોટમ એવા ગુરૂઓથી, કાજ સરે કાતુરે.

ધરા. ૫

કીરતન ૩ જી.

પૃથ્વી પામડે આધીરે, સત્તાની શોધ નથી લાધીરે.

ટેક.

મહા અભિમાન મટે નહિ મનથી, માને હું મોટો;

પરપંચે પરધન સરવાતો, ખેલ કરે ખોટારે.

પૃથ્વી. ૧

ધર્મ ધણના વાત ન માને, ગુરૂ થઈને ગાળે;

ઓથે રહિને અનરથ કરતાં, લંપટ નવ લાળેરે.

પૃથ્વી. ૨

પ્રભુનું નામ ધરીને કહે છે, હું ઈશ્વર આપે;

એક રોમ નિપજે નહિ એથી દુઃખ દેહના કાપે.

પૃથ્વી. ૩

વેદ શાસ્ત્રની વાત ન જાણે, કેહે મોટા જ્ઞાની;

કહે છોટમ હા ગુરૂથી થઈ છે, ધર્મ તણી હાનીરે.

પૃથ્વી. ૪

કીરતન ૪ થું.

કલા છે ગુર કરવા કેવારે, તરે ને તારે છે તેવા.

ટક.

દુઃખ કર્મનો ત્યાગ કરાવે, તેમાં નહિ કાચું;

મનોવિકાર મટાડે શિષ્યને, તત્ત્વ કહી સાચું.

કલા. ૧

પર બ્રહ્મનો પંથ બતાવે, મહા દુર્ગુણ ટાળે;

સાચો બોધ શિષ્યને આપી, પ્રભુ સન્મુખ વાળે.

કલા. ૨

સત્ય દયા ને શીલ નિરંતર પ્રેમ થકી પાળે;

જમપૂરમાં જનારા જનને, તે પાછા વાળેરે.

કલા. ૩

વેદ શાસ્ત્રનું જ્ઞાન શિષ્યને, કહે ધણું સાઈ રે;

કહે છોટમ એવા ગુર કરતાં, કામ સરે સાઈ રે.

કલા. ૪

હુલારી ગાનાં કીં ૪

કીરતન ૧ હું.

એક ધડી જે કોષ, આખા દીવસમારે, કરશે સતસંગ જેને સારોજી;
ગુણનો નિધાન થઈ, તે નર ગાજશેરે, સાંભરશે સરજનહારો હો'. ૧

સતસંગ ન કરે તો, સુઝ ન આવેરે, બ્રાંતી ને બુલ્ય નવ બાગેજી;

અનેક જનમનોજે, ઊંધેલ પ્રાણીયોરે, સંતના શબ્દ સુણી જાગે હો. ૨

મોહ મદિરા કેરા, પાનથી પાપીરે, જીવે ખરા પણ સખના જેવાજી;

અંધ અચેત તણી, આંખ્ય ન ઉઘડેરે, આયુષ એજે ખોવે એવા હો. ૩

ઊંધ અહાર ભય, મૈથુન ધર્મારે, એતો સરખાં છે નરને ખરમાજી;

ધધરનું જ્ઞાન હોય, સતસંગ કરતારે, અધિકવિચાર એજે નરમાં હો. ૪

પુરણ પુણ્યવાળા, અંશ ધધરનારે, તેને સતસંગ કરવો સુઝે જી;

છોટમ સદગુર, શરણ મીતેરે; પુરણ બ્રહ્મને તે ખુઝે હો. એક. ૫

કીરતન ૨ જી.

બ્રહ્મ ઉપાસન તમે, કરો મારા દેશિયોરે, અન્ય ઉપાસે અજગા પડશેજી;

અન્ય ઉપાસન કાંઈ, કામ ન આવેરે, ચાકરના ચાકર થઈ રહવડશો હો. ૧
 સરમાં મળેલું નીચું, સાગરમાં ના મળેરે, સુરજને કિરણ સુકાશેજ;
 નદીમાં મળેલું કાષ્ઠદિન, સાગરમાં જાશેરે, સાગરમાં પંડિયું સાગર થાશેહો. ૨
 જીવ ઉપાસે તેતો, બ્રહ્મ ન પામેરે, દેવ ઉપાશે કરો પામેજ;
 બ્રહ્મ ઉપાસે તેતો બ્રહ્મને પામેરે, જન્મ મરણ દુખ વામે હો. બ્રહ્મ. ૩
 આલે કુપંથે તેને, ગામ ન આવેરે, વાંકે પંથે તો કાષ્ઠ દિન આવેજ;
 સરજ પંથે તો ગામ, સઘળ આવેરે, સદ્ગુણ શ્રમેતો સાંદ્રાવે હોં. બ્રહ્મ. ૪
 બ્રહ્મ ન જાણ્યું તેથી, ખંધન પામ્યોરે, જીવ દેવો શું મુક્ત કરશેજ;
 સરશેકારજ જોજન, સદ્ગુરુ સેવશેરે, બ્રહ્મભક્તવાથી ભવતરશે હો બ્રહ્મ.
 વેદ ને શાસ્ત્ર સઘળાં, એવુંજ બાખેરે, મુનિજન સહુ એમ કહે છેજ;
 છાટમ દેવનો જે દેવ વિરાજેરે, તોતે અક્ષય સુખ દે છે હો. બ્રહ્મ. ૬
 કીર્તન ૩ થું.

નિશ્ચે નિશ્ચાંપરે, મન રહે જેતું રે, અવર હામે તે નથી ભમતુંજ;
 જીવ અનેકતું જે, જીવન જાળખેરે, તેની સંગાથેરહે રમતું હો નિ. ૧
 નાવના થાંભપર, વાયસ બેઠોરે ઉઠે ખરો પણ આવે હામેજ;
 એમ આનંદ કેરો, અર્જુવ દેખીરે, મનતણી વાસના વિરામે. હો. નિ. ૨
 દાટેલું ધન જ્યારે, નજરેથી દેખેરે, વળતા તે હામ કયમ જુએજ;
 હરિદ્રતા તો તેને, મનમાં ન આવેરે, પ્રેમ મગન થઈ કુલે હો. નિ. ૩
 સદ્ગુણના શબ્દ સુણી, અનુભવ જાગેરે, તેથી સંતોષ હો સારોજ;
 છાટમ શાણા નર, લક્ષ્ય ન ચુકેરે, જેવો નાવિક ને ધરનો તારોહો. નિ. ૪

કીરતન ૪ થું.

આરે જગતમાં કાષ્ઠ, હરિજન હોય તોરે આવો અમૃત રસ પીવાજ;
 અમૃત પીએ તેને અનુભવ વાધેરે, ઘટમાં દેખાય ઘણા દીવાહો. આ. ૧

કો કહે અમૃત, અર્જુવ માંહિ રહે છે રે, કો કહે ચંદ્રમા દ્રવે છેજી;
 કો કહે કામિનીને, વદને વિરાજેરે, કાવક અહિમુખે કહે છે હો, આ. ૨
 હાય સ્વરગમાંહિ, અમૃત ખતાવેરે, એમ અનેક તો વદે છે જી;
 એતો અલપ મતિ, સમજે છે અવળુંરે, ખોટામાં સર્વે ખેદે છેહો. આ. ૩
 સાગરમાં હોય તોએ, નવ થાય ખરોરે, સ્વર્ગ પામેલો ન પડે પાછોજી;
 ચંદ્રમાં હોય તોએ, ક્ષય નવ પામેરે, નારીનોનાથ નમરે આછોહો. આ. ૪
 સર્પમાં હોય તોએ, વિષ નવ પામેરે, ચતુરો સહુ ચિત્તમાં વિચારોજી;
 શબ્દ સાગરમાંહિ અમૃત શોધોરે, સંતો પીવાનો છે આરો હો. આ. ૫
 સદ્ગુર શબ્દ સુધા, પિયો જન પ્યારારે, રોમરોમમાં રંગ લાગેજી;
 અંગે અંગે તે પ્રકટે, અખંડ ખુમારીરે, અજ્ઞાન ઉંઘમાંથી જાગેહો. આ. ૬
 પૂરજી પુણ્ય જેને પુરવનારે, સદ્ગુર મળે તેને આવીજી.
 કો. કલ્યાણુ ફળ, પામે પલકમાંરે, સુધાનો સાગર દે બનાવીહે આ. ૭
 તે રસ પીતાં તો, તન મન પાલટેરે, જીવ મટીને બ્રહ્મ થાયેજી;
 ત્રણ જીવનમાં તે જન તરેને તારેરે છોટમ તેના જશ્ન ગાયે. હો. ૮
 કરનાં ફકીરી કયા દલગીની સદા મગનમે રેહેનાજી. એરાગનાં કી ૪
 કીરતન ૧ છું

અસરણુ સરણુ, હરણુ ભવ સંકટ, દીનાનાથ દયાળાજી;
 બહુ શક્તિ બહુ નામ નિરંજન, જગદીશ્વર જન પાળાજી. અસરણુ. ૧
 સદચિદ આનંદ, રૂપ સનાતન, આજ અવ્યક્ત અનંતાજી;
 સત્ય જ્ઞાન મય, દિવ્ય દેહ પ્રભુ, સર્વાધીશ મહંતાજી. અસરણુ. ૨
 તું અગાધ ગુણુ, અદ્વયમતી હું, વચને ન શકું વરણીજી;
 દહ થઈ ધ્યાન, ધારણા ન બને, જોગ જીગતની કરણીજી. અસરણુ. ૩
 ઉપમા જેવું, અન્ય ન દીસે, કહું બિપમાં હું કેવીજી;

જે વાણી, તમને પ્રિય લાગે, બોલી ન શકું તેવીજ. અસરણ. ૪
 શું લેધ સેવા, કરિયે દેવા, સહુ સરજેલ તમારૂંજ;
 મેહેર કરીને, માની લેજો, અરપું તન મન મારૂંજ. અસરણ. ૫
 શેષક ચરણે આવ્યો જાણી નાથ નભાવી લેજોજ;
 જન છોટમ, પોતાનો જાણી. દાન પરમપદ દેજોજ. અસરણ. ૬

કીર્તન ૨ જી.

ચટપટ ચેત, હેત કર હરિશું, મરણ બમે છે માથેજ;
 ધામ ધરા ધન સુત ધણીયાણી, સેવક નાવે સાથેજ, ચટપટ. ૧
 હોય લાંબ તે, રાખ બરાબર, તેમાં નહિ કાંઈ તારૂજ;
 ધન સાંચું પણ, ધર્મ ન સાંચ્યો, કાં જનમારો હારૂજ ચટપટ. ૨
 કૂદાં કર્મ કરયાં કહિ કાટી, દુર્મતિ દમડી મારેજ;
 પાપ પોટલા, પાસે લધને, જસો વસમિ વારેજ. ચટપટ. ૩
 મોટાપણાનું, માન ભરાયું માટે કાંઈ સુજેજ;
 જમના કિંકર જોશો ત્યારે, ચરથર કાયા ધ્રુજેજ. ચટપટ. ૪
 કર સતસંગ, અંગ હોય નિર્મળ, રંગ રહેમાં લાગેજ;
 કહે છોટમ, ભગવંત ભજ લે, તો ભવનો ભય ભાગેજ. ચટપટ. ૫

કીર્તન ૩ જી.

અલખ નામ ધુન લાગી ગગનમે, મગન બયા મન મેરાજ;
 આસન મારી, સુરત દહ ધારી, દિયા અગમ ધર ડેરાજ. અલખ. ૧
 ઈંગલા પિંગલા, દોનું છાંડકે, સુક્ષ્મણા મધ્યે ધારાજ;
 તરવેણીમે, તાર મેલાઈ, અજંપા નામ ઉચારાજ. અલખ. ૨
 જંત્ર અનાહત, બાજે અહોનિશ, હોત નાદ જનકારાજ.
 ધન બિન અદ્ભુત હોત ગર્જના, બરસે અમૃત ધારાજ. અલખ. ૩

ઠોટિ ઠોટિ રાવ, સસીકી શોભા, અમમ જ્યોતિ ઉજારાજ;

જન છોટમ સદ્ગુર પરતાપે, દરસ્યા અલખ દેદારજ. અલખ. ૪

કીરતન ૪ છું.

અક્ષ ભક્તિ તું, કરને પ્રાણી, સદ્ગ જાય મન વાણીજ;

આ સંસાર કાળની બાજી, તેને સ્થિર તેં જાણીજ. અલ. ૧

કાયા માયા જાણ્ય કારમી, જ્યમ ઝાંકળતું પાણીજ,

લક્ષ્મણગુર સદ્ પેલ ખલકનો, તું ઝટ લેને જાણીજ; અલ. ૨

જે જયું તે સરવ જવાનું, રંક રાયને રાણાજ;

અવિનાશી પ્રભુ એક અખંડિત, ગુણાતીત ગુણુ ખાણીજ. અલ. ૩

સોહં શબ્દ વિચાર કરી લે, નિરાલંબ નિર્વાણીજ;

કહે છોટમ ચિંતામણી પરખે, જે હોય બુદ્ધિ શાણીજ. અલ. ૪

તેરે ઘટમે સંરજનહાર ખોજમન કાયા નગરી એ રાગનાં કીં ૨

કીરતન ૧ છું.

જાકે સિપર સરજનહાર, સોહી નર કાયસે ડરે,

જેસા કેસરી કેરા કુમાર, અમય બન બનમે ફિરે. ટેક.

બાળકકું વૈતાલ ડરાવે, જખલગ સમઝત નાહી;

બડા હુવા સો બીક ન માને, મરમ લહે મન માંહી. સોહી. ૧

ઠીંડાકું પડે ડર ભૂચરકા, જખલગ પડે પડિયા;

ગુર ગમ માને પડદા કુટ્યા, જાઈ ગગન ધર અડિયા. સોહી. ૨

લોક લાજ ડર અક્ષ ભજનમે, નાહાલ નરકું આવે;

સુરા પરા કાયક વિરલા, ગુનપતિ ગુન ગાવે. સોહી. ૩

સ્વાંગ સતીકા જખહી પેહેરા તમ મન પતિકું દીના;

છોટમ સદા રહી સેવામે, ત્રિભુવનમે જસ લીના. સોહી. ૪

કીરતન ૨ જી.

તેરા સરજનહાર હજુર, દેખો ગુરુ યાન યહી;

દુરભાગી કહતહે દુર, જાકું ગુરુ યાન નહી.

ટેક.

બ્રહ્મા આયુષ જાય પંથમે, તો હું ઠોર ન પાવે;

સો સદગુરુ એક સહજ સાતમે, નિકટ નાથ દરસાવે.

દેખો. ૧

આપ બળે તથ તીરથ સાધન, જોગ જગન જપ કરહી;

બ્રહ્મ લોકમે જાઈ ભોગવે, પીછા પુર્નભવ ફરહી.

દેખો. ૨

ત્રણકી ઓટે ગિરિ અવરાયા, કહત લોકમે બાની;

આપા ઓટ રહત મહારાજ, સો ગુરુ કહત નિશાની.

દેખો. ૩

અડપિંડકા પોખન હારા, ચિન્ધન ચતુરસુજના;

જન છોટમ સતગુરુ પરતાપે, સો કરતા સત માના.

દેખો. ૪

લાવણી. કીં ૨—કીરતન ૧ જી.

પરમ તત્વના, લક્ષ્મી જીવ સખ, જાત મોહમે વણા;

એક અકળ, ઓંકારહિ જાંહિ; અક્ષર બિંદુ, નહી તા માંહી.

ટેક.

સુક્ષ્મ સ્થુલ, નહિ હે વાંહી, ત્રિગુન રહિત એ તત્વ મસિ પદ,

સોહી બેદમે કલા.

જીવં ૧

ધૃષ્ટિ ક્રિયા, યાન હે જોહી; શક્તી તીન, પ્રણવકી એહી;

સ્થુલ સુક્ષ્મ ભાઈ, કારણ દેહી અસ્વર ઉસ્વર મકાર માત્રા,

ત્રિગુન દેવ ત્રય બયા.

જીવં ૨

અકાર જગૃત, કર્તા બ્રહ્મા; વિપશ્ય ઉકાર, સ્વપ્ન કો કર્મા;

મકાર તામસ, હર કો ધર્મા; તીન રૂપ ઓંકાર પસારા,

તીન લોકમે રલા.

જીવં ૩

એસા તત્વ, વિચારહિ કરના; નિજ કર્તાકા, ધ્યાનહિ ધરના,

વાતે મિટે, જન્મ અરૂ મરના; જન છોટમ સદગુરૂ બતાવા,
જૂલ સકલકા ગૃહા.

કીરતન ૨ જી.

અનહદ ડંકા, બજ દેખલો, શૂન્ય મંડલકી મઝા. ટેક.

ધિમિ ધિમિ ધમિ ધમિ, નોમત બાજે; ધડકડક ગમન ધોરધન બાજે;
મોહન નાદ, મનોહર રાજે; પંચરંગકી પ્રસિદ્ધ ફરકે,

જન્ય નામ પર ધળ.

દેખ. ૧

વેણુરવાજ શંખ શરણાધ; જાંઝ મૃદંગ બેરી સુખદાધ;

ઝોર રાગ કહું, કહી ન જમ, એક ચિતસે, સુનલો પ્યારે,

ગમન રહત હે ગળ.

દેખ. ૨

બાદલ બિના બીજ ચમકારા; બરસે મેધ, સુધારસ સારા;

કોટિ કોટી, સુરજ ઉજારા; એસી સોભા, નિરખ નિરંતર;

ઝોર વૃજ સખ તળ.

દેખ. ૩

એ સુખ સુખસે, કહા ન જવે; દેખે શોધ, પર પદ પાવે;

જીવ શીવ એકહિ હો જવે; જન છોટમ જંજળ જાંડકે,

એસા સાધન સળ.

દેખ. ૪

જો વિચારી જીવ તારી શીવલે થશે. એ રાગનાં કીં ૪

કીરતન ૧ જી.

જો ગુરુ' જ્ઞાન તારાજેમાં રહું, ત્યારેતો અવિદ્યામુળકચમ નથીદ્યુટેક

મોહદંબ દેષ કલેશ જ્ઞેનથી દબ્યા, ત્યારેશુંજણાય તેને સદગુરૂ મળ્યા, જો. ૧

મલિન વાસનાજ તારીજ્ઞેનથીજતી, ત્યારેતારી શાથીથશેઅંતેસદમતીજો. ૨

અકર્તેઅધારએક ઠામ ના મળે, થાય જ્ઞાન તો અનીતિ વેગળી પળે જો. ૩

મહામાન માટ સુણે ગ્રંથની કથા, જ્ઞાન ને વિરાગ વિના તે સફૂ વૃથા જો. ૪

નીતિ પંથે ચાલતાંજ સત્યના ચળે છોટમ એવા સાધુનેજ શ્રી પ્રભુ મળે.જો. ૫

કીરતન ૨ શુ.

કંઠી બાંધે વંઠી અકલ શુદ્ધ ના કરી, ધર્મ ધારણ કરતાં પુણ્યપાપની ભરી ટેક.
 શુદ્ધ અવાસ્તાન શોચ આચરે ખરો, ક્રોધ છે ચંડાળ તેતો ના થાયો પરો. કંઠી ૧
 કષપથ ખાય ધર્મના તું કંઠી કર ગૃહી, આચરે અનીતિઓથે ધર્મને રહીકંઠી ૨
 પંથનો તું વાદકરે અન્ય શું વડે તુંતો તારૂ જુલો બાન તેહના જડે. કંઠી ૩
 ચોરી જરી કષ્ટ દંભ દુષ્ટતા ધણી, ભાલ તિલક તાણી એઠો સાધુ શ્યા
 બણી. કંઠી ૪

કષ્ટ ધુર્ત બેખકાળમાં ધણા, છોટમ એવા ગુરૂ તેવા શિષ્ય તે તણા. કંઠી ૫
 કીરતન ૩ શુ.

હામ ન હારિયે બલાજી હામ ન હારિયે, કષ્ટ પડે તે સમે પ્રભુ સંભારિયે. ટેક.
 તારો દેહ જોને તારા હાથમાં નથી, તો વૃથા તું શોચ કરી શુ મરે મથી. હા. ૧
 પ્રકટ જેણે કર્યો તને તેજ પાળશે, તેનું રટણ રાખ્ય દુઃખ તેજ ટાળશે. હા. ૨
 જળવે છે જનની જણા આપ ખાળને, જગતમાંહી ભક્ત એમ પ્રિય
 દયાળને. હા. ૩

ધરી બ્રહ્મ ધ્યાન બ્રહ્મ આશરે રહ્યા, છોટમ એવા ભક્ત જગતમાં સુખી
 થયા. હા. ૪

કીરતન ૪ શુ.

હરિ કરે તે હોય નિશ્ચે હરિ કરે તે હોય, નાથનું નિરમેલું ના નિવારી સહે
 કોય. ટેક.

હરિ વિના ન હાલે પાન અન્ય કો થકી, પ્રકૃતિ પુરૂષ હૃદય ઇશ આશરે
 નકી. હા. ૧

ચોવી તત્ત્વ મળી દેહ પ્રકૃતિનાં બન્યા; પૂરૂષ યાન રૂપ દેહમાંહી ચેતના હા. ૨
 જીવ કરે કર્મ તે વિચિત્ર જાતિનાં, આચરે આશાએ કામ ભાત્ય.

ભાત્યનાં. હા. ૩

આપે ફળો ધસ દેવ જો કૃપા કરે; વિન કૃપાએ જન્યમાં અંગારો કરિ
બરે. ૬. ૪

નિષળવાનું નિશ્ચે જીવ હાથમાં નથી, છોટમ સર્વ અંત્ર જોળી જેકું છે
મથી. ૬. ૫

સજ્જન સધળાંએ કેફીનો સંઝ ન કરવો. એ રાગનાં કીં ૫

કીરતન ૧ છું.

રંઝ રસીયા સાથે, રમે સુમતી શુદ્ધ નારી,
મંદમતી તે શું જાણે બિચારી રે રંઝ. ટેક.

એક પલક પતિને, નવ જુલે, લે ત્રિકમ શુ તાળી;
ઉપરથી હરિને, ન કરે અજગા, તે તો તારણી ટેકવાળીરે. રંઝ ૧

સ્વામીને તે વાહલી વિનતા, વિનતાને પ્રિય સ્વામી;
અરસ પરસ એક એક શ્વં પૂરણુ, પ્રીતિ અતીશી જામીરે. રંઝ. ૨

અજાણુપણમાં, એ સુખ ન લહે, ભામિની તેજ અભાગી;
પ્રાણપતી પાસેથી ન લલ્લો, ઢાંગલાં પુંજવાને લાગીરે. રંઝ. ૩

જડ જેવી થઈ જડમાં રમતી, ન રમે સ્વામી સંગે;
દુઃખ દળદર તો ન ટળે તેનાં, એવે, એને ઢંગેરે. રંઝ. ૪

સદગુરુ જોને સમજવી, હાથ ઝલાવે હાથે;
છોટમ પાકી તેજ પ્રેમદા, રમેછે નિજપતિ સાથેરે. રંઝ. ૫

કીરતન ૩ જી.

કોષ મન મેળાપી, હોય તો મન કેરી કહી,
બેદલ જીવ શું, મોન ગૃહી રહિયે રે. કોષ. ટેક.

મન મેળાપી મનથી ન મુકે, એક ટેક હોય તેને;
ગુરુનું જ્ઞાન ટકે અંતરમાં, બાવ બહસો દલ જેનેરે. કોષ ૦

મરતાં સુધી મનથી ન મુકે, તે કહિયે મન મેળું;
 હેત પ્રીતિ હળમળ હરિ રસમાં, દુધને ચાકર મેળું રે. કાષ્ઠ ૨
 બેદલ જન તે હોય અદમબળા, સાંભળિને શક થાય;
 મતલબ સુધી મળતા રહે પશુ અવગુણ ઉલટા માયરે કાષ્ઠ ૩
 એ મરનું બોલે તે બેદલ, બાવે ન બન્ને કેને;
 આપણું લેખને કહે અન્યને, કુટિલપણું જોને રે. કાષ્ઠ ૪
 કાગ તણા કુટખી હોય તે, જનનાં ચાંદાં જીવે;
 ખરતી આગળ ખાંડ ધરે પશુ, ટેવ ઓખરતી નખુવે રે. કાષ્ઠ ૫
 પરથમ પ્રેમ પરીક્ષા લખને, હરિનું હારદ કહિયે;
 છોટમ કલ્પવૃક્ષને કાપી, આવળ ઝીંટા ન જમએરે. કાષ્ઠ ૬

કીરતન ૩ જી.

શું સોધે સુજની, અંતર જોને ઉઘાડી; તને શું સમજાવે, દાડી દાડીશું.
 ગુરૂ ગમ કુંચી કરમાં લેખને, ઉઘેડ અચાન તાળું;
 આચા ચકની ઉપર જોતાં, ત્યાં થાશે અજવાળું રે. શું ૧
 નિર્મળ નૂર નિરંતર વરસે, મહામનોહર મોતી;
 અનહદ નાદ અહોનિશ બાજે, જળહળ દરસે જ્યોતીરે. શું ૨
 ઓહંકાર નાદ અહોનિશ, ચિદાનંદ નિધિમાંથી;
 સોહંપ્રકાશ કરે રમ રમમાં, ગુરૂવિના એ ગમ કમાંથીરે. શું ૩
 તે પ્રકાશથી તુજને જાણે, સંદર સ્વરૂપ તારું;
 છોટમ તેનો કર્તા જાણે તો ઉપજે સુખ સાઈ રે. શું ૪

કીરતન ૪ થું.

કાષ્ઠ પ્રેમ સ્નેહી, પ્રેમ અમીરસ ભોગી.
 ખીન્ન શું જાણે વિમુખ, વિજોગી રે.

કાષ્ઠ ૫૬.

પ્રેમ પંથ અદ્ભુત અજરાલય, મહા મુક્ત જન મહાલે;
અંતરનું સુખ મુખે ન આવે, સાકર ખાધી જેમ કાળે રે. કાષ્ઠ ૧
રોમ રોમ આનંદ ઉગ્ગર, હરિશું તાર ન તુટે;
મહારસ માંહે મગ્ન રહેતો, ત્રૈવિધ કર્મ યંથી છૂટે. કાષ્ઠ ૨
જપ તપ જોગ કરે કાષ્ઠ તેને એવો લક્ષ્ય જે આવે

ત્રણ લોક સુખ ત્રણવત દેખે, અવર ઉપાસના ન ભાવેરે. કાષ્ઠ ૩
એવા જનના ઉરનો આશય, એવા હોય તે જાણે;
શુક નારદને શંકર સરખા, અહોનિશ એ સુખ માણેરે. કાષ્ઠ ૪
અખિલ લોક કર્તા પ્રભુજને, પ્રેમ પુષ્પથી પૂજે;
જન છોટમ તેના ઘટ માંહે, જીવન ચતુર્દશ ચુજેરે. કાષ્ઠ ૫

કીરતન ૫ મું.

આ જેને જેની, પ્રાણપતી રમે પાસે, તેને સાધી લે, માસ ઉસાસેરે ટેક.
સહુના સામો છે સામણિયો, જે ગુરૂ દ્રષ્ટે જૃવે;
તેક તજને અવર ભરાસે, શા સાર અવસર ખૂવેરે. આ ૧
કૂર તજને ગૃહે કુશકા, તેણે કાજ ન થાય;
ચેતન છોડી જડને ભજતાં, જન્મ મરણ નહિ જાયરે. આ ૨
માખણ મૂકી તક ગૃહે તે, જેને જ્ઞાનો કાલો;
પ્રભુ તજને પ્રપંચ પૂજે, તે જન જાય વહાયોરે. આ ૩
અંતરજમી આનંદ સિંધુ, ભજ્યે પૂરણ ભાવે;
જન છોટમ માનુષ તનુ જેવો, ફરી ફરી નહિ આવે. આ ૪

ખમાયચી રાગનાં કી ૨

કીરતન ૧ લું.

મુરખ માનવી રે તું તો મસ્ત થઈ શું જાણે. મુરખ ૦ ટેક.

- મસ્ત થયો પશુ અસ્ત થવાનો, માથે મરણ બમે છે;
મીન જળમાં જેમ મળીને, રંગ વિલાસ રમે છે. મુરખ૦ ૧
- ધામ દામ ને કામતણું સુખ, સ્થિર છે એવું માને
અંધ કેદમાં કરે અનીતી, ગર્વે ન ગણે કાને. મુરખ૦ ૨
- પરને સુખિયો દેખી તું શક, અંતર ધર્ષા આણે;
તે પાપે તુંજને જન્મ કિંકર, વૈતરણીમાં તાણે. મુરખ૦ ૩
- જાયો થકને આપ વખાણે, ખલુ નિંદે ખીળને,
માતો જ્ઞાન સર્વને મારે, એમ બસે અઘાને. મુરખ૦ ૪
- સજ્જન સાથે વેર કરેને, શકની સાથે સંધે;
જૂઠ્ઠા અનીતી તારી જોઈને, કોઈ દિન ધરતી કંપે. મુરખ૦ ૫
- અડન ધણું અભિમાન કરે ને, પાંકી ચાલે ચાલે;
ચોરે ચકલે કરે ચાડિયો, કાયકના ધર ધાલે. મુરખ૦ ૬
- સારા કથા સાંભળે કોઈ દિન, અંતરમાં ન ઉતારે;
દિલનાંથી નવ તજે દુષ્ટતા, ધણાં ગપોડાં મારે. મુરખ૦ ૭
- પરના દ્રુષ્ટ જુવે બહુ પાપી, દયા દીનપર નાવે;
પાપે પૈસો રળે ખરો પણ, બહુ પુણના બાવે. મુરખ૦ ૮
- પાખંડીને પથે પેશી, દીલાં મોટાં તાણે;
કુકર્મ કરતાં કશ્વરના કર, અંતરમાં નવ આણે. મુરખ૦ ૯
- દીન દયાળે દયા કરીને, દેક તને જો દીધો;
સારાં સુકૃત સાધીને કાંઈ, ઉત્તમ લાવ ન લીધો. મુરખ૦ ૧૦
- શ્રમણાવત સુખ સમી જશે ને, રેશે સવળાં રોતા;
પલક માત્રમાં કાળ પકડશે, જન સર્વેના જોતા. મુરખ૦ ૧૧
- આ શીખામણ ઉરમાં આણી, ભક્ત વધકને ભણ્યે;
કહે છોટમ અવગુણ હોય એવા, તુચ્છ કરીને તજ્યે. મુરખ૦ ૧૨

કીરતન ૨ ભુ.

બૂલ્યો બૂલ્યો રે, આંતિમાં છવ અભાગિયારે, બૂલ્યો ૨૬
 ફોમટ જન્મ મમાવ્યો હરિ હરિ, કરિ કરિ કુકરમ કોટી;
 અંતરમાંહિ અવિદ્યા ભરિ ભરિ, ખેલ્યો બાણ ખોટી. બૂલ્યો ૧
 મુકમર જમના ખાતો મરિ મરિ જરિ જરિ જોયું ન જાગી;
 કરિ કરિ દેવ થકી નવ ચાલ્યો, તુ-છ ટેવ ના ત્યાગી. બૂલ્યો ૨
 હેત કરીને ન બળ્યો હરિ હરિ, નરિ નરિ કરિ પરનિધા;
 જોયી જન્મ જાય તું તરિ તરિ, તે પ્રમુને નવ વંધા. બૂલ્યો ૩
 ચરિ ચરિ કાળ જાય છે ચટપટ, ખટ રટ રૂપી હાથે;
 કટ કટ જાણ્ય જાય છે અવસર, સમઝી લે મન સાથે. બૂલ્યો ૪
 જાત્ય બાદ્યના પંથ બમાવે, વેમ તણી કહી વાતો;
 ખરા બલ્લની ખોળ્ય ન કીધી, ધાયો ધક્કા ખાતો. બૂલ્યો ૫
 જોણે જગત કર્યું છે આણું, તેને લેને જાણી;
 જન છોટમ તેના જસ ગાજે, ન કંથીશ ખીજ વાણી. બૂલ્યો ૬
 ચાલ વહેલી અલખેલી પ્યારી રાધે, એ રાગનાં કી ૨

કીરતન ૧ ભુ.

બલ્લ નામ મુખે એક લે ઉચારી, જાણ્ય મળ મંત્ર એજ મોક્ષકારી;
 જડને ચેતન કરે, પુરાતન પાપ હરે, બંજે ભવસિંધુ તરે, એ પ્રતાપ ટક.
 ભારી ભારી કે લે ઉચારી.
 અંકર શેષ એ ઉપદેશ રૂદે રાખે, પ્રેમે નામ સુવા સદા તે તો ચાખે;
 વહન વડે વારંવાર બહું નાંખે, પુરણ પ્રેમ ધરે નેમ; બુલે કેમ,
 તજ વેમ, જપે જેમ, કુશળ જેમ, તરે તેમ, સાધે એમ, એવા ધન્ય દેહ
 ધારી ધારી કે લે ઉચારી. બલ્લ ૧

નામ બળે હરે જીઓ કરે પીધું, પ્રલહદિ સ્મર્યું ત્યારે ત્રસિંહ રૂપ લીધું;
નામ બળે ધુને અમળ ધામ દીધું વળી અપાર, નામ આધાર; પામ્યા
પાર અતિ ઉદાર સંબનહાર છે દાતાર, હરે વિકાર તરિ સંસાર,
અથા કેદિ નરને નારી નારી કેલે ઉચારી. **અલ્પ ૨**

ગુણાતીત ગુણાસીધ અલ્પ કહે છે, તેનું બોધક રૂપ પ્રણવ નામ લેશે;
વેદ એક એવી વાત તો વહે છે; વિના નામ નસરે કામ દક્ષિણ વામ,
અર્ધ હામ, પુર્ણ ધામ તે સુકામ, મળે રામ, પોએ હામ, બ્યારે સુખ
હોય સારી સારી કે લે ઉચારી. **અલ્પ ૩**

જહને ચેતન ઉભય નામને આધારે અક્ષર વડેનામ સર્વને સિર ધારે,
જરાએ પોએ પછી વૈખરી ઉચારે, એમ સદાય વાણી વદાય, ચાલ્યું જન્મ;
વેદ માય, જપ જપાય, કરજ ધાય, હોય સદાય, અખિલ રાય, મટે
કષ્ટ તેથી જારી બારી કે લે ઉચારી. **અલ્પ ૪**

સકલ સદિ કેર કારણ નામ જણે, દેવી દેવ માંહિ દેવત એ પ્રમાણે;
નામ નામી સહિત અતર લક્ષ આણે, એક વાર, કરે ઉચાર, ફળ
અપાર, લાગે તાર, માયા પાર, સોહંકાર સુખ અપાર, છોટમ સમજ
સાર, પાપ તાપ હારી હારી કે લે ઉચારી. **અલ્પ ૫**

કીરતન ૨ જી.

સ્વપ્ન પુલ્ય છે સંસાર જોને જગી, મુક્ય મોહ બંધિત અલ્પની લે માગી;
હોય દુષ્ઠ સર્વ તારા, ફળે નિજ કર્મ સારા, નકરીશ અથ નકરા પુલ્ક;
દેવ ત્યાગી ત્યાગી કે જોને જગી. **૨૬,**

ચેત ચક્ર જહપ બેને જ્ઞાન જાલી, ખોટા ખેલમાં ખરાબ થાય ખાલી,
જ્ઞાન નેત્રે પુર્ણ અલ્પ લે નિહાળી; રાખ્ય હામ, લે વિશુ નામ, આડે
જન્મ, સારે કામ, ખરચ દામ, મન વિરામ અલ્પ ધામ દીકદામ પામે
પ્રાણી તે કહેવાય પરમ ભાગી ભાગી કે જોને જગી. **સ્વપ્ન ૧**

મરે તેને માફ માની કાં રહે છે ગળે કાળ તેની બાળ ક્યાં જડે છે,
અતે પિડ પલક એકમાં પડે છે શ્વાસ જય, નલે સમાય, વધુ વેરાય
અરપ થાય, કરિ વિદાય, સર્વ ન્યાય; રોતાં જય; થાય સહાય; તેને
કોણ સંજે લાગી લાગી કે જોને જાગી. સ્વપ્ર૦ ૨

કલુષ આચર્યું આ લોકમાં તેં આવી, ખોટાભોગ ને વિલાસ વાતશાવી;
અકિત જગત તાતની તને ન ભાવી; કુડાસંગ, ઢેરો રંગ ચડ્યો અંગ;
અમુલ્ય નંગ; અન્યું અંગ; ધીક ઢંગ; ધર્મ ભંગ; જ્ઞાન ગંગ; તજી
કર્મ નાશા રાગી રાગી કે જોને જાગી. સ્વપ્ર૦ ૩

કહ્યું માન ધરજે કાન ધીરજધારી હાથે જાજી હેતો જય રખે હારી.
સતસંગ કરી જન્મ લે સુધારી મુન્ય માન સમજસાન ગુર જ્ઞાન.
સુધાપાન પુણ્ય દાન શૌચ સ્નાન; ધર્મ ધ્યાન; એ વિધાન વેદ;
નીતિરીતિ સમજને સોહાગી હાગી કે જોને જાગી. સ્વપ્ર૦ ૪

કરી વીવેક દેવ એક લે ઉપાસી; અનંત શક્તિરત પરમ છે પકાશી;
જેના નામથી વિકાર જય નાશી; એ વિચાર વારંવાર અંતરવાર;
પડે પાર નર ને નાર હરે કાર મોહ માર હામનકાર; છોટમ
કહે મહંત અલ્પ યાગ યાગી કે જોને જાગી. સ્વપ્ર૦ ૫

રામ ગે. હીનું કી. ૧

કીરતન ૧ લું.

એક દેવ અવિનાશી, સંતોભાષ એકદેવ અવિનાશી,
પ્રજુ સદચિત આનંદ રાશી, સંતોભાષ એક દેવ અવિનાશી, ટેક.
અલ્પા વિષ્ણુ દેવ મહેશ્વર, માયા કે ગુન કહાવે;
દેહ ધારી દુનિયામે આવત, સો નિજ ધામમે જાવે. મંત્રો ૧
તેત્રીશ કોટી દેવ સ્વર્ગમે, કન્યવકા પરિવાર;

મનુકે પુત્ર ભવે સો માનવ, ચાઈ વર્ષુ વિસ્તારા, સતો ૨

કેવ પુત્ર્ય માનવ જાતીકું, ઇશ દિયા અધિકારા,
જે કર્તાકી ભક્તિ ન જાને, સો જુડે સંસારા. સતો ૩

કેડ પુરાન મંથ સમ આવે, પુનિ કહે સંત પોકારી;
કહે છોટમ ભગવંત બજનસે, સુકત હોય નર નારી. સતો ૪

શ્રી સમાજસા સાધુને સેવે, એ રાગનું કી ૧

કીરતન ૧ હુ.

સ્વચ્છિદ્રપ સનાતન ધર, કર્તા સર્વનો એક;
સ્થાવર જંમન જમત રચું છે, ધન એ વિશુનો વિવેક.
આતિ અદ્ભુત ચતુરાધરે, શકે કાણુ એને ગાન રે, ૧

અચરજ મોટું માંખ્યની આંખ્યે, ડોળા આઠ હજાર;
શ્રીમ દશક યંત્રમાં જોઈને, કોઈએ કર્યો નિરધાર;
ભંજુરાની આંખ્યમાં જાણ્યારે, પચીશ હજાર પ્રમાણ્યારે. ૨

કાંખળા કેરી કાયામાંથી, છૂન કીટ થઈ જાય;
તેરે કીટમાંથી પાંખો વાળી, પોપત પરગટ થાય;
જીવો એ રચના કેવીરે, સહજ કયમ નિપજે એવીરે. ૩

લાકડખોદને લાકડા નાંહે, અહાર કર્યો અવિનાશ;
તેરે લેવાને ચાંચમાં તેરી,, રચના કરી પરકાશ;
હાથાને હાથથી સારીરે, કરી સુડ આનંદકારીરે ૪

મંચની માંખ્યના રક્ષણ માટે, કાંટો કર્યો કર્તાર;
પશુ પંખી કોઈ પાસ ન આવે, તે સમજીને સરજનહાર;
ભક્ષણ ને રક્ષણ કાજે રે, યથાયોગ્ય કીલું રાજેરે. ૫

ડોળી મચ્છ એક સાગર માંહે નાકથી મારે નિશાન;

- બંદુકની પેરે પાણી ઉડાડે તે, સામાના લે પ્રાણ;
અમલકારી જીવોને એનીરે, કહો એ કરેલી કેનીરે. ૬
- વેધુત બામ માછલામાંથી, વિધુત પરગટ થાય;
એને અંજે જે કાષ્ટ અડકે તે, તતક્ષણ માર્યો જાય;
ખેલ એ કોને કરેલો રે, મચ્છમાંહિ અખી ભરેલો રે. ૭
- નાસ્તિક મતના લોક નકારા, કહે સહુ સહજે થાય;
અદ્ભુત રચના ધ્રુવર કેરી; તે નવ જાણે જરાય;
અધમ અપરાધી પ્રાણીરે, પ્રભુની જીગતી ન જાણીરે. ૮
- માણુસ દેહ સર્વથી મોટા, તે માંહિ રચના અપાર;
કર્તા વિના એ કયમ હોય સહજે, તે નથી જોતા ગમાર;
મુરખ જે પ્રભુને ન માનેરે, ચાલે અવળા અગાનેરે.
જગત ચરાચર જોણે રચ્યું છે, તે સમરથ કર્તાર;
છોટમ તેને બાવે બજતાં, મનના મટશે વિકાર;
પાપ સહુ પ્રલે જાશે રે, સદા સુખ તેને થાશે રે. ૧૦

રસિક કી૦ ૪

કીરતન ૧ લું.

- પ્રેમી આવો રે, પ્રેમ સુધારસ પીવા. ૮૬.
- અગાવ જળમાં મોતી માટે, જ્યમ પેસે મરજવા;
જળહળ જ્યોતિ પ્રકટ પ્રભુ દીસે, રોમ રોનમાં દીવા. પ્રેમી. ૧
- અંતરજમી સહુમાં વ્યાપક, અંતરમાં ઝોળખાશે;
જડતા જળ જન્મનાં જાશે, પાતક પ્રલે થાશે. પ્રેમી. ૨
- સમાહિક જે દોષ હોય તે, ભકતી માવથી બાજે;
ધ્રુવરન રચના દેખીને, ઉચ્ચ જ્ઞાન ગુણ જાણે. પ્રેમી. ૩

જપ તપ જોગ જગ વત તીરથ, પંચ દેવની સેવા;
 તેણે તો કાંઈ પ્રભુ ન રીઝે, પ્રેમ લક્ષણા જેવા;
 સહ સંગાર સુંદરી પેહેરે, હોય કુલક્ષણ જેને;
 સાચા સ્નેહ વિના કો કાળે, કંથ નહી વશ તેને.
 અંતર લક્ષ પ્રેમ પ્રભુ સાથે, એક પલક નવ જુલે;
 જન છોટમ તે સાચી વનિતા, સ્વામી સંગે જુલે.

પ્રેમી. ૮

પ્રેમી. ૫

પ્રેમી. ૬

કીરતન ૨ જી.

રસિયા હોય તે રે, રસની રીતી જાણે.

ટેક.

વણુ જાણે તે રે ઉદાસી, દેહ દમી મત તાણે.

મનની સાથે મથતાં મથતાં, કોયક ઠરે ઠેકાણે.

રસિયા. ૧

રસિક શિરોમણિ જનનો નાયક, પ્રેમે રસે બહુ રીઝે;

આનંદ મમ્મ અહોનિશ રમતાં, ભક્તિ ભાવથી ભીજે.

રસિયા. ૨

અક્ષર ધર્યાં વેગે, આવે આનંદ અર્જુવ લહેરી;

રોમ રોમને કરે ઉગ્ગર, ચડે ખુમારી ઘેરી.

રસિયા. ૩

અણુ મેળુ મન રહે મળીને જો ગુરૂ લક્ષ્યે લાગે;

આ ભવ માંહિ નહી સુખ એનું, એને સોમે ભાગે.

રસિયા. ૪

આનંદરૂપે તે પરબ્રહ્મનું, એમ વેદમાં કહે છે;

તે આનંદ ચરાચર માંહે, અગમ અગોચર રહે છે.

રસિયા. ૫

શોકા દુઃખ જડ રૂપે માયા, આનંદી અવિનાશી;

જન છોટમ વિરલા જન જાણે, જે ગુરૂ ચરણ ઉપાસી.

રસિયા. ૬

કીરતન ૩ જી.

સદગુરૂ મળિયારે, તેનું કાલજ સરિયું;

ટેક.

આત્મા તત્વ જાણખાવ્યું, જેણે તે જોધને ચિત્ત દરીયું

પિંડ બ્રહ્માંડ પાર પરમેશ્વર ત્યાં જઈને ધર કરિયું.	સદગુર. ૧
લક્ષણુજ્જ્વલા લક્ષે પુરા, તે ગુર પાર ઉતારે;	
લક્ષ્યવિનાને લક્ષણુ હોય તો, જનનું કામ ન સારે.	સદગુર. ૨
લક્ષ્યશપ્માં લોચન નહિ તે, ગુરનો કર જે સહાય;	
અંધે અંધ રહે અથડાતા, ખતે જોયાં ખાય.	સદગુર. ૩
જીવવિના જ્યમ દેડ વૃથા ત્યમ, લક્ષ્ય વિના ગુર એવા;	
વંઝા ગાય દુધ નવ આપે, તે કરવાની સેવા.	સદગુર. ૪
વંદળને વનિતાઓ વરિયો, સંતાતિ સુખ નહિ કાંતે;	
જગત ભગત કહી માને તેતો, પરમેશ્વરને ખાને.	સદગુર. ૫
તે માટે સાચા ગુર સેવો, આત્મ લક્ષ્ય જે આપે;	
કોટિ જન્મનું બંધન તેતો, પલક એકમાં કાપે.	સદગુર. ૬
દુર્લભ વસ્તુ તણા જે દાતા, તે ગુર ભજીયે, ભાવે;	
જન છોટમ માણસ તન જેવો કરી નહિ આવે.	સદગુર. ૭

કીરતન ૪ શુ.

સંશય સમિયારે, જ્ઞાન પામિયો જ્યારે.	ટેક.
સદગુર સમરથ હિર ઉપકારી. સાન કરી સમજાવ્યું.	
અજાણુપણમાં દુર દેખાતું, તે પાસે પરખાવ્યું.	સંશય. ૧
સર્વ પદારથ જડ છે, તેથી ચેતન ભિન્ન કહાવે;	
આટે આવરણહિત અગમ ધર, પુરા ગુરથી પાવે.	સંશય. ૨
જનક સનક શિવ શેષ સમાજન, જેનો જાપ જપે છે;	
કોટિ અડ ઉપજેલાં અંતે, જેમાં જાઈ શમે છે.	સંશય. ૩
પોતાને કંઈ મણિ પોતે, ભુલીને જ્યમ શોધે;	
જાણ્યું ત્યારે થયું જયારણ, સદગુર કરે જોધો.	સંશય. ૪

શુપ સ્વપ્નામાં થયો ભિખારી, ધરધર લીડે ભમતો;

જાણ્યો ત્યારે મધ આપદા, નિગ્નનંદમાં રમતો.

સંજ્ઞ. ૫

ધમ્મરને જાણ્યું શુષ્ક એવું, અધન સધળું જાય;

જન છોટમ સદગુરુ કરજાએ, જે સુધું સમજાય.

સંજ્ઞ. ૬

છબલડીરે તને હરિગુણ ગાતાં આવડું આજસક્યાંથીરે એ રાગ.

તથા કેદારા રાગનાં કી૦ ૮

કીરતન ૧ લું.

ભોયન તું ભવભોયન પ્રભુને, ભાવ થકી જોને બાળીરે;

દુર્જનનાં શુષ્ક છે દુષ્ટદાયક, તેને તું મુક્યને ટાળીરે.

ભોયન. ૧

છેદુ અર્કને પાવક વિદ્યુત જોને પ્રકાશ પ્રકાશ્યાં રે;

તેજ પ્રકાશવડે વળી તુજને, ભક્તો પદારથ ભાસ્યાં રે,

ભોયન. ૨

જતન કરી તમને જોણે સરજ્યાં, અદ્ભુત શક્તી એની રે;

છોટમ દષ્ટે એ ના જોયો, શોધ કરી નહિ તેનીરે,

ભોયન. ૩

પાપિણ્યો કરિયો પ્રભુજીએ, તે થકી રક્ષણ તારું રે;

એ ઉપકારીને જો નવ જોયો, સાધન શું સરજ્યું સાડરે.

ભોયન. ૪

પરમારથનો પંથ ન જોયો, પાપ જોઈ થયાં પાપી રે;

એ ભોયનને ઉપમા કવિયે, મોર પિંછની આપી રે.

ભોયન. ૬

નીતિ મારગ જોઈ ચાલવા, ભલિ ભલિ વિદ્યા ભણ્યારે;

સરજનહારે તમને સરજ્યાં, ગુણ ધમ્મરના ગણ્યા રે,

ભોયન. ૭

આનંદ સાગર બ્રહ્મ ઝોળખો, એ ઉપદેશ અનારો રે;

કહે છોટમ માની લ્યો નિશ્ચય, સજ્જ થાય જનમારોરે,

ભોયન. ૮

કીરતન ૨ જી.

કીરતન ૨

રસના જસ ગાને હરીના, સદગ કરી લેને વાણી રે

વિદ્યા વિનય વિવેક વિચારી, વિશ્વંભર લે વખાણીરે. હે રસ. ૧
 અમથી શું અપહ્રંદ ઉચ્ચારે, લુખી સમળી લવરી રે;
 નેક વની પરનિંદા કરતાં, તું નથી રહેતી નવરી રે. હે રસ. ૨
 જુદા જનને સમે જાળે, કુડી કથની કહેરે;
 ખરનાં છિદ્ર પ્રકાશ કરીને, વેર વધારી વરાટે રે. હે રસ. ૩
 સારો મારગ સત્ય ધર્મનો, આંકું બોલી ઉછેરે રે;
 ધર્મ તેમના તરવાર તુલ્ય છે, કીર્તિક બચને બેઠે રે. હે રસ. ૪
 પાપ તાપ સંતાપ સમાવે, તન મન ચીતળ કરતી રે;
 ધન્ય જીભ તો તેને કહીયે, વાણી વિમળ ઉચરતી રે. હે રસ. ૫
 દીન દયાળ દયાનિધિ કેરા, જે જીભ્યા ગુણ ગાશેરે.
 કહે છોટમ કુળ કાટિક તેનાં, પ્રત્યે પાવન યાશેરે. હે રસ. ૬

કીરતન ૩ જી

હે કર કર્મ ધણું સરવેથી, તુજને સરજ્યું કરવાનું.
 એવા ઉત્તમ કર્મ આચરે, તેથી થશે ભવ તરવાનું. હે કર. ૧
 સર્વ અંગ સાચવ્યાં તારે, ઉદ્યમે ઉદ્ધર ભરવાનું;
 એવાથી સરજનહાર રીઝવે, ફરી ન પડે ભવ ફરવાનું. હે કર. ૨
 પ્રીતિવડે પરમારથ કરજે, અંતે એજ ઉભરવાનું;
 પ્રાણી તરફમા જનને પાળે, દેજે ચર્ચણ ચરવાનું. હે કર. ૩
 દીન દેખીને દાન આપજે, ખર્ચ પુણ્ય નહિ ખરવાનું;
 કહે છોટમ અહુ પૂણ્ય કરે તો, ઠામ મળે શુભ કરવાનું. હે કર. ૪

કીરતન ૪ થી.

કાન કથામૃત પાન કરી લે, અર્થ વિચારીને એતો રે;
 જે જે શબ્દ આવે તુજમાંહી, તોલ કરી જોને તેનો રે. કાન. ૧
 વેદ તથાં સતિ નામ વહે છે, તેજ નામ છે તારું રે;

શ્રીપ્રભુના ગુણ આમ સાંભળી. જો હુને લાગે સાઈ રે. કાવ. ૨

આતમહિત નવ હોયે જેમાં તેથી તજવી વાણી રે.

શું થયું મેઘ ધણેરો મરજે, પામિયે વહિ કાંઈ પાણીરે રે. કાવ. ૩

ધર્મ બ્રહ્મની ચાતો સુણતાં, હિતમ સુણ બહુ આવેરે;

અંતરનું અંધારું નાસે, ચિદાનંદ ચિત ભાવે રે. કાવ. ૪

કથા સુણતાં કર્તા કેરી, પાપ પુંજ સહુ નાસે રે;

કહે છોટમ સુવિવેક કરે તો, બ્રહ્મ સર્વદા ભાસે રે. કાવ. ૫

કીરતન ૫ મું.

પ્રભુનો મારગ સહુથી સેલો, એક અટપટુ એમાંરે;

નિર્મળ મન પોતાનું કરવું, જ્યોતિ પ્રકાસે જેમાંરે; પ્રભુનો. ૧

ધતુવેદીના જેવી ધારણા, અધરી જાણો એમાં રે;

હેઠ તાકે ઉપર વેષે, ખરી ચાતુરી તેમાં રે. પ્રભુનો. ૨

ભૂમી ઉપર તો જીયર ચાસે, એમાં વિદ્ય અનંત રે;

બ્રહ્મ પંથ તો છે ખેચરનો ચાલી શકે કોઈ સંતરે. પ્રભુનો. ૩

અનુબવ આખ્ય સુરતની સીડી. સદગુર હોય સહાયરે.

કહે છોટમ જો સાધક સાચો. બ્રહ્મ ધામમાં જાય રે. પ્રભુનો. ૪

કીરતન ૬ ઠું.

જીવ બ્રહ્મને જાય જાણવા, ઝોળખાણ નહિ એને રે;

ઝોળખાણ તો ત્યારે થાયે, ઝોળખાણ જડે જેને રે. જીવ. ૧

અક્ષર ખાણ પ્રણવ છે નરમાં, તેથી ઉપજે વાણી રે;

અવિરલધાર પાર નહિ પોખે, તેની વાત અજાણી રે. જીવ. ૨

પશું પંખી જે વાણી વહે છે, અક્ષર જે કે ચાર રે;

ખાવન અક્ષર ખોલી જાણે, એ નરનો અવતારરે. જીવ. ૩

સ્થાવર જંગમ જંતુ જાણી, સરજે સદા મહેશ રે;

માનવ મુર્તી મોટી જણી, બુદ્ધિ આપી બેઠે રે. છવ. ૪
 અંતરજમીને આધારે, જીવે છે સહુ જાંત રે;
 વિશ્વ માહિ બ્યાપક તે હમર, સત્ય યાન અનંતરે. છવ. ૫
 સર્વ વસ્તુમાં પુર્ણ રહ્યો તે પુર્ણ બ્રહ્મ કહેવાયરે;
 જન છોટમ તેને જે જણે, આશ્રમગમન ન થાય રે. છવ. ૬

કીરતન ૭ મું.

જે ઉપજે તે પ્રમુખી ઉપજે, કામ ન ઉપજે જીવેરે;
 મુર્ખ સદા જળ પોમે શોખે, તે નવ થાયે દીવેરે. જે ઉ. ૧
 પ્રભુએ સરખ્યા સર્વ પદારથ, પૃથ્વી પાવક પાણી રે;
 આર આણ્ય જીવોની જાતી, કહો એ ક્યાંથી આણીરે. જે ઉ. ૨
 હરિનાં કરેલાં હાલે આલે, એકનાં હાય અનેક રે;
 જીવે કરેલાં જડરૂપ સખ્યાં, રહે છે એકનાં એક રે, જે ઉ. ૩
 કામ મનુષ્ય બહુ બુદ્ધિ બળથી, કહે હું હરિ અવતાર રે;
 આ અવતારનું એક પદારથ, તેણે ન થાય લગ્નરે. જે ઉ. ૪
 જ્ઞાન બતાવા ગુરુએ સરખ્યા, તેજ ધણી થમ બેઠા રે;
 કહે છોટમ આ કળિજીગ માંહે એવા હમ બહુ દીકારે. જે ઉ. ૫

કીરતન ૮ મું.

સામળિયો છે ત્રહુની સામો, પામર તે નવ પ્રીછે રે;
 આંખ્ય ઉઝાડી એને ન નિરખે, મન મળવાને ધમ્મો રે. સાં ૧
 મંઝા જીમનાં સરસ્વતી વહે છે, તરવેણીની તીર રે;
 ત્યાં રહો મોહન રેણું વળડે, હળધરનો વીરરે. સામળિયો ૨
 ભાત્ય ભાત્યના બેલ કરે છે, જીમનાંજીને આરેરે;
 આહીરને આનંદ પમાડે, ગિરધારો મડ યારેરે. સામળિયો ૩
 વળ વનિતા સંમ કલિ કરે છે, મહિ માખણ લે માગી રે;

એવા પ્રભુને જે જન પ્રીછે, તે પ્રાણી ખડાગી રે. સામળિયો. ૪
ખલા જેનું રૂપ વખાણે, શંકર ધારે ધ્યાને રે;

કહે છોટમ એ કૃષ્ણ જોળખો, સદગુરુ કરી સાને રે. સામળિયો. ૫
આજ સુખી મી પ્રદાવનમાં એ કાલેરા રાગનાં કી. ૩

કીરતન ૧ છું.

આજ અનોપમ યાન ઉપન્યું, બહી બહી રચના બાળી;
અદ્વૈત ખેલ અખિલ કરતાનો, મેં નજરે જોયો ન્યાળી. આજ. ૧

હૈયુ જોઉંતો અવની જેવા, અગણિત અધર ફરે જોળા;
કોયક તાતા કોયક શીળા બેઠ ન જણે બોળા. આજ. ૨

જીતળ ઉપર ભાતિ ભાતિની, અગણિત જીવતણી જતી;
નર નારીનાં રૂપ અવનવાં, નામ જીવનવાં બહુ ભાતી. આજ. ૩

ચર્મ પુતળાં ચૈતન દોરી, ખેલણુદારને હાથ ખરી;
જેમ નચાવે ત્યમ સહુ નાચે, કળ છુટે તે જાય મરી. આજ. ૪

સજનહારને જાય સોધવા, ઘટમાં જેને જુદી ઘણી;
પોત પોતાનું કલ્પી કહે છે, માત્ર માત્રની વાત બણી. આજ. ૫

એક પૂતળું એમ વદે છે, સહજ થાય છે સૃષ્ટિ સહુ;
અળખો કોય નથી કરનારો, ઉપજે આપો આપ બહુ. આજ. ૬

એક કહે સહુ રૂપે સ્વામી; આપ ધણીએ જીવ થયો;
સ્વર્ગ નરકમાં પોતે વિલસ્યો, અરૂપ હતો તે રૂપ થયો. આજ. ૭

એક કહે સહુ કર્મે ઉપજે, જેનાં કર્મ હશે જેવાં;
નીચ ઉચ ને સ્થાવર જંગમ, તે કર્મે ખનિયાં તેવાં. આજ. ૮

કોય કહે સહુ કામ ધણનાં, માયા સંગે રોજ રમે;
માયામાંથી રૂપ બનાવે, અંતે માયા માંહિ સમે. આજ. ૯

એમ અનેક મતો જગમાંહી, કલ્પે વાત કહે કાચી;
ઉપનિષદનેઃ અર્થ વિચારે, તે જન વાત લહે સાચી. આજ. ૧૦
નિજ ઇચ્છાઓ સૃષ્ટી સરજે, નિજ ઇચ્છાએ નાશ કરે;
આદ્ય અંત્ય પ્રભુ એક બિરાજે, છોટમ એ સિદ્ધાંત ધરે. આજ. ૧૧
કીરતન ૨ જી.

જેને જાગી જીવ અજાગી, શું નિંદ્રામાં ધેરે છે;
ષટ શતરૂ છે તારી સાથે, ધર્મ રૂપી જન ચોરે છે. જોને. ૧
ઉઘેલાંને સુપન અવનવાં, શોક મોહ સંતાપ ધણો;
જાગેલાંને જન્મ ન ધરવો, ભક્ત તે ભગવંત તણો. જોને. ૨
ઊઘેલાની આંખ્ય ન ઉઘડે, ઘેરી લેછે ઘેન ધણું;
અખિલ લોકમાં ઉદય અર્કનો, તેજ ન દેખે તેજ તણું. જોને. ૩
નિંદ્રા નાગણ્ય સહુને કમવા, અંતરમાંહિ પ્રવેશ કરે;
સદગુરૂ લક્ષ જે જન જાગે, તત્ત્વણુ તેનું ઝેર હરે. જોને. ૪
નિંદ્રા કાળણી છે, દેહ ધારી સહુને દમતી;
છોટમ જેને ધ્યાન ધણુંનું, તેવું રહે અજાગી ભમતી. જોને. ૫

કીરતન ૩ જી.

કાળ તણા બચથી સહુ કંપે, નર કહી જશે નાશીને;
અખિલ લોકપર અમલ એનો, જય પ્રજાંક નિવાસીને. કાળ. ૧
સંસાર વૃક્ષ વેદમાં વખાણ્યું, અવ્યક્ત મૂળ કહ્યું એનું;
ત્રણ અંકૂળ ત્રિગુણી શાખા, જગત સકળ પમર્યું જેનું. કાળ. ૨
ચૌઃ માળમાં કાળ એહનાં, પત્ર પુષ્પ ફળ નિત્ય રજે;
તે સર્વે છે અમલ કાળનું, સર્વ સમૂળ તરત ગજે. કાળ. ૩
લોક સમેત લોક પતિ કંપે, અવર જીવને કંણુ ગણે;

નામ રૂપ શુભુ જ્યાં લગ દીશે, તે સર્વેને કાળ હણે. કાળ. ૪

સદગુર સાચા જેને મળશે, અચળ અભયપદ એ આપે;

કહે છોટમ જ્યાં કાળ ન પોંચે, તે પ્રભુ રહમાં તે વાપે. કાળ. ૫

(છોટમકૃત કીર્તનમાળા ભાગ ૧ લો સમાપ્ત.)



છોટમ કૃત કીરતન માળા.



ભાગ ૨ નો.

ગરબો. ૧

સમર સૃષ્ટિનો સજનાર, સાર એ છે સદઅંતનો નો;

માન એનું ઉદાર, પાર પામિયે ભવ પંથનો નો. ૧

ધન શક્તિયો અનંત, સંત કેહે સહુકો કથી નો;

વદે જેને વેદાંત, જાંત લેશ લેતા નથી નો, ૨

કપિલ શેષને કણાદ, વાદ સારા વિદ્યા તણા નો;

જૈમિનિ વ્યાસનો પ્રસાદ, સ્વાદ ગૌતમે લીધા ધણા નો. ૩

સરસ સર્વનું સિદ્ધાંત, શાંત થઇએ સમજ કરી નો;

કર્મ અલ્પ કેરો બોધ, શોધ વાત બાખી ખરી નો. ૪

કૃપા સિંધુ કરતાર, વાર વાર એ વિચારિયે નો;

અખિલ લોકનો આધાર, નિરાધાર અલ્પ ધારિયે નો. ૫

કર્યા કાટિ ધણાં અંડ, પિંડ સર્વે પ્રાણી તણાં નો;

બુધી સોતાં અલ્પાંડ, ખંડ દેશ ત્યાં દીસે ધણા નો. ૬

- સત્ સૃષ્ટ કરી સધર અધર, અધર ધરિયાં આકાશમાં જો;
નદી નદો સિધુ કુંવર, મધુર મેઘ મહાકાશમાં જો. ૭
- ભક્ષાં રચ્યાં પંચભૂત, દ્વૈત દેવો રચ્યા ભક્ષા જો;
અકિત સગળે અનુસ્યુત, રિત્ય પૂત રમે એકદો જો. ૮
- ધન આપે સ્વતંત્ર, જનંત્ર જીવો રાખ્યા જડી જો;
દુઃખ સહે થઈ દીન, હીન કર્મ વ્યાધી નડી જો. ૯
- જીવ કર્મ કરે જોડ, તેડ જાણે સાક્ષી રહ્યો જો;
શુભાશુભનો સદૈવ, દૈવ જનનો દાતા કહ્યો જો. ૧૦
- પિતા પુત્ર કેરી રીત્ય, પ્રીત્ય રાખી પાળે સહી જો;
હિતાહિતો કનાર, સાર વેરે વાતો કહી જો. ૧૧
- હિતે હોય કામ સર્વ, ગર્વ ખોતાં ગતિ મળે જો;
અહિત આચરે જો એક, છેક તેને જમડા છળે જો. ૧૨
- સુણે શ્રવણે જે વેદ, ભેદ જાણે તે ના ભમે જો;
મોહ પામે ઉછેદ, છે, છેદ માંડે નાવે કયમે જો. ૧૩
- આરા કીધી અવિનાશ, વાસ આકાશ આસને જો;
પૂર્ણ બ્રહ્મ છે પ્રયાસ, દાસ શેવે સાચે મને જો. ૧૪
- સદાનંદ સ્વરૂપ, ભૂપ કોટી બ્રહ્માંડનો જો;
ધડે ધાટો અનેક, એક સ્વામી સહુ ખંડનો જો. ૧૫
- નાથ કર્તા નિદાન, પાન હાલે આરા વડે જો;
અતિ ઉચ શક્તિવાન, જ્ઞાન વેદો માંડે જડે જો. ૧૬
- વૃક્ષા યુવા નહીં બાળ, કાળ કેરોએ કાળ છે જો;
રાખે સહુની સંભાળ, પાળ દેરે પ્રતિપાળ છે જો. ૧૭
- રમે ઈચ્છાથી રૂપ, ભૂપ કોરેથી રૂળ બરેજો;

- સારી શક્તિયો અનૂપ, ચૂપ થઈને કારજ કરે જો. ૧૮
- ઇશ આપે અદ્વૈત, દ્વૈત થાયે ધારયા વડે જો;
- એવી રચનાની રીત્ય, નિત્ય શ્રમ તો કાંઈ ના પડે જો. ૧૯
- કર્તા હતા મહેશ, શેષ સહુને શિર છે ધણી જો;
- દેહ દીસે ને વેશ, લેશ બાળે માયા બણી જો. ૨૦
- નામ એવું ઝોંકાર, પાર કાઝે પામે નહીં જો;
- નહીં વસ્ત્રમાં વિકાર, સાર ઓત તણો સહી જો. ૨૧
- પાવે નહીં તે પરિણામ, કામ એકે રહ્યો ઠી જો;
- દ્વૈતાતીત એવું ધામ, શામ સમજે રહ્યા ભરી જો. ૨૨
- વિના કાન સુણે વાણ્ય, જાણ્ય નેન વિના વ્યક્તાની જો;
- અહણ્ય કરે વિના પાણ્ય, માણ્ય મોટી અવ્યક્તાની જો. ૨૩
- ચાંપે ચાલે વિના ચરણ, ભરણ પોષણ કરે ધણું જો;
- ઝેરો અશ્વરણનો શરણ, હરણ દુઃખ દીનો તણું જો. ૨૪
- ધણું ગરબામાં મન, ધ્યાન રાખો ઝડે ધરી જો;
- બક્તિ આપે ભગવાન, માન માયા મૂળે પરી જો. ૨૫
- એતી રાખો રૂડો ચાલ, ખ્યાલ ગાળ્યો ખાંતે કરી જો;
- છોટાલાલ થાશે ન્યાલ, હેત રાખી શેયો હરી જો. ૨૬
- અલખેતીરે અખેમાત જોવાને જઈ મે. એ રાગની ગરબી ૨

ગરબી ૧ લી.

માનવનું સુધરેમન જો સતસંગમજો, જાણીને કરજોજતન તનનાતાપટજો. ટેક
તાપટજોને પાપ બજોછે, લહો ધર્મનો મર્મરે, વિદ્યાવિનય વિવેક વધારે;
કરતાં ઉત્તમ કર્મ. જો સતસંગ મજો. ૧
ચારસનો ગુણ કહે છે પ્રાણી, શોહનું કંચનચાયરે, તેતો સારા જનનીસંગે,

પશુ બુદ્ધિ પલટાય.

જો સતસંગ મળે. ૨

કામધેનુ કોઇ જીમમાં કેવી, પૂરણ કરતી કામરે, દેવ ગાય એહુનિયામાંહે;
ચુર વિદ્યાનું નામ. જો સતસંગ મળે.

કલ્પવૃક્ષચિંતામણિ કહિયે, આગગ હુંતાં એહરે, એવા ગુરુછેગુરુ વિદ્યામાં
તમે સમજજો તેહ. જો સતસંગ મળે. ૪

આવન અક્ષર આવનાયદન, નહિમીજી નિરધારરે, અક્ષર પશુસર્વેનીઆધે;
તે જાણે ઝાંઝાર જો સતસંગ પ

આપ્યો છેએ અંતકરણને, વિદ્યાઅનેવિવેકરે, વચન પ્રકાશ વડે જો લલકરે
હિપજો સુઝ અનેક જો સતસંગ મળે. ૬

કાગ તણાં કુકર્મ તળવે, હંસતણો ગુણહોયરે, સર્વ સાર પય પાન કરીલે,
ગુરુ તજે જ્યમ તોય. જો સતસંગ મળે. ૭

શીલવંત સતધર્મ આચરે, સ્વર્ગતણાતે વાસીરે, એવા નરની શેવાસાર;
કરિયે તીરથ કાશી. જો સતસંગ મળે. ૮

સારાં લક્ષણ જેમાં સધળાં, તે સાધુ કહેવાયરે, એવા નરને જાને ખીજ;
દુંગી ધુતી ખાય. જો સતસંગ મળે. ૯

ખામરને નવ હોય પરિક્ષા, છળ તે છેતરાયરે, અંધો અંધતણો કરઝાલે;
તે જાને અથડાય. જો સતસંગ મળે. ૧૦

ખામરને નવહોયપરિક્ષા, છળછી તેછેતરાયરે, અંધો અંધતણો કરઝાલે;
તે જાને અથડાય. જો સતસંગ મળે. ૧૦

પેટ કાજ પાખંડી સધળાં, લેસાધુનો વેશરે, કાગ કોકિલા સરખાં રંજે,
લક્ષણ ન મળે લેશ. જો સતસંગ મળે. ૧૧

પ્રથમપરીક્ષાપ્રીતેકરિયે, વળતી કરિયેરે સંગરે, કહે છોટમ સજ્જનનેમળીયે;
હિલટ આણી રંજ જો સતસંગ મળે. ૧૨

ગરબી. ૨ છ

ચેતીને ચાળો રાજ, કહું તે કાન ધરો, આ અવસર આવ્યો આજ;
કાંઈ વિચાર કરો. ૧૬૦

પગ નીચેની રજના જેવું, એવું જાણો ધનરે, ઉડી જતાં વાર ન લાગે;
માનો સાચુ મન. કહું તે કાન ધરો. ૧

ડુંગરમાંથી નદી નીકળતી, તેનો વેગ વિશેષરે, એમ જવાની જાતીરહેશે;
કાળા નહિરે કેશ. કહું તે કાન ધરો. ૨

આયુશ્યપણઅતિશેએવું, જળ ખિંડુ સમ જોયરે; અવિનશન, સરિખુ જાણો
એમાં સ્થિર નહિ કાપ. કહું તે કાન ધરો. ૩

માટે શાણુ સમજી લેજો, મહા વિદ્યાનો મર્મરે, સ્વર્ગદ્વાર ઉઘાડી આપે;
સેવો એવો ધર્મ. કહું તે કાન ધરો. ૪

અજાણુ થઈઆણસમાં લહેશે, ખાશોમોટીખોટરે, જરાઆવીને ત્રિટાકવળશે
કાળ ચલાવશે ચોટ. કહું તે કાન ધરો. ૫

પાછળથી પસ્તાવો કરશે, વાત જશે સહુવર્ધરે ધરલાગ્યુંને કુપખોલાવો;
એમ સરે નહિ અર્થ. કહું તે કાન ધરો; ૬

જાં લગી દેહ બન્યો છેસારો, મરણતણીછેવારરે, ત્યાં સુધી દૃઢ ધારો ધર્મને;
કર ઝાલે કરતાર. કહું તે કાન ધરો. ૭

પ્રાણુ ગયાપાછળ શું થાશે, ધસતા રહેશે હાથરે, આ સંસાર તણાંજેરેનેહી
કોયન આવે પાસ. કહું તે કાન ધરો. ૮

આગળ ધણાકહીમયાએવું, મોટામુનિમહંતરે, જે સમજ્યા તે સુખમાં ઝીટ્યા;
સારા કહાવ્યા સંત. કહું તે કાન ધરો. ૯

મોટો ધર્મ સર્વમાણુસને, સાર તણું છેસારરે, જનછોટમ શુદ્ધ બાવ ધરીને;
બજવો સરજનહાર. કહું તે કાન ધરો. ૧૦

સારણ પડ્યો છું રે શ્રી હરી એ રાગની ગરબીઓ ૫.
ગરબી ૧ લી.

સમજણુ સાધનરે, સાર છે, અણુ સમજ્યાથી બહુ અથડાય
જળ જમ બાસેરે, ઝંઝૂમાં, પશુ અનણમાં પીતા જાય. સમજણુ. ૧
વચન વિચારીરે, બોલિયે, પરથમ ઉત્તમ સાધન એહ,
વચને શ્રાંતીરે, થાય છે, વચને મટે સર્વ સંદેહ. સમજણુ ૨
સુવચન સુખતુરે, મુળછે, સ્વચન દલેશ તણો ભંડાર;
પાંડવા પીડારે, પામિયા, નિપજ્યો જાહવનો સંહાર. સમજણુ ૩
વચને જાળારે, ઉપજે, વચને ક્ષીતળ થાયે અંગ;
વચને વાહ્યારે, જાય છે, વચને બાસે વસ્તુ અભંગ, સમજણુ. ૪
વચને વેગીરે, વીસમે, વચને સજ્જન શત્રુ થાય;
વચને બંધનરે, પામશે, વચને જીવ મોક્ષમાં જાય. સમજણુ ૫
છોટમ સાધનરે, એ ખરું, ખીજ સર્વે એની હેડ;
શબ્દ નિસરણીરે, સરગની ચઢતાં હરી બેમશે ઠેહ. સમજણુ ૬
ગરબી ૨ છ.

સાચો બેલીરે, શ્રીહરી સ્વારથ સુધી સહુ સંસાર;
અંત્યે જાવુંરે, એકલાં, પાસે નહી આવે પરિવાર. સાચો ૧
પ્રભુને ભુક્ષીરે, જે ભમે, કરશે કુડ કપટ પાખંડ;
દુઃખ તે પામેરે, દોહલાં, દેશે જમના કિંકર દંડ. સાચો ૨
વસમી વાટેરે, તે ચડે, જેણે કીધાં પાપ અધાર;
દારણુ દુઃખમારે, તે પડે, જે હોય જગદીશ્વરનો ચોર. સાચો ૩
પ્રુણને પંચેરે, જે પળે, સતસંગ સાધન સત્ય વિચાર;
ભાવે પ્રભુરે, જે ભજે, તેને દુઃખ ના હોય લગાર. સાચો ૪

અંત વેળાએરે, આપણો પ્રીતમ પ્રાણ તણો આધાર;
 છોટમ સંગીરે સર્વદા, નહિ કાંઈ અળગો એક લગાર, સાચો ૫
 ગરબી ૩ છ.

સગપણુ સાચુરે શામનું, સદા સર્વદા સંગી એહ;
 બીજું નહિ કાયરે, કામનું જેથે દીધો ઉત્તમ દેહ. સગપણુ ૧
 જઠરા મધ્યેરે, જળબ્યો, માત પયોધરમાં પય પાન;
 પ્રકટ કરીનેરે, પાણિયો, દીધું બુદ્ધિ તત્વનું દાન. સગપણુ ૨
 હસ્ત ચરણનેરે, નાસિકા, રસના દંત નેત્રને કાન;
 વાણી આપીરે, બોલવા, સમજ્યો સકળ વિષયનું જ્ઞાન. સગપણુ ૩
 બોજન છાદનરે, બહુ બલાં સેરબ્યાં સગળાં સરજનહાર
 જડ બુદ્ધિનેરે, જીવડો, બુદ્ધ્યો એ પ્રભુનો ઉપકાર સગપણુ ૪
 સુરજ સરબ્યોરે, ધધરે વાયું અવનીને વરસાત;
 પાલણુ પોષણુરે, પીત્યેથી, કરે છે ત્રણ જીવનનો તાત. સગપણુ ૫
 એવો કર્તારે, ના લહે, પામર જીવ બજે પાખંડ;
 જમને હાથેરે, તે જશે, સહશે પાપ કર્મના દંડ. સગપણુ ૬
 વચન વિચારીરે, વેદનાં, કરશે સોહં શબ્દ વિચાર;
 છોટમ બંધનરે, છુટશે, થાશે ધધર શું એક તાર. સગપણુ ૭

ગરબી ૪ થી.

મહિમા મોટારે, નામનો કલ્પમીષ દોટિ જન્મનાં જાય;
 ખતિત પાવનરે છે સદા, જેને નિગમ નિરંતર ગાય. મહિમા ૧
 જગત ચરાચરરે, જે વડે, અધર રહ્યા છે અગણિત અંડ;
 રવિ શશિ તારારે, તેવડે, પ્રાણી માત્ર તણ્યા છે પિંડ. મહિમા ૨
 તારક કહિયેરે, તેહને, શમરે સંકર અજને શેશ;
 વશ છે વિષ્ણુરે, તે વડે, હરદમ સમરે નામ હમેશ. મહિમા ૩

નામ સરપીરે, તાંતણે, ખાંધ્યા રૂપિ મુનિ દેવ સમેત;

ખીજ સર્વનુંરે, એજ છે હૃદયે ધરિયે આણી હેત.

મહિમા૦ ૪

લક્ષ લગાવોરે નામનો મુકી સર્વ કપટ જંગળ;

છોટમ સાધનરે, આ ખરું જ્યારે રીઝે બ્રહ્મ દયાળ.

મહિમા૦ ૫

ગરખી ૫ મી.

દર્શન દેખ્યોરે દયા કરી, કરણા સિંધુ શ્રી જગદીશ;

સચ્ચિદ રૂપીરે, આપ છો, એવું બોલે છે શ્રુતિ શીશ.

દર્શન૦ ૧

એકે કાળેરે, અનંતના, નેત્ર વિના નિરખો છો રૂપ;

લોક ચરાચરરે, જાંતને, હાથ વિના સરજો છો ભૂપ.

દર્શન. ૨

શ્રોત ત્રિહુણારે સર્વનાં, વચન સુણો છો શ્રી જગનાથ;

સરજો પાળોરે, સંહારો, સર્વે કામ કરો છો સાથ.

દર્શન. ૩

દર્શન આદિરે, શક્તિયો, સધળી છે તમમાં મહારાજ;

અરજ સુણીનેરે, ભક્તની, તેનાં સર્વ સુધારો કાજ.

દર્શન. ૪

ચૈતન્ય રૂપીરે, આપ છો, નિજશક્તિ પણ ચૈતન રૂપ;

જ્યમ સાકરનારે, વૃક્ષના, અવયવ સાકર રૂપ અનૂપ.

દર્શન. ૫

માયા ગુણ નહિરે, આપમાં, માટે નિગુણ કહેછે વેદ;

નિજગુણ સારારે, છે ધણા, માટે સગુણ સ્વરૂપ અગ્રેદ.

દર્શન. ૬

સગળે વ્યાપકરે, છો સદા, અગણિત ગુણ માયાના ઇશ;

જન છોટમનીરે, આપદા, કૃપા કરી હરજ્યો જગદીશ.

દર્શન. ૭

ઓરો આવને સહુણા પ્રભુ સામળા જો. એ રાગની ગરબિયો. ૮

કીર્તન ૧ લું.

પ્રભુ ભજન વિના પલક જાયછે વૃથાજો; માનો માવડાનો મેધ જાયછે જથાજો.

પ્રભુ૦ ૧

કામ ધામના કલેશમાં કળી રહ્યાં જો, આડે પોર માયા મોહમાં મળી
રહ્યાં જો પ્રભુ ૦ ૨

સ્વરૂપ ત્રિચાર્યુ નહિ સચ્ચિદાનંદનું જો, ગુણાતીત ધ્યાન ના કર્યું
ગોવિંદનું જો. પ્રભુ ૦ ૩

જેના નામથી અનેક પાપ જાય છે જો, એવા નામીને ભજો તો સુખ થાય
છે જો. પ્રભુ ૦ ૪

પરા ભક્તિ પ્રેમ લક્ષણા આવ્યા વિના જો, મૂળ મનથી ન જાય દુષ્ટ
વારના જો. પ્રભુ ૦ ૫

પ્રેમ થાય પ્રીછ હોય ગુરુ જ્ઞાનની જો, વિના પ્રીછ વૃત્તિના રહે દૃઢ ધ્યાનની
જો. પ્રભુ ૦ ૬

સમજો એમ નાચે કૂદે ના મજો હરી જો, એક કામ ચિત્ત રાખિને જીયો
હરી જો. પ્રભુ ૦ ૭

પૂર્ણ પ્રલભમાં રનેહ રહે જોહનો જો, કહે છોટમ ધન્ય ધરયો દેહ તેહનો જો.
કીરતન ૨ જી.

ભેદ જાણ્યા વિન ભમે શું બુદ્ધ્યમાં જો, બાનુ વૈષ્ણવનું ધરાને તું કુદ્યમાં જો.
ભેદ ૦ ૧

કંડી બાંધી તને મંત્ર કહ્યો કાનમાં જો, પણ સમજ્યો નહિ સદગુરુની
સાનમાં જો. ભેદ ૦ ૨

ગુંજ અગ્નિ જમ માની રહ્યાં માંકડાં જો, મત બાંધી રહ્યાં જીવ એમ
માંકડાં જો. ભેદ ૦ ૩

તું તે કાણુ છે ને દેહ તે કાણુ કર્યો જો, એવા કરણી કરતારને શું વીસર્યો
જો ભેદ ૦ ૪

તત્ત્વમસિ કહ્યું વેદમાં તું તેહનો જો, અખિલ લોકમાં પ્રકાશ રહે જોહનો
જો ભેદ ૦ ૫

તેહું તેહું કરી બોલ હરિ વૃજ કનેજે, તેને સમરય શુદ્ધ ભાવથી સાચા
મને જો. બેદ૦ ૬

એમ જાણી બજો તજો અન્ય આશરો જો, પ્રભુ પ્રકટ થશે પાસથી ખરે
ખરો જો. બેદ૦ ૭

મહા અક્ષરે જ્ઞાન જે કો જાણશે જો, છોટમ સદગુરુ કૃપાએ સુખ માણશે
જો. બેદ૦ ૮

કીરતન ૩ જી.

ખારે તાશિયે બાંધ્યા છે જીવ જંત્રમાં જો, માટે ધ્યાન રાખી જોને મૂળ
મંત્રમાં જો. ખારે૦ ૧

મેષ જાયછે નિમેષ કર્મ કલેશમાં જો, ચિત્ત ધારય નિત્ય ધર્મ વૃષભ વેશમાં
જો. ખારે૦ ૨

મિથુન ભાવમાં સંતોષ થું માની રહ્યો જો, કર્ક સ્તવઆધ સુખ માનીને
સહ્યો જો. ખારે૦ ૩

સિંહ કાળ છે કરાળ સર્વને ગજો જો, દન્યા આદિ દાન કોટી કરે ના ટો
જો. ખારે૦ ૪

ધનુષ સત્ય ધર્મ જ્ઞાન જ્ઞાન ધારિયે જો, ભક્તિ સાધન કરી જન્મ મકર
મારિયે જો. ખારે૦ ૫

કુંભમાં પડેલા મીનની જેવી ગતી જો, એવી છે સંસાર માંહિ આપદા
અતિ જો. ખારે. ૭

એમ જો વિચારી તારી લે તું જીવને જો, છોટમ સત્ય જાણી સમર સાચા
શીવને જો. ખારે૦ ૮

રસિયા આવજોરે રાતે એ રાગની ગરબી, ૨
કીતન ૧ જી.

મહાપદ લાધ્યુંરે જોને, ખીજાં સાધન ન રહ્યાં તેને.

સહજ સમાધીરે લાગી, અનુભવ જ્યોતિ નિરંતર જાગી.	૨
અનહદ વાળારે વાળે, પરથુવ અરથુવ લે રે ગાળે.	૩
મંગા જમનારે વહે છે, તરવેણીમાં તાલ મળે છે.	૪
જન ત્યાં આવેરે ઝાઝા, ત્યાં છે સકળ તીરથનો રાજ.	૫
દેવ મુનીનોરે મેળો, ભાવિક સંધ થાય છે બેળો.	૬
અક્ષય વટ છેરે એમાં, વિશ્વપતિનો વાસો તેમાં.	૭
તે તીરથમારે ન્હાશે, કાગ મટીને હંસ થાશે.	૮
પિંડજ તેમારે ધરશે, એકોતર શત કુળ તો તરશે.	૯
નિર્મળ થાશેરે કાયા, પ્રેમ પ્રયાગ વિષે જે ન્હાયા.	૧૦
સત્યપુરુષો નીર સંગે, છોટમ ન્હાયો પરમ ઉમંગે.	૧૧

કીરતન ૨ જી.

સમરથ સદ્ગુરે દાતા, સેવે શંકર વિષ્ણુ વિદાતા.	૧
મુનિ જન મહિમારે જાણે, જસ બહુ વેદ પુરાણ વખાણે,	૨
અનુભવ ઝાઝેરે જેનો, શબ્દ અતોલ અમૂલ્ય એનો.	૩
દેવી જીવેરે જાગે, ભવ પ્રાનાનો સંશય ભાગે.	૪
મહા મતિમંતરે માણે, મંદમતિ તે મરમ ન જાણે.	૫
જૂઠા જગમારે હેરા, ખલ શાની એ જીવ બસેરા.	૬
આળ પંપાળેરે વળગ્યા, નિજ દરતાયી કીધા અમગા.	૭
તે શુ' પ્રીછેરે પ્રાણી, ગુરૂની ગમ જેણે નવ જાણી.	૮
અનુભવી ફેરીરે વાણી, આગમ નિગમે તે પરમાણી.	૯
તે નવ પરખેરે પ.પી, કલ્પિત ભાલે મનથી પાપી.	૧૦
સદ્ગુર કહિયેરે તેને, જ્ઞાન નયન મોટું છે જેને.	૧૧
જ્ઞાન દલનું રે આ, જન છોટમ મહાપદમાં થાયે.	૧૨

નારાયણ નામ લેને તું પ્રાણીરે, એ રાગની ગરબી. ૧
ગરબી. ૧ લી.

સદા પ્રભુ પ્રેમનો છે સંખીરે, નવધા ભક્તિ તણો એ રંગી. સદા. ૧
આકાશનો ધધર વાશીરે, રહો અગણિત અંડ પ્રકાશીરે;

પ્રેમે ભક્તને આળ્યો ભાષી, સદા પ્રભુ. ૧

રવિ કિરણથી કમલ ચિહાસેરે, એમ પ્રેમે લહે પ્રભુ પામે રે

ભવ રોગ સમુદો નાસે. સદા પ્રભુ. ૨

લોહ ચુખકનો ગુણ પામીરે એની સુરતીરે ઉત્તર સાંખીરે;

જીવને જણવે છે અંતરજામી. સદા પ્રભુ. ૩

દુરદર્શક યંત્ર સહાયરે, છેટે હોય તે છે પાસ જણાયરે;

એમ પ્રેમે પ્રભુ નિરખાયરે સદા પ્રભુ. ૪

નેત્રે જોવામાં જે નવ આવે રે, સુક્ષ્મદર્શકને દરસાવે રે;

એમ પ્રેમે ધૃષ્ટ જોળખાવે. સદા પ્રભુ. ૫

વીજળી તારમાં જણવે વાતરે, પ્રેમે લક્ષ લાગે પ્રભુ સાથરે;

હરિને મેળવે હાથોહાથ. સદા પ્રભુ. ૬

કહે છોટમ સાધન અન્યરે, નવ આવે પ્રેમ સમાનરે;

આઠે પહોર એથી રહે ધ્યાન. સદા પ્રભુ. ૭

અવરસર જાયકેરે મનુષાદેહનો મોંઘો એ રાગની ગરબીયો ૪

કીર્તન ૧ છુ.

પ્રાણી પાખેરે દુર્લભ માણસ દેહી, સે ન સંખારેરે સરજનહાર સ્નેહી ૧

મિથ્યા બાજીરે, જગત તણી છે જુઠી, અંતેજાતું રે એક પલકમાં ઉડી. ૨

સે ન વિચારેરે, પાપી પામર પ્રાણી, ખોળ ખોદું રે; લેછેસાચુ જણી. ૩

કલ્યાન કરતારે, કલ્પ ગયા છે કેટી, મોહ પમાડે રે, હરિનીમાયામોટી. ૪

કરમ ભરમનીરે, અંધીમાં ગુંચાયો, ફેરા ફરતારે, એક આરો નાઆળ્યો. ૫

ઉંચ નીચમારે, પશુ પાંખી નરનારી, જ્ઞાન સુચર ખરરે, કીટ કામ મંજુરી ૬
આમળ ધરીયારે, દેહ અશૌચી એવા, નરદેહ પામીરે, કરપ્રભુજીની સેવા. ૭
ભાવ ધરીનેરે, ભક્તિ કરને પ્રાણી. પરમેશ્વરનોરે, મહિમાલેને જાણી. ૮
જે હરિ બજારે તેનો ફેરો ટળશે, જન છોટમનોરે, સ્વામી સહજેમગશે. ૯

કીરતન ૨ જી.

રસિયાજનનેરે, એરસઉરમાં એરસઉરમાંભાવે, નિજકર્તાનીરે સાથેસ્નેહલગાવે. ૧
ઉંર અંતરમારે, રટણુ નિરંતર લાગે અખંડ ખુમારીરે, ઉંચ અનુભવજાગે. ૨
આવરણુ એદીરે, આકલ પુરૂષને પેખે, દિવ્યસ્વરૂપનેરે, દિવ્ય દષ્ટીયે દેખે. ૩
પલક ન જુલેરે, પ્રેમસ્નેહી પ્યારો, પ્રભુને જાણેરે, જે સહુથીછે ન્યારો. ૪
રચના દેખીરે, રચનારેને જાણે, છોટમ તે જનરે, મહાનંદને માણે. ૫

કીરતન ૩ જી.

નિજકર્તાનોરે, જોગ કરે તે જોગી, મહા જ્ઞાનરસરે, માણેમાવિક્ષોગી. ૧
શુક સનકાદિકરે, નારદસરખામાણે, દત્તરૂપમ સુતરે, જોગી જગદંબામાણે. ૨
એરસ ઉભરાયોરે, વ્યાસતત્ત્વમુખમાંથી, જેણે કીધ્યોરે, મુક્ત થયાતેત્યાંથી. ૩
કપિલકૃષ્ણદેરે, શંકર શેષે ગાયો, પરમહંસનેરે, એ રસ પ્રીતે પ્રાયો. ૪
અખંડખુમારીરે, રસ પીતાં આરે, ચિદ નમ માંહેરે, સહજે સુરતસમાવે
તાલી લાગેરે. તાર ન તુટે જેને, આણું ને તોલેરે જગત ન દીસેજેને. ૬
અદ્વૈત પદનેરે, જે સમજ્યા તે એવા, દેવ છતાં તોરે, સાચીકરવી શેવા. ૭
કષ્ટ ઉપાસનરે, પૂરણુ પ્રેમે કરવું, છોટમ તેનેરે, સહજે ભવજળ તરવું. ૮

કીરતન ૪ જી.

હરિ કૃષ્ણમારે શું કાચું છે તારે, આ દેહ આંખોરે ભવસાગરને આરે. ૧
નેત્ર નિરખવારે, તુજને આખ્યાં નાથે પ્રકાશ કરવારે, સૂર્ય ક્યોં તે સાથે. ૨
સુણવા સાહેરે, કર્ણુ ક્યાં કર્તારે, સુગંધ લેવારે, નાક કર્ણુ તેવારે. ૩

સ્વાદ જણાવારે, રસના આપી રાજે, વાણી સારે, વડન કયું મહારાજે.
 હાથો હરિયેરે, આખ્યા કારજ કરવા, પેટકયુંકરે, આહાર પાણી ભરવા.
 ચરણ ચાલવારે દયા કરીને દીધા, મુખના સાકરે, સ્વાદો ખટરસકીલા.
 વસ્ત્ર આભૂષણરે, વાહન સરજ્યાં બાઈ, અનઔષધીરે, મેરાને મીઠાઈ. ૭
 સ્વાદ સર્વનારે, સરજ્યા તારે કાળે, પોષણ કર્તારે, ધન્ય એકવિરાજે. ૮
 પ્રભુના સરખોરે, કોથ નથી ઉપકારી, સમર પ્રભુનેરે તે મેલ્યો વિસારી. ૯
 કર્યુંકરતારેરે, તે માન્યુછે તારે, જમને દારેરે, દુખ સરજ્યાં તે સાર. ૧૦
 તૃણા લહેરેરે, પુજને તાણ્યો કામી, હરિને લુલ્યોરે, લપટ લુચુ હરામી.
 ગુન્ડો ધણો છેરે, વિશ્વાધાર વિસાર્યો, હરી નવ જણ્યારે, તે અવસર તુંહાર્યો.
 જોખન જાસેરે, જરા આવશે દોડો, અંતે થાશેરે, આ તનની રાખોડી. ૧૩
 વાડી વણસતારે, ઉડી જશે ભરો સાસડસાસેરે, છોટમ પ્રભુને સમરો. ૧૪

ગરબીઆ. ૨

ગરબી ૧ લી.

સાંભળરે મન, સાર તણું કહું સારજો; માણસ તનુ તો છે મુક્તિનું દારજો;
 તે માટે તું કરને તત્વ વિચારજો; આવરદા તારોરે, એજે જાય છે. ૧
 જોખન તારું જેવો રંગ પતંગજો, ઉડી જશે, નહિરે આલો હંગજો;
 જો જાણું તો કર સદગુણો સંગજો, શા. માટે ખોટામાં ખોટી થાયછેર
 કાણુ દેહને, તુંતે કોનો અંશજો, સાખ્ય યોગથી જાણી લેને વંશજો;
 કાગ મડીને થઈરે હરીનો હંસજો. ક્ષીર નીરનો નીવેડો ત્યારે થશે. ૩
 પ્રથમ વિચારી, જોને તારૂં તનજો, રજનીરજથી થયું છે રતનજો;
 જહરામાંહે, હરિયે કંચુ જતનજો; તે પ્રભુને બજારી રે દુખ સર્વે જશે. ૪
 દેહ કર, પુજને દીપો કરતાર જો, પંચ ભૂત દશ ધંદીને નવ દારજો;
 સુખને કાળે, કર્મ કરે અપાર જો, મરવું ને અવતરવું ફરવું ફરી ફરી. ૫

પૂણ્ય પાપના ફળથી મુખ દુખવાયજો, તે ભોગવવા સ્વર્ગે નરકે જાયજો;
 ઊંચ નીચનો, દેહ ધરી અરલાય જો, કો કાળે તું બેડો નહીરે હરી હરી ૬
 માન મુકીને સત ગુરુ શરણે જશેજો, સાચો મારગ મનતનવચને સહાશેજો
 ધ્યાન કરીને, નીજ કરતાને ધ્યાશેજો, મહા વિદ્યાથી કર્મ મરસહજો સમે ૭
 પ્રથમ વિચારી, જીવો પોતાનું આપજો, કર્તા પ્રભુને રાખો શિર પર થાયજો.
 પુરણ પ્રેમે, જપશો ચૈતન જાયજો, જન છોટમ તેજગજીવનમાં હોરમે. ૮

ગરબી. ૨ છ.

કાયા કુંજગલી, છે વંદાવનજો, ગુણની ગ્રંથી તે ગરિ જોતર્ધનજો;
 ચોવીશ તત્ત્વ પ્રકૃતી ગોપી જનજો, પ્રાણ વાયુ તે જમનાં લેહેરે જાયજો. ૧
 નવે દારમાં દેવ રહ્યાનવ નંદજો, જીભ જશોદા ઘેર રમે જોવિંદજો;
 સકલ સાથને ઉપજોરે આનંદજો, નિત્યનુતન લીલારે જનમાં થાયજો. ૨
 પ્રથમ પ્રભુએ પાપ પુતના મારીજો ધણા અસુરથી, જન લીલા ઉતારીજો;
 અહા ઈશ્વર રહ્યા, હરિ આગળ હારીજો, કામ ક્રોધ મદ અવગધેનું મારિયા ૩
 શીલસહજ શુભલક્ષણે જોકલ ગાયજો, તે સર્વે શ્રીગુણ જયરાવાયજો;
 જગૃત સપનું. માંડિર વડની જાયજો, વીષય વાસના કાલી દુખથી નીવારીયા. ૪
 ત્રિવિધતાપ દુખદાવાનજ સમાવ્યોજો, મક્તિશરદનિશ્ચાપુત મદીન આવ્યોજો;
 તે સર્વે ગોપી જનને મન માવ્યોજો, મોહને વળડીરે મધુરી મોરલી. ૫
 તે મોરલિએ, સરવેનું મન મોહ્યુજો, સુરત રાત્રિકાએ સુણવા ચિત પ્રોયુંજો
 આમ નિયોએ ભવવૈભવ સુખ ખોયુંજો, ચતુરાએ ચાલીરે સહુ ટોળે મળી ૬
 ગગન મંડળમાં વાળે અનહદ નાદજો, માન નિઓ ચાલી મુઝી મરજોજો;
 રસિયા સાથે કીધો રસનો વાદજો; સામગ્રીયા સંગેરે સહુ રંગે રમી. ૭
 પરાપાર પરમેશ્વર તોડે વાસજો, ત્યાં જઈ કીધો રાધાજીએ રાસજો;
 પ્રેમે પ્રકટયા કોડી સૂર્ય પ્રકાશજો, જન છોટમ ગોપી તે જોવિંદને ગમી

ઉભારો અલખેના કાણું સંજોગ, એ રાગની ગરબીઓ. ૩

ગરબી ૧ લી.

શ્રુતિ શાસ્ત્રમાં કહ્યો સનાતન ધર્મ, પ્રાણી પ્રીત્ય કરીને પાળજોજો;
કેય પ્રકારે કરવાં નહિ કુકર્મ, ટેવ નકારી સર્વે ટાળજોજો. ૧
સુવા પછી મહાને લેખ મજાણુ, બાંધવ જન બાંધીને બાળજોજો;
જીવ તથો તે સહાય થાશે કેણુ, તે વેળાનાં દુષ્ક કુણુ ટાળજોજો. ૨
માટે ચેતી ચાલો મારા મિત્ર, ધીરજ રાખી મહાને ધર્મનેજો;
પ્રમુનું બજન કરીને યાઓ પરીત્ર, સમજો મોટા જનના મર્મનેજો. ૩
અવણુ કરીને કરિયે શુદ્ધ વિચાર, ઉજવલ એમ થશે મન આપણુંજો;
છોટમ બળિયે સમરથ સરજનકાર, એવા કરતાં સુખ આપેવાણું જો ૪

ગરબી ૨ છ

આનંદ સાગર અખિલ જીવનના તાત, પાવન રૂપ પ્રભુ પરમતમાજો;
સદયિત રૂપ સનાતન છો સાક્ષાત, મારા કેડી ધુના કરજો ક્ષમાજો. ૧
પ્રભુ વિસારી બળ્યા ધણા પરપંચ, જગજીવન કર્તા અણના નહીજો;
સમજી ન શકે બુદ્ધિ મારી રંચ, કસ્મિત મન માંહે બમતી કહીજો. ૨
ગુણના સાગર હારે ગ્રહજો બાંક, ત્રૈવેધ દુષ્કથી મુજને તારજો જો;
રાખી લેજો ચરણ કમળની છાંક, પતિત પાવન પાપ નિવારજોજો. ૩
પરમ દયાળુ અક્ષય સુખદાતાર, અનંત શક્તી મહીના અતિધણુંજો;
છોટમના પ્રભુ સર્વેના આધાર, જાહેર જગ જોડો સોદામણુંજો. ૪

ગરીબો ૩ ત્રીજી.

માથે મોટું મરણુ તણું છે સાલ, ન્હાનાં મોટાં સર્વેને નડેજો;
ધણા ધણા લેખ કાળ બરે છે માલ, ખાતાં કરતાં કાણુએના ખડેજો. ૧
રહી શકે નહિ રાજ રાણુ રંક, એની આગમ કેય ન ઉમરેજો;

સમરથ યુરા કોયતી ન ધરે અંક, અર અતુલ અમથી એ ના હરેને ર
 નેતાંનેતાં ઝડા ઝપેટી જાય, જનની જરૂરે આપ્યા જેટલા ને;
 રોકી તેને ફાણથી કેમ રખાય, તકીને લઈ જાયે તેટલા ને. ૩
 વિજળીનાથી જેનો વેગ વિશેષ, સધળે સરખો તે પોચી શકેને;
 વ્યાપક સરખો દીસે દેશ વિશ્વ, અરોગે સહુને એકે તકેને. ૪
 અમણિત અંક સરવણે એનો આહાર, મુખમાં ભરે પદારથ માત્રનેને;
 અતિ ભયંકાર દહાવે ફર અધાર; નિર્દય ન ગણે પાત્ર કૃપાત્રને ને. ૫
 એવો શાર અવરાયો અદ્ભુત, શંક અકંકારીને સુજે નહીં ને;
 દૂખદાયક છે દેવ તણો એ દુન, બહુ મદવાળા નર યુક્તે નહીં ને. ૬
 શમ વિનાતે ન પડે તેની ક્ષણ, અનેક અધરમથી નવ ઓસરે ને;
 વરણાગીમાં મરડે મુઝના વાળ, દોષ કેષને જરતાં ના હરે ને. ૭
 લટકે મટકે ચાલે મચ્છર મહી, ધન જેમન અમલના જોરમાં ને
 કુકર્મ કરતાં બચ નવ રાખે કાંક, તીખો થકને ચાથે તોરમાં ને. ૮
 વિધવિધ વૈભવ વનિતા સંગ વિલાસ, સુતવિતસુખદેખી મનમાં છકેને;
 તેના મનમાં તલભર ન મળે ત્રાસ, બહુ કેરી થકને પીચું બકે ને. ૯
 મુષકને જેમે પકડે છે મઝાર, હરેક પ્રાણીના એ હાલ છે ને;
 માટે દાંધક કરને મન વિચાર, ખોટા દુનિયાંનો એ ખ્યાલ છે ને. ૧૦
 ક્ષણભંગુર છે સુખના સરખો ખેલ, જોતાં જોતાં ફાટી જાય છે ને;
 કાળથી ચક્ર કાઢે સહુનું તેલ, ઉગરવાનો એક ઉપાય છે ને. ૧૧
 આનંદ સાગર અખંડ ધ્રુવ છે એક, તન મન ધન તે ઉપર વારિયેને;
 છોટમ પ્રણુને બજાએ રાખી ટેક, હીમત હૈયેની નવ હારીયે ને. ૧૨
 મરગડો મેસોરે મોહનજી, એ રાગની ગરબીઓ.

ગરબી ૧ લી.

વાંદણ મનારે મુજને વગી, સતિયેની શિખામણ સારી માનજે;

બજન તજનેમવસાગરમાંયું ભમે, ધરને કર્તા પરમેશ્વરનું ધ્યાનજો. વા. ૧
 સુખ ફૂળનું કારણુરે મન તું છે સદા, પાપ પુણ્યને મંત્ર મેક્ષ તુજ લઃથજો;
 સુખને અર્થે સાધનનું સાધેવણું, કર્મ શુભાશુભ આવે તા' સાધજો. ૧ ૨
 અણુમનજો તું અવગાં સાધન અપરે, તેણે તારા ન ઢગે શુદ્ધ વિકારજો.
 દેખા દેખી તીરથ વ્રત ઝાઝા કરે, એથી તુજને વધે છે અંકારજો. વા. ૩
 સર્વ તજને બજને સરજનકારને, તેથી તારું નિર્મળ થાશે અંગ જો;
 સદગુરને શબ્દે રે સુરતા રાખો, કરજો સાચાસજ્જન કરો સંગજો. ૪
 ધ્યાનવંતીને જગત ધણીને જો મળે, ભક્તિ રસથીભાગે સર્વ વિકારજો;
 યાનથતાંતુંનો ચેતનમન થમજો, છોટમપદુ વિ. ૧ રશેનહી અવતારજો. ૫
 ગરમી ૨ છ.

મારગડો ઝાઝોરે મહા પૂરણે, તણું, સમજી લેજો સર્વેનું સિદ્ધંતજો;
 તત્ત્વમસિએ મહાવાક્યછેવેદમાં, લક્ષ્ય લહીને સજ્જનથાજો. ૧
 જો રસનાં ભોગીરે કાયક અનુભવી, ખીજ સરવે દેખ દેખી ગાયજો;
 લક્ષ્ય વિના ગુરુ લાગતાદિસે લોકમાં, તેણે પ્રોતા જનનું કામનથાયજો. ૨
 અંથ સુણી તે યાનીકજગરજો ઘણા, યાન વીના નહિ આપ તણું ઉદ્યાનજો.
 વસ્તુ તણું તોનિશ્ચયનહીવાચાલને, પ્રકાશનકરે ચિત્રામણીજ્યોતજો. ૩
 વાણીનો દાતારે રહે છે વેગજો, પોખે સહુ તે રહ્યો પરાતી પારજો;
 વસ્તુને જાણી ન શકે તે વૈખરી, સમજીલેવાસદગુરુશબ્દવિચારજો. ૪
 નિઃશુભ છેજગનાથ નિરંજન એક્ષો, અનંતશક્તિ અગણીતગુણઅવારજો;
 તે પ્રભુજને પારખી બજવો પ્રીતથી, સરળ થાયછે તે નરનો અવતારજો. ૫
 સગુણુ શબ્દને યાન પ્રકટ પોતે કરે, તે કહેવાયા વ્યાસાદિક અવતારજો;
 નજરપેજગનાથ અખંડસ્વરૂપછે, છોટમ સમજી બજ્યે જગકર્તારજો. ૬
 ગરમી ૩ છ.

ભક્તિ ના ભાવે તે જીવ અભાગિયા, સેવકાને જયમ ન ગમે મંઝા રનાવજો;

ઝેરતણાં અંકુરે જ્યાં જાગીયા, વિષધરને જામ નસણું અમૃત પાનજો. બ. ૧
 જલધરતું જળવહાલુંસકું તરજાતિને, અધમ જવાસો એનીરે સુકાયજો;
 ઉલટું અભાગી રૂડી માને રાત્યને, અકંતજો અજવાળે આંખ્યમિં ચાયજો. બ. ૨
 ચંદ્રતણો ઉઘોત ગમે નહિ ચોરને, અધમ અવિદ્યા અધારે ઉમંગજો;
 ધણીશું હેત ન હોય હરાયા ઢારને, શકને નગમે સારા જનનો સંગજો. બ. ૩
 ગર્દભને તો વૃષ્ટીકાળે ના ગમે, મુઠ અનીતી ઉન્હાળે મકલાયજો;
 કુલટાકંથતજીકાયકસંગેરમે, વ્યસનીને વટખ્યાતી બ્રાંતિ ન થાયજો. બ. ૪
 નીતીના ભાવેરે નર નાદાનને, વેશ્યાને તો ના ગમે સતીની વાતજો;
 સારૂ ને નરતું તે સરખુ શ્વાનને, તાપવંતને તૂપે હોય ઉતાપજો. બ. ૫
 વાનીના લાડુથી રીઝે વંતરાં, શામર પ્રીતિ કરી પૂજે પાખડજો;
 હંસ હોય તેમુકતા ફળચાવેખરાં, બળેવિવેકીજાણી બ્રહ્મ અખડજો. બ. ૬
 ફેર ચડેલો સર્વેને ફરતાં લહે, કોઈતું સંચું કહ્યું ધરે નહિ કાન જો;
 કમળાવાળો સર્વેને પીણું દહે શુભ થયેલાને કાંઈ ન રહે સાનજો. બ. ૭
 પુણ્ય તણાં ફળ પ્રકટેજો પ્રાણી તણાં, પ્રભુની સાથે તેને ઉપજો પ્રીત્યજો;
 જનછોટમ કહે તેનાં તપ જાણો ધણાં, રૂડી જોને ભક્તી કરીરીત્યજો. બ. ૮

ગરબી, ૪ થી.

જ્ઞાન વિના સાધન તે સર્વે ફાગળે, જપ તપસાધનસર્વે સ્વપ્ન સમાનજો;
 જ્ઞાન વિના જગજીવન ક્યાંથી જડે, અંધાનરને ભાસે નહિકાંઈ માનજો. શા. ૧
 નિજકર્તા નવજાણ્યા ભુલ્યો આપને, મોહ મઘ બહુ વ્યાખ્યુંજોને મનજો; ૧
 જયમ છે તેને તો દરસે નહી, અવગો ચાકે ફરે ઉપાસન અન્યજો. શા. ૨
 દિશા ભમેલો દેશ ન જાણે આપણો, પુરવને તો પશ્ચિમ પરડે તેડજો;
 જડપુજોને જડઆરાધે જડમતી, નિજ આત્માતો માને છે જડકેહજો. શા. ૩
 પાખડીએ ભુલચિયા ભવસો કને, કપટ કરીને બાંધ્યા મતના થયજો;
 વચને વાહ્યાજ્યે રાખવા જીવને, મનુષ્ય ભજવી કર્યો પ્રપંચે પંથજો. શા. ૪

અંશ અંશની પ્રીતી નહિ પરનાળિકા, મનુષ નામને માન્યો મોટામંત્રજો
મુળ મહેપ મૂર્તિની કીધી થાપના. પચતત્વનો ઉભો કીધો જંત્રજો ચા. ૫
શુભકર્મે નર સ્વર્ગતાલું સુખ ભોગવે, અશુભકરે તે અધમ થોનીમાં ભયજો;
ચોરાશી લખ તનમાંજન કરતો રરે, કોષકાળે તે જીવજ્ઞનાથાયજો. ચા. ૬
શુદ્ધ માર્ગ દેખાડે સર્વ મુમુક્ષુને, ભાગ્ય ભગથી મળે ખરા ગુર રાજજો;
અગાધ બોધકહે જે શ્રુતિમોહકલો, જનછોટમ તેજનનાંસુધરે કામજો. ચા. ૭

અરબી ૫ મી.

સજનો સાચા શ્રુતિવેતા ગુર સેવિયે, જુઠાથી કાંઈ જનનું ન સરે કાજજો;
પુરાણ રચતાંબળતા ઉપનીવ્યાસને, નારદ મુની મળિયાતોભાગી દાજજો; ૧
જાણુ સકળ જગનારે જનકેતેડિયા, જમદમ સાધન કરતા મહા મુનીશજો;
અષ્ટાવક અનુભવી ગુરજીઆવીયા, દિવ્યજ્ઞાન દેષ દરસાવ્યા જમડીશજો. સ. ૨
કોટિ ઉપાસન કરે કુશળ કોષ કર્મમાં, એવા ગુરતોપ્રભુને કહે પરાક્ષજો;
પીછવિયો શુકજીએ પરિક્ષતરાગને, બ્રહ્મજ્ઞાન આપીને કીધો મોક્ષજો. સ. ૩
બરત બેઠિયા રહુમણુને રરતે જતાં, સંશય છેદી ક્ષણમાં કીધો શાંતજો;
દત્તગુરુએ શંકર સુતને દયા કરી, મળીયા જ્યારે મહાનુભાવ મહંતજો. સ. ૪
શિવજીએ સમજાવ્યાં સતીનેસાનમાં, અમર કર્યાંતે આપ્યો આત્માલક્ષ્યજો;
કૃપા કરી કૃષ્ણેરે પારથ પ્રીતજીએ, ઉધવને મહાપદ આપ્યું પ્રત્યક્ષજો. સ. ૫
શુકજીને સમજાવ્યા જનકે જે કહી, આદિ ઇશ્વરે અજને કીધો બોક્ષજો;
પરશુરામનેદતેહરિ દરસાવિયા, શાંત થયાને સમિયો સધજો કોવજો. સ. ૬
વસિષ્ઠ મુનિયે બોધ આપિયો રામને, ભારે ભાખ્યો બ્રહ્મ વિદ્યાનો ભેદજો.
બીજમપિતાએ પાંડવ સર્વે પ્રીતજીએ, કૃષ્ણ સમીપે કર્યો પાપનો છેદજો. સ. ૭
સદગુર વિન કોષ જનને જ્ઞાન મળેનહી, કુગુર કરતાં સરે ન આત્મઅર્થજો
જન છોટમ કહે આરત ઉપજેજેહને, શરણ અડીનેપ્રેરો ગુર સમર્થજો. સ. ૮

અથ કથા મહિમાની ગરમીઓ. ૨
ગરમી ૧ લી.

સહુ સાંભળજોરે, કથા હરીની હેતે.	ટેક.
અખિલ જગત ઉપજવ્યું જેણે અપાર શક્તી એની;	
નેહ ધરીને નરને નારી, કથા સાંભળો તેની.	સહુ. ૧
નાદ સિંહનો સાંભળતામાં, જેવાં મૃગલાં નાસે;	
જનની એમ અવિદ્યા નાસે, પ્રભુનું જ્ઞાન પ્રકાશે,	સહુ. ૨
શરદ્દ રૂપ જ્યમ જળના મળને, ટાળી સ્વચ્છ હરે છે;	
એમ અવશ્યથી મનના સધળા, મલિન વિકાર હરે છે.	સહુ. ૩
કથા અવશ્ય નહિ જેને કાને, તે તનું તરવર જેવી;	
શ્વાસ ધમણના જેવા જણો, કહીએ ઉપમા કેવી.	સહુ. ૪
કોઈ હીન કથા અવશ્ય જે ન કરે, ખરથી તે નર ખોટા;	
પાપ ભોગવે જઈ જમપૂરમાં, માર સહે તે મોટા.	સહુ. ૫
કથા રૂપીયું અમૃત જેણે જેણે, કરણ પુરે કરી પીધું;	
તીર્થ માત્ર જે ત્રણ લોકનું, તેણે સધળું કીધું.	સહુ. ૬
અતી સુખને ઉત્પન્ન કરે તે, કથા પ્રભુની કહીએ;	
અક્ષ કથામાં ભાવ ધરીને, જન સુણવાને જઈએ.	સહુ. ૭
સુંદર સરિતા કથા સરપી, જે ઠેકાણે વહે છે;	
તે ઠેકાણે પાપી જનનાં, સરવે પાપ ફહે છે.	સહુ. ૮
આનંદી જન ઇશ્વર કેરા, કથા અવશ્યના રસિયા;	
ઇશ્વર કથા થાય જે હામે, ત્યાં જઈને તે વસીઆ,	સહુ. ૯
ઇશ કથા કીરતનને ઉચ્છવ, ન બને જે ઠેકાણે;	
મશાણુ સરખું તેને માનો, વરણ્યું વેદ પુરાણે.	સહુ. ૧૦

વિદ્યા વિનય સહિત હરિના જન, તે સહુને હિતકારી;

તેના મુખની કથા શ્રવણથી, સુઝ ઉપજે સારી.

સહુ. ૧૧

શ્રવણ ભક્તી એ શાંડિલ મુનીએ, ઉત્તમ કહી છે એવી;

જન છોટમ કલિમળ હરનારી, નહિ કોઇ એના જેવી.

સહુ. ૧૨

ગરબી. ૨ ૨.

મહિમા મોટારે, કથા શ્રવણનો કહાવે.

૨૬.

વાત લખી છે વાયુ પુરાણે, તે કહું છું વિસ્તારી;

શ્રવણ કરાવી શાંડિલ મુનિએ, દીધા પ્રેત ઉધારી.

મહિં ૧

પુણ્યધામા નામે રૂપિ પાવન, સત્તત્તુગ કરે અંતે;

કથા શ્રવણથી તે મુનિજનને, કૃપા કરી ભગવંતે.

મહિં ૨

ગંગાથી જે ગાઉને છેટે, આશ્રમ હુતો એતો;

તપ ખીજથી કથા સાંભળે, મહિમા વાંચે તેતો.

મહિં ૩

એક સમે એ આશ્રમ માંહે, વૃહત્પા મુનિ આવ્યા;

પુણ્યધામાએ પુંજ કીધી, ભલા રહેમાં ભાવ્યા.

મહિં ૪

વૃહત્પા તે વિવિધ પ્રકારે કથા નિરંતર કહેતા;

પુણ્યધામા તે પ્રીત્ય કરીને, સુણીને સુખમાં રહેતા.

મહિં ૫

સ્નાન વીધી સવારે ઉઠી, ફૂલે તળાવે કરતા;

નિત્ય કર્મમા દશ ગાયત્રી, એણું સહુ આચરતા.

મહિં ૬

અનેક તીર્થથી અધિક જાણતા, કથા શ્રવણ સુખકારી;

ભોજન કરી કરાવી મુનિને, શુણ્ણતા સત વ્રતધારી.

મહિં ૭

હરિ દયામાં હેત ધરીને, સાંભળતા ને ગાતા;

સમીપ વહેતી સુર સરિતા પણ, ત્યાં કોઇ દિન નવ નહાતા.

મહિં ૮

એમ કરતાં દિન ધણા ગયાને, અંધ ધણા સાંભળીયા;

- વેદ વેદાંગ સાર સમજીને, સંશય સમજા ટળીયા. મહિં ૯
- અવણુ મનનથી શુદ્ધ થયું મન, સ્વરૂપ વિલુપ્ત બાસ્તુ;
અભિલ જગત કરતાર બ્રહ્મનું, અદ્વૈત જ્ઞાન પ્રકાસ્તું. મહિં ૧૦
- અધિક પ્રેમ હરિજનના ઉપર, વિશેષે લાગે વાહલા;
અદ્વૈત ધર્મરત્ને નવ જુએ, મનની કીધી માળા. મહિં ૧૧
- સુતાં બેસતાં ખાતાં પીતાં, ભગવતને ના જુએ;
અષ્ટ પ્રહર આનંદ મગનમાં પ્રેમે હૃદયું કુએ. મહિં ૧૨
- એક સમે દિન અસ્ત થયોને, બે રૂપિ આબ્યા બીજા;
પુણ્યધામાએ પ્રેમે ભેટ્યા, રૂઢિયા માંહી રીઝ્યા. મહિં ૧૩
- ઉજ્જ્વલદંતી સ્નાન કરાવી, બાવે ભોજન દીધાં;
કામની સહિત કહે કરજોડી, અમને પાવન કીધાં. મહિં ૧૪
- મહાનુભાવનો સંગ મળ્યો, એ અધીકું પુણ્ય અમારું;
સર્વ પદારથ સુલભ છે પણ, ફલ્લભ દર્શન તમારું. મહિં ૧૫
- પુરણ બાગ્ય હોય જે પ્રાણીનાં, ભક્ત બ્રહ્મ ના ભેડે;
અનેક સાધન બીજાં છે પણ, સત સંગતીની હેડે. મહિં ૧૬
- વાતો કરતાં રજની વીતી, સર્વ સવારે જગ્યા;
પુણ્યધામાને પેલા બે જણ, પ્રીત્યે પુછવા લાગ્યા. મહિં ૧૭
- કહેને ગંગા રહી કેટલે, બહોળો માર્ગ બતાવો;
ધન્યા હોયતો અમસંગાથે, આપે ચાક્રી આવો. મહિં ૧૮
- કરજોડી પૂણ્યધામા કહેછે, ગંગા મેં નહિ દીઠી;
વૃહત્પાના મુખની મુજને, લાગે વાણી મીઠી. મહિં ૧૯
- ગંગા છે બે ગાડીની ઉપર, લોક સરવે એમ કહે છે;
મારૂં મન તો કથા તીર્થમા, નિશ્ચિન સ્નાન કરેછે. મહિં ૨૦

તમ સરખા પૂરણી સેવા, કથા પ્રજ્ઞની ભાવે;	
એથી અધિકું મારા મનમાં, બીજું કાંઈ ન આવે.	મહિં ૨૧
એવું શુભિને બે રૂપિયોએ, ધિક ધિક મૂખથી કીધું;	
આવા દુષ્ટ વિપ્રનું આપણે, અન ઉદક કયાં લીધું.	મહિં ૨૨
પુણ્યધામાની નિંદા કરીને, ગંગા ધણી વખાણી;	
એથી દુખ લાગ્યું ધશ્વરને અદૃષ્ટ થઈ ગયું પાણી.	મહિં ૨૩
સરિતા માંહે સધળે ફરિયા, હિમાલયે જઈ હારયા;	
અદૃષ્ટ થયેલી ગંગા તેથી, ના દીદી જળધારા.	મહિં ૨૪
ગદ ગદ કંઠે કરી સ્તુતીને, અતિ ધણું અકળાયા;	
ગગન ગિરાએ ગંગા બોલી, મહા બ્રહ્મની માયા.	મહિં ૨૫
કથા તણી તમે કરી અવગા, પ્રજ્ઞને લાગ્યું માહું;	
એ અપરાધે અદૃષ્ટ થઈને, ગંગાનું જળ નાહું.	મહિમા. ૨૬
પુણ્યધામાની પાસે જઈને, ક્ષમા માગશે જ્યારે;	
પરમેશ્વર જે પ્રેમે રીઝશે, નહાવા પાંમશે ત્યારે.	મહિં ૨૭
તે વેળાએ તે રૂપિયોએ, કલ્યા પ્રમાણે કીધું;	
શુભ થયેલી ગંગા પ્રકટી, તેને દરસન દીધું	મહિં ૨૮
હરા કથાપર હેત ઉપજ્યું સહુ તીરથથી સાર;	
જે સમજ્યાથી અગ્નિનીતું, તરત ટળે અધાર.	મહિં ૨૯
ઉપરના મળ જળથી જાયે, કથા મનો મળ હારી;	
છોટમ કહે શુભ ભાવ ધરીને, સુષુળે નર ને નારી.	મહિં ૩૦

રાગ ડુમરી.

ડુમરી. ૧ લી.

પિયાસે પ્રિતિ લગી, મેરી આરપર નજર ન જાય.

ટક.

કમલ રવીકી પ્રતીસે રે, અસ્ત ભયે કુમલાય;	
સોળ કળા હો સસી, તોય આપન દેમે તાય.	પિયાસે. ૧
શુકતી સ્વાતી બિંદુ કરે, ભેત અધરશે ધાય;	
સાગર જલ પીવે નહિ, તખ મુકતાદળ હો જાય.	પિયાસે. ૨
પ્રીતિ ચંદ્ર ચગોરકારે, દેખે સુરત લગાય;	
અમૃત આવે ચચુમે રે, જલતી અગનકું ખાય.	પિયાસે. ૩
પ્રીતિ બપેયા મેષકીરે, ઝોર નીર ન ચહાય.	
ચડયા બૂગિસો ના પીએરે, ગગન ધાર મટકાય.	પિયાસે. ૪
મણિધરકું પ્રિય મોરલી રે, મૃગ વીણા સુણી ધાય;	
આપા દેવે ઝોરકું રે, દેહ ગેડ વિસરાય.	પિયાસે. ૫
શાણી પ્યારા મીનકું રે, પિધુરત જીવડા જાય;	
ચયસે પીડા ના મિટેરે, સાગર સલિલ સરાય.	પિયાસે. ૬
ઝોર ગગન ધન દેખકેરે, પિક પિક કરત પોકાર;	
હુઃખ ગિને નહી દેહકોરે, ધમ્મકત પર ઉપકાર.	પિયાસે. ૭
બમર કમલકી પ્રીતિસેરે, રહત સદા લોભાય;	
અંધાવનકું ના ચહેરે, મહા ચક્રદંડ સરાય.	પિયાસે. ૮
પિયા મિયા સખકો કહરે, માન તાનમે ગાય;	
જીને પાયા અપના પિયા, વડે નેન જેન પલટાય.	પિયાસે. ૯
નેનાંસે ન્યારા નહીરે, સાસ ઉસાસ સરાય;	
છોટમ સદયુર જે મિલે, સોત્ર પિયા દેત કરસાય.	પિયાસે. ૧૦

કુમરી ૨ છ.

ફકીરી લે શિરે કાષ્ઠ પિયરે, મિલનકે કાળ.	૨૬
સીસ જટા નખ ધારકેરે, અંગ વિમૂતિ લગાય;	
આસન અચલ પ્રદાય કરે, જેહન હુણી ધિકાય.	ફકીરી. ૧

કાચક મુંડ મુંડાયકેરે, બગુવા ભેખ બનાય;
નગરીસે ન્યારા રહેરે, બીખ મામકે ખાય. કહીરી. ૨

કાચક કેજ ખેચાયકે રે, કંત ગરમ જલપાન;
એડા જૂડા સખ બખેરે, મલિન શિરે જ્યું શ્યાન. કહીરી. ૩

કાચક જંગમ હોયકેરે, ધર ધર ઘંટ બજાય;
સેલી સિંગી કાચકું રે, ફિરતા કાન ફરાય. કહીરી. ૪

દેખા દેખી સખ કરેરે, મન કલ્પિત આચાર;
પિયા દંભશે ના મિલેરે, મિલત મિષ્ટ આહાર. કહીરી. ૫

પ્રભુ આરાધે પ્રેમસેરે, શુદ્ધ કરે મન કાય;
છોટમ દંભ તજે સહીરે, પિયા મિલતહે તોય. કહીરી. ૬

હરિનામારગછશુરાનોનહિદાયરજુ કામજેને. એરાગનાંધોળ. ૨

ધોળ ૧ લું.

ભરમે મુશ્યા, તે નર બટકે, દરી ન બેસે, કામે જોને;
મન લાણિનું, મૂળ વિચારે, તે પુરણપદ, પામે જોને. ૧

પૂરણ કેરો, પ્રભા ન તુરે, અગણિત અંડ રચાય જોને;
જેમ બીજથી, વૃક્ષ બને છે, એ આલુત મહિમાય જોને. ૨

અણુને આદે, અખિલ જીવના, સરજે સદગા, ઘાટ જોને;
એવા કરતા, ને ઝોળખાવે, ગુર કરવા તે, માટે જોને. ૩

એ પદના જે, હોય અજાણ્યા, તેથી ન સરે કામ જોને;
વૈદ ઓષધી, જો નવ જાણે, કેમ કરશે, આરામ જોને. ૪

ઓષધ કેરું, નામ સમરતાં, જનતાં દુખ તા જાય જોને;
હોય સમ્પત્ત, મૂળી સાચી, તે સેવે મુખ, થાય જોને. ૫

એમ વિચારી, તત્ત્વ ઓળખો, સદગુર કરજો સાચા જોને;

- હુંગી દેખી, જે હુતાશો, તેથી રહેશો, કાયા જોને. ૬
 કાયા રહીને, કુકર્મ કરશો, જાશો જમને હાથે જોને;
 કંઠીવાળા, કોરે રહેશે, કાય ન આવે, સાથે જોને. ૭
 ચાની ગુરને, શરણે રહીને, કરજો તત્વ વિચાર જોને:
 છોટમ સરજન, હરિ બજને સુખથી પામે પાર જોને. ૮

ધોળ ૨ જી.

- સત્ય નહી તે, ધર્મજ્ઞ જ્ઞાનો, દયા વિના શું દાન જોને,
 મન વશ નહિ તે, તપ પશુ જ્ઞાતું, શીલ વિના શું, સ્નાન જોને; ૧-
 ભાવ વિના તે, ભક્તિ જ્ઞાનિ; ભક્તિ વિના શું જ્ઞાન જોને;
 પ્રીતી હોય તો, પડો જ્ઞાનો; ધૈર્ય વિના શું, ધ્યાન જોને. ૨
 મદ્યુષુ નહિ તે, સાધુ જ્ઞાનો; તૃષ્ણા ત્યાં શો, ત્યાગ જોને;
 જ્ઞાન વિના તે, ગુરજન જ્ઞાનો; કંઠ વિના શો, રાગ જોને. ૩
 જ્ઞાંતિ રહી તે, અનુભવ જ્ઞાનો; સાચો ન મળે, શોધ જોને;
 ધરમ જ્ઞાની, કથા ન જાણે; તેને જ્ઞાનો બોધ જોને. ૪
 પ્રતાપ નહીં તે, પ્રભુતા જ્ઞાની; સીદ્ધી વિના શો સિદ્ધ જોને;
 દેવત નહિ તે, દેવજ્ઞ જ્ઞાનો; રાંકપણે શી, રીદ્ધિ જોને. ૫
 વિનય વિના તે, વિદ્યા જ્ઞાની, દાન વિના શો દામ જોને;
 નીર વિના તે નગાણુ જ્ઞાતું, ધણી વિના શું ધામ જોને. ૬
 કહ્યું હવે તે કવિજન જ્ઞાનો, શોર્ય વિના શો શરો જોને;
 સાચ જુઠનો કરે નિવેડો, તે તો પંડિત પુરો જોને. ૭
 સર્વ જામિની સતી ન કહીએ, લક્ષ્ય વિના શી ટક જોને;
 સાચ જુઠની કિંમત ન કરે, જગમાં પાડ્યા છેક જોને. ૮
 સાચા પ્રભુને જે નવ શોધે, તે નર કહિયે કાચા જોને;

કહે છોટમ નિરધાર કરીને, વેદતણી એ વાચા જોને.

૯

અનીરૂપણી વાડલા. એ રાગનાં ધોળ. ૩

ધોળ ૧ છું.

- | | |
|--|---------|
| જેણે પકડ્યો છે નીતીનો પંથ, સદા સુખ તેહને; | |
| ગુણ ગાય ધણા ધણા મંથ, આપે જસ એહને; | ટેક |
| સોળ કળાએ શોભતોરે. જેવો પુનમનો ચંદ; | |
| શીતળકારી સર્વતેરે, આપે અખિલ જીવોને આનંદ. | સદા. ૧. |
| આંખ્યમાં અમ્રત ભર્યું રે, દીસે પરમ દયાળ; | |
| પરઉપકારી પુરૂષનીરે, વાધે સગળે કીરતિ વિશાળ. | સદા. ૨ |
| ભક્તિ મુક્તિની જુક્તિ જાણે, વળી જાણે, પરમ વિવેક; | |
| વિમલ વચન ઉચ્ચારતોરે, ટાળે દુર્ગુણ દોષ અનેક. | સદા. ૩ |
| નરનારી કે નરપતી રે, નીતિ નિપુણ જે હોય; | |
| અમર કીરતિ એહનીરે, જેજેકાર કરે સહુ કોય. | ૪ |
| કૃપા ધણી કરતારનીરે, જેના ઉપર હોય; | |
| નીતિ નિવાળે તેહનેરે, તેને પાપ ન પરસે કોય. | સદા. ૫ |
| સકળ તરૂમાં શોભતુંરે ચંદનતું તરૂ સાર; | |
| નીતિવાળા નર તે સમારે, તેનો સુદળ ધર્યો અવતાર. | સદા. ૬ |
| આ લોકે જસ ઉજળોરે, પરલોકે મળે માન; | |
| નીતિવાળા નરને સદા રે, બેડે ભાવ ધરી ભગવાન. | સદા. ૭ |
| નીતિ હોય નરને વિષે રે, તેમાં જ્ઞાન નિવાસ; | |
| જન છોટમ તેને રહેરે, બાશે પૂરણ બલ પ્રકાશ. | સદા. ૮ |

ધોળ ૨ જી.

નવ અંતર થાય ઉદ્ધલ, જ્ઞાની સદગુરૂ વિના.

ઘોટા જાણે નહિ ભવ એલ, ન થાય ઉપાસના.

ટેક

સાઘનથ મથુ સુત્ર ધુયાયું, તેનો હાથ ન લાધ્યો તાર;

શું કરે ખુદી આપડીરે, જેના ઘટમાં ધણો અધકાર.

ચાની. ૧

તે અધારાં દલિયતારે, ખીજા અનેક ઉપાય;

અનુભવ અરક હોયા વિનારે; કાચ કાળે તે અજણુ ન થાય. ચાની. ૨

ક્યાં થકી જીવ આવિઓરે, પીંડ મધ્યે ક્યાં વાસ;

પીંડ પડ્યા પછી ક્યાં જશેરે, તેનો કોયે ન કીધો તપાસ. ચાની. ૩

એમ વિચાર વિના ગયારે, ધણા ધસતા હાથ;

સદ્ગુર લક્ષ્ય લલ્લા વિનારે, કયમ મળશે ત્રીભુવન નાથ. ચાની. ૪

તૃષા ન શીટ તોયવિન, ભુખ ભોજન વિન નવ જમ;

ગુર વિના હરી નવ મળેરે, જે કરીયે કોટી ઉપામ. ચાની. ૫

થોડા માંહી ધણું કહ્યું પણ કાચ ન એસે ધાટ.

છોટમ સજ્જન સમજશેરે, અમે દુર્જન ખારે વાટ.

ચાની. ૬

ધોળ ૩ જી.

જેને હોયો છે અનુભવ અર્ક, એવા કાચ અનુભવી;

તમ રૂપી શ્રમ્યા છે વિતર્ક, કંથન શું કયે કવી. ટેક.

અનુભવ અર્ક ઉદે હવો, તે જાણે સારાસાર;

સર્વ તત્ત્વ તપાસતાં, જેને ઉપજ્યો છે વિમળ વિચાર. એવા. ૧

ન્યુનાધિક તે ન્યાય કે છે, નિદે નહિ લવજ્ઞેશ;

તત્ત્વ ગણાવે ત્રિલોકનારે, એવો અનુભવિયાનો દેશ, એવા. ૨

શબ્દ ઉચરે સહજમાં, તેની સાક્ષી પૂરે અંથ;

પરમેશ્વરને પામવારે, પોતે પ્રકટ બતાવે પંથ. એવા. ૩

સ્વારથ તેને એટલોરે, મુરુહુ મોક્ષે જમ;

અધમ અવિદ્યા નિવારવારે, ધણાં અંથ કરી ગુણુ માય એવા. ૪

પૂર્ણ પુણ્ય હોય પાછલાં, બહુ જન તપ યજ્ઞ ને દાન;
અનુભવી જન એને મળેરે, આપે લક્ષ્ય અશોકિક શાન. એવા. ૫

મમે લોચન સર્વનેરે, સુરોનિ અધિકું એક;
ધર્મિકને દશ લોચનોરે, અનુભવિને તો નેન અનેક. એવા. ૬

ધર્મ દગલિન આધિગા તે, વેશ દેખીને વવાય;
શબ્દ ન પરખે સંતનારે, તેને જ્યમ તાણે ત્યમ જાય. એવા. ૭

ધધરતું આપ્યું મળેને, આપ કરે ઉપકાર;
છોટમ એવા પુરુષનોરે, ધન્ય અવની ઉપર અવતાર. એવા. ૮

કંકુ છાંટી કંકાતરી મોકલી. એ રાગનાં ધોળ, ૩ ધોળ ૧ છું.

જરે શુરે હથે છે અચાનમાં આવો અવસર એજે જાય;
વળતી તે શું થાય, જગી જોને જીવડા. ૮૬

જરેજોઅનતારેરેજો જતું, કાળા શીટશે સધળા કેશ, વરવો થાશેવેશ. જ. ૨
જરેદંતનોઅંતજો ખાવશે, ઢીલાંવામજોતનકેરાંકેલ, જોલાશે અર્ધાંમેલ. જ. ૩

જરેઆપ્યનુતેજઓધુધશે, કર્મકાનેપડે જોનેધાક, જોલાવે દેખડાક. જ. ૪
જરેહાથહેદેદેહકોશો, એમકરતાં તે પમ અકડાય, ઝડપ ન ઉડાય. જ. ૫

જરે જોર જરાનુરે જોતલ્યો, જતો રેજો જતાનીનો રંગ, કરેકલિભંગ. ૬
જરે એવી વેળાનીરેઆપદા, ત્રાહિ ત્રાહિ છું તનાનાથ, ઝાલેકોણુકાથજ. ૭

જરેતેરેવેગાએસગાં તાહરાં, રેશક્યાંથીપામે કિતરત્ય, જર્જર થાશે જલસ. ૮
જરે તારેતમાઓનેવેસમે, કરશે રનિતાસહિતકેડાસ, નાવેપુત્રપાસ. જ. ૯

જરેએવેસમેતારાઅંગનો, કેવો પાળશેશૌચ આચાર, વિવેક વિચાર. જ. ૧૦
જરેતેસમેસાધનશુંથશે નહિ કહેવાય શામ કે રામ, ન લેવાયનામ જ. ૧૧

છરે એવું વિચારીને આજથી, પાણી પેહેલી બાંધી લેને પાળ, સુવર્ન
સંભાળ. જાગી. ૧૨

૭૨ સતસંગસારોનેસકથા,તેથી સમજશે તત્વ વિચાર. જગકર્તારજન ૧૩
 ૭૨૬કુડકપટ છળછાડીએ, પરનિંદા પ્રપંચને દ્રોહભાયામદ્દમોહ. જા. ૧૪
 ૭૨૭ નાસ્તિકભાવન રાખવો બન્ને એક ખરોભગવાન સૃષ્ટિઅનુમાન. ૧૫
 ૭૨૮ કારીગર વિના કારજ ન નિપજે, સોની વિના નવ હોય સોના ધાટ,
 વણકર વિના પાટ જા. ૧૬

જીરે જગત કરેલું જગદીસનું, એમ નિશ્ચે જાણો નિરધાર, છે સરજનહાર.
જીરે એવા પ્રભુજીને આશ્ચરે, રહિયે રાખીને વિશ્વાસ, થાયે દુષ્ઠ નાશ.
જીરે ભક્તિ તે સાચા ભાવથી, કરિયે મુઠીને મનના વિકાર, તારે સંસાર
બળ છોટમ પુરણુ બ્રહ્મને, એની ભક્તીનો અધિક પ્રતાપ, કરે ગુનામાફ.
ધોળા ર જી.

જીરેકુંસાર સાગર જાણુવો એમાં મોહ માયા બહુ નીર, છે શોકસમીર
ઉંઘારી લે આત્મા. ૧ ટેક.

જરેતૃષ્ણાતરંગોઅતી ધણાં, બહુ સંકલ્પ લહરી કલોલહરખનાહિસેલહર
જરે આંતીરૂપી ભમરાવળે, બહુ વાસનાબુદ્ધિદા થાય, કુલ્યા કુટી જાય. ૩
ફાગટધ્વજા તે ફીણ વળે ધણાં, વિષ જાણીયે વિષયવિકાર, ધર્ષારૂપીખાર
જળજળતુંદીસેબહુજાંત્યના, મદમાન આદે મહા મચ્છ,કામાદિકકચ્છ. ૪
ધણાં ગર્વરૂપીબહુ ગ્રાહ છે,લોભ આદે તિમિગિલત્યાંય; ગળેપળમાંય. ૫
પ્રભુ પરમકૃપાળુએ પ્રીતથી, દીધેતુંજનેરડોનરદેહ;તરવા ભવતેહ. ૬
અતિ દુર્લભ છે સહુ દેવરે, સહુ સુકૃતસાધન ધામ; કરવાશુભ કામ. ૭
નરદેહ અનોપમ નાવ છે, જેને સદશુર છે કર્ણધાર; કરે ભવપાર ૮
સુધો વાયુ કૃપા શ્રીહરિ તણી; સદા જનની કરે છે સાજી ત્રિભુવનરાય.
એવો સંજોગ પામી સંસારમાં, જોલે નરદેહ રૂપિયુંનાવ;રરી નાવે દાવ.

જનુ જંગમ તીરથ જાણવા; તેને મળતાં મનોમળ જાય; કરે શુધ્ધકાય.
એવા આત્મધાતી અભાગીયા, નવ રાખે હરી સાથે હેત; તે અધમઅચેત
ચિતરૂતી સુકાન સંભાળીએ, ધ્રુવતારો તે અક્ષતું ધ્યાન; લહીશુર ચાન.
કહેછોટમ આપ ઉદ્ધારીએ, રાખી પ્રભુમાં નરંતરલક્ષ; તજી સહુ પક્ષ, ઉ. ૧૫

ધોળા ૩ જી.

જીરે સાર બહુછેસંસારમાં હોય નીતી નિપુણ નરનાર; સત્વ વિચાર, જીવક
ધન તેહતું. ૧

સત્યશીળ ક્ષમા ગુણ શોભતા, દયા દાન વિષાર વિરેક; ધર્મ દ્રઢ ટેક.
સદ વિદ્યા કળા ગુણ ચાતુરી; ઉચ અનુભવ આતમ લક્ષ; તજી સહુ પક્ષ.
શુર ભક્તીને સજ્જન સંગતી; સદશ્ચાત્રને જોગ અભ્યાસ; આનંદ નિવાસ.
રથુળ સૂક્ષ્મ કારણ પરહરી; મહાકરણ ઉપર આપ; પરશે નહિ પાપ. ૪
જેણે લક્ષ્ય લક્ષો ઝોંકારનો; નહિઅક્ષર મિંદુત્યાંય; ત્રિશુપદમાંય જી. ૬
જનઉચ ભાગી એવા જગતમાં, તેતો જણો હરી તણા હંસ ધધર તણા
અંશ જીવ. ૭

વસે ભક્તિભાગીરથી જેડમાં, અધીજમનાં તેમગવતધર્મ, સમેતસુકર્મ. જી. ૮
અલ્પતનયા તે અલ્પવિચારણા, વસેવેણીતે પરમ વિજ્ઞાનનિરંતરધ્યાન. ૧૦
મહા ભાગ્યે એવા જનજોમણે, ટોળેતનમનકેરવિકાર, તારે સંસાર જી. ૧૧
કહે છોટમએવાસુભણતું, જણો જગતમાં જીવ્યું પ્રમાણ, કરેકદયાણુજી. ૧૨

એક રાગનાં ૪ ધોળા—૧ લું.

જીવતણી જડતા ટોળે સતસંગતથી, હોય પુરણપ્રેમનું પાત્ર, સાચાસતસંગથી.
સદગુણ સધળા આવજો સતસંગથી મટે મનથકી દુર્ગુણ માત્ર. સાચાં ૧
અંતર ચક્ષુ ઉઘડે સતસંગથી, ચુજો તે થકી સાર અસાર. સાચાં
સ્થૂલ સૂક્ષ્મ માયાતળે સતસંગથી, જણે આપપરાની પાર. સાચાં

તત્ત્વમસિ પદ તે લહે સતસંગથી, જાણે જીવ બ્રહ્મનો ભેદ; સાચાં
 પુરૂષોત્તમ પ્રભુ પામીએ સતસંગથી, જેનું રૂપ વખાણે વેદ. સાચાં ૩
 બ્રાંતી વેમ હોય વેગના સતસંગથી, ઉઃ ઉઃજે બોધ અગાધ; સાચાં
 કલેશ ટળે સહુકર્મના સતસંગથી, મોહમાયા કરેનહિ બંધ. સાં ૪
 પાપ તાપ સહુ વામિએ સતસંગથી, મટે માનસ રોગ અપાર; સાં
 આડે પોહોર અનંદમાં સતસંગથી, હરી સાથે રહે એક તાર. સાં ૫
 હેતે મળે હરિ જનને સતસંગથી, ક્રોધિ જન્મના પુણ્ય પ્રતાપ સાચાં
 દોષ કોશ તેના બળે સતસંગથી, જપે ચૈતન બ્રહ્મનો જાપ. સાચાં ૬
 જન્મ મરણ બધ ટાળિયે સતસંગથી, તેને ન્યૂતન રહે નહિ કાંચ; સાં
 છોટમ મહાપદ પામિએ સતસંગથી, મળે ચૈતન સાગર માંચ. સાં ૭

ધોળા ૨ જી.

સાર જડે સદ્યંથનો સતસંગમાં, જગકર્તાનું રૂપ જાણાય. ઉત્તર ૧
 પાર જડે સહુ પંથનો સતસંગમાં, એક ધર્મર નિશ્ચય થાય ઉત્તર ૨
 તોલ જડે સહુ તત્ત્વનો સતસંગમાં, બાસે સ્થાવર જંગમ ભેદ; ઉત્તર ૩
 લક્ષ લહે ચૈતનનો સતસંગમાં, સાચો સમજાએ સૂક્ષ્મ વેદ. ઉત્તર ૪
 સ્થુત સુદમ દેહ જાણિએ સતસંગમાં, પછી કારણ દેહ જાણાય. ઉત્તર ૫
 મહાકારણ માયા લહે સતસંગમાં, પ્રભુ પરમકારણ પરખાય. ઉત્તર ૬
 પદાપસ્યતી ને મધ્યમાં સતસંગમાં, હોય વૈષ્ણવી વાણી વિજ્ઞાસ. ઉત્તર ૭
 અખિલ જીવનનો આત્મા સતસંગમાં, પોતે જાણે પાતાની પસ વિ. ૮
 આચારજ કરણા કરે સતસંગમાં, પછી દરસાવે દિવ્ય ર રૂપ; ઉત્તર ૯
 છોટમ સુખ પામે ધર્મ સતસંગમાં, વધે અનુભવ પરમ અનુભવ. ઉત્તર ૧૦

ધોળા ૩ જી.

વૈરાટરૂપી વૃક્ષ શ્રે મન પાંખીઆ, એનાં દશવિધ ફેલ્યાં ડાળ, જોતે મનપાખી ૦

ડાળે ડાળે તું બમે મન પંખીઆ, નથી મુગ તણી સંભાળ. જોને ૧
મોહનો માળોતે કર્યો મનપંખીઆ; આવી વળગી અવિદ્યા વેલ. જો ૦
કાળ પારધી આવશે મન પંખીઆ, તારો ખોટો થશે મરુ ખેલ. જો ૦ ૨
ઊડ ઊડ ચિદ આકાશમાં મન પંખીઆ, જીહાં કાળતણું નહિ જોર. જો ૦
જો પડશે ભવ પાસમાં મનપંખીઆ, લેશે લુટી મહાદિક ચેર. જોને ૦ ૩
ચેતી શકે તો ચેતજે મન પંખીઆ, કરી હરી ગુર સાથે હેત. જો ૦
છોટમનો પ્રભુ જે ભજેમન પંખીઆ, તેને તારે કુટુંબ સમેત. જોને ૦ ૪

ધોળ ચોથું.

કાયા તારી કારમીજોનેજીવડા, અરેએનો તે શોષતઆરજમી જોનેજીવડા;
વાયુનો જેવો વટાળિયોજોનેજીવડા, ધુમેધડી એક ગગનમોઝાર. જગી. ૧
અથ ધટા અતી શોભતી જોને જીવડા, એવો આયુષનો નિરધાર. જા ૦
વેગકરી સરીતા વહે જોને જીવડા, તેનેવેરાતાં નહિ લાગે વાર. જા ૦ ૨
ફાગડ સુખ સંસારનું જોને જીવડા, જેવો ઇંદ્ર ધનુષનો રંગ જા ૦
હામ દારાને દીકરા જોને જીવડા, અતે કે નહિ આવે સંગ. જાગી ૦ ૩
જમણાની સર્વે સાહમી જોને જીવડા, જાગી જોતાં જણાશે ફોક. જા ૦
ઇંદ્ર જાસ્ય સહુ ધજની જોનેજીવડા, મિથ્યા માનજે ચોદશોક. જાગી ૦ ૪
મારૂં મારૂં શું કરી મરે જોને જીવડા, નથી કાંચજ તારે હાથ. જા ૦
અંતકાળે જશે એકલા જોનેજીવડા, એક ધર્મજ આવશે સાથ; જા ૦ ૫
પાસ રહે પરબોકમાં જોને જીવડા, તેની સાથે કરી સ્થેની પ્રીત્ય; જા ૦
છોટમ ભગવતને ભજો જોને જીવડા, હોય જગતમાં સધળે જીત. જા ૦ ૬

ભજન ૨.

ભજન ૧ લું.

બાહરે ભક્તી પદારથમોડું, ખોળિ જોતાં એથી સહુખોડું. બાહ. ટક.

રવિ વિના દિવસ ચંદ્ર વિના રજની, જળ વિન સરવર જેવું;
 પતિ વિના પત્ની દીપકવિના મંદીર, આંખ્યોવિના વપૂ એવું. બા૦ ૧
 જીવ વિના વપૂ રાયવિન રંધવિત, મેઘ વિના ખેતીવાડી;
 વર વિના જન લવણુ વિના ભોજન, પુત્રવિના જેવી માંડી. બા૦ ૨
 તીરથ વ્રત જોગ જપ સાધન, દાન ધરમ સહુ સાચું;
 એવું કરી પ્રભુને ન આરાધે, તો કામ કરમ જળ કાચું. બા૦ ૩
 આનંદ સિધું પરમ ઉપકારી, એવા ઇશ્વરને વિસારી;
 કહે છોટસ નર મુર્તી નકામી, પશુએ પણ ધિકારી. બા૦ ૪

ભજન ૨ જી.

બાધરે ગર્વ વિકારને ગાળો, સારો નીતિ કર્મ સંભાળો. બાધ૦ ૧.
 જાદવ કોરવને જીવો રાવણુ, ગર્વ ગર્હ મળ્યા છે;
 સહજાજીનને બાણથી બળિયા, તેના ટેક ટળ્યા છે, બાધ૦ ૧
 ઓછાપાત્રને અધિકી સપતિએ, છોટ સરખો છેક છે;
 નીતિની રીતી નથી કાંઈ રહેતી, યુદ્ધીના ભ્રમથી બંકે છે. બાધ૦ ૨
 આંખ્યોમાં ઝેર આખલાને આવે, જો પાંખે ખડ ખાવા;
 ગર્વના અંધ ધરમ નથી ગચ્છતા, હિંડે સર્વને હડાવા. બાધ૦ ૩
 મેરતું તરણુ કરે એક પગમાં, તરણાનો મેર કરે છે;
 કહે છોટમ એવા પ્રભુથી ન ડરે, તેનું સમૂળ હરે છે. બાધ૦ ૪

એક રાગના માસ ૧૨.

કાન્તકે કયામાં કોણુછેરે, જોને શોધીને સાંખ્ય;
 દિવ્ય દષ્ટિએ દરસશે, આપે જો ગુરૂ આંખ્ય હોમન મુળ વિચારને. ૧
 બીજા મિંદુ મંહિ બાંધીયોરે, સહુ સજિતો સંચ;
 ધન્ય ધન્ય કરતાર તું પ્રીછે કાય પ્રપંચ. હોમન મુળ વિચારને. ૨

- બીજમાં રચના વૃક્ષનીરે, વૃક્ષથી બીજ થાય;
 બિંદુથી ઉત્તમ તનુ બને, તનુમાં તે રચાય. હોમન મુળ વિચારને. ૩
 અદ્ભુત ખેલ એવો કયોરે કળી જાણે ન કાય;
 છોટમ સતિ ગુરુ ગમ મળે, સમજે જન સોય. હોમન મુળ વિચારને. ૪
 માગશરે મહા મંગળ નિધીરે, સચ્ચિદાનંદ રૂપ;
 તે કરતા સૃષ્ટિનો ભવતારણુ શુભ. હોમન મુળ વિચારને. ૫
 ઉપજાવે ઇચ્છા થકીરે, અક્ષાંડ અપાર;
 અવનવા રચના નિહાળતાં, જન પામે નપાર. હોમન મુળ વિચારને. ૬
 સ્વરેજ ઉદ્ભવિજ અંડજરે, જરાયુજ તણા જન;
 ચોરાશી લક્ષ દેહનાં, બીજાં કરીયાં અનંત. હોમન મુળ વિચારને. ૭
 સહુથી માનવ શ્રેષ્ઠ છેરે, કરે ધર્મ વિચાર;
 છોટમ અક્ષતે જો બજે, સુધરે અવતાર. હોમન મુળ વિચારને. ૮
 પોસે પ્રીછે પર અક્ષતેરે, સરવાતીત જોય;
 એક અખાંડત ઇચ્છ છે, બાળું નહી કાય. હોમન મુળ વિચારને. ૯
 શુભ સર્વ અક્ષાંડનોરે, ઇચ્છ કરો છે ઇચ્છ;
 દેવ તણો એ દેવ છે, સધળાને શીશ્વ. હોમન મુળ વિચારને. ૧૦
 નયન વિના નિરખે સહુરે, શુણે છે વિન કાન;
 કામ કરે સાધન વિના, સમરથ ભગવાન. હોમન મુળ વિચારને. ૧૧
 પળમાં સકળ પેદા કરેરે, કરે પળમાંહિ નાશ;
 કહે છોટમ એ એકલો, નિત્ય છે અવિનાશ. હોમન મુળ વિચારને. ૧૨
 માથે મહા પ્રભુ ઓળખોરે, મહા વાક્યના જાણુ;
 નેતિ નેતિ કરતાં રહે, તે છે અક્ષ મુજાણુ. હોમન મુળ વિચારને. ૧૩
 ઉપાનષદોમાં એ કહ્યુંરે, માયાતીત મહેશ;
 ગંગળ ગુણ ગણુનો નીધી, ગુણાંતીત ગણેશ. હોમન મુળ વિચારને. ૧૪

બાવિક જનોને તારવારે, વિભુ બોલ્યા છે વેદ;
 ધરમ બ્રહ્મ બેહુ ભાગના, બલ્લા બાખ્યા છે ભેદ. હોમન મુળ વિચારને. ૧૫
 ધર્મચર એવી આચારે, ઇશૈ કીધી છે એક;
 કહે છોટમ તે પાળતાં, પાપ જાય અનેક. હોમન મુળ વિચારને. ૧૬
 દાગણે તે ફરી બોલીયારે, દયા સખી દેવ;
 માત પિતાને માનજો, સારી કરજો સેવ. હોમન મુળ વિચારને. ૧૭
 આલિંગન પરદારાતુંરે કરશે નહિ કાય;
 પ્રેમે પરજુજો પ્રેમદા, પ્રભ ઉપજવા સોય. હોમન મુળ વિચારને. ૧૮
 પરધનને હરવું નહિરે, સારો કરશે ઉદ્યોગ;
 ધંધા કરે ધન જે મળે, કરવો ઉપબોગ. હોમન મુળ વિચારને. ૧૯
 જીવ હિંસા કરવી નહિરે, તજવું મધુપાન;
 કહે છોટમ કશ્યા કરી, બોલ્યા શ્રીભગવાન. હોમન મુળ વિચારને ૨૦
 ચેત્રે ચતુર પ્રભૂ બોલિયારે, સાઈ કરશે સોય;
 સાઈ કળ તે પામશે, ખોટું ખોટાનું હોય. હોમન મુળ વિચારને. ૨૧
 ધર્મ એવો પ્રભુ દૃઢ કહીરે, બોલ્યા બ્રહ્મનું જ્ઞાન;
 શ્રવણ મન ને ધ્યાનથી, મળે શ્રીભગવાન હોમન મુળ વિચારને. ૨૨
 જગકર્તાને જાણુવારે, જવું સદગુરૂ પાસ;
 અર્થ કરી તે વેદનો, કરે બ્રહ્મ પ્રકાશ. હોમન મુળ વિચારને. ૨૩
 જગકર્તાને જાણીનેરે, ભક્તિ કરશે જેહ;
 છોટમ બ્રહ્મ પ્રતાપથી, તરશે નર તેહ. હોમન મુળ વિચારને. ૨૪
 વૈશ્ણવે જોતાં વેદમાંરે, કારણુ ઝોંકાર;
 પરાપશ્યંતી ને મધ્યમાં વૈષ્ણવીનો ઉચ્ચાર. હોમન મુળ વિચારને. ૨૫
 ઉપજે છે ઝોંકારથીરે, ચાર વાણીના ભેદ;

ઓંકારને કપીલે કલો, સાચો સુક્ષ્મ વેદ. હોમન મુળ વિચારને. ૨૬
બાવન અક્ષર બોલનારે, ઓંકારથી થાય;

જોગ જુગતીથી જાણુશે, એ તથો મહીમાય. હોમન મુળ વિચારને. ૨૭
પ્રણવ વાંચક પરબ્રહ્મનોરે, દ્વૈત વાચક નામ;

છોટમ જે નર જાણુશે, જાશે બ્રહ્મને ધામ. હોમન મુળ વિચારને. ૨૮
જેઠે જાણીને જીવ્યાવિનારે, જપે પ્રણવનો જપ;

પ્રણવ કરે પગ એકમાં, કોટિ જન્મનાં પાપ. હોમન મુળ વિચારને. ૨૯
અનેક તીરથ દ્વંજ તેહનેરે, કોટિ યસને દાન;

કોટિક દેવ પૂજા વગે, કરે બ્રહ્મનું ધ્યાન. હોમન મુળ વિચારને. ૩૦
બ્રહ્માનંદ વાધે ભક્ષોરે, જડતા ટળી જાય;

પૂણ્ય પ્રકટ થાએ ઘણું, થાય દેવ સહાય હોમન મુળ વિચારને. ૩૧
સંશય સહુ સમજે શમેરે, પ્રકટે બહુ જ્ઞાન;

જન છોટમ ધન્ય તેહને, મળે મોહુરે માન. હોમન મુળ વિચારને. ૩૨
અશ્વાડે ધધર એકછેરે, જીવ તેનો છે અંશ;

પરમ પિતાપ્રજુ વિશ્વનો, વિશ્વ તેનોછે વંશ. હોમન મુળ વિચારને. ૩૩
બ્રહ્મ ન જાણે ભૂલ્યમાં, તેથી અંધન થાય;

ચોરાશી લક્ષ તનુધરે જમને ધર જાય. હોમન મુળ વિચારને. ૩૪
જા જાણે જગદીશનેરે, છુટે અંધન છેક;

શ્રદ્ધ ભજન કરતાં વધે, સારો તત્વ વિરેક. હોમન મુળ વિચારને. ૩૫
ધન્ય ઉપાસન જે કરેરે, નિષ્પાપી જન;

છોટમ તે હુધરે સહી, જેનું નિર્મળ મન. હોમન મુળ વિચારને. ૩૬
આવણે સાધન સાધતારે, કીટ ભમરાને ન્યાય;

ધ્યાન ધરે જન બ્રહ્મનું, અત્યે બ્રહ્મજ થાય. હોમન મુળ વિચારને. ૩૭
વેદમાંહે સાચુ વણીયુંરે, બહુ બ્રહ્મનું જ્ઞાન;

સાચવિષે મહા મુનિજને, કયું તેનું વખાણુ. હોમન મુળ વિચારને. ૩૮
 ખટશાસ્ત્ર ખટદર્શનોરે, કહે છે વેદનો સાર;
 કપિલ પતંજલી બોલિયા, યોગ કરે વિચાર; હોમન મુળ વિચારને. ૩૯
 ધધરને જાણ્યા વિનારે પડીયો છે વિલોગ;
 છોટમ સદ્ગુરુ જ્ઞાનથી; પામે બ્રહ્મનો જોગ. હોમન મુળ વિચારને. ૪૦
 બાદરવે ભવ તારવારે, સતિ તર્ક રસાળ;
 કણુ ભક્ષણુ ગૌતમમુની, બેહુ બોલ્યા કૃપાળ. હોમન મુળ વિચારને. ૪૧
 જડથી જુદો જીવછેરે, જુદો જીવથી ધણ;
 જીવ હહે શુદ્ધ ભાવથી, તો મળે જગદીશ. હોમન મુળ વિચારને. ૪૨
 જૈમિનિ મુનિને વ્યાસજીરે, વિધી હરિ અવતાર;
 નિગમ મીમાંસા કરી કહ્યો, કર્મબલ વિચાર. હોમનમુળ વિચારને. ૪૩
 કર્મે પાતક પરજોરે, જ્ઞાને મોક્ષજ થાય;
 છોટમ એ ખટદર્શનો, કહે છે પ્રભુ મહિમાય. હોમન મુળ વિચારનેરે ૪૪
 આસોએ નાસ્તિક જન થયારે, જગતમાં જોહ;
 વેદ શાસ્ત્ર નિંદાકરી, ખોટું બોલ્યા છે તેહ. હોમન મુળ વિચારને. ૪૫
 તે પાખંડી જાણુવારે, એવા પંથ અનેક;
 સુણતાં કુતર્કો તેહનાં, ટળે નરના ટેક. હોમન મુળ વિચારને. ૪૬
 માટે ન સુણુશો માનવોરે, પાખંડીનો બોધ;
 વેદ વિચાર કરી કરી, કરો ધણનો શોધ. હોમન મુળ વિચારને. ૪૭
 ધણ અનાદી દેવ છે રે શિવ ગુણનો નિધાન;
 કહે છોટમ તેને બળે, આપે સુખ ભગવાન. હોમન મુળ વિચારને. ૪૮

રાગ ગજલ. ૧.

ગજલ એક સુનહો મેરી, કુશલતા અપાર સજન કેરી.

ટંક.

કારીગર કાનહે એસા, સહિત જીવદેહ ક્રિયા કેસા;
 સહજ અષ્ટ માખીકુ અખિયાં, દેખી કાષ્ઠ મંથમે લખિયાં. ગજલ. ૧
 સાગરમે મચ્છ હો ટાળી, ઉડાવે નીર જેસી ગોળી;
 સુકાની મીન કહાતાહે જેસા કાષ્ઠ નાવ શિરાતા હે. ગજલ. ૨
 મક્ષિકા કર્તારી કાષ્ઠ, વનસ્પતિ જાતિ હે સોષ
 પત્રપર જંત જાતાહે, દુરત સોહિ પાન ખિડાતાહે. ગજલ. ૩
 એસા અદ્ભુત તમાસાહે ખાવનકા ખેલ ખાસાહે;
 છોટમ ભજીલો સોહિ કરતા, ભરમમે કામકુ ભમતા, ગજલ. ૪

સામરો અજહુ નહિ આયો. એ રાગની હોશિયો. ૮

હોરી ૧ લી.

રતુરાજ વક્તહિ આયો, નિજ નાથસે નેહ બઢાયો, રતુરાજ. ૧
 તરવર સર્વ બયે નવપદ્મ, સુમન સુગંધ બસાયો, વિકસે કમલ
 બહુ રંગ રંગકે, મુનિ મનરંજન પાયો, ભરતિહાં જામલોભાયો. રતુ. ૨
 અખિલ લોક કર્તાર અખડિત, સોમેરે મન ભાયો; એર સકલ જલ
 ફેન જુદજુદા, ક્ષણમંથુર દરસાયો, પિયાસે પ્રેમ લગાયો. રતુરાજ. ૩
 સકળ સાજ પુજનકું લીનો, અનહદ ધંટ બળયો; ધ્યા. ૧ ધ્રુપ, સુવિચાર
 આરતી, ચાનકો દીપ જગાયો, અગ્નિ અધેર ભગાયો. રતુરાજ. ૪
 સ્વરજાંમત વચ્ચલ પ્રભુજીકું, ભાવકો ભોમ ધરાયો; જન છોટમ
 શ્રુતિ બચન બાચિકે, જગદ્ગરન જસગાયો, સદાશુભ સહજે પાયો. રતુ. ૫

હોરી ૨ જી.

ખ્યાલીને ખેલ મચાયો, જાકો મર્મ કાહુ નહિ પાયો. ૧
 ખેલ અખુર અખડિત ખ્યાલી, જુગલકો જોગ બનાયો; જહાં જહાં રૂપ
 પ્રકૃતી ધરત હે, તિહાંતિહાં અંજરહાયો, કર્મ આધીનકહાયો. ખ્યાલી. ૨

નાના રૂપ ધરતહે નટડી, નટકો સામર્થ્ય પાથો; કાટિ અસંખ્ય
કલ્પતે અજહુ, ન્યારેકો ન્યારો સોહાયો, એક ગુનરૂપ નઆયો. ખ્યાલીર
એક બીજકો કહા ચતુરાધ, કાષ્ઠસે ન જાત બનાયો; રાધને સુઝમ
અંકુર કીનો, તાહિમે વૃક્ષ સમાયો, પાન ફળ ફુલ રહાયો, ખ્યાલી. ૩
દેવ દનુજ નર નાગ ચરાચર, ચોરાસિ લક્ષ કહાયો; પુરૂષ પ્રકૃતી
પ્રથમસે ખેલત, જન છોટમ મન ભાયો, ખેદમેભેદ બતાયો. ખ્યાલી. ૪

હોરી. ૩ છ.

િભૂદેવ વસંત વિહારી, મન મોહન મંગલકારી. વિભૂદેવ. ટેક.
દિવ્ય સ્વરૂપ અનંત શક્તિ ધર, સૃજનહાર સુખકારી; નિરાલંબ
નિલેપ નિરંજન, ચૈતન્ય અવિકારી, અજન્મગતિ નાથ તિહારી. વિ. ૧
કૃષ્ણસે ક્ષણાંક બનાએ, ગુનમય તત્વ પસારી; સરજે પાલે
ઓર સંહારે નિરખી કળા કધુ ન્યારી, બ્રહ્મકો મહિમા ભારી, વિ. ૨
સ્થાવર જંગમ જંતુ જાતિકી, રમણિક રચનાન્યારી; રૂપરંગ આકાર
અનોપમ, નિરખી ગયે નરહારી, ધન્ય તું બહુ ગુનધારી. વિ. ૩
લલિત ખેલ લીલાસે કીનો, મુનિ મન મોહનકારી; જનછોટમ
એસા પ્રભુજીકો વારંચાર બલિહારી, ધ્યાન ઉર લીનો ધારી. વિ. ૪

હોરી. ૪ થી.

ખેલે કાષ્ઠ આનંદ હોરી, ઝાંકાર તાર યદી દોરી. ખેલે. ટેક.
ધસમે ગંગા ધસમે જમુના, ખીચમે ખેલ મચોરી, દેવ સકલ તિહાં
દેખન આયે, સ્તવન કરત કરજોડી, દુર ગઇ દાનવ ટોરી. ખેલે. ૧
બિન કરતાલ મૃદંગ બજવત, બિન મુખ ગાવત હોરી, બિન તતુ તાન
મિલાવત અદભૂત, અટકી દૃષ્ટિ સખછોરી, ચિત્ત ચિદરૂપ બચોરી, ખેલે. ૨
વિશ્વ નિવાસ વિલાસ વિમલગુન, અચળ રહ્યો એક ઠોરી; તાકો ધ્યાન

ધરત દહ મનસે, પાતક પુજ ગયોરી, પૂણ્યકો ઉદય બયોરી. ખેત્રે. ૩
સરજનહાર સદોહિત સુંદર, વ્યાપકદેવ રહ્યોરી; જન છોટમ
પરસત વા પદકુ, તિહાંમન મમ્મ બયોરી; બરમસમ દુર ગયોરીખેત્રે. ૪

હોરી ૫ મી.

ગુર ગમસે ખેલો હોરી, મિટે મલિન વાસના તોરી. ગુર. ૧ ટક
આસન મારી સુરત દહધારો, ત્રિકુટી ધ્યાન ધરોરી; સાસ ઉપામ
સામસંગ ખેલો, નેનઅયલ ચિત જોરી, ગગન ધરજામ અસોરી. ગુર. ૨
અનહદ નાદમૃદંગ મોરલી, સુનકે સુરત ચલામોરી; કોટિ અનંગ અંગપતિ
સોહો, એસે કિશોરી, સંગ સખિયનકી ટોરી. ગુર. ૩
જળહળ જ્યોતિ ઉદ્યોત કોટિ, રતિ અદભુતખેલ મયોરી; નિરખ સરખ
દેવ સખ મોહો, વિનય કરત કરજોરી, નિગમ જસ ગાતા બહોરી. ગુર. ૪
પાર અવાર નહિ હે જાકો, ગુરગમ જાત ગૃહોરી, જન છોટમ સદગુર
કરણાસે, સો પ્રભુ દરસ બયોરી, દેહકો દોષ ગયોરી, ગુર. ૫

હોરી. ૬ ઠી.

જાગી જોને જીવ અભાગી, તારી તુમ્હ અવિદ્યાને ત્યાગી. જાગી. ૧ ટક.
સારાં કર્મ શ્રી પ્રભુને સમરપી, લેને મોક્ષ સુખ માગી. અગજગસુખ માટે
જો મચિયા, તેણે તૃષા કોની ભાગી; લોભાયા એ લાલચ લાગીજાગી. ૨
કામ્ય નિષિધ કર્મ બહુ કરતાં, અંવન પામે અભાગી; નિરાખલનિર્લેપ
અલ્લાનો, તું ન થયો અનુરાગી; ભોગ્યમાંહે રહ લાગી. જાગી. ૩
પરમ દયાળ દયાનિધિ સમરખ, સરજનહાર સોહાગી, ભાવ ધરી ભજતે
ભવ તારણુ, રંગ રહે જીગ જાગી; ઉપાસક તે બહાગી. જાગી. ૪
બેદ સિદ્ધાંત વિચાર વિચારો, જ્ઞાન ચોટ જોને લાગી; જન છોટમવન્યતે
જન જગમાં, અલ્લવિષે અનુરાગી; મોક્ષ સુખ લીધું માગી. જાગી. ૫

હોરી. ૭ મી.

ધન્ય રે ધન્ય વિષ ધણીને, ગુણ કાણે સકાય ગણીને. ધન્ય ટેક.
 અવ્યકતે સહુ વ્યક્ત રચ્યું છે, પરમાણું પૂજવણીને, તત્વ વિભાગે તરવર
 સરજમાં, ચાર રિચિત્ર ચણીને, ખીજથી રહે વૃક્ષ ગણીને ધન્ય. ૧
 અવનીમાં સરજમાં અનંત પદારથ, હાટક રજત મણીને, અખિલઅંકને
 અધર ફેરવે, જાણો એ ગુણના ગણીને, માખે મુનિ વેદ ગણીને. ધન્ય. ૨
 અંડજ ઉદમિજ રોદન આહી, ખાણ્યો છાંયી ગણીને; વિધવિધદેહરચે
 જમખાતા જળવે સકળ જણીને, અંતે લે છે સર્વ લણીને. ધન્ય. ૩
 મુકી મતી બહુ જનમાં તેણે, શાણા થાય ગણીને; બહુ વિધાના ગ્રંથ
 ગ્રહે છે, બહુ વિધ ભેદ ગણીને, છોટમ કહે શબ્દ સુણીને. ધન્ય. ૪

હોરી ૮ મી.

ફટરે ૪૮ પામર પ્રાણી, તેંતો નીતેની રીત ન જાણી. ફટ. ટેક.
 ફર શુર થઈ જીવ સંતાપ્યા, દિલમાં દયા નહ આણી; બળ પામી. તું ન-
 ડર્યે નિર્જળને, દુર્ગુણ છે દુખ ખાણી, લલું નહિ લાભ કે હાણી. ૪૮. ૧
 પાપસા કમાતાં પાપ કમાયો, મુખથી વધો જુઠી વાણી; અમલને જોરે
 અધરનું આચરી, મુવો તરીલાં તાણી, મોહવશ માયા માણી. ૪૮. ૨
 સરજનહારસદા શિર ઉપર, તેને મજ્યાવિનહાણી. ફાકટ ૪૭ની આશા
 ધરીને, અન્ય ઉપાસના હાણી, રિષયની વાત વખાણી. ૪૮. ૩
 નાશી વસ્તુ અવીનાશીમાની, મમતકરેમત તાણી કહે છોટમ શ્રુતીસામ
 વદે તે ઝટ લે વાત પ્રમાણો, પામે મહાપદ નીરવાણી. ૪૮. ૪

કાલિંગકા રાગની હોરીયો. ૫

હોરી ૧ લી.

ખેલે દોષ નીર્જન નાથસે હોરી, નીજનેન અચલ પદજોરી. ખેલે. ટેક.

- નીતી ભક્તિ મુમતી મુખદાયક, સંગ સખીયનકી ટોરી; ખેલે. ૧
 ગાનગુલાલ આનંદ અરગળ, સદગુન કેસર ઘોરી.
 વીવેક વીચાર સખા સખ મીલકે, વીધવીધ ખેલ મચ્યોરી; ખેલે. ૨
 તાલ મુદંગ ઝાંઝ ડહ બાળે, રંગ રેલ નહીં થોરી.
 મોહ માન મમતાદીક હારે, દુર્ગુન ગ્રંથી છોરી; ખેલે. ૩
 મલીન વાસના કોટી કર્મકે, ભાડ દીયે સખ ફોરી.
 જયજયકાર હો રહે જગમે, જસ જન ગાત કરોરી; ખેલે. ૪
 જન છોટમ પરબલ બજનસે, આવાગમન ન બહોરી.

હોરી ૨ છ.

- ખેલે પીયા ગેમ ગમનમે હોરી, કહા જાતી શકે મતી મોરી. ખેલે. ૧૬
 આપ અરૂપ રૂપ બહુ સરજે, અંક અનંત કરોરી;
 અખીલ જીવકું નાય નચાવે, જાકે હાથમેં દોરી. ખેલે. ૧
 રૂપરંગ બહુ ભાતી ભાતીકે, જુગલનારી નર જોરી;
 કાકુકી સુરત એકસી ન આવે, અદ્ભૂત ચાતુરી તોરી, ખેલે. ૨
 ખેલનહાર નજરમે ન આવે, સખકી મતી ભધ ભોરી,
 સોહં સોહં રૂપ હોતહે, ગુરુ ગમ જાતગૃહોરી. ખેલે. ૩
 નેતી નેતી કહી નીગમ પોકારે, વીનય કરત કરજોરી;
 છોટમ એસે પ્રભુકું જાને, તાકી મતી અતી થોરી. ખેલે. ૪

હોરી ૩ છ.

- સમજકર ખેલોછ જગમે હોરી, પ્રભુ ચરણ કમળ ચીતજોરી સમ. ૧૬
 ધનકે પડલ ખીચ ચપલદાંખીની, એસી હે કાયા તોરી;
 કાઠ ધાટકો વિખર જયગો, તુટેગી દમદી દોરી. સમ. ૧
 સુતદારા ધન સકલ સાલખી, માનવ મેરી મેરી;

કાલ અચાનક આવ ગૃહેશો, પલમે જાય સખ છોરી. સમ. ૨
 લોક ચરાચર ભક્ષ કાલકો, કોઇ સાંજ કોઇ ભોરી;
 તીન જીવનમાં કોઇ ન અંચે, જે રહે પર્વત ફેરી, સમ. ૩
 સાસ ઉસાસ સમર લે જગપતિ, સદગુરુ જ્ઞાન ગૃહોરી;
 જન છોટમ પરધક્ષ બજનસે, કાલ ન ખાય બહોરી. સમ. ૪

હોરી ૪ થી.

ખેલે હોરી અકળ પુરુષ અપિનાશ્વી, સદચિદ્ધન આનંદ રાશ્વી. ખેલે. ૧
 અધ્યય વસ્તુ અનંત નામ ગુન, શક્તિ અનંત પ્રકાસી;
 ધરતી ગગન અરૂ પાની પવનમે, તેજમે સો રહો બાસી. ખેલે. ૧
 કર્તા ભર્તા હર્તા આપે, ગુનત્રય રહિત ઉદાસી;
 ઇંદુ અર્ક વિદ્યુત ઉંડુ, જાકે રહત બાસ તે બાસી. ખેલો. ૨
 જીવ સકલકું મોહ કરત હે માયા હે જાકી દાશી;
 છોટમ એસે પ્રભુકું ન જાને, સોહી બડી એક હાંસી. ખેલો. ૩

હોરી. ૫ મી

આવરે કાયકું ખેલે એસીહોરી, તાતેસુમતિકુમતિ બધ તોરી, બા. ૧
 અધિક અનીતિ છારકી ગરદી, દરદી બયા દગ કોરી;
 જ્ઞાન વદન કરી જમકે સદનમે, જાત મુહે મસી ચોરી. આવરે. ૧
 ખલતા ખરખર કરી અસચારી દુર્ગુન કર ગ્રહો દોરી;
 કુકરમ કીચ લગો તન લેપન, શીરત ચોરાશ્વી પોરી. આવરે. ૨
 મોહ માન મમતા મદ આદિક, સંગ સખાકી ટોળી;
 ધુરી ઉડાવત તેરે ક્ષીશ્વર, હારે નરક ખરખોરી. આવરે. ૩
 ધિકધિક ઢાલ બાજે તેરો પીછે, હોરી જરે સખ દોરી;
 કહે છોટમ કરતાર ભજન બિન, બહે ગયે કલ્પ કરોરી. આવરે. ૪

એક રામની હોરીયા. ૨

હોરી ૧ લી.

દેખો દેખોરે કાષ્ઠ ગુર કે નેન, ધ્યારો ખેલત હે ઘટ ઘટરે;
ધ્રુપ ધ્રુપ છંદ કરત મનમોહન, રમત નિરલખે નટરે. દેખો. ૨૬.
આપ અદૃષ્ટ દૃષ્ટકો કારન, રૂપ રચત ઝટપટરે.

સુક્ષ્મ સ્થુલ કારન, મહા કરન કરત ચેતન ચટપટરે. દેખો. ૨

જેમ અવાજ ગગનમે હોતહે, ગાજ રહ્યો ઘટ મઠ રે;

ખટ ચટરકું વેધી ચડત હે, જોગી જોગ કરી હઠરે. દેખો. ૩

જલહલ જોતી નેનમિન, દરસત, પરમ ધામમે પ્રકટરે;

જન છોટમ સદગુર કશ્યાસે, કોટી કર્મ ગયો કઝો. દેખો. ૪

હોરી ૨ અ.

મહારાજ મોની મોજ તેરી, અદ્ભુત કહી ન જાત કુદરતરે;
કમ્બા કરકે અંડ બનાએ, મગન મંડળમે ફિરતરે. મહા. ૨૬.

પરમાણ્વકા કરત પસારા, પંચજુત ઉલસતરે;

પાની જમાયો પવન વસાયો, તામહિ હંશ બસતરે. માહા. ૨૭.

સ્થાવર જંગમકી તનુ રચના, દિવ્ય રૂપ દરસતરે.

એક ગયા ઓર રહેને ન પાવે, છનમે હોત અસતરે. માહા. ૩

આપ સમારે આપતિ પાર, આપ સંહાર કરતરે;

આપહિ કરતા આપહિ ધરતા, આપહિ વિશ્વ બરતરે. માહા. ૪

એક સમયમે સખકુ જાને, અગણિત કાજ કરતરે;

છોટમ અદ્ભુત રચના તેરી, વૃદ્ધિ સખ ખેલ કરતરે. માહા. ૫

વસંત રાગનાં કીરતન ૨.

કીરતન ૧ છં.

જીવન ચપલ જેવું ઝાકળ, જન મન જોને વિચારી;

- વાદળને જેમ વાયુ ચલાવે, તેવી કાયા છે તારી. જીવન. ૧
- બોમ સર્વ ક્ષણબંધુર ભવના, સ્વર્ગાદિક સુખ એવું;
થાય જાય પણ સ્થિર નહિ અંતે, ધનમાં દામિની જેવું. જીવન. ૨
- પુર્ણ કળાએ ચંદ્રપુત્રમનો, દિન દિન ધટતો જાય;
અવું જોખન જીવ સર્વનું, અંતે અમાસજ થાય. જીવન. ૩
- અબ્યક્ત વૃક્ષ અસોકિક એવું, ખીલે તેમ ખરે છે;
નામ રૂપ ગુણ નાશવંત છે, ઉપજે એજ મરે છે. જીવન. ૪
- અદ્ભુત ખેલ રચ્યો અવિનાશી, જોતાં પાર ન આવે;
છોટમ પરમ દયાળ પ્રભુનું, બળન કરી દ્યોને બાવે. જીવન. ૫
- કીરતન ૨ છું.

- કઠણ કરાળ કાળ છે કરડો, માત સર્વનું મોડે;
વિષણ દેહ ધરી જો આવે, તે સરખાને ન છોડે. કઠણ. ૧
- બ્રહ્મા જેના બચથી કંપે, જીવનું જોર ન ચાલે;
મરણ તણો બચ મોટો માયે, છે સર્વેને સાલે. કઠણ. ૨
- પવંત કારિને કાચ પેસે, છુમિ ધર કોઇ રહે છે;
લોહ પાંજરામાંહિ લપેટે, તોએ તેજ મરે છે. કઠણ. ૩
- રોગ દુઃખ સહુ સેવક એના, પ્રાણી માત્રને પીડે;
સારાને નરતા સરખા ગણે છે, એમ અધટનું હીડે. કઠણ. ૪
- નિર્દય નિષટ નિરંકુશ એવો, સર્વેને સંતાપે;
છોટમ પુરણ બ્રહ્મ બજીયો, તે સ્થળ કાળ ન બાપે. કઠણ. ૫
- સોરઠ રાગ કી ટ—કીરતન ૧ છું.

સરજનહાર બળે, રે મન સરજનહાર બળે;
કોટિ કુર્મ કરી કરી જગમે, જમપુર જાત લળે. રે મન. ટેક ૧

ઝોર દેવ ગુનહે માયાકે, તાકો કાન ગળે;

સખકે સરજન હાર મહાપ્રભુ, તાકી સેવં સખે; ૨ મન. ૨
જેહિ સાધન તે ભવભય નટરે, સોઠર પુતં તખે;
કહે છોટમ કરતાર ભજનસે, પાવે પરમ મળે. ૨ મન. ૩

કીરતન ૨ જી.

નિરગુણુ નામ જપો, અહરનિશ નિરગુણુ નામ જપો;
જાતે જ્ઞાન બહે નહિ પ્રભુકો, સો તપ કાષક તપો. અહર ટેક. ૧
ધાતુપખાન દેવકરી પુજત, જખ તે નામ થયો,
તાકું છાંડ ઓરકું ભજકે, કયું ભવ માંહિ ખપો. અહર. ૨
નામ સુધારસ જીનહિ ચાખ્યો, સો નહિ રહત જપો;
છોટમ નામ. ખડમ કર કરકે, એ ભવનાસ કપો. અહર. ૩

કીરતન ૩ જી.

સદગુર જ્ઞાન ગૃહો, અમ મન સદગુર જ્ઞાન ગૃહો;
કામ કરોધ મદ લોભ ગરવ છલ, દૂરગુન દુર દહો. અમ. મન. ટેક. ૧
અવર કલ્પના સકલ છાંડકે નિરગુણુ લક્ષ્ય લહો;
સુક્ષમ સ્થુલ પદારથ તજકે, પદ નિરખાન ચહો. અમ મન. ૨
કોટિ કોટિ અભાંડ રાશિકો, કારન અલ કહો;
છોટમ સદયિત આનંદ ધરમે, સુખતે જાપ રહો. અમ મન. ૩

કીરતન ૧ જી.

સંતો કર્તાની ગતિ ન્યારી, એવું કરી ન શકે દેહધારી. સંતો. ટેક.
કર્તા પ્રભુએ જગત કર્યું છે, સ્થાવર જંગમ કેવું;
ખિંદુ ખીજમાં અદ્ભુત રચના, અણુધટું નિપજે એવું. સંતો. ૧
જ્ઞાન અગાધ અગાધ કૃષ્ણગતા, તત્વ કરમાં જેણે પેહેલાં.
તેની ખરાબ કાણે થવાશે, હું અલ કહે છે તે ઘેલાં. સંતો. ૨

દેહધારી જે ઘાટ ધડે તેમાં, જાંતની કળ થકી ચાલે;
 દેખે સાંભળે ને સર્વે સમજે તે, થઈ ન શકે કોઈ કાળે. સંતો. ૩
 જીવ ધણનાં કૃત્ય જીવનાં, ફેર ધણો છે તેમાં;
 જીવનાં કૃત્ય જડનાં જડ રહે છે, ચૈતન ન મળે તેમાં. સંતો. ૪
 જગત જીવને પંથમાં લેવા, પોતે પ્રભુ કહ્યું જેણે;
 કર્મ બરમની રીતિ બણાવે, નવું નવ નીપજે તેણે. સંતો. ૫
 ચૈતન સહિત દેહ જેણે સરજ્યો, તે કર્તા પ્રભુ જણ્યો;
 કહે છોટમ ખીજ પંથ ગપોડાં, તે મનમાં રખે આણ્યો. સંતો. ૬

પ્રભાત રાગ.

હંસ હંસ મહામંત્ર જપો મન, ધ્યાન હૃદયમાં ધારી;
 શીશ ઝાંકાર બિંદુ દગ સુંદર, રવિસસી પંખવસારીરે. હંસ હંસ૦ ૧
 આનન દગ ચરણ રૂદ્રાણી, કાણે બાહુ બળ જનું;
 અગ્નિબરન અંગ અતિ ઉજ્જ્વલ, રોમ રોમ પ્રતિભાતુરે. હંસ હંસ૦ ૨
 હૃદય કંઠ ગિય કમલ અષ્ટદલ, વિકરત હંસ સુન્દરંગા;
 પલપલમે પલટાત વૃત્તિમન, બનત બુદ્ધિ બહુ રંગારે. હંસ હંસ૦ ૩
 પૂર્વ પેખરી કરત પુણ્યમતી, આલસ અગ્નિ ઉપવેરે;
 દહન ફૂર કુલ છનમન રૂચિ, નિરુતિ પાપ કરાવેરે. હંસ હંસ૦ ૪
 પશ્ચિમ પાસ મિલાસ વિષય સુખ, દે ધનદાન ઇશાનુરે;
 મધ્યભાગ વૈરાગ ઉપાસન, કેસર જગૃત જાનુરે. હંસ હંસ૦ ૫
 કમલ કર્ણિકા પ્રવિસત હંસા, સ્વપ્નવશ્ય પાવેરે;
 ડોડી મધ્ય છિન્નમે હંસા, નિદ્રાવશ્ય હો જાવેરે. હંસ હંસ૦ ૬
 નાલરંધ્રજી નિકસત હંસા, તુરીય અવસ્થા હોખરે;
 હંસનાદમે જળ મિલ જાવે, છોટમ ઉન્મુની સોખરે. હંસ હંસ૦ ૭

પ્રભાત ૨.

તુંતો તારં આપ નિસારી, કાયાને હું કહેછેરે;	તુંતો ૦ ૧
જડસંજે જડ જેવો થઈને, કર્મબાર સિર લેછેરે.	
દેહ અશુદ્ધ મલીન મહાજડ, તું ચેતન થન અલગેરે;	તુંતો ૦ ૨
લોહને અગ્નિ એક મળે છે, તેમ દેહને વળગ્યોરે.	
હૃદયરૂપી સરોવર કહિયે, બુદ્ધિ પંકજ તેમાંરે;	તુંતો ૦ ૩
નિમ્ન બિન્ન વૃત્તિ દલ કહિયે, હંસ ચરે છે એમાંરે.	
હકાર જગદે બાહાર આવે, સકાર અંતર લહિયેરે.	તુંતો ૦ ૪
પ્રાણ તણી વૃત્તિ છે ન્યારી, પ્રાણાત્મા હંસ કહિયેરે.	
ગુણનું અધન છે ગુણ સુધી, ગુણ તો ત્રિગુણી માયારે;	તુંતો ૦ ૫
દેહરૂપ થઈ કર્મ કરે છે, તેથી ઉપજે કાયારે.	
એક વાદળામાં અવરાયો, એવું કહે અગ્નિનીરે;	તુંતો ૦ ૬
આવરણ છે પોતાની આંખ્યે, આગું લેછે માનીરે.	
એમ બુદ્ધિ અગ્નિ ધેરી, સત્ય સ્વરૂપ ન બાસેરે;	તુંતો ૦ ૭
છોટમ સહજે મુક્તિ પામે, જો જિજ તત્ત્વ તપાસેરે.	

ધોળ રાગ ૨ જો.

નામ સુધારસ જે જને પીધો, લાખેણો લાવો તેણે લીધોરે;	રસ જે જને પીધો. ૧૬. ૧
આસનવળી જોયું ત્રિકુટી એ ન્યાળી,	
પૂર્વનાં પાપ નાખ્યાં બાળીરે.	રસ જે જને પીધો. ૨
ગંભીરે જમુનામાં નેહથી ન્હાયો.	
સોહમ હંસ લખાયોરે.	રસ જે જને પીધો. ૩
ચેતન્યસિંધું સહજે શુન્યમાં ભાસ્યો,	

પૂરણ પુરુષ પ્રકાશ્યોરે.	રસ જે જને પીધો. ૪
ધન વિના ગાજીને વાજારે વાજે,	
જલહણ જ્યોતિ ત્રિજાજેરે.	રસ જે જને પીધો. ૫
મોટા મુનિવરો જેને ધ્યાનમાં ધારે,	
તે પ્રભુ વચ્ચે જીરમાં હારેરે.	રસ જે જને પીધો. ૬
અવર ઉપાસે તેને એ સુખ ક્યાંથી,	
નૂપન જડે જલમાંથીરે.	રસ જે જને પીધો. ૭
છોટમ સદ્ગુરુ મલશેરે જેને,	
અખંડાનંદ ઉપજે તેનેરે.	રસ જે જને પીધો. ૮

ધોળા રાગ ૩ બે.

જીરે માતા બચીરે મદાલસા, પ્રેમે પુત્રોને પોષ્યું છે જ્ઞાન;	
ટાળ્યું અભિમાન, હેતે ગાયાં હાલરાં.	ટક. ૧
અરે કુંવર રૂપે શા કારણે, તું છે શુદ્ધ ચિદાનંદ ધામ;	
કર્યું અહુણુ નામ.	હેતે ગાયાં હાલરાં. ૨
નથી જન્મ મરણ સુ. તાહરે, કહેવા માત્ર તું ભૂપ કુમાર;	
એ ભૂત વિહાર.	હેતે ગાયાં હાલરાં. ૩
ગુણ વિકલ્પ વિવિધ પ્રકારના, પંચ ભૂતોના ઇન્દ્રિયો માંય;	
વિષય સદુ ત્યાંય.	હેતે ગાયાં હાલરાં. ૪
આતો દેહ લોષ્ટ સમતુલ્ય છે, એતો ન હોય તારૂ સ્વરૂપ;	
એતો ચિદ્રૂપ.	હેતે ગાયાં હાલરાં. ૫
અન્ન ઉદકનું પોષણ આપતાં, વધે દિનદિન સધળે દેહ;	
ધટે વળી તેહ.	હેતે ગાયાં હાલરાં. ૬
હોય ભૂત તે તાજને દૂમળાં, નથી તારે તો રક્ષિતે હાણ્ય;	

નિશ્ચ કરી જણ્ય.

હેતે ગાયાં હાલરાં. ૭

તારો દેહ જાંણે જેવી-કાંચળી, તેતે મૂઠ માને નિજ આપ;

તેને પુણ્ય ખાપ

હેતે ગાયાં હાલરાં. ૮

કહે કર્મ શુભાશુભ એ વડે, મદ મોહ મહા દદ ખંધ,

તજે નહિ અંધ

હેતે ગાયાં હાલરાં. ૯

કોણ તાત વળી સુત કોણ છે, કોણ માતા ને વનિતા છે કોણ;

જાડું સહુ જાણ્ય.

હેતે ગાયાં હાલરાં. ૧૦

કોણ આપ વળી પર કોણ છે, એતો દીસે છે પાંચે જૂત;

દીસે વૂતે વૂત.

હેતે ગાયાં હાલરાં. ૧૧

દુખ રૂપ અંતે સહુ ભોગ છે, તેને માની બે છે સુખ મૂઠ;

પછી દુખ પૂઠ.

હેતે ગાયાં હાલરાં. ૧૨

સુખ સુંદરીનું પણુ તુરછ તે મળ જૂતને માંસનું જેહ;

અધમ અતી દેહ.

હેતે ગાયાં હાલરાં. ૧૩

જરે વાહન જેસો આ દેહ છે, તેમાં અવર પુરૂષ આરૂઠ;

ગુણાતીત ગૂઢ

હેતે ગાયાં હાલરાં. ૧૪

મિથ્યાં જીવ માંને તનુ માહરં, જેમ શકટ તજે જાન જ્ઞાન;

એણે અભિમાન.

હેતે ગાયાં હાલરાં. ૧૫

કહે છોટમ ધન્ય એ માતને, જેણે ચેતાવિયા સુત ચાર;

થયા ભવાર.

હેતે ગાયાં હાલરાં. ૧૬

ઘોળા રાગ ૪ થો.

અંશ બેદ તમે સાંભળો માણ, તેથી જડે જીવ શિવની સમાધ;

કર્તા પ્રભુની અધિક ચતુરાધ તો જોતામાં પાર જડે નહીરે.

પંચ મહાભૂત રૂપે છે માયા, અંશ તેના ચાર ખાણ્યની કાયા;

ચતન કર્તા છે પ્રભુ રાયા તો, તેનો પ્રવાહ ખડે નહીરે.

કારણુ રૂપ તે વૈરાટ જાણો, કારણ ચારે આપ્યો પ્રમાણો;
 અંશ અંશી એમ ઉરમાં આણો તો જીવને શિવ બે જાણુજોરે. ૩
 અધર ઊમેલી વેલી મેં બાળી, મૂળ અરૂપને ઢાળી રૂપાળી;
 કળ અવનવાંને દીસે રસાળીતો અર્થ એનો ઉર આણુજોરે. ૪
 વેલીનું પોષણુ ૫૬ માંહે આવે, જેવું બાલક નિજ માતાને ધાવે;
 રૂપ રંગ ગુણુ જીજીવા લાવે, તો કંઈ કંઈ સરખું મળે નહીરે. ૫
 જીવ બર્થો છે શૂન્યમાં દરિયો, અંશ તેનો જીવે કાનમાં દરિયો;
 એમ સ્પર્શરૂપ રસ અંધ વરિયો તો એક બીજામાં મળે નહીરે. ૬
 છોટમ એમ વિચારીએ જ્યારે, અટપટ ખોટી ટળી જશે ત્યારે;
 સહજે પ્રજા સહુ કારણ સારે તો બ્રાંતી ટળી જાય બેઢીરે. ૭
 તત્ત્વમસિ પશુ તેમજ કહે છે, મધર જીવ તે માયા વડે છે,
 માયા તજે તો બ્રહ્મ રહે છે તો, વાન બલી છે વેઢીરે. ૮

વસ્તુ વિચાર કરી લ્યોને વાલા, આવ્યા તેવા શું જાઓછો ઢાલા;
 જૂલ્યે ખમોછો જન્મતણા બાલાતો, જરાળા વળી ત્રય તાપનીરે. ૧
 પંચ મહાભૂત સ્પૃહ થયાં છે, પિંડ બહાંડમાં એક રલાં છે;
 બ્રહ્મિ સમષ્ટિ સમાન કલાં છે તો વૃક્ષ ધણું વન એકછેરે. ૨
 બ્રહ્મિ ચોરાશી લાખની સષ્ટિ, સર્વે મળી વૈરાટ સમષ્ટિ;
 સમજી શકે નહિ તે લઘુ દષ્ટિ તો પંચભૂત એક તારછેરે ૩
 પંચ વિષય દશ ઉદ્ધિરો ગ્રહિયે, અંતસકરણુ અતુષ્ટય લહિયે.
 સક્ષમ દેહતો તેને કહિયે તો હિરણ્ય ગર્ભ સમષ્ટિમારે. ૪
 કારણુ દેહ અવ્યાકૃત કહારે, તેમાં તમોગુણુ આગુળો આવે;
 તે થઈ સુક્ષ્મ સ્પૃહ બનાવે તો, ચૈતન મધર જાણુજોરે. ૫

કારણો વાધિમાં ચેતન આવે, ધમ્મર નામ તો તેનું કરાવે;
કાર્યોપાધિ તો જીવ કહાવે તો, છોટમ અલગો અલગેરે.

ગરબી.

જીવ વેપારી - વાણિયોરે, જીવો જીવ વેપારી વાણિયો.
આનંદમુર પોતાનું જૂલારે, ફરે ચોરાશી ખાણિયોરે.

જીવો જીવ વેપારી વાણિયો. ૧

પાંચાલ દેશમાં પ્રીતથી પેઢોરે, તીરમાં ડેરો તાંણિયોરે, જીવો. ૨

ખટવાણોતર ખોળીને લીધારે, આપે ભરૂંસો આંણિયોરે. જી. ૩

મળ્યો દલાલ એક દુર્મતી એનેરે, જૂડાનો ભેદ ન જાણિયો. જી. ૪

વેગ કુર્મજની મળી વખારોરે, ખાનું આપીને માલ ખાંણિયો. જી. ૫

ફડા કર્મના કોથળા ભારે, પાપી થયો છે પ્રાણિયોરે. જી. ૬

વિષય વિકારનાં વાહણો ભરીનેરે, અણે દરિયે આણિયોરે. જી. ૭

વિમલ પડેલું વાહણુ ફરેછે રે, કંથે કર્મની કહાંણિયોરે. જી. ૮

ચિંતાને શોકનાં વાહણ ચડિયારે, તૃપ્તિની લહેરે તાણિયોરે. જી. ૯

બેદવાદ રૂપી ભમરા વળેછે રે કંથે કર્મની કહાંણિયોરે. જી. ૧૦

ઉતરવાનો આરો ન સુન્નેરે, ગુરૂ ઉપદેશ ન જાણિયોરે. જી. ૧૧

અનેક દેવનું કરે આરાધનરે, હાથે વેઠે ધણી હાણિયોરે, જી. ૧૨

અજ્ઞાનરૂપી થયું અંધારૂરે, એકે ન સુન્ને અંધાણિયોરે. જી. ૧૩

સત્ય સ્પષ્ટનું ભૂદ્યોરે, ભવસાગરમાં ભૂલાંણિયોરે. જી. ૧૪

એક નાવભાગ્યું ત્યારેશીજમાં બેઠોરે, એમઅનેકમાં ઠાંણિયોરે. જી. ૧૫

કોટિ દક્ષેશમાં કહિ જીગતી ત્યારે, નરદેહ નાવ પ્રમાણિયોરે. જી. ૧૬

જ્યાં જ્યાં જાય ત્યાં કર્મ કરે છેરે, જમના દૂત છે હાણિયોરે. જી. ૧૭

ખરા વિચારના ખાનવા મળિયારે, એણે તે આરે આણિયોરે. જી. ૧૮

પાપના ભાર કાલાપાણીમાં નાંખ્યારે સુકર્મનો સદ વાણિયોરે. જી. ૧૯
 યાનદિવાકર ઉચ્ચો જ્યારે, જગકર્તા પ્રભુ જાણિયોરે. જી. ૨૦
 લાખેલો લાવ હરિભક્તિમાં લીધોરે, છોટમ મહાપદ માણિયોરે. જી. ૨૧

ધારિયે ધરિયે ધરિયેરે પ્રભુધ્યાન હૃદયમાં ધરીયેરે.

મનુષ દેહ મહા મોહું પદારથરે, હાથે કરી નવ હારિયેરે. પ્રભુ. ટેક. ૧
 સાચો ધર્મ સદગુરુ સમજાવેરે, તનમન ધન ત્યાં વારિયેરે. પ્રભુ. ૨
 ચોરી જરીને ચાડી ન કરીયેરે, જીવતા જીવ ન મારિયેરે, પ્રભુ. ૩
 પાપી પ્રરૂપની પાસે ન રહિયેરે, તત્ત્વ વિચાર વિચારિયેરે, પ્રભુ. ૪
 ભાવે ભાવે બલા અંથ બણીનેરે, કાજ પોતાનું સારિયેરે. પ્રભુ. ૫
 વિષય વિશ્વાસમાં વાલા ન જમીરે, મનમાંથી મોહ મારિયેરે. પ્રભુ. ૬
 ભુંડા વિચારમાં મનમાં બમાવિયેરે, ઠીક ઠેકાણે ઠારિયેરે. પ્રભુ. ૭
 આચાર્યજી ઉપદેશ લેખનેરે, એક પક્ષક ન તિસારિયે. પ્રભુ. ૮
 બવસાગર માહા મોટા બચકરે તેમાંથી આપને તારિયેરે. પ્રભુ. ૯
 ગંગાને મમુના વચ્ચે રહિનેરે, અમર મંત્ર ઉચ્ચારિયેરે. પ્રભુ. ૧૦
 છોટમ સર્વ પ્રભુને સોંપીરે, સખજો જન્મ સુવારિયેરે. પ્રભુ. ૧૧

ખયાલી છંદ.

પડ્યો પાંજરે પોપટ બોલે, રામ રામ મુખ રટતોજી

મોહમાન મદમાયા મમતા, દ્રેષ કલેશનથી મટતોજી. પડ્યો પાંજરે. ટેક ૧
 જો અંતરમાં હોય અવિદ્યા, રામ નામ નથી ફળતુંજી;

પાવક તનક દહે સુકાંતે પશુ લીલું નથી બળતુંજી. પડ્યો પાંજરે. ૨
 નામ જીપતું લેજ આવથી, આરા એની ખડેજી;

નામ બળે અપરાધ કરે તો, દોષ જોખને દડેજી. પડ્યો પાંજરે. ૩
 જેવી વૃજને રામા વાલી, રામ નથી ઠાંધ તેવોજી;

તથી અંધન ન દોષે તાંડે, રહે એવાને એવોજ. પડ્યો પાંખરે. ૪
રહે નામ રામનું ભે છે, નામીને નથી લેહેતોજ;
રહે છોટમ તે જીવ જનાવર, વેહેતા સાથે વેહેતોજ. પડ્યો પાંખરે. ૫
લાવણી,

તેરા સ્વરૂપ વિખરતું મયા, ગાફલ કયું મનકે વશ બયા; ટેક-
એમ ન વિશ્વ રંગી દરસાવે, રૂપ વિચિત્ર અનેક બનાવે;
પીછે નિરાકાર કોઇ જાવે, દાનવ માનવ દેવ નાગ ખગ;
રચે નિરંતર નયા, ગાફલ કયું મનકે વશ બયા. ૧

આદી પુરૂષ ઓર મહામાયા, મન હિપજનરત તીનકી કાયા;
જાતે હરિહર બ્રહ્મા જાયા, સ્થાવર જંગમ જગત ચરાચર,
સખ મનસે હો ગયા, ગાફલ કયું મનકે વશ બયા. ૨

સાધ કે સાધન સિદ્ધિ સોઈ, મન દાતા મન ભેડાઈ હોઈ;
મન બિન ઓર દેવ નહિ કોઈ, જોગ જગ જપ તીર્થ ત્યાગ તપ;
મન કારણ હો રહ્યા ગાફલ કયું મનકે વશ બયા. ૩

મન અરૂપારા ચંચલ દોઈ, તાકું બાંધી જાતે કોઈ,
હંડ્યા જા્ય મગનમે સોઈ, મુર્છીત મુવાસો રોગ નિવારે;
જાવે કરસે મહા, ગાફલ કયું મનકે વશ બયા. ૪

શુદ્ધ નિરાશી મારે કોઈ, બખે તુરત અજરામર હોઈ,
જીવ મીઠી શિવ હોવે સોઈ, છોટમ મન મારા કુંભારે;
જો હોય મુરુકી દયા, ગાફલ કયું મનકે વશ બયા. ૫

એ જગ સકલરે નકી સપના, જાગ્યા પીછે નહિ કોઈ અપના. ટેક-
જોગી હોઈ જંગલમે રહે ન, અધોર તપમે તપના,
સુપનેમે સ્વર્ગાદિક વૈભવ, જાગ્યતમે નહિ અપના. એ જગ. ૧

- સુપનેમે જમકા બય માન્વા, દેવ દેવીકું જપના,
જન્મા તો જમકા બય લાગા, મિથ્યા ભષ કલ્પના. એજ. ૨
- સુપનેમે રાજ હોધ લડના, દેશ રખનકું અપના.
જન્મા જળ જેસાકા તેસા, નહી ખડગ નહિ અપના. એજ. ૩
- સુપને પુત્ર મુવા વંઝાકા, રોધ રોધ અંતર તપના;
છોટમ શોક ગયા જગશે, નહિ કોષ સ્થિર કરી થપના. એજ. ૪
- નિશ્ચય મિટે અપલતા મનકી, જે ઝડી લાગે જલ ભજનકી. ટે. ૧
- સ્થિર સ્થંભ નહી જય વાદળી, રેલ મયે જળ ધનકો,
ચીતલકારી હોય સકલકું, ખાઠે શોભા ખનકી. નિશ્ચય. ૧
- જાય કથીર સજે રન ઉપર, જે નારો નિરધનકી,
આરસ કે ચિંતામણી પાવે, જય દુરાશા જનકી, નિશ્ચય. ૨
- મન હોય નિર્મલ જલ ધાનસે, તો ગતિ હોય ગગનકી,
કોટિકોટિ તીરેશ ફલ પાવે, મોજ મલે મહાધનકી. નિશ્ચય. ૩
- જ્યું રસાયણી રસકું મારે, કરેડલી કંચનકી,
છોટમ મન ઉન્મન કરી રાખે, સો લહરી ચૈતનકી. નિશ્ચય. ૪
- રાગ ધુન્ય ગોડીની.
- જીને પિયા પ્રેમ રસ પ્યાલામાં
અદ પ્રહર આનંદ મગનમાં, ધ્રુમત રહત મતખાલાહે. જીને. ૧
- રોમ રોમમાં રહત ખુમારી, નિર્મલ નયન રસાલાહે. જીને. ૨
- મગના તાર ના તુટે નિરખત, જ્યોતિ દગલાહે. જીને. ૩
- સ્થુલ સુક્ષ્મ દારણુપર મનવા, તે ખત આલુત પ્યાલાહે. જીને. ૪
- એક મેવ અદૈત હો રહ્યા, દૈત બેદ સખ ટાળ્યા હે. જીને ૫
- છોટમ સુખ સગર્વે દરસાવે, સો ગુરૂ પરમ દયાલાહે. જીને. ૬

હરિ નામ રટન કરચ મૂઠ મના. મૂઠ મના, જડ તુલ્ય જના;

હરિ નામ રટન કરચ મૂઠ મના.

ટક.

પરનિંદાપર દ્રોહ કષ્ટસે, કરત નિરંતર કોટી યુના.

હરિ. ૧

માત તાત વનિતા સુત બાંધવ, અંતકાલ કોઇ નહિ આપના.

હરિ. ૨

રાજ સાજ સુખ સંપતિ સારી, સકલ નિંદા હે સુપના.

હરિ. ૩

જુઠા બેન બકા નિસવાસર, દગ્ધ બધ મુખમે રસના.

હરિ. ૪

અબ સબ પરત પાવમે તેરે, અંત પરેગા સો ધસના.

હરિ. ૫

હમી હમી જીવ હામ બહુ દાટે, તોહુ ન તૂમ બધ તસના

હરિ. ૬

છોટમ સકલ પ્રપંચ છાંડકે, રાય રામ નિસદિન જપના.

હરિ. ૭

ગદલતમે અવસર કહું જોયા,

ટક.

ચલનકુ પંથ વેદ મગ તજકે, જામેગા જમ પુર રોતા.

ગદલ. ૧

આ નર દેહ ક્ષેત્ર પ્રભુદીન, તજ સુતરકુ આવલ જોતા.

ગદલ. ૨

તજ સતસંગ મંગ જલ નિર્મલ, કર્મ ક્રીયમે મન ધોતા.

ગદલ. ૩

શ્રોત ધર્મ સુરધેનુ છાંડકે, કલ્પિત મન ખરી કયું દોતા.

ગદલ. ૪

તારક મંત્ર તત્વ નહિ જુઝયા, આવેગા ભવમે જોતા.

ગદ. ૫

કોન દેહ તું કાંસે આયા, કહાં હૃડ જાવેગા તોતા.

ગદ. ૬

કહે છોટમ પરબલ બજલે, સો ભવજલ તારન પોતા.

ગદ. ૭

મગનમે જાને ચલી એ રાગનું પદ.

તેરાહે દિલમે દિલદાદ દેખમે વિચાર કરી.

જાકા કોય ન પાવે પાર, રહે મુનિ ધ્યાન ધરી.

ટક.

પંચશુત વેરાટ મેરે, ચોરાશી લખવાતી;

જેસે એક ભૂમિમે હજે, તરે લતા તથુ જતી.

દેખલે. ૧

ધટ ધટમે મનકા મત ન્યારા, બુદ્ધિ ભેદ અપાર;

એક નીરસે ખાગ બનાયા, સ્વાદ મુગંધ રસ ન્યારા.	દેખ. ૨
માયા કારણુ વિશ્વકારે, ઘોર રૂપસે કહિયે;	
સ્થાવર જંગમ દેહ સકલમે, નિંદ્રા એક રસ લહીયે.	દેખ. ૩
સ્થુલ સૂક્ષ્મ કારણુ ચક્રીરે, અહં બ્રહ્મ આધા;	
આંધુ આદિક બ્રહ્માંડ મેરે, પ્રેયાસોહં બ્રહ્મ ધાગા.	દેખ. ૪
સગુન રૂપ સાકાર બળેસો, હે મન કાઠ હરાયા;	
મનુષ્ય જો ઉન્મુખ હુવાતો, રૂપરંગ નહિ કાયા.	દેખ. ૫
મુરા વેધે શબ્દકુરે, ઓર ચિત્તના આવે;	
જન છોટમ જંગલ છાંડકે, તુરંત પરંપદ પાવે.	દેખ. ૬

રાગ ગોડી.

આનંદ સાગર સોષ, સંતોભાષ આનંદ સાગર સોષ;	
જિહાં દ્વૈત રહે નહિ કોષ, સંતોભાષ આનંદ સાગર સોષ.	ટક.
સોહં હંસ જિહાં લય પાવે, અનહદ જ્યોતિ મુખાવે;	
આનંદ સાગર જો જન પાવે, સો ભવમે ના આવે.	સંતો. ૨
જનક સનક શિવ શેષ શુકાદિક, સો સાગરકે મીના;	
દત્તત્રયમ સોગ્રાહ ખડે હે, જિનકિ પરમપદ ચીના.	સંતો. ૩
સો સાગરકી લહરિ નિરંતર, આવત સમ ઘટમાંહિ;	
જન છોટમ વિરક્ષા જન જનત, ઓરનકું ગમ નહિ	સંતો. ૪

રાગ પદ.

જોતું માનતહે કરી મેરા, તામે કોન પદારથ તેરાજી.	ટક.
રજ વીરજકા દેહ બનાયા, પંચભૂતકા ડેરા. તામે કોન પદારથ તેરાજી.	૧
હાડ પંજરા ચામ લપેટા, મલ ભરિયા બહુતેરા;	
નવે દારસે નિકસત સારા, હે દુર્વાપ્ર ધનેરા.	તામે કોન ૨

મન બુદ્ધિ અહંકાર ચિત્તમેં પંચ વિષય રહે ભેરા;
એ લાલચમે તું લપટાયા, આપન લલા અનેરા. તામે. ૩
જન્મ જરા દુખ રોગ શોક ભય, ધર્મ સકલ વપુકેરા;
પેટ કાળ બહુ પાપ કરેતહે, દિરત કર્મકા પ્રેરા. તામે. ૪
દેહ ઈંદ્રિ મન પ્રાણ નહિં તું, રૂપ ચિદાનંદ તેરા;
કહે છોટમ નિજ રૂપ વિચારે, દિરે ન ભવમે ફેરા. તામે. ૫

રાગ પદ.

ના હરિ મળ્યા સળ્યા નહિ સુકૃત, જુડે જન્મ વિગોચાહે;
મનુષ દેહ દેવકું દુર્લભ, સોવારને ખોચાહે. ના હરિ. ૧
અમૃત નામ પ્રભુકાં તજકે, ખીજ ઝેરકા ખોચાહે;
વારંવાર ગયા જમકે કરે, માર પડ્યા જળ રોચાહે. હરિ. ૨
એક ધડી પ્રભુ નામ સમરકે, પાપ પંકના ધોચાહે;
દામ આમમે દિલ ડહોકાયા, આતમ તત્વ ન જોચાહે. ના. ૩
જર જોડેં કે કારન જગમે, ખોજ પામકા દોચાહે;
કામધેનું હરિ ભક્તિ છોડકે, દૂધ ખરીકા દોચાહે. ૪
પ્રકાશ રૂપ પ્રભુકા તજકે, જીવતીકા તન જોચાહે;
કહે છોટમ કલિ કુટિલ જીવડા, શું માયામે મોચાહે. ના. ૫

ખ્યાલ,

હે જગ સકલ કાલકા કંઠા, ન્યારા એક સન્નિધાનંદા હે જગ. ૨
નામ રૂપ સખ મિથ્યા માયા, દેહ રચતહે ગંઠા;
નામે ભાસ પ્રજાકા આયાં, જ્યોં જલ બીતર ચંદા. હે જગ. ૨
મિથ્યા જીવ કરત હે મમતા, આપન ખોજત મંદા;
પેટ કાળ પરપંચ રચતહે, છાના કરત કુછંદા. હે જગ. ૩

સંતે નામકા સંગ ન છોડે, સો જન પ્રભુકા મંદા;

કહે છોટમ પરબ્રહ્મ જનનસે, પાવે પરમ આતંદા. હે જગ. ૪

લાવણી.

તેરા તન તંબુરા બડા તુંબા હાડ ચામસે મદા.

૨૬.

નાબીઓર નાસિકામાંહિ, ધડા પિંગલા સુખમુના;

તીન તાર આંધેહે તાહી, પરા પારસે પુરખ જળવે;

હોત નાદ જડ જડાકે તેરા, તન તંબુરા બડા.

૧

તીન આંગુરી તાર ચલાવે, જગૃત સુપન સશોપતિ પાવે;

અક્ષર આવન દોમે આવે, નિદ્રામે ઓકાર એકલા;

ગાજત હે ધડ ધડાકે તેરા, તન તંબુરા બડા.

૨

એસા તન તંબુરા પાયા; જો કર્તાકા ગુન ના ગાયા;

તાકું હજે ધમ્મરી માયા, વાર વરસો માર ખાતકે;

જ્યું ગેડીસે હડા, કે તેરા તન તંબુરા બડા.

૩

આજે નાદ અનાહત જ્યાંહી, ધારી રાખે ચિતકું તાંહી;

એકે જ.ય બ્રહ્મ કે માંહી, કહે છોટમ ત્યાંહાં રહે લોભાહી;

મન ચંચલમાં કડાકે, તેરા તન તંબુરા બડા.

૪

સગ ગોડીની ધુન્ય.

એસા જગમે હરિકા બંદા, અલગા રહે સકલસે બંદા;

ગંદા જલમે ચંદા બાસે, દાગ લાગે નહિ જલહંદા.

એસા. ૧

બંદાસો પ્રતિબિંબ દેહમે, અગન ચંદ સમ એવિંદા.

એસા. ૨

જળ ડોલત પ્રતિબિંબ હિડોલે, મૂઠ કહે ડોલત ચંદા.

એસા. ૩

જલજંતુ જલમાંહી દેખકે, આપ સમાન ગિતે મંદા.

એસા. ૪

મરન જલમે મીન બિચારે, ચંદા સો નવરે રંદા.

એસા. ૫

મલિન દેહ અવિમુક્તતાહે, પરમ મુક્ત ચેતન ચંદા.	એસા. ૬
છોટમ એહિ નિવેક વિચારે, ગર્વ તજે દેહકા મંદા.	એસા. ૭
હરદમસે હરિભજસે ખંદા, શુભે મત ગાફલગંદા.	હરદમ. ૧
એહમે તોલ ન મોલ જગતમે, સો મિથ્યા ખોવે મંદા.	હરદમ. ૨
એહમમે હરિહર અજ રહેતાં એહમમે મુરજ ચંદા.	હરદમ. ૩
એહમમે ગંગા ઝોર જીમન, સારદ ઝોર સકલ છંદા.	હરદમ. ૪
એહમમાંહિ હંસ બિરાજે, પ્રકટ કરે પરમાનંદા.	હરદમ. ૫
બુદ્ધિહંસી આતમ હંસા, ખાવન અક્ષર ખોલંદા.	હરદમ. ૬
કહે છોટમ એહિ એક સમજ કે, બજ બગવંત કરુણા કંદા.	હરદમ ૭

જુહા સખ જગત તમાસાહે,	
મુગજલ પૂરન બરાસા દીસે, પીવન દોરત ખાસાહે.	જુહા. ૧
બાજીગરને બાગ બનાયા, ફુલ ઝોર ફલ ખાસાહે.	જુહા. ૨
એક ધડી પીછે ધુરી ઉડાવે, એસા સમ્ભવિલાસાહે.	જુહા. ૩
જેવરીમાંહિ સર્વ ભય માની, પાવત મનમે ત્રાસાહે.	જુહા. ૪
અધૂકાર દુખ દેવત જનકું બાવુ ઉદય નહિ બાસાહે.	જુહા. ૫
કહે છોટમ પરબક્ષ પ્રકાશા, હુટ મવા ભરપાસાહે.	જુહા. ૬

નાથ તુમ ગજકો બધે છોડાયો, એ રાગતું પદ.

નાથ તુમ કોટિક અધમ ઉધારે, જન આયે જો સરન તુમારે;	
નાથ તુમ કોટિક અધમ ઉધારે. ટેક. ૧	

સવરીચ પય મીધ ગજ ગુનિકા, ઝોર અજમિલ તારે;	
ધીમર મવન કિરાત પારધી, સો પ્રજુ ધામ સિધારે.	નાથ. ૨
માતાકી ગતિ પાછ પુતના, જીને બહુ બાલક મારે;	

જ્ઞાનવ દુષ્ટ રીઝ દપિ જેસે, સોધ મુક્ત કરી હારે નાથ. ૩
 નામ માનસે ધોર પાતકી, પરમ પ્રુનિત કરી હારે;
 જો ગતી દીની જોગી જતીકું, સો ગતિ પામે બિચારે. નાથ. ૪
 નામ આધાર રહે નિસવાસર, ઝોર કરમ સખટારે;
 જાતિ પાતિકો ગર્વ છાંડકે હો. રહે હાસ તુંબારે. નાથ. ૫
 આરત હરન બરદ હે જાકો, બેદપુરાન પુકારે;
 છોટમ પરમકૃપાલ પ્રભૂ, તુમી કાયકું મોય. બિસારે. નાથ. ૬

અથ મી રણુછોડછોનો પ્રબંધ લખ્યો છે.

જય જય શ્રી રણુછોડ છોગાલા, દેવ ક્યાલું હાકોરવાલા.
 ધોર પાપ મય કલિજીમ આયા, વર્ણાશ્રમકા ધર્મે ન સાયા;
 ભક્તિ ધર્મ દુષિત હોધ હારે, સો પ્રભુ આને જામ પુકારે. ૧
 અરજ સુનત પ્રભુજી ચલી આગે, ડંગપુરી મિય ધામ બસાગે;
 સરસ જોમતી સર સુખદાઇ, તીર્થ અનેક બસે તિહાં આઇ. ૨
 પાવન સલિલ સુમગ જસ ગંગા, ખીલે કમલ વિપુલ બહુ રંગા;
 કમલ કમલપર શુંજત ભૃગા, બરન બરન જિહાં બસે વિડંગા ૩
 બાંધે ગાટ ચાર દિશ સુદર, તીર તીર દેવનકે મંદિર;
 સિદ્ધ મુનીંદ્ર જોગિ જન જો તે, આઇ રહે સખ તટપર તે જે. ૪
 સાધુ સંત અનંત મુજના, બાંધી રહે નિજ નિજ સુરથાના;
 શંખનાદ રણુમૃગ બજાવે, નાય ગોવે તાન મિહાવે. ૫
 અતિ સુખ પાવે, ધંટ ઝોર ધડિઆળ રણુકે;
 ઝાલર ઝમકે, રમણુમ ઝમાક; ડિમડિમડિમાક.
 ડંકા બાજે નોખત ગાજે, અતિબલ રાજે;
 મૃદંગ કાંસી, તાલ ખંજરી,

રવાજવીણા, ઝોર મંજરા સંતસધીરા; ગોમતી તીરા,
 ઠોર ઠોર આનંદકંઠ કે આવત ગીત રસાલા,
 જય જય શ્રી રણુછોડ છોગાલા દેવ દયાલુ ડાકોરવાલા. ૧
 ડંક રૂપીકો આશ્રમ જ્યાંહી, દેવ મહેસ ગૃનેસહિ તાંહી;
 સન્મુખ શ્રી રણુછોડ ખિરાજે, પરમ મનોહર દેવલ રાજે.
 કનક કલશપર ધન દરડે, નાદ ગરગડે;
 બેરી દુંદુહી અર સરણાધ, ઝાંઝર ઝાલરી અતિ સુખદાધ;
 દીપકમાલા ખને વિશ્વાલા, કંચન જાતી શોભા વાલી.
 જડિત પ્રવાલી, મણિગણુ મોતી, પરમ ઉદોતી.
 જલહલ જ્યોતી, જ્યુંનભ મંડલ ગણે જેસે;
 મંડપ મધ્યલને મણિ તેસે, સિંહાસનપર શામ ખિરાજે.
 જાકે દરસન તે દુખ બાજે, શોભા નિરખી કામશતલાજે;
 સુકટ મનોહર હીરા ઝવ્રકે, કુડલ લલકે, ઉરમનમાલા.
 નયનવિશાલા, રૂપ રસાલા, જરકે જમા છત્રી ધનશામા;
 પુરણુ કામા, જન અભિરામા; અતિ સુખ ધામા, ઉદાર નાસા.
 મંદ સુહાસી, કરત વિલાસા; નંદ સુનંદ, શેવક પ્રદા, પ્રભુ મુખયંદા;
 અતિ સુખ કંદા, કમલા ગરડ આદિસ બજેતે.
 સેવા કરત નિરંતર તે તે, શંખ ચક્ર અર ગદા પદ્મ;
 આનંદ સમૃદ્ધ ધ્યાન ધરત હે, પાવ પરત હે.
 નિરખત નિસદ્ધિ શ્રી ધન સામતમાલા.
 જય જય શ્રી રણુછોડ છોગાલા દેવ દયાલુ ડાકોરવાલા. ૨
 પાવન ડંકપુરી બધ કેસી, મથુરા ઝોર અયોધ્યા જેસી.
 સાધુ આદ્યજુકા જ્યાં ખાસા, કરત સદા એ વેદ વિલાસા;

કેતેક ચાની કેતેક ધ્યાની, કેતેક પટે પોથી પુરાની.

કોષ કોષ ગાવે, તાલ જળવે, અતિ સુખ પાવે, પ્રભુ રીઝાવે,

દેશ દેશકે ગામ ગામકે, ધામ ધામકે નર અર નારી.

મિલત અપારી જોગ ધરાવે, હાર ચઢાવે પ્રેમ બઢાવે,

પ્રભુ જસ ગાવે આરતી સમે નાદ ધમધમે, ધરા ધમધમે.

પડતહે દડા માર ધડ ધડા, પડે હોય ખડા;

હોય જો બડા ખાત લથડા, જોરકર ધરો.

પ્રભુ મન હસે સોર કરતહે, ચોર શીરતહે કંઠી ત્રોડે.

બાહુ મરોડે ગંડી છોડે, રહત નહિ બાન પ્રભુમે ધ્યાન.

ત્રોડે કાન અહો ભગવાન, લોક હેવાન કરત બહુજન;

વાર વાર પોકાર કરતહે કોષ બુઢા કોષ બાળા.

જય જય શ્રી રણુછોડ છોગાલા દેવ દયાલુ ડાકોરવાલા. ૩

આપ્તો માસ પૂર્ણિમા આવે, લોક અનેક તિહાં ચલી આવે;

ડંકપતીકે દસ્સન પાવે, બાતિ બાતિકે બેઠ ધરાવે;

નાચે ગાવે તાન મિલાવે, અતિ સુખ પાવે.

મોદ બઢાવે પ્રભુ જસ ગાવે નગર નગરકે દેશ દેશકે ગામ ગામકે મિલે

મંડલી બેઠા કુંડલી મળે જીમડી, વુહિ વુહિ વુહિ વુહિ તાન મિલાવે.

મૃદંગ ગાળે કાંસી ગાળે, બને કનઈયા;

તાયેષ યેષયા બજા ભવેયા નૃત્ય કરેયા ગોપીકા રાસ.

બને ચોપાસ હરખ ઉગ્રાસ, પ્રભુ કે દાસ;

ધરત રિઆસ હોત અધનાસ, પુરે મન આસ કહે ભવ વાસ.

બસે સગ કહે પ્રેમ પુરવહે દોસકું દહે;

મહોત્સવ માન કરત સરજાન, દેવ કહુદાન ધરત પ્રભુ ધ્યાન.

પ્રેમ રસપાન પ્રકટ હોય યાન, પાપ સખ નાસે;
હરિ ઉર વસે પ્રતિ સંવત અસ હોત અનંદા, વૈષ્ણવ ટંદા;
પ્રભુકા બંદા બળે જોવિંદા, કરણા કંદા.

ખાલ મુકંદા, યદુકુલચંદા પરમાનંદા;
જન ઉદ્ધારક, દુઃખ નિવારક અક્ષરણુ શરણુ કૃપાલા;
જય જય શ્રી રણુછોડ છોગાળા, દેવ દયાળુ ડાકાર વાળા.

૪

દાનવ ગુરુકો ખારહી આવે, વરધોડાકો સાજ ખનારે;
હય હાથી રથ વાહન નાના, વાળે નાદ અનેક વિધાના.
ઢાલ ઢમકે, ષડધમ ધમકે, તાંસા ખાળે.

નોખત ગળે ભુંગલ બેરી, નાદેરી, શંક ઓર રણુસંગ ખળવે;
લોક અનેક ગીત બહુ ગાવે, રંગ રંગકે ગ્રહે નિશાના.
છત્ર ચમર સખ વિવિધ વિધના, લક્ષ્મીજીકે મંદિર જવે;
કરી આરતી ભોગ લગાવે, દિરકે નિજમંદિરમાં જવે.

સંપ્રદાયકા મંદિર જાંહિ, ત્રીકમરાય ખિરાળે ત્યાંહિ,
તાકી શોખા કહિ નહિ જાઇ, દેખત જન મન રહે લોખાઇ;
તાકે સમીપ ધામ એક, સારા રધુરામ.

મહા પુરુષ ઉદારા પ્રકટે, નાગર યાત્રીમાંહિ રાજક;
જસ કરતે ત્યાંહિ, સોસખુ ત્યાગી, પ્રભુ અનુરાગી.
બચે વિરાગી, અતિ ખડમાગી, તજ સખ કંદા બજત;

જોવિંદા સચ્ચદાનંદા પરમસુખકંદા, નિરખી સુખચંદા,
કરત આનંદા, હૈત સન્માન, યાનકોદાન અક્ષરસપાન ધરત પ્રભુ ધ્યાન
ઓર જોમતી જલમિય હામા, સેવા દાસા સિદ્ધકોનામા;
ત્રીકમદાસ મહંતસુખના ઓરખલદેવસંતગુણવાનાદાનદયાદમશીલનિધાના.

તટપીછેબટકા આરા, ત્યાંહાં ગોવરધન નાથ ઉદારા;
 ખાખી મંગલદાસ કહાડે, તહાં ખાખા સખ ખાખ લગાવે.
 મહાવંત દામોદર ગુણવંતા, નિર્મળ સતા પદે વેદાંતા;
 સરમે નહાવે અતિ સુખ પાવે;
 રાધાકુંડ રસિક જન રંજન, કલ્પિતલ ગંજન દોષ વિમંજન.
 તીરતીર દ્રુમ લગે મનોહર, સુમન આટિકા;
 આગ બગીચા વારંવાર શ્રીડંકપુરીકો ધ્યાન ધરત જન, રહતમુક્તિમન.
 જન છોટમ સંસાર તાપકી મિટે સકલ દુઃખ ઝાલા
 જ્યજ્ય શ્રી રણુછોડ છોગાળા, દેવ દયાળુ ડાકોરવાળા.

૫

કુંડળીયા છંદ.

ધામ બિરાજે ધરતીપર ડંકપુરીમે દેવ,
 શિવ સનકાદિક સિદ્ધ મુનિ કરે નિરંતર સેવ;
 કરે નિરંતર સેવ દેવ નિત્ય દરશન પાવે,
 નરનારી જગલોક સખે મિલી મંગલ ગાવે.

કહે છોટમ કરજોડ નિરંતર નોખત બાજે,
 ડંકપુરીમે દેવ ધરતીપર ધામ બિરાજે.

૬

સચ્ચા સમરથ સુમરીયે રમાનાથ રણુછોડ,
 સુખદાતા સંકટ હરન પુરણુ કરે મન કોડ;
 પૂરણુ કરે મન કોડ કમલ લોચન સુખકારી,
 પુરણુનંદ દયાલ સદા સેવક બચહારી.

કહે છોટમ કરજોડ નહીં કરણુમે કચ્ચા,
 રમાનાથ રણુછોડ સુમરિયે સમરથ સચ્ચા.

૨

રણુછાડ રંગીલોરે નરવર નાગર છે. એ સુખ.

સુષુળે જન સધળારે, પુરાતન ગ્રંથ કથા;

સતજે નવ સાધેરે, જનમ વહી જાય વૃથા. ૧

કર્તારે કાધારે, સૃષ્ટિ સધળી જ્યારે;

નિરખી નર જાતીરે, પ્રથમ પ્રભુએ ત્યારે. ૨

પોતાના સરખારે, કર્યા ગુણવંત સહુ;

ધણું માન અખંડિતરે, બુદ્ધિ બળ જેમાં બહુ. ૩

કરી અમર કાયા, નહિ દુઃખ દોષ કથા;

થાથ ઇછે તેવુંરે, દીસે બહુ ઉચ દશા. ૪

જન જાણીને એ વારે, પ્રભુ જ્યાં પ્રગટ થયા;

શીખ દેવાને સારીરે, સતિ તણા શબ્દ કલા. ૫

જોરી જારી કે ચામડીરે, હિંસા કેષ ના કરશે;

જીવ્યાએ કરીનેરે, અસત્ય ન ઉચરશે. ૬

પાપ કર્મ આચરશેરે, તેથી સહુ પાપી થશે;

પુણ્ય કર્મ કરીને, રૂડા પુણ્યવાન હશે. ૭

પુણ્યનાં ફળ ઉત્તમરે, પાપ શલ અધમ ધણું;

પડે પાપે મહા દુખરે, પુણ્યે સુખ અમરતણું. ૮

નહી માને અમાફુંરે, વચન વિશ્વાસ ધરી;

અવતરશેને મરસેરે, દુખી થશે દેહ ધરી. ૯

એમ કહિ અવિનાશીરે, આપે અદલ થયા;

હુંતા સજ્જન સાચારે, વચન સિર ધારી રહ્યા. ૧૦

આજ સુધી છે અમરરે, સદા દિવ્ય દેહ ખરી;

પાળી વચન પ્રભુનાંરે, રહ્યા ઠીક ઠામે ફરી. ૧૧

ભોગ ભોગવે બારેરે, અમરના અમર સદા;	
કાંધ પાપ કરે નહિરે, દેખે નહિ દુઃખ કદા.	૧૨
જીમ વીતીયા બ્યારેરે, પૂરા તે પવિત્ર રહ્યા;	
જેણે પાતક કીચારે, તે તો બહુ પાપી થયા.	૧૩
મયું યાન પોતાનુરે, અવિદ્યાતો ઉરમાં વશી;	
પ્રભુ વચન વિસાર્યારે, રહી નહી ખમર કશી.	૧૪
મન કલ્પેલું ચાતુરે, તે તો સહુ અવળું મયું;	
મુખે મોક્ષેલું જણતુરે, તે તો સહુ મિથ્યા મયું.	૧૫
દરબુદિને દરગુણુરે, હૃદયમાં આવી વસ્યા;	
મયું સામર્થ્ય સધળુરે થઈ જડ જીવ દશા.	૧૬
અમરપદ ખોચુરે, પડયા અવની તલમાં;	
દિવ્ય દેહ મટીનેરે, જઈ જનમ્યા મળમા.	૧૭
અતિ દુર્ગંધ કેરીરે, કરી નરની કાયા;	
તેમાં જીવને વાસ્યારે, મુંઝી મોહને માયા.	૧૮
દેહમાં જીવ આવીરે, પછી દેહ રૂપ મયો;	
શુદ્ધ સ્વરૂપ પોતાનુરે, તેને તો બૂઝી મયો.	૧૯
દુઃખને સુખ માનીરે, કરે છે કુકર્મ ધણું;	
કરે સાંઝ કે નરતુરે, પામે જીવ તેહ તણું.	૨૦
કાળ ચક્ર નિરંતરે, સર્વને સીસ ફરે;	
જેવા પ્રાણીનું આયુષરે, અહોનિશ જોજ હરે.	૨૧
પ્રાણ વાયુમાં પેસીરે, બૂખને તરસ નડે;	
મનમાંહિ બરામારે, શોકને મોહ છડે.	૨૨
જરા મૃત્યુ નિરંતરે દેહને દૂર કરે;	
કાળચક્રની સાથેરે, અમ ખટ હિર્મિ રે.	૨૩

જેનો જન્મ થાય છે, પછી તેની અસ્તિ કહે;	
પછી વૃદ્ધિને પામેરે, પછી પરિણામ લહે.	૨૪
વળતી ક્ષય થાતારે, છેલ્લો તેનો નાશ બને;	
ખટ ભાવ વિકારેરે ધડ પીછે દેહ કને.	૨૫
દંડ પાપનો દેવારે, મરણ દુખ માથે કર્યું;	
જમરાયને સોંપ્યું, જીવે તે ખોટું ખર.	૨૬
દુખ દુષ્ટોને દેવારે, નિરમ્યાં દુખ નરક તણ્યાં;	
એક એકથી અધિકારે, કર્યાં દુખ કોટિ ધણ્યાં.	૨૭
પરધન પરદારારે, હરણ કરે હરખ ધરી;	
પડે તામિશ્વ નરકેરે, જ્યારે જન જાય મરી.	૨૮
પ્રાણુ લેધ પતીનારે, જ્યારે પરનારી હરે;	
મહા તામિશ્વ નરકેરે, જરમ જમદૂત ધરે.	૨૯
પરદાર આલિંગનરે, કરે જન જોર વડે;	
જમ ઝાલી તેનારે, ધણો મારી ધાંટ ધડે.	૩૦
જીવતા જીવ ઝાલીરે, પરાણુ પ્રાણુ હરે;	
તાતી બૂમીમાં તેનેરે, જઈ જેમ હુત ધરે.	૩૧
અન ધાસમાં અગિરે, ધરે જે મૂઠ મતી;	
અસીપત્રની તેનેરે, પડે છે પીડા અતી.	૩૨
ધર ગામ પ્રજાલેરે, અધમ નર અંધ થઈ;	
ધોર નરકમાં તેનેરે, નાખે જમદૂત જઈ.	૩૩
હાકમના હિમાતીરે, પ્રજાને પીડે ધણ્યાં;	
કષ્ટ કોટિક સુંઝીરે, સહે દંડ દૂતો તણ્યાં.	૩૪
ધનદારને લોભેરે, અતિ અન્યાય કરે;	

જમના દૂત ઝાલીરે, તેનું મુખ ચળે બરે.	૩૫
દેવ વિપ્રની વૃત્તિરે, છેદે છલબેદ કરી;	
દુઃખ દારણ્ય વેડેરે, હામે નવ બેસે ઠરી.	૩૬
દીનને દુખ દેતારે ક્યા દિલમાં ન ધરે;	
જમ કિંકર તેનેરે કલપ લગી કષ્ટ કરે.	૩૭
ઢેરથી જીવ મારેરે, સાધુને સંતાપે;	
દંડશુકના દુખમારે, પડે તેવે પાપે.	૩૮
વનિતા દિન પાલકરે, હણે જે હાથવડે;	
કલ્પ કોટિક સુધીરે કુંભીપાક નરકે પડે.	૩૯
કુડી સામદી પૂરેરે, કષ્ટ કરી લેખ લખે;	
ખગ આમિષ આહારીરે, અરણ્યમાં એને માખે.	૪૦
અપરાધી ઠરાવીરે, વળી તેની લાંચ મહે;	
અધકૂપમાં એવારે, ધણા દિન સુધી રહે.	૪૧
પ્રભુ આરા ન પાળેરે, વચન જે વેદ તણ્યાં;	
થાય નાસ્તિક નિર્યંદરે, સહે દુખ કોટિ ધણ્યાં.	૪૨
એવાં પાપ અપરમિતરે, કરે મદ મોહ વડે;	
પશુ પામર થઇનેરે જુગોજુગ જીવ રડે.	૪૩
સજે સુકૃત સારારે, મળે દેહ દેવ તણો;	
પાળે ધર્મ પોતાનોરે, સુખી હોય સહુથી ધણો.	૪૪
ક્યા દીનતા રાખીરે, બજે બગવંત સદા;	
દેહ ધર્મને બકિતરે, તજે નહિ તેહ તદા.	૪૫
અદ્ય આયુષ જાણીરે, કુકર્મ ન કરવું કશું;	
એવું બિરમાં ન આણેરે, નિશે નર તેજ પશુ.	૪૬
ઉપકાર પ્રભુનોરે, બૂલીને જીવ બમે;	

ધણી વિમુખ થયાથી, ધણા ધણા દોષ દમે.

૪૭

રચના રચી જેણે, વિચિત્ર એ વિશ્વતણી;

બજ છોટમ તેને જાણી એક સાચો ધણી.

૪૮

શગ કુમારની હોરી.

અભિ અંતર અનહદ, બજ રલા હો.

હાંની હામેરે ખારે બાજત દશ વિધિનાદ;

અભિઅંતર અનહદબજ રલાહો.

૮૬.

પહિલા નાદ ઉત્તહે એસા, જ્યું ચીડિયાકા સોર બલજાઉં;

દૂજ નાદ એહીતે દૂના, તીસરા હે ધુધરીયાકા ધોર.

અભિ. ૧

ચોથા નાદ અંખ જેસા, પંચમ વીણા સમાન બલ જાઉં;

છઠ્ઠા નાદ જ્યું તલ બજતહે, સાતમા હે મુરલી પ્રમાન. અભિ. ૨

બાજે મૃદંગ જ્યું નાદ આઠમા, નવમા નફેરી નાદ બલ જાઉં;

દશમા સિંધુ ગર્જના જેસા, અથવા ધન ગરજે મહાદ.

અભિ. ૩

પારવતીસેં મહાદેવે બાંખી, નાદ ઉપાસના સાર બલ જાઉં;

એક એકકો લજન શલકો, તોકું કહો દેહું બિચાર.

અભિ. ૪

પહિલા નાદ સુને જબહિ, રોમાંચિત હોય ગાત બલ જાઉં;

દૂજ સુને તખ આલસ આવે, તીજ તે પીડા ઉપજવત.

અભિ. ૫

ચોથા નાદ માહિ ચિત દેવે, ધુમન લાગે શરીર બલ જાઉં;

પંચમ નાદ સુને ચિત ધરકે, બરસેં અમૃત રસસીર.

આભ. ૬

છઠ્ઠા નાદકો ધ્યાન લગાવે, સો કરે અમૃત પાન બલ જાઉં.

સાતમા નાદ સુને કાય જબહિ, ઉપજે તમ અનુભવ ગ્યાન. અભિ. ૭

દૂર દેશકે બચન સુનતહે, જાતી તે મનકી બાત બલ જાઉં;

અંતરજામી હોય સખ જગમેં, તાતે કહું છુપોના રહીત. અભિ. ૮

નાદ આઠમા જોમન ધારે, નાકું એસા હોય બલ જાઉં;
 સકલ દેહકો નાદ સુનતહે સુક્ષ્મ ગતિ અતિ સોય. અભિ. ૯
 નવમા નાદ ધારણા ધારે, આપ અણુ સમ હોય બલ જાઉં;
 સકલ લોકમે સો શીરી આરે, તાકું ના લખી શકે કોય. અભિ. ૧૦
 સખકી દ્રષ્ટિસે હોય અગોચર, ધારે ચાહાયસો રૂપ બલ જાઉં;
 સ્થુલ તે સ્થૂલ હોય છન આંહિ એસી હોય સિદ્ધિ અનુપ. અભિ. ૧૧
 દશમા નાદ દુર રહે સખત, તાકો ધરે જો ધ્યાન બલ જાઉં;
 વાસના બીજ સદળ જરી જાવે, હેરહે બલ સમાન. અભિ. ૧૨
 નવકું છાંડ ધરે જો દસમા નાદ ધારના કામ બલ જાઉં;
 છોટમ સાહી પરપદ પાવે, આવાગમન નહિ હોય. અભિ. ૧૩

રાગ ધુમર.

પ્યારા પિંડ સંગે ખેલિયે હો.

હોમેરે પ્યારે પ્રિયતમ દેખી પાસ;

પ્યારા પિંડરંગે ખેલિહો.

૨૬.

જ્યાં દેખું ત્યાં સન્મુખ ઠાડો. હાજર પ્રાણુ હજુર બલ જાઉં;

જાકે બોલસે બોલ હે મેરો, આનંદ આવત ઉર.

પ્યારા. ૧

સ્થુલ સુક્ષ્મ અર્થ કારણુ કાયા, તાતે બિન્ન દયાલ બલ જાઉં;

સોમે મેસો એક મેકતા તોખી મેરો હે પ્રતિપાલ.

પ્યારા. ૨

મેરી ઝોર મેરે પીઠકી જાતી, તામે નહિ કણુ બેદ બલ જાઉં;

અગણિત શક્તિવંત રહોરે, તાતે બલ ગાવત બેદ.

પ્યારા. ૩

મેસે બને નહિ રજ કણુ જેતા પિંડરંગ સરજનહાર બલજાઉં;

મે પરતંત્ર સ્વતંત્ર પીયાહે, અગણિત અંકાધાર.

પ્યારા. ૪

મે સુખ દુઃખ કર્મ ફલ બોકતા, પિંડ ફલકો દાતાર બલ જાઉં;

મેં અવગુણકો પાત્ર નિરંતર, પીડિત હે ગુણકો આગાર. પ્યારા. ૫
 મેં આંચા આધીન પીયાકો, પિડ મેરો સિરતાજ બલભડિ;
 જાદિનતેં મેરે પિંગુકે વિસાચે, તખતેં બડબચે હે અકાજ. પ્યારા. ૬
 કાલ માયાને પરવસ કીનો, પાયો અતિદુઃખ ઓધ બલ જઈ;
 હીન દયા ગુરૂ કર સાહો, મીલાયો પિડ સંજે જોગ. પ્યારા. ૭
 અખ મે પિયાકું પલ ન વિસારું, નિશ્ચદીન ધારં ઉર બલભડિ;
 છોટમ પરમ દયાલ પિયાકો, પાયો હે સુખ ભરપુર. પ્યારા. ૮

બજરે મન પુરન બક્ષકું હો, હાંનીહો મેરે પ્યારે;
 જાકો હે મહિમા અપાર. બજરે મન પુરન બક્ષકું હો. ટેક.
 જો મહિમાસે અધર રહતહે, અંડ અનંત અપાર બલભડિ,
 સો મહિમાસે રવિ સસિ ઉડ ગગન, પાની પવન નબ સાર. બજ. ૧
 એક પાદ હે વિશ્વ સકળમે, તીન પાદ દિવમાંહિ બલભડિ;
 અનંત પાદ હે બિન્ન સકળસે, બક્ષાદિક ધ્યાવત નાહિ.
 પૂરણ માંહિ પુરનતા એસી, થાહન પાવે કાષ્ટ બલભડિ;
 કોષ્ટ બક્ષાડ તિહાંસે ઉપજે, તાતે કંથું હાનિ નાહોપ. બજ. ૩
 જ્યું સિંકુંકો નીર જમાયો, સોહિ ગયો સખદેશ બલભડિ;
 સિંધુ નીર જ્યોકો ત્યોં રહેવે, ઘટે નહિ નિધિહુસે લેશ. બજ. ૪
 એ મહિમાકું અપાર કહતહે, વિષણું વિરંચી મહેશ બલભડિ;
 જ્યાર જીવકો કોન ગજોહે, જાકો જસ ગાવત શેષ. બજ. ૫
 સાધક સિદ્ધ સાધના સાધે, કોટિક કલ્પ પ્રજનં બલભડિ;
 છોટમ પુરનના પ્રજુજીકી, તાકો નહિ પાવન અંત. બજ. ૬

અદિત બિન નર પશુ માનીએ હો, હોમેર પ્યારે જોવો હોય શક સમાન

બકિત બિન નર પશુ માનીએ હો. ૨૬.

રૂપ કલા શુન ઝોર ચાતુરી, નિઝાકામ આહાર બલબલ; ૧
કીટ પંખી નર પશુ સમમાંહિ, સરખાહે સકલ વિચાર. બકિત ૨.

ચાલ વેહેલી અલબેલી પ્યારે રાધે એ રામ છે.

થીલવંતને મહંત સંત ચાતા, દયા દાન ધ્યાન યાન ધરમદાતા.

બલાબન ભૂતલ માંહિ, કરે નહિ કલેશ કાંઈ

અહોનિશ આનંદ માંહિ, મગન કરે માતા માતા કે સંતચાતા;

સૌખ્ય વિષય કેરું, બધું સ્વપ્ન તોલે.

સુખ દુઃખ દેખી, ધર્મથકી નહિ ડોલે;

વૃથા બોલ એતો, મુખેથી ન બોલે.

કુટિલ કાળ છે, કરાલ બહુ વિચાલ, જેવો બ્યાલ;

ઉંચ જાલ, સહુને શલ વૃક્ષ બાલ, સહુને સાલબ્યારે;

સર્વને દેખે છે નિત્ય ખાતા, ખાતા કે સંત ચાતા ૧

અલપ જીવવું, આ જગત માંહિ એવું;

પંકજ પત્ર ઉપર, પાણી ટકે તેવું.

ઝડપ જાય, ઝાકળ બિંદુ મોતી જેવું;

તજી વિલાસ, રહે નિરાશ માયા પાશ દરે નાશ.

તજે ત્રાસ, હરિનાદાસ, હરિ વિશ્વાસ. હરિ પ્રકાશ રહે;

નિત્ય બ્રહ્મ સ્વરૂપ હ્રદે ધ્યાતા ધ્યાતા કે સંત ચાતા. ૨

તે ધન ધાન્યને, આપે પરાપકારે;

સદાચરણ કરી, જીવને સુધારે.

તત્વગાનથી તરેને, સહુને તારે;

વેદસાર, છે કતાર. એ વિચાર, વારંવાર.

મટે માર, ભવનો પાર, તજ વિકાર, પામ્યા પાર;
 એવાં ભક્ત કરાં, ધન્ય માત તાત તાતાકે સંત ચાતા. ૩
 મોહ ઉપમાંધી, જોયું નેણે જાળી;
 કામ ક્રોધ લોભ, હર્ષમાન ત્યાગી.
 પાળી ધરમ સત્ય, બ્રહ્મ પીતી લાગી;
 પ્રભુ થું પ્રેમ, કુશલપ્રેમ, પાલ નેમ, તજ વહેમ.
 જીવે કેમ, સમજ્યા એમ, કરે તેમ, જીતે એમ, સરજનહારના;
 શુદ્ધાનુવાદ માતા ગાતા કે સંત ચાતા. ૪
 પુણ્યવંત પ્રાણી માંહે, પુરુષ નારી;
 સારવેદનું સિદ્ધાંત, લે વિચારી.
 અક્ષય સૌખ્યના, તે યાચ અધિકારી;
 હરિ હરિ જાપ ટાળે તાપ, ન રહે પાપ, પણ પ્રતાપ.
 મુધરે આપ, ધુનામાફ, કરે બાળ શુદ્ધ આપ થઈ;
 વિષ્ણુ પદે જાતા જાતાકે, સંત ચાતા. ૫
 મહા વાક્ય કરો, અર્થ ઓળે નેણે;
 ધર્મ બ્રહ્મ કરો, પંથ ઓળો તેણે.
 પરબ્રહ્મ સાચે, મેળ કર્યો એણે.
 ટંકડું માન, કરે જાન, બ્રહ્મ ધ્યાન, એક તાન;
 શુદ્ધ સમાન થયું જ્ઞાન, સુધાપાન-હેત જ્ઞાન તજ છોટમ.
 બક્ષરાતા રાતાકે સંતચાતા.

જેમાં ચેતન પુરુષનું રાજ અનોપમ કાયા નગરી.

કર્મ કોટને હાડ પાંજર નાડી બધે જડિયો,
 માસ રૂધિરનું લેપન કીધું ઉપર ચામે જડિયોર.

અનોપમ. ૬

એ નગરીને નવ દરવાજા પ્રધાન મનને બુદ્ધિ;	
એક એકથી વિરૂદ્ધ વરતે નહિ શરીરની શુધિરે.	અનુપમ. ૨
એકનું કહ્યું ન માને ખીન્ને ન લહે સારી નીતિ;	
કામાદિક શત્રુ પેસીને કરે ભુપને બીતિરે.	અનોપમ. ૩
પ્રધાન લોભી થયા લાલચી પુરમાં પેઠા પાપી;	
કામ ક્રોધને લોભ મોહની સેના સધળે વ્યાપી.	અનોપમ. ૪
નવે દાર બંધ કરી રહે રાજા જાગ્રત જ્યારે;	
કામાદિક પુરમાં ના પેસે નિર્ભય રહે નૂપ ત્યારેરે.	અનોપમ. ૫
નવે દાર ઉઘાડાં મુકે રાજ પ્રથમ જાય સી;	
તેની સાથે ખીજા ખસનાં થાણાં જાય છે બેસી.	અનોપમ. ૬
મન શત્રુનો થાય મલતીઓ સકલ ઈદ્રિ ગણ સાથે;	
અમલ બધે ચોરોનો બેસે કાય રહે નાહ હાથે.	અનોપમ. ૭
રાજ વાધતાં ક્રોધ વધે છે મોહ વધે છે તેથી;	
મોહ વધેથી રમૂતિ થાય છે બુદ્ધિ રહે નહિ એથી.	અનોપમ. ૮
બુદ્ધિ જતાં જ્ઞાન જાય છે જ્ઞાન જતાં ગતિ જાશે;	
કહે છોટમ ભગવતને બજતાં રાગ ટળે સુખ થાશે.	અનુપમ. ૯

તુંતો હરિ લજ વિલમ ન કરેરે. એ રાગ.

તુંતો સરજનહાર સમરરે માણીગાર મનુવા.	ટેક.
કોટિકવાર ધરી તે કાયા, દામ ચામમે દીલ લલચાય;	
શુશ્રુસાગર પરચલ ન ગાયા, તારો વીતીગયો અવસરરે માણીગર મ. ૧	
એ સંસાર સકલ દુખ દરિયો, મોહમાન મમતા જલ ભરિયો;	
વારમવાર અવતર્યો મરિયો, પ્રભુ નામ નાવ ગ્રહી તાર્યારે. માણીગર મ. ૨	
કાલ કરાલ રહે સિર ભમતો, વિષય વિલાસમે તું રહે રમતો;	

જ્ઞાન પંથ વૃજને નથી ગમતો, વૃને તેનો નથી કાંઈ ડરરે. માણીગર મ. ૩
 વૃષ્ટ્યા વિષયની જો નથી મળતી, જડ અભિમાન અંધિ નથી મળતી;
 ત્યાં લગી ભક્તિ તને નથી મળતી, વૃતો જ્ઞાનવાન ગુરુ કરરે. મા. મ. ૪
 નામ રૂપ વર્જિત અવિનાશી, સાક્ષીરૂપ સકળ ધરવાસી;
 આવે અનુભવ દૃષ્ટિએ ભાસી, વૃતો તે પ્રભુમાં મન ધરરે. માણીગર મ. ૫
 તણુખા અગ્નિ તણા હોય જેવા, જીવઅંશ જમદીશના તેવા;
 તે તજી મૂઠ બજે અન્ય દેવા, બજ છોટમ વિશ્વંભરરે માણીગર મ. ૬

વૃતો ધર્મ પંથે મન ધરરે પરપંથી પ્રાણી. ટેક.

ધર્મ સ્વર્ગનાં દાર ઉઘાડે, પાપ કર્મ તે નરક પમાડે;
 કૃષ્ણાસિંધુ વિના કાણુ કઢાડે, વૃતો દુર્જન સંમથી ડરરે. પર ૧
 મનુષ્યાજન્મ સર્વથી મોટો, ખલમલ રૂપ થયો બહુ ખોટો;
 લાભ ગમાવી લીધો ટોટો, હવે ઉત્તમ વ્રત આચરરે. પર. ૨
 ધર્મ બીજ સુમતી શુભ ધરણી, સીંચો સદા જલ કરી શુભ કરણી;
 આપે અધિક ફળ વેદમાં વરણી, વૃતો ઉત્તમ અંતર કરરે. પર. ૩
 ધર્મ ઉપર દહતા બહુ જોને, ધર્મ સદાય કરે નિત્ય તેને;
 કલિના દોષ ન બ્યાપે એને, એતો વશ કરે વિશ્વંભરરે. પર. ૪
 ધર્મનો મર્મ મહાજન જાણે, પામર નરતો પેટ ભરી માણે;
 દુકૃત કરી હરખ બહુ આણે, કરે તાડન જમ કિંકરરે. પર. ૫
 ધર્મ હીણુ જે જનનીએ જાયા વીંછી સાંપ સમાન જગાયા;
 પશુ પામર સમ પુરૂષ ગણાયા, એતો નરને આકારે ખરરે. પર. ૬
 ધર્મ હીણુને પીડા પડે છે, દેવ પિન્ડ મહ ભૂત નડે છે;
 રાંક થઇ બહુ જન્મ રડે છે, ઝાલી દડે છે જમ અનુચરરે. પર. ૭
 સત્ય દયા તપ દાન કઢાવે, આરે ચરણુ ધર્મના આવે;

ઘોટા ભાગ્યવંતને ભાવે, કહે છોટમ મળે મિરધરે.

પર. ૮

રાગ હાલાર

હરે મન ભમરાજીરે કાપારે વાડીમાં બહાં કમળ સ્વાંધાંજી,
તેની સોખા તણો નહિ પાર, ફોગટ ફુલધંચે મત ફરે.
તમે પરખી લ્યો પત્ર હળર, ગુરુ ગમ ગોતી ગમન ચડો;
તમે મહા પદ મળશોજી.

૧

હારે મન ભમરાજીરે, ગગન દેવલ માંહે ગરજે નમારોજી;
ગાજે ઝાંઝ ઝાલર ઝણકાર, ન ખેદ નાદ તમે ના સુણો,
તમે સાંભળો શબ્દ ઝોંકાર, મન ભમરા હાં ગુરુ ગમગોતી;
ગગન ચડો તેથી મહાપદ મળશોજી.

૨

હારે મન ભમરાજીરે, ગગન ગણમાં જલે જલહલ જ્યોતીજી;
વળી વરશે છે. અમરત ધાર, સહજ સાગર તમે શ્રીલજ્જે;
કરો સદગુરુ શબ્દ વિચાર ગુરુ ગમગોતી;
ગગન ચડો તમે મહાપદ મળશોજી.

૩

હારે મન ભમરાજીરે, ગુરુને પરતાપે પીઓ પ્રેમ રસ પ્યાલાજી.
તમે સમરી લ્યો સરજનહાર, છોટમ ભોગ જીગત થકી,
તમે પામશો ભવનો પાર, ગુરુ ગમગોતી.
ગગન ચડો તમે મહાપદ મળશોજી.

પ્રયાસ.

નિર્મળ રૂપ નિરંજ નિર્ગુણ, નારાયણ બહુ નામીજી;
સદાચિદરૂપ સનાતન, સુખમય સકળ લોક કહે સ્વામીજી.
જોતિરૂપ જગતપતિ જદુપતિ, અખિલ લોક અભિરામાજી;
કમળનયન કેશવ કંઈકા કર, સુખ સાગર ધનસામાજી.

૨૬.

નિર્મળ. ૧

મુરલીધર માધવ મધુસૂદન, મોહન મંગળકારીજી;
કરુણાસિંધુ કૃષ્ણ કરુણામય કર કૌમોદકી ધારીજી. નિર્મળ. ૨
રાજવલ્લભન રામરમાપતિ, રઘુપતિ પરમાત્માજી;
ગોપીજન વલ્લભ ગુણસાગર, મહા પ્રભુ બાળમુકંદાજી. નિર્મળ. ૩
અસરજ્ઞા સરજ્ઞ અધમ ઉદારજી, અકળ રૂપ અવિનાશજી;
અમણિત નામ અનંત રૂપ ગુણ, જન છોટમ ઉપાસીજી; નિર્મળ. ૪

ગરબી.

કોઈ જગોરે સાર શબ્દ સદગુરો લ્યો જાણી;
શું ઉઘો છો વૈદિક જ્ઞાનિક, પંડિત મણુક પુરાણી. ટેક.
મહા ગંત્ર ગાયત્રી જે ગાતા, એ વેદ તણી કહિંયે માતા;
એનો જાણી લ્યો ઓંકાર પિતા કોઈ જગોરે. ૧
જે ગુદ થકી મહા ગૂઢ અતિ, તેને જાણે વિરલાજે;
જેગી જતી જનો અતુલિત મહિમા, અગાધ અતી. કો. ૨
જ્યાં ઉઠેલ હરી ચિહ્ન અરણ્યવતી, તિહાં પ્રકટ ધ્વની છે પરણ્યવતી;
ત્યાં વાણી વિરાજે, વર્ણવતી. કોષ. ૩
એકાવન અંગુલ છે એમાં જાવન અક્ષર બાંધ્યા તેમાં;
મૂળ ગાયત્રીનું છે એમાં. કોષ. ૪
તે વેદજ્ઞાનનું સાર છે, તે પંચ તત્ત્વની પાર છે;
તિહાં એકા બોલણુહાર છે. કોષ. ૫
તિહાં અનહદ વાળ વાજે છે. બહુ નાદ અનોપમ ગાજે છે;
તિહાં જળહળ જ્યોતિ વિરાજે છે. કોષ. ૬
જિહાં અમૃત ધારા વરસે છે, કોઈ પ્રેમીજન તિહાં પરસે છે;
તિહાં દેવ નિરંજન દરસે છે. કોષ. ૭

કહે છોટમ વેદ વિચાર કરી, રહે દેહ વિષે વાસુદેવ હરી;

બરપુર રહ્યો અક્ષાંડ બરી,

કેમ જાગે ૮

છે ધિક તેને ધણી તજીને, ધ્યાન અવરતું ધારે;

પરમેશ વિના નરદાહિકથી, એને કાણ ઉગારે.

૨૬.

જેને છીંપ રહે છે સાગરમાં, નવ પિએ નીર રતનાગરમાં;

જેની સુરત સ્વાતીના જલધરમાં.

છે ધિક. ૧

જેણે પલક એકમાં ખલક કરી, રહ્યો પિંડ અક્ષાંડે અંશ ધરી;

શું બટકે તેને ભૂચી શરી.

છે ધિક. ૨

જેના ભયથી સહુ દેવ ડરે, તેની આગ્રાવશ થઇ કાર્ય કરે;

અંતરમાં એનું ધ્યાન ધરે.

છે ધિક. ૩

કહે છોટમ તે સુખ ખાણુ છે, તે પ્રેમી જનના પ્રાણુ છે;

માની જન એના જણુ છે.

છે ધિક. ૪

રાગ મેવાડો.

અદ્ભુત લીલાં ભારા નાથનીરે વપુ ધરી કીધાં પરમ ચન્નિ;

મુલુમણુ ગાતાંરે અતિ સુખ ઉપજેરે, સુલુતામાં પ્રાણી થાય પવિત્ર અ. ૧

પ્રલયનું પાણીરે નૃપને દેખાડિયુંરે, મનુ તણું રક્ષણ કીધું ત્યાય;

મચ્છાક્રમ ધારીરે નિયમ ઉત્તારિયારે, ધર્મને થાપ્યો ધરણીનાંચ. અ. ૨

સિંધુ મથી સુધારે પાછ સુર સર્વનેરે, કુકર્મનું રૂપ ધર્મ કર્તાર.

મંદિરને ધાર્યોરે પ્રભુએ પીઠમાંરે, ચોદ રત્ન ત્યાંથી કહાડ્યાં બહાર. અ. ૩

અવની ઉધારીરે હણી દિરવ્યાક્ષનેરે વરાહનું વપુષ કીધું ત્યાંહ;

આણી જળઉપરરે સ્થાપીનેરે સ્થિત કરીરે, મનુતણી પ્રભુ વગડેનાંહિ. અ. ૪

પ્રહલાદની પીઠારે પ્રભુએ ટાળી પ્રીતિથીરે, સ્થંભમાંથી પ્રગટ્યા નરહરિનાંચ;

દિરવ્યાક્રમિપુ હણિયોરે, દુખ દલ્યું દાસનુંરે, જોષ જોષ હાપ્યો.

સુરનો સ.થ. અદ્ભૂત. ૫

વપુ ધરો વામનરે છબ્યો બાજિરાયનેરે, ત્રણ કમ અવની અચીતતકાળ;
વિક્રમ થઈનેરે લાંધા તણે શોકનેરે, પછી તેને ચાંપ્યો લેછ પાતાળ અ. ૬
પરશુ ધરીનેરે સહુ ક્ષત્રિ હણ્યારે, નક્કરો તે કીધી એકવિસવાર;
પરશુરામ રૂપે પ્રભુ પોતે થયારે, ઉંનાયો છે અવનીકરો માર અદ. ૭
રઘુવર સામેરે રાવણ રાજિયોરે, પહિલી માંધી સિંધુ ઉપર પાળ્ય;
સખા કરી સુગ્રીવરેસોધીઆણી જનકીરે, વિમીષણુનેઆપ્યુંલંકાનુંરાજ્ય;

અદ્ભૂત. ૮

કૃષ્ણજીને રૂપેરે ગિરિ કરમાં ધર્યોરે, કીધો વળી કંસાદિકનો કાળ;
ગોપીજન સંગેરે રાસરંગે રમ્યારે, હણ્યા પછી દંતવઃ શિયુપાળ. અ. ૯
પુદ્ગા રૂપ ધારીરે વિધિ નંદી વેદનીરે, હિંસાવાળા વર્મ કર્યો ઉત્થાપ
જીવદયા ઝાઝીરે સહુ નિધિમાં બનીરે પ્રાણી ઠીડે તેને કચ્છું બહુ પાપ અ. ૧૦
કળિ તણે અંતેરે કલંકી પ્રકટ થશેરે કરશે પછી મ્હેનછ તણો સંહાર;
છોટમનો સ્વામીરે સત્ય વરતાવશેરે થાશે સહુ જગમાં જયજયકાર અ. ૧૧

અદ્ભૂત મહિમારે હરિ અવતારનોરે, સદગુણ સાગર પરમ પત્રિત;
જન સુખદાયકરે લાયક લોકમારે, ચારે યુગમાંહે સરસ ચરિત. અ. ૧
વેદ સર્વ વેદેચીરે જુગતી જૂની કરીરે, ત્રિધા નીતિવાસ તણો અવતાર;
અક્ષ સુ આદિરે અંથ કર્યા ધણ્યારે, એથા સહુ જીવનો થાય ઉત્તાર અ. ૨
પૃથુ નૃપ રૂપે પાળી વસુધારારે, ધાન્યવતી કીવી સકળ રસાળ;
વિધ વિધ ધાતુરે ધન ઉપજાવિયારે, જન સુખદાયક પરમ દયાળ. અ. ૩
હરિ રૂપ ધરીરે દુખ હર્યું દાસનુરે, વાણિખિલ્ય રૂપી હૃગર્યા નાથ
ગઉપદ માંહેરે રાખ્યા પુહતારે, હેતે કરી ગૃહા સુવને હાય. અ. ૪

સનકાદિક સગળારે ગયા બ્રહ્મા કનેરે, પુષ્પું તેણે ચિત વિષયનું પ્રશ્ન;
 ઉત્તર ન આપ્યોરે સમર્થા શ્રીહરિરે, હંસરૂપ ધરી કહ્યું શ્રી કૃષ્ણ. અ. ૫
 દાનવોના ડરથીરે દેવ દુખિયા થયારે, થયા પછી મન્વંતરનારાજ
 અમ્બર સંહારીરે સુર સુખિયા કર્યારે, કૃપા કરી સાર્યાં સર્વનાં કાળ અ. ૬
 યગ વિધિ સધળારે વિધિયે વર્ણવીરે, કર્યો ધણો વેદ વિષે વિસ્તાર.
 તેનું ફળ દેવારે તે રૂપે થયારે તેથી થયો યગ પુરૂષ અવતાર. અ. ૭
 હઠ જોગ સાધીરે સહુને દેખાડવારે, ધાર્યું રૂડુ રૂપમદેવનું રૂપ;
 મહાસુક્રા થકનેરે વસુન્ધામાં સંચર્યારે, તુલ્ય કરી મિદ્ધિ ત્રિભુવન ભૂપ અ. ૮
 હયગ્રીવ રૂપેરે હણ્યો મધુ દૈત્યનેરે, વેદ ધર્મ સ્થાપ્યો વિશ્વાધાર;
 છોટમનો શ્વામીરે સમરથ છે સદારે; અતિ ઘણું કરે ચરિત ઉદાર અ. ૯

વળી વળી મહિમારે સુખે શું વખાણીએરે અદ્ભુત ઇશ્વર પરમ અનંત;
 જન સુખ કાળેરે સ્વરૂપ ધરે ધણારે, દેવાસુર આદિક ન લાહે અંત વ. ૧
 અપરમાને બોલેરે ધૃવ વનમાં વસ્યારે, શિશુરૂપ કળે પોતાની કાય;
 વરદાન દેવારે વપુ ધરી આવિયારે, ધૃવ વરદાયક તે કહેવ.ય. વ. ૨
 રોગથી પીડાતારે જોયા સહુ જાતનેરે, બ્રહ્માદિક દેવે કર્યો ચિચાર;
 ઔષધિયો નાખીરે મથિયો સમુદ્રનેરે, વૈદ્ય થયા ધન્યવંતરિ અવતાર વ. ૩
 ધર્મ પિતાધીરે બહરીપતી થયારે, તથ તણી કરી દેખાડી રીતી;
 કામથી ન હરિયારે આપી તેને ઉર્ચસીરે, નરને નારાયણ પુરૂષ અજિત વ. ૪
 દત્ત દિગંબરે પરમ દયાનિધીરે. ગુણાતીત ગુરૂ તણો અવતાર;
 પરમહંસ પોતેરે પુરૂષોત્તમ સદારે અ. વ્યા શરણે તેનો કર્યો ઉદાર વ. ૫
 કપિલ કૃપાળુરે કદંમ સુત થયારે, પ્રકટાવ્યું સાંખ્યું તણું સિદ્ધાંત;
 તત્વ ચિચારેરે તે બ્યનિધિ તરેરે, જ્ઞાન દેષ માત્ર કીધાં જ્ઞાંત. વ. ૬

કશ્યાના સિધુરે સનકાદિકા સદારે, બ્રહ્મચારી ભગવતના અવતાર;
બાળ સ્વરૂપે બહુ ગુણ આગળારે, અનુભવ જ્ઞાન તણો અંધાર વ. ૭
ધ્રુવરતા અદકીરે શ્રી કીરતી ધણુરે વિભળ વૈરાગ્યને જ્ઞાન ઉદાર
ધર્મધુરંધરે જે હોય જગતમારે; છોટમ તે ધ્રુવ અવતાર. ૧૮



રસિક રૂપાણુરે સ્વરૂપ શ્રીરામનુરે, કોટિ કોટિકંઠર્પ લાવણ ધામ;
ચિન્હ રૂડાં ચરણેધાર્યાવિભુવનધણુરે કરવાને ભક્તજનોનાંકમરસિ. ૧
મન મતબાલોરે હાથીનારે હાથમારે ધારે માટે અંકુશ ફેરું ધ્યાન;
વારણુ તે વારીરેરાખેસુખે વશકરીરે, નિશ્ચેકરીડરીને રહેછે નિધાન. ૨. ૨
શક્તિ સંતાપેરે શીત શરીરનેરે, કંપાવે છે તે થકી જનની કાય;
અંબરનુંઅક્તિરે ધારેજ્યારેકર વિષેરે, ભૂલી રીત્યે ભક્ત તણોભયગ્નયર. ૩
પર્વતમેઝારે જે હોય પાપનારે, જન મન વા વિષે વિકરાળ;
કુલિશને ધ્યાનેરે સહુ નિમૂળ કરેરે, વળજો તિહારે દુખજ જાળ. ૪
અંધાર ભક્તિનારે ગુણુના નિધિ ધણુરે, કમળને ધ્યાને કરી રહે વાસ;
અખુ! નખુરે સકળ સોહામાણુરે, પ્રીત્યે કરી વસેપ્રભુજનપામરસિ. ૫
જવ ચિન્હ જેતારે રસવાધે ધણુરે, સુવતી સુગતી સુવિદાસાર;
ધ્વજ ઉરધારેરે ભયહરે ભવતણુરે, કલીનીકુચાલીનગ્યાપે લગાર ૨. ૬
ધેતુપદ અંકારે ધરે હરિચરણમારે, સુમે અવસિંધુ તરે નિરધાર;
વાર ન લાગેરે દુઃખ સહુ વીસમેરે, એગજેતો મહિમા અપરંમપાર. ૨. ૭
શંખ કેરે ધ્યાનેરે સુખ ઉપજે ધણુરે, ચક્ર થકી ચિંતા ચુરણ થાય;
ખટરિપુ ખળનેરે, હરેમનમાં હસિરે, જડથકી સર્વ અવિદ્યા જા. ૨. ૮
સ્વસ્તિક શું મંગલારે ફળદાયક ધણુરે, ઉરે કરે કોટિ કોટિક કદનાણુ;
શ્રીમુકુળ જેતારેફળચારેમજેરે, ધર્મઅર્થ કામને પદનિરવાણુ. રસિક. ૯

કળશ સુધાનેરે ભક્તિ રસે ભર્યોરે, નયન નેપુટ કરે જે પાન;
 ભક્તિનેવધારેરે હરે ત્રપ તાપનેરે,ધારેજ્યારેઅર્ધચંદ્રનું ધ્યાન.રસિક.૧૦
 વિષય જીવંગમરે ડસે નહિ દાસનેરે, ધરે જ્યારે ધારણા થઇને સ્વતાંત્ર;
 માટે રાખ્યારામેરે. નિજપદને વિષેરે, અષ્ટખટ ત્રિકોણ ઉત્તમજંત.ર. ૧૩
 મીન ખિંદુ જોતારે, મહિમા વધે ધણોરે, અતિભલો ઉત્તમ એજ ઉપાય;
 દહ થઇધારેરે જ્યારે જન ધારણુરે,તેહથકી વિશ્વ સકળ વશ થાય. રસિક.૧૨
 સંસાર રૂપારે સાગર ધોર છેરે, તેમાં કેમ જનથી પાર જવાય;
 માટે ઉર્ધ્વ રેખારેસેતુ સમાનછેરે, ધ્યાનધરી સુખે પારંગત થાય. ર. ૧૩
 ઇંદ્ર ધનુ અંકારે પશુપદમાં ધરૂંરે, દહ થઇ ધારે જે તેનું ધ્યાન;
 શત્રુનાસંતાપેરેઆપેસુખઅતિ ધણુરે,માની જનકેરૂં હરે અભિમાન.ર. ૧૪
 એવાં ચિન્હ ઉત્તમરેઉભય ચરણવિષેરે, તે થકી જાણિયે પુરૂષ વિશેષ;
 છોટમ કાચસજ્જનરે ધારે તેનીધારણુરે,અષ્ટસિદ્ધિ દાયક એઉપદેશ. ર. ૧૫

રાગ પ્રભાત.

વીતી ગઇ રાત્ર પ્રભાત પ્રીત્યે થયો, જળહળ પ્રકટિયો હંસ;
 જ્યારે ત્રણ બ્રૂવન વિષે તેજ ફેલી રહ્યું, સર્વજગજગથયુંતેજવારે.વી. ૧
 જીવ શશિજ્યોતિસમીપરમસુવિતા વિષે, તુચ્છ દુર્ગુણધ્યાનસ્ત તારા;
 સદગુણ કમળને વિમળમાનવિશે ખીલતા, સંત દેખાય સારા. વીતી. ૨
 કામને ક્રોધ મદ ચોર નાશી ગયા, અંધ રૂપ ઉલુક સધળા છપાયા;
 જન સહુ જાગિયા ઉદ્યમેલાગીયા,ધારેથઇધર્મનેપંથ ધાયા. વીતી. વી. ૩
 સ્થાવર જંગમ સર્વ શોભી રહ્યું, એ વિના દેવ નહિ અવર દુજો;
 છોટમ ચૈતન સુર્ય સદ્યોદિત, સર્વ પરપંથ તજી તેજ પુજો. વીતી. ૪
 તિથિયો.

પ્રથમ નમુપરબ્રહ્મ આદિઅનાદિરે,જેણેમાખ્યોવેદિકધર્મલહે બ્રહ્મવદિરે;

તેમાંથીલક્ષ સાર તિથિઓખોલુરે, સહુ સંગતજોવિસ્તારસધજોખોલુરે
અમાસે આશાસવતઅવિનાશીરે, તેનિજમહિમા મંડળમાંહિ નિત્યનિવાસીરે;
જેનેરૂપરંગનહિરેખ નિર્ગુણ નામીરે, જે સાંખ્યતત્ત્વથીશેષ રહે સકુસ્વામીરે
પછીપડવે પુરૂષ એક પ્રકટયોત્યાંધીરે, જેનેઅવયવ અંગઅનેક કારણમાંથીરે;
જેનુંસુહૃદઅશીર્વા નામવેદવખાણુરે, તે સકળ કળાગુણ ધામસાની જાણુરે ૩
એણે ખીજ ઇચ્છાનારીશક્તિનીપાવીરે, તે સંગેવિલસીવિહાર સૃષ્ટિ ઉપાવીરે;
જે પ્રભુની ઇચ્છા એજ માયા કહિયેરે, એ માયાથી મહતત્ત્વઉપનુંકહિયેરે ૪
એનું બુદ્ધિ ખીજુનામસાંખ્યમંકહેછેરે, સહુનિણ્યનુંનિજજકાર્યકરનુરહેછેરે;
એ બુદ્ધિથીઅહંકાર ઉપનો એવેરે, એ ગર્વરૂપિયુંકાજ કરેછે કેવેરે. ૫
એ માગાગૃણ્યથી નિશ્ચ થયેસો રહેછેરે, એનાથીઆ સંસાર થયેસો કહેછેરે;
જેત્રીજેત્રિગુણુવિસ્તાર કહિયેતેથીરે, એમઅન્યોઅન્યઅપાર ઉપજેએથીરે ૬
હવે તામસથી ગંચતત્ત્વ માત્રા મળતીરે, એમ થયાં તત્ત્વ તે બિન્ન વિધ-
વિધ વળતીરે;

ચોથે ગગનથીચારઅનિલનેઅત્રીરે, તેથીજગધરણીવિસ્તારધારણુજગતીરે. ૭
એમાં શબ્દસ્પર્શરૂપ ગંધકહાવેરે, એઅન્યોઅન્ય અનુસ્યુતમધ્યેરટાવેરે;
હવે રાજસની દક્ષિણ ઈદ્રિય કહાવેરે, ત્યાં દશદેવપ્રસિદ્ધ રહ્યા છે આવારે
છઠે મુખકર પાદ ગુદ ઉપ ધાનેરે એકકર્મ ઈદ્રિયની જગ્ય ખીજ જાનેરે;
જેકાજનયને નાક જીવડાં જાણુરે, તે રાજ કરે પરિપાક પંચ પ્રમાણુરે. ૮
આકાશાદિક પંચ ભૂતો કહેછેરે, એથી શબ્દાદિક માત્રાય સુક્ષ્મ રહેછેરે;
વળી દશઈદ્રિય કહેવાયઅંતસકરણુરે, એ ચોવીસેનોઃઠાઠ સાંખ્યમાંવડણુરે.
સાતિગુણુથી ચાર અંતસકરણુરે, જેણું યાજ વિવિધવિચાર વાણી વરણુરે;
શિત બુદ્ધિ મન અંકાર ત્રણુરેરે; એ ચોવીસનો વિસ્તાર ત્રેગુણુકરેરે. ૧૧
આ હામે એ ઠાઠ ચૌદે લોકરે, જે નિરમ્યા છે એ નાદ કર્તા કરેરે;

એમાં સ્થુલ સુક્ષ્મજે દેહ કારણુ ઠહિયેરે, એ વિચારતાં વેદેહ થઈનેરહિયેરે ૧૨
 નામે નિરંજનરાય દરસે જ્યારેરે, એ દેહ સકળ સમુદાય શોધે ત્યારેરે;
 હવે યોદે ઇંદ્રિય દેવ વસિયા વાસેરે, તે કરે સર્વદા શૈવ પ્રભુની ખાસેરે
 શ્રમે દશ મુકામ પ્રગટ દીસેરે, વળી ચાર દેવનો ઠામ અંતર વિષેરે;
 મેઠ પ્રજાપતિરાય ગુટે જમજણોરે, વળી વળણુ વસિયા પાપ વેદ પ્રમાણોરે.
 એકાદશીએ ઇંદ્ર પરદા પાણોરે, એગની ઓપે મુખમાંહી વહતા વાણોરે;
 કરણુ તણો દિગ્ધાજ નેત્રે બાનુરે, નાસા ઇંદ્રિય પ્રતિપાળ અધની માનુરે.
 ખારસે રસના વાસ વરણુ વિલાસીરે, બુદ્ધિએ ધ્વજાપાસ મન શશી વાસીરે;
 ચિત વસિયા વાસુદેવશિવ અહંકારેરે, એમકરેસર્વદાસેવ, નિજનિજદામેરે.
 તેરસે એક તાર ઓંકાર આપેરે, તે પોખે ચૈતન સાર, નખસિખવ્યાપેરે;
 સ્થુલ સુક્ષ્મ જો દેહ, પદર નવનોરે, તે મધ્યે આત્મા જે પ્રેરકસહુનોરે.
 યોદસે જે વ્યાપ્ત સોહં સારોરે, તે જપે અજંપા જપ જોલણુહારોરે,
 જેને સદગુરૂ મળ્યા હોય સત પ્રમાણોરે, ખીજા અન્ય ખચારા કોયજન
 ન જણોરે. ૧૮

પુનમે તે પદ આદિ નાવે વાણોરે, તે સદગુરૂનો પરસાદ મહાજન માણોરે;
 જો કૃપા કરે ગુરૂરાય સાચા સ્નાહરે, નહિ અવર કોય દાતાર આ જગમાંહિરે.
 એ સોલ તિથીનું સાર ઉરમાં આણોરે, જન છોટમ તે નિર્ધારમહાપદમાણોરે;
 એ સીખે સાંભળે ગાય, પૂરણુ પ્રીત્યેરે તે નરહરિરૂપે થાયડીરીત્યેરે. ૨૦

રાગ વસંત

જગ્ય જગ્યરે જીવ અભાગી, જેને મૂળ વિચારી;
 ક્યાં થકી આવ્યોને ક્યાંહિ જવું, શાની છે કાયા તારી. જગ્ય. ૧
 શું દરવાનું ને શું દીવું, શું સમજ્યો દેહધારી;
 જન્મ ધરી જગદીશ ન જાણ્યો, જીતી બીજી હારી. જગ્ય. ૨

કોટિ કુકર્મ કરી થયો નીચો, નરક તણો અધિકારી;
ધોર અગ્નિ અવિદ્યા નિંદ્રા, મોહ નિશા અધિયારી.
સંશય મનોરથ સ્વપ્ન ધણેરાં, ઝંખે સુત વિત નારી;
અહમપણામાં આપ બૂલાયું બય પામ્યો; અતિમારી.
વેદ વેદાંત વદે છે એવું, કહે છે સંત પોકારી;
છોટમ શબ્દ સુણીને જાગ્યા, તે નરની બલિહારી.

જગ્ય. ૩

જગ્ય. ૪

જગ્ય. ૫

રાગ વસંત.

કાયા વાડી કરી કરતારે, માંહિ મુકયો જીવ માળીને;
ગગન ઝરખે રહીને ઝાંખે, સુરત વડે સંભાળીને.

કાયા. ૧

મૂળ પ્રકૃતિ નૂમિ બલેરી, ચૈતન જલમાંહિ વાળીને;
ત્રિગુણ બીજ વાવિયાં તનમાં, સિંચે સરવ સંભાળીને.
ચોવિસ તત્વ બની છે શાખા, જો જો નજરે ન્યાળીને;
હવ શાખાને પત્ર અનેરાં, દીપાવે છે ડાળીને.

કાયા. ૨

કાયા. ૩

વાણી વિચિત્ર કુસુમ બહુ રંગે, ચિતમાં જોજો ચાલીને;
જન છોટમ જગદીશને પુજે, ધન્ય ધન્ય તે ગુણશાળીને.

કાયા. ૪

રાગ વસંત.

સોહં હંસા હોળી રમે છે, ચિત ચિદ શક્તિને સંગે;
સખર સુરોવર અધર સુન્યમાં. ત્યાં થકી આપ ભમંગે.

સોહં. ૧

અક્ષર સ્વરની તાલ અનોપમ, કર લીધી ઝાંકારે;
મન બહુ ભેદ રચે તે મધ્યે, વાણી વિચિત્ર ઉચારે.

સોહં ૨

ભેરી મૃદંગ શબ્દ શરણાધ, મધુરી મુરલી વાજે;
અનહદ નાદ નિરંતર સહેજે, ગગન મંડલમાં ગાજે.

સોહં ૩

સુરત નિરત સોહાગણ સંગે, ઝંખે ત્રિવેણી તીરે;

ચંદ્ર સુરજ પિયકારી ઉરાડે, પંચ રંગ બરી નીરે.	સોહં. ૪
શંકર શેષ સુરેશ્વ ત્રિચિ, સર્વ કરે છે સેવા;	
પ્રેમે પુષ્પ લલ્લ નાથ વધાવે, પામે મહારસ મેવા.	સોહં. ૫
બેડું ભક્ત મળ્યા ત્યાં બેળા, રૂસિ મુનિને મહા જોગી;	
સુનકારિક સુક દેવ સરીખા પ્રેમ અમીરસ બોગી.	સોહં. ૬
કોટિક કવિજન કીર્તિ કરે છે, વિધ વિધ વ્યાસ વખાણે;	
મંદ મતિ જન છોટમ તેનો, મહિમા તે શું જાણે.	સોહં. ૭

રાગ વસંત.

ખેલ વિચારીને જે જન ખેલે, તે નરને સુખકારી;	
મહા અધરી માયાની બાજી, તેમાં ગયા ધણા હારી.	ટક. ૧
નીતિ ત્રિવેક વિચાર સંધાતે, રમતાં ધણો રંગ વાધે;	
સજ્જનતા સહુ લોક વખાણે, જય પામે જગ બાધે.	ખેલ. ૨
અધમ કર્મ અવિચાર અનીતિ, અધરમ ઉરમાં ધારે;	
અખિલ લોકમાં અવજસ, તેનો દુષ્ટ દહી ધિકારે.	ખેલ. ૩
ઉત્તમ વિદ્યા અમૃત સરખી, પ્રેમે પુષ્ટિ કરે છે;	
વિષ્ણુ રૂપી છે સર્વ અવિદ્યા, ખાતાં ખચિત મરે છે.	ખેલ. ૪
નરદેહ પામી નીતિને રાહે, નરહરિને જે ગાસે;	
જન છોટમ દુનયાંની બાજી તે જન જીતી જાસે.	ખેલ. ૫

રાગ હેરી.

હરિ હરિ નામ જપોહરમસે, બોહર ગયોએસો. દાવ ન આવે.હરિ.	૧
દીનદયાળ દયા કરી દીનો, એસા દેહ ફેર કહાંસે પાવે.	હરિ ૦ ૨
સરજનહાર સદા સુખકારી સો પ્રભુકો ગુન કાહો ન ગાવે.	હરિ ૦ ૩
ગર્ભ કુતે પ્રતિપાલ કરી હે, ખાન પાન તેરે કાજ બનાવે.	હરિ ૦ ૪

ચેતન નહિ અચેત અમાગી કાળ નગારા સીસ બનાવે. હરિ. ૫
આયા અચાનક પકર જાયત્રો જેસે મજ ખગલી ગિલી જાવે. હરિ. ૬
કુડુંબ કમીલા દેખ રહેજો કાચ સંગ તણ તેરી ન આવે. હરિ. ૭
સદગુર દેવ પરમ ઉપકારી છોટમ મોક્ષકો ગેલ બતાવે. હરિ. ૮

રાગ હોરી.

સોહં સંગે ધુમ મયાવી ગુરુનાનધ્યાન લહેરાધસોહં સંગધુમ મયાધ. ૧૬૬.

ધંડા પિંગવા દોનું સાધકે સુદમણા સંગ મેલાધ;

અજ્યા જપ જપો નિસવાસ ત્રિકુટી ધ્યાન લગાધ.

સુરત ધરી દેખો ભાધ સોહંગ સંગ ધુમ મયાધ. ૧

મુલ ઉપરથ મણીપૂર અનાહત વિગુદ્ધ આરા ચક્રભાધ;

સકળ દેવકું જપ સમરપો સહસ્ર દલે ચિત લાધ.

દેખલો જ્યોતિ જગાધ સોહંગ ધુમ મયાધ. ૨

અનહદ ધોર ખરજના અદ્ભુત અનંત રંગ રહો છાધ;

ઝાઝ ઝાલરી વીણા વાંસરી ભેરી જાખ શરણાધ.

સુરત તિહાં જાધ લોભાધ સોહંગ સંગ ધુમ મયાધ. ૩

સરવાતીત સહોદિત પુરણ સુદયિત જન સુખદાધ;

જન છોટમ સદગુર કરણાસે સો પદ્મી ગમપાધ;

જોગડી જુગત બતાધ સોહંગ સંગ. ૪

રાગ ધુમાર.

હરિ સંગે હરિ ખેલીયેડો હો મેરા પ્યારે અંગેડુંગંગ;

રંગરેલ હરીસંગે હોરી ખેલીએહો. ૫

જાડી ઇચ્છા તેં જગત હોતહેં મિત્રમિત્ર બહું ભાતી બક્ષ જાઉ;

અતિ વિચિત્ર કંથુ કહી નવ જાવે લક્ષ ચોરાથી જીવજાતિ. હરિસંગે. ૧

એક એક કામ કિયે અધિકારી, એસે સરજે દેવ બલ જાઉં;
 એાર જીવકું કરમ લગાયો, તાતે જનન એવ. હરિસંગે ૨
 પ્રથમ બયે સોમ ધસિ સકલકે, દીનો અખિલ જગરાજ બલજાઉં;
 દુજે બયે સો સેવક તાકે, કરત હુકમ લેષ કાજ. હરિસંગે. ૩
 બોજ સકલકું વિરંચી બોલે, વિષ્ણુ પાલનહાર બલજાઉં;
 કઠિન કામ દી નેત્રી જાકું, શિવ રૂપે કરત સંહાર. હરિસંગે. ૪
 ચંદ સુરજ દો દીપ ધરતહે, પંખો પવન ઉડાય બલજાઉં;
 ખાન પાન સમ અગ્નિ પચાવે, સારદા જસ નિત્ય ગાય. હરિસંગે. ૬
 સ્થાવર જંમમ વિશ્વ ચરાચર, સાહેબ સરજન હાર બલજાઉં;
 વિશ્વ સકલ વેરાટ હૃદયમે, બયો હે અનંત અપાર. હરિસંગે. ૭
 અષ્ટ સિદ્ધિ નવ નિધિ કિંકરી, સો મધ્યર નિરધાર બલ જાઉં,
 છોટમ પુરણ બલ પ્રભુ હે, તાકો નહી અંતને પાર સોહસંગે હોરી
 ખેલીએ હો. ૮

રાગ વસંતનું પદ.

મહા મંત્ર સદયિદ નામનો, તે તો સરવે જનના કામનો;
 તેણે પરચે મળે નિજ ધામનો, મહા મંત્ર સદયુગના નામનો. મહા. ૧
 તેણે બાવન અક્ષર થાય છે, તેથી નામ સર્વ લેવાય છે;
 ગુણી જ્ઞાન તાનમાં ગાય છે. મહામંત્ર. ૨
 સત જાણીને શીવ સરખા જાપે, થઈ જોગારૂઢ તપમાં તપે;
 તેનો પ્રલયે કાળે નવ જાપે મહામંત્ર. ૩
 રહ્યા વિષ્ણુ વિરંચિ વિચારમાં, સત શબ્દ તણ્યા આધારમાં;
 સહુ સરજે પાળે સંસારમાં. મહામંત્ર. ૪
 જાપે શેષ સદા સુદ્ધ બાવથી, ધરે અંગ અધરતે પ્રતાપથી;

મોટી સંત તર્પિ નામ નાવથી.

મહામંત્ર. ૫

એવો અતુલિત મહીમા અપાર છે, કાચ સમજે તેને સાર છે;

જન હોટમનો આધાર છે.

મહામંત્ર. ૬

રાગ વસંત.

લલિત વસંત લીલાસ સાગર, અકળ પુરુષ અવિનાશી,

સર્વાતીત સકળ ગુણ પુરુષ, સાક્ષિ સર્વ ઉર વાસી.

લલિત. ૧

સગળે નમન કાન મુખ નાસા, સગળે પરપદ રાજે;

કોટીક અર્ક રોમની ઉપમા, કહેતાં કવીજન લાજે.

લલિત. ૨

એક એક શક્તિ પ્રદાંડ ગ્રજે, એવી અનંત શક્તિ મતિ કહાવે;

હપજે ખચે સહુ આપ મુચ્છાએ, આપે જાય ન આવે.

લલિત. ૩

સાંખ્ય વેદાંત મીમાંસા પાતાં, જલ ન્યાય વિશેષી વખાણે;

સહુનું એક સિદ્ધાંતજ આવે, સરવે નિગમ પ્રમાણે.

લલિત. ૪

એક એક અંજે સહુનું સાચુ, સહુ મળી પૂર્ણ કહેવાયે;

હ પ્રમાણ એમાં નવ ચાલે, વેદ વડે વર્ણાય.

લલિત. ૫

કાચ નિર્ગુણ પરબ્રહ્મ વખાણે, કાચ સગુણ કહી સેવે;

હોટમ એવી અદ્ભુત લીલા પાર ન પામ્યો દેવે.

લલિત. ૬

રાગ હોરીના ખ્યાલ.

ધટમે નટવર ગીરધારી, ચિદ શક્તિ રાધિકા પ્યારી. ટેક.

કાચા કુંજગલી વંદાવન, પ્રાણ પુરુષ રખવારી;

ધાર ધાર સખ દેવ ખડેહે, બિચમે કમળ કુલવારી.

ઓર બહુ રંગ અપારી. ધટમે. ૧

ધતિમે ગંગા ધતમે જમુના, બિચમે સરસ્વતી સારી;

તિહાં રહી કાન્હ બળાધ બંસરી, આધ ધસી વજનારી.

ખેલ ભયો અદ્ભુત ભારી. ઘટમે. ૨.

ચિત ચંદન શુદ્ધ ભાવ અરગળ, પ્રેમ પુષ્પ ભરી થારી;

સામા સામ સંગ સખી ખેલે, ત્રીન જીવન જયકારી.

સમજ લો વિચારી વિચારી. ઘટમે. ૩

જો કોઈ જાને વસંતકા ખેલ, ન સો સમજે વિધિ સારી;

છોટમ પ્રેમ ભક્તિ વસ માધવ, જો પાવે નરનારી.

ધન્ય ત્રીનદી બલીહારી, ઘટમે. ૪

હોરી.

ધનશ્યામ વસંત વિહારી, મન મોહન મંગલકારી. ટેક.

દિવ્ય સ્વરૂપ અનંત શક્તિધર. અમાત સખિનકો ચારી;

નિરાલંબ નિર્લેપ નિરંતર, ભોગીને અલ્પચારી.

અજબ ગતિ નાથ તિહારી. ધનશ્યામ. ૧

નિર્ગુન સગુન આપ ધૃમ્જાણે, ત્રિજીવન તત્ત્વ પસારી;

સરજે પાળે ઓર સંહારે, જાંકી કળા કષ્ટુ ન્યારી.

એસો હે દેવ મુરારિ. ધનશ્યામ. ૨

દશ વિધિ સર્ગ પ્રથમ ઉપજાણે, સ્થાવર જંગમ આરી;

દુમ વિશ્વત્વક સાર ઔષધિ, લતા વનસ્પતિ ભારી.

વાસના ન્યારી ન્યારી, ધનશ્યામ. ૩

લીલા લાલત ખેલ નિત્ય નડતમ, મુનિ મન મોહનકારી;

જન છોટમ વાકે ચરન કમળપર, વારંવાર બલિહારો.

ધ્યાન ઉર લીજે ધારી. ધનશ્યામ. ૪

રાગ હોરીના ખ્યાલ.

ગાજત ગેય ગગનમે નગારા, બાજત ગેય ગગનમે;

મેરા મનવા સુમળે મગનમેં નગારા બાજત ગેમ ગગનમે. ૧
 પંચરંગ ઉડન પિયકારી, હલટ સુલટ છન છનમે;
 ઝલા પિંચ બહુ હોત ઝપુકા, જેસે બિજરીયા ધનમે. નગારા બાજત.
 તરવેનીમાં તાર મિલાધ, દેખોજી અપને તનમે;
 અપના સાહેબ આપમે પેપે, કાયકું ફિરો બન બનમે. નગારા બાજત.
 મલિન વાસના કોટિ કર્મકી, જરોની બ્રહ્મ અગનમે;
 પ્રેમ અમીરસ પીઆ પીમાલા, મસ્ત રહો નિજ મનમે. નગારા બાજત.
 તીન લોક પહોંપમા નહિ જાકી, એસો સુખહે ભજનમે;
 જન છોટમ સદગુરુ કરુણાસે, લગ રહો ચિત્ત ચૈતનમે. નગારા બાજત.

ગયા દિવસ ન આવે રીરી રીરીને, સુજની બજ બ્રહ્મ હરીને; ટેક ૧.
 આખો જન્મ તેં એળે ગુમાવ્યો, કોટિક કુકર્મ કરીને.

હજીએ વિચાર થતો નથી હમએ, મમતામાં જાય મરીને;
 ફાગટ ભવ ફેરો રીરીને. સુજની બજ બ્રહ્મ હરીને.

પતિવ્રતની પેરે ધર્મ પાલરો, વિશ્વપતિને વરીને;
 વેદવિરૂધ વાત નવ વહિયે, દીલમાંહિ રહેવું હરીને, ઠીક પ્રભુ વચને હરીને સુ. ૨
 પદ્મ પત્રપર પાણીનું, ખિંદુ કાણુમાં જાય ખરીને;
 એમ કાયા તે કાળ જાણુજે, ચટપટ જાય ચરીને; ભાળી જોને દષ્ટિમરીને સુ. ૩
 સુદ્ધ બોધ સદ ગુરનો સમજ દદ થવું ધ્યાન ધરીને;
 છોટમ જન્મ એમજ સુધારે, તો ભવજશ્વતરીને સુમે સહ કાજ સરીને. સુ. ૪

રાગ હોરી.

જગી જ્યોતિ અગમ ધર હોરી, સુરત તિહાં જાકર ખેલે મોરી; ટેક
 જાણ ગુલાલ લાલ બયો બાહર, ગગન ગરદ ચહુઓરી;

નકતમ નાદ નિસાન બજતહે, રંગ રેલ નહિ ધોરી. સુરત. ૧

કોય સખી તિહાં માન કરત હે, કોય રહી રંગ ધોરી;

કોય સખી તિહાં ધ્યાન નહિ ધારે, કર્મ વાસના છોરી. સુરત. ૨

કોય સયાની પ્રેમસે નાચે, કોય તપે તપ ભોરી;

કોય માનસે ગરક રહત હે, અચલ ઠરી એક ઠોરી.

કોયક માય મુગસ બહુ તાકો, અંથ ગીત પદ જોરી;

છોટમ પાર ન પાય પ્રભુકો, એસી અકલમતિ તોરી. સુરત. ૪

પદ રાગ વસંત.

દેખો દેખોરે આ ધટકો ખેલ, જામે દીપ જલે બિન બાતી તેલ. ટક.

જિહાં આહદ નાદ બજે અપાર, માહિ મુરલી મૃદંગને શ્રંગસાર;

ખટ ચક્રમે બાજત પ્રવણુતાર. દેખો દેખો. ૧

જિહાં સોહં હંસા રમત રંગ, લિયે પાંચ પચીસ પ્રકૃતિ સંગ.

જોકો રૂપ નહિ આકાર અંગ. દેખો દેખો. ૨

તિહાં કલ્પ વૃક્ષ થકી બની હે બાગ, સમદેવ કરતહે રંગ રાગ;

કોઇ ગુર મુખી સમજે ગુરકો બાગ. દેખો દેખો. ૩

તિહાં સિવ સનકાદિક ધરત ધ્યાન, અતિ પ્રેમ સુવાસ;

કરત પાન કહે છોટમ, એ સત ગુરકી સાન, દેખો. ૪

રાગ હોરી.

સખીરે ખલક ખેલ સમ જિનહિ રચ્યો હે સો અપના કર્તાર. ટક.

સ્થાયર જંગમ જાતિમે, દેખો બેઠ અવંત અપાર;

જલચર થલચર ઓર ગગન ચર સરજ્યોહે તરંગનકાર;

સખીરે ખલક ખેલ સમ જિનહી રચ્યો હે સો અપના કર્તાર. ૧

ક્ષયેલીમાંહી અદ્ભુત લીલા, કોઇ ન પારે પાર;

સ્વાદ સુગંધ રંગ બહુ કીના, ધન ધન જગત્તધાર. સખીરે ખલક ૨
જવું આનંત જાતિ જલમાંહિ, મિન્ન મિન્ન આકાર;
એ કરતાંકી અપાર કુચલતા, નિશ્ચય કરો નિરધાર, સખીરે ખલક ૩
જથા જોગ્ય સખકું કરી દીના, ઉદર ભરન હિત આહાર;
છોટમ એસે પ્રભુકું છોડકે, ઓર બજે સો ગમાર.
સખીરી ખલક ખેલ સખ જિનહી રચ્યો હે સો અપના કર્તાર. ૪



(છોટમ કૃત ભાગ ૨ જે સમાપ્ત.)

અથ અંકાવળી.

- એક પ્રભુને આરાધીએ, એ છે અક્ષલ અખંડ;
એક પલનાં કંઈ કરે, કોરી અમણિત ધંડ. એક. ૧
- બીજા વીળે બહુ ચાતુરી, પુરુષ પ્રકૃતિ વિભાગ;
એમાં જતોના અંશ છે, મેલા કરીને માગ. એક. ૨
- ત્રીજાં તેણી કંઈ થયા, ગુણ લક્ષણ જણામ;
ચેતીસ તત્ત્વો તેહનાં, રૂડી સૃષ્ટિ રચાય. એક. ૩
- ચારે અનંતકરણ સાત્તકી, મન બુદ્ધિ ચીત અંકાર;
દશે ધરીને દેવતા, રાજ અગુણથી નીરધાર. એક. ૪
- પાંચે માત્રાઓ તાંમસી, પ્રગટ્યાં પંચમાં ભૂત;
પાંડ અક્ષાંડ છે તે વડે, ચેતન એમાં અનુસુત. એક. ૫
- છડ્યે જગ્મે છે ઉરમીઓ, ક્રુપા પીપાસા પ્રાણ;
હરખ શોક મનને હશે, શીજો તાતો દેક જાણ. એક. ૬
- સાતે સ્વરમાં બોલે સહુ, અગણિત શબ્દ ઉચ્ચાર;
પોખે વરાળ પાનાયી, આવે અતીન્દ્રધાર; એક. ૭

આઠે આવરણથી આતમા, અળખો જાણી હ્યો એમ;
 તેને સમજે શંશે સમે, પ્રગટે પુરણ પ્રેમ. એક. ૮
 નવ ગ્રહ તેતો છે વાસના, નવે તત્વોનો દેવ;
 ઉંચે નીચે દાંને પડે, સુખ દુખ દાયક છે તેહ. એક. ૯
 દશે દીપપાળ શેવા કરે, દેહ દેવલમાં દેવ;
 એથી ઉતમ ધન આવશે, છોટમ સજને તું એવ. એક. ૧૦
 એકાદશી વત એહ છે, જાણે દશર એક;
 ખીજી બાજુ સહ કાળની, અંત એકનો એક. એક. ૧૧
 દ્વાદશ અગુણ દેહમાં, પોખે પુરુષ પ્રસિદ્ધ;
 તેને જીવનથી જાણતા, સાધે તેહો અસીદ્ધ. એક. ૧૨
 ત્રેસર દુરલભ દેવને, જાણે શંકરને શેશ;
 ચુકસનકાદિક સીતળ થયા, હરી હરી બજતા હમેશ. એક. ૧૩
 ચૌદ લોકમાં ચેતના, સધળે એક સ્વતંત્ર;
 અક્ષર ઉપજે સહુ એ થકી, તે છે તારકમંત્ર. એક. ૧૪
 પંદર તત્વનું પાંચરું, એ છે સ્થુલ શરીર;
 દશે ઈંદ્રી નબ એહમાં, ક્ષીતી જળ પાવક સમીર. એક. ૧૫
 સોળ કળાનો જે પુરુષ છે તે તો લીમ શરીર;
 કરમે સુખ દુખ ભોગવે, અજરા અમર છે વીર. એક. ૧૬
 સતર ઉપર સુરતા ધરો, એ છે અખંડ ધામ;
 સથીસુર જે બાસે નહી, મહા મુક્તોનો મુકામ. એક. ૧૭
 અષ્ટાદશે પુરાણમાં, ચારે વેદનો ભેદ;
 જાણે ગુરુમ મેહને, શંશે થાય ઉછેદ, એક. ૧૮
 એગણીએતો એ આતમા, સો તો સરવેની પારથ;

કૃતો એને હાયે મહુ, સમજો એ અનુસાર,	એક ૧૬
વીસ વસા આ વીસમાં, શીસ્તું કરે પિલાસ;	
છોટમ વિશ્વ જોણે રચ્યું, તેનો કરજ્યો વિશ્વાસ.	એક. ૨૦
એક વિશેષજી એટલો, બાળ બાળગર માંય;	
ખેલ કરેને ખુશી રહે, એથી અઢક નહીં કાંચ.	એક. ૨૧
એ બગડે જો બાવી થશે, બગડે ખુદિને દેહ;	
સુધરે તારે સુખ ઉપજે, ઉરમાં જાણી લે એહ.	એક. ૨૨
તે વીશેની ત્રસન તજો, પ્રજાપર રાખીને પ્રીત;	
પર ઉપગારે જે વરતસે, રૂઢા જનની એ રીત.	એક. ૨૩
ચોવીસ તત્વનો પીંડ છે, તેમાં સુક્ષ્મને સ્થલ;	
ત્રણે ગુણથી તે ઉપજ્યાં, ધ્રુજા માયાથી મુગ.	એક. ૨૪
પચીસમી અર્ધ માત્રીકા, તેના સધળે પરિવાર;	
પીંડ અઢાંડ તે વડે, વીંતીએ કીનો વિચાર	એક. ૨૫
છવીસમો સુધ આતમા, વરણુન કીકું વેદાંત;	
તેને સમજે સુખ ઉપજે, બાપે મનનીરે અંત.	એક. ૨૬
સતાવીસમો એ સત છે, સરવે પ્રહેજો છે સોન;	
સત થરી સુખ ઉપજે, તેને જાણે જન કે.ય.	એક. ૨૭
અઠ્ઠાવીસમો આનંદ છે, અણૂની અજગળી એક;	
જીવે જીવ આનંદથી, જોજો કરીને વીક.	એક. ૨૮
ઓગણીસમો એ સદા, સદ ચીદમન ચતુરઘુનજી;	
જીવન છે સરવે જીવનું, પેદે કીકું વમાણ.	એક. ૨૯
ત્રીસે અંક તપાસતાં, ત્રીગુણ ઉપર ધુન	
છોટમ ધુન વીશે રહી, મોલે સજ્જની ધુન.	એક. ૩૦

એકત્રીસે અજે લલ્લું મલ્લું સતિઓનું સાર;	
બાપલુ બ્રાહ્મણએ કર્યું, થયા વેદ તે ચાર;	એક. ૩૧
અત્રીસ લક્ષણુ નર વિશે, ઉતમ ધર્મ આચાર;	
ચક્રે વિદ્યા ચોસઠ કળા, વેદે કીધો વિસ્તાર.	એક. ૩૨
તે તરી જય સંસારથી, સમજે સાચું સીધાંત;	
જુલવણીમાં ભમે નહિ, ભાગે મનની બાંત.	એક. ૩૩
ચોતરીએ ચીત ના ચળે, સમજે ચોતનની ચોગ;	
લાગે નીશ્વદીન લક્ષમાં, સમી જય મનના મનોજ.	એક. ૩૪
પાત્રીસે પદ પ્રીછીયા, શંકર શ્વનકાદીક શેશ;	
નારદ દત કપીલથી, આવ્યો ચાલ્યો ઉદ્દેશ.	એક. ૩૫
છતરીસ તત્તોથી શેશ છે, સદચીદ આનંદ તો કંદ;	
તેને ભજતાં ભવ ભય ટળે, ફરી ના પડે ભવફંદ.	એક. ૩૬
સાડત્રીસે સાધન કરે, તેને સીવ કહેવાય;	
કૃષ્ણ કરે બહુ જુગવાં, અમર કરવાને કાય.	એક. ૩૭
આડતરી જય એટલી, સેજે વરતે તે સંત;	
આંતે સાધે જો ખેતરી, દેખે ખેલ અનંત.	એક. ૩૮
ઓગણચાળીમે એહનો મહીમા જાણે મહાદેવ;	
સાધે જાળને રમચાનમાં, ઈશ્વર પદનો અહંમેવ.	એક. ૩૯
ચાલી જોયું છે ચીતમાં, આત્મા તત્તવ અનુપ;	
છોટમ પારવતી પ્રીછવ્યા, ભોળા શંકર ભુપ.	એક. ૪૦
એકતાળીએ ઉરાડીઆં, વડનાં સધળાં વીહંગ;	
ઈડાં સેવાઆં શુકનાં, ઉતમ થઈ રહ્યાં અંગ.	
એતાળીએ જગ્યાં સહુ, ઉડી ચાલ્યાં આકાશ;	એક. ૪૧

વળતું એક વંચી ગયું, પામ્યું પંખ પ્રકાશ.	એક. ૪૨
તેતાળીએ તો તેહને, સારી આવી છે સાન;	
એટલે ઉમીઆને આપીયું, શીવે સોહનું જ્ઞાન.	એક. ૪૩
મુવાળીએ ચેતી ગયો, ઉત્તમ પામ્યો ઉપદેશ;	
વીનતા હતી જ્યાં વ્યાસની, તેમાં કીધો પ્રવેશ.	એક. ૪૪
પીસતાળીએ તે પીડમાં, વરસ વીત્યાં છે બાર;	
કથા સાંભળતાં કોડથી, અંતર કીધો ઉચ્ચાર.	એક. ૪૫
છેતાળીસે તું કાં છપ્યો, બાહ્યર નીકળને બાળ;	
ભાવે તુજને ભણાવીએ, રૂડી વિદ્યા રસાળ.	એક. ૪૬
સકતાળીસે શુકે કહ્યું, મુજને માયાની ખીક;	
માટે અહીં રહું એકલો, ઉદર ગુહા છે દીક;	એક. ૪૭
અડત.ળીસે અગગી દરો વ્યાસે માયા તે વર;	
બાળક બાહ્યર આવીયા, નાશી છુટ્યા નીરધાર.	એક. ૪૮
ઝોગણપયાસે એહની, પુઠે વ્યાસ પળાય;	
સાદ દરે શુકદેવને, જોસે વૃક્ષ મધાય.	એક. ૪૯
પયાસે સુત પ્રીછજે, સમજ લેજે સુખણ;	
છોટમ કોટી સાધન કરે ગુરુ વતી ન મળે ક્યાણ.	એક. ૫૦
એકાવનમાં તે એકલો, જઈ ચઢ્યો જનકને ઘેર;	
નીચે તેતો નીરમે થયો, પ્રીતી લીધી સહુ પેર.	એક. ૫૧
બાવન અક્ષરથી બાહ્યરો, ભાસ્યો બ્રહ્મ અપાર;	
સુક તેમ સમજ સીતલ થયા, અવ્યા પીતાને દાર.	એક. ૫૨
ત્રેપન માહે તેણે સમે, વ્યાસે ભયુઆ વેદ;	
પ્રીતી ઉપજ પુરાણમાં, મણીઆ ભાગવતનો ભેદ.	એક. ૫૩

ચોપનમાં જઇ ચેતાવીઓ, ભાવે પરીક્ષિત ભુપ;	એક. ૫૪
સાત દીવસમાં સંશે ગયો, તેને કીધો તદ્દરૂપ.	
પંચાવનમાં પોતે ગયા, ત્યાંથી વ્યાસના તન;	એક. ૫૫
આચારજ એવે દાંતના, જાણી લેજ્યો સહુ જન.	
છપનકુળ જહુ વૈશ્વમાં, ઝોધવ યાત્રી ગિદાર;	એક. ૫૬
કપા કરને કરી ધણી, સમજ્યા તત્ત્વ વિચાર,	
સતાવનમાં સંગ્રામથી, અરજીન થયો ઉદાસ;	એક. ૫૭
ગીતા ગોવંદે ત્યાં કહી, પ્રકટ્યું રૂપ પ્રકાશ.	
અઠાવનમાં અજપાસથી, નારદ પાંખ્યા છે નીધ્ય;	એક. ૫૮
વગતી સમજાવ્યા વ્યાસને, ચાર શ્લોક પ્રસીધ.	
ઝોગણુસાઠે એ જ્ઞાન નથી, સરીયો સાધુનો અર્થ;	એક. ૫૯
રસ્તે રહુ ગુણ રાયને, ભાવે ભેદ્યા ભરથ.	
સાઠે વરસે વસુદેવને, મળીયા નારદ મુન્ય;	એક. ૬૦
છોટમ શ્રી હરિ ઝોળખ્યા, પ્રગટ્યા પુરણ પુન્ય.	
એકસઠે એક પ્રજા તણી, આગા પાળે સહુ દેવ;	એક. ૬૧
એને ડરે ડરતા રહે, કરે સરવદા સેવ.	
બાસઠયે બાહ્યર બીતરે, પ્રજા કરે પ્રકાશ;	એક. ૬૨
રવી સ્થી પાવક વીજળી, કરે એથી ઉજ્જમ.	
ત્રેસઠે તેના ભય થકી, ડરતા રહે કાળ;	એક. ૬૩
વયુ વરણુ આઘે સહુ, ડરે દસ દીગપાળ.	
ચોસઠે ચૌદે લોકમાં, એક પ્રજાનો આધાર;	એક. ૬૪
પ્રથવી સરીખાં આ પોલમાં, ધરે ઇંદ અપાર.	
પાંચઠ પ્રથવી જે પોખવા, રચ્યો જળધર જેઠ;	

- હરીનો કુકમ સીરપર ધરી, તજતો નથી તેહ. એક. ૬૫
- આસઠે સીધુ તજે નહી, પ્રભુની મુરખદ; એક. ૬૬
- આઝાએ આધીન સહુ રહે, જમ રાયની આઘ. એક. ૬૭
- સડસટે સદગીઠ રૂપને, કળી ના સકે કોય; એક. ૬૮
- સુક્ષમથી એ સુક્ષમ ધણો, મોટો મોટાથી સોય. એક. ૬૯
- અડસઠ તીરથથી ધણો, પાવન પુરુષ પુરાણ; એક. ૭૦
- અદ્ભુત સામ્રથ એહમાં કર્યું વેદ વખાણ, એક. ૭૧
- ધગનોતેર અગનાંની, આવણ સકતી કેહેવાય; એક. ૭૨
- ભારત 'ગુનુ' નામ રહે, તેનો સર્પ લેહેવાય. એક. ૭૩
- સીતેર સુધી સંખ્યા થઇ, સુન્ય સંધાયે સાત; એક. ૭૪
- છોટમ પુરણ બ્રહ્મની, વડી વેદમાં વાત. એક. ૭૫
- ધકોતેર કુળ ઉધરે, જેના કુળમાં હરી દાસ; એક. ૭૬
- નીતી ભક્તી નીરમળ મતી, ઉત્તમ જ્ઞાન અભ્યાસ. એક. ૭૭
- બોતેર કોઠાઇ દેહમાં, નાડી બોતેર હજાર; એક. ૭૮
- જુદી જુદી કીયા કરે, જોતાં ન જડે કરતાર, એક. ૭૯
- તોતેરમાં જે તપાસીએ, હરીએ તતવનો તોલ; એક. ૮૦
- કહી રહી સધગાં કારજ કરે, કહી રહી બોલે છે બેલ એક. ૮૧
- યુવોતેર તો ચીતનો જ્યારે થાય નીરોવ, એક. ૮૨
- સાધે સુદ્રા જે સાંમળી, પ્રગટે ખુદિમાં બેઠ. એક. ૮૩
- પંચોતેરે પ્રપંચથી. અગગો આતમા દેખાય; એક. ૮૪
- તેતો આપ છે આપણું, જહની ગહંકતી જાત. એક. ૮૫
- છોતેર તો જગતા તજી, હરીને સોંપે સુમ કર્મ; એક. ૮૬
- યજ એક પ્રભુને બુલે નહી, એતો ઉત્તમ ધર્મ. એક. ૮૭

- સીતોતેર મુખ દુખમાં, સમતા રાખે જે મન;
સહન કરે ગુણકાળના, એવા નરને ધન ધન. એક. ૭૭
- છઠોતેર આનંદમાં, નિસહીન વસ્તે નરજેઠ;
બસન રાખે વિદ્યા તર્ણ, સજન નરસું રમેઠ. ૭૮
- આઠા શીરપર ઇશની, ધારી કરવું સહુ કામ;
પેસો વાપરીએ પુન્યમાં, જેથી રીઝે ધનસાંમ. એક. ૭૯
- એકાદશી કુંભક અહોનીશ, કરી સાધે જે પ્રાણુ;
છોટમ થાયે ત્રયમાસમાં, નાડી શુધી નીરવાણુ. એક. ૮૦
- એકાદશીને એ જાનવી, એજ ગયાને કેદાર;
પુરણુ સાધે જે પ્રાણુને, દરસે દીવ્ય દેદાર. એક. ૮૧
- બ્યાસી માઠે બે નાડીઓ, તેમાં સુરજને ચંદ;
મધ્યે મુક્તમણ માંનીએ, તેમાં બાળમુકંદ; એક. ૮૨
- ત્યાસી માંહે તે તત્ત્વનું, ધારે નીશદીન ધ્યાન;
મધ્ય માં તજે કેાકરે, પ્રગટે ગુરુજીનું ગાન. એક. ૮૩
- ચોરાશીએ આસનતણે, પ્રથમ કરવો અભ્યાસ;
કામ કંચન જેવી રહે, થાયે વ્યાધીનો નાશ. એક. ૮૪
- પંચાશીએ જે પ્રાણીની, ધારે ધારણા જેઠ;
આસન વાળી એકાંતમાં, અચળ કરવો નીજ દેઠ. એક. ૮૫
- છાસી ઉપર સુરતા ધરી, ચીતવો ચારે દિલમાંય;
છસે જાપ અજપાતણા, તેને સોંપવા ત્યાંય. એક. ૮૬
- સીત્યાસીએ છ પાંખડી તેના કરવો તપાસ;
છ હજાર ત્યાં સોંપવા, તેમાં શ્રદ્ધાનો વાસ. એક. ૮૭
- ઠાઠ્યાસીએ ધ્વે આઠનું, નીરખો નાભીની માંય;

અર્પે જાપ ત્યાં એટલા, વીરુનું લક્ષ્મી છે ત્યાંય.	એક. ૮૮
નેવાસીએ નીચે કરો, રદીએ પાંખડી બહાર;	
રૂપ નીહાળી રદનું, અર્પા ખટ હજાર.	એક ૮૯
નેવું માંહે નીચે કરી, અરપો સહજ જાપ;	
છાટમ સોળ છે પાંખડી, એમાં જીવ છે આપ.	એક. ૯૦
એકાણુંએ એક ચીતથી, ધારો ધ્વેદલમાંલ;	
સકતી સચીદાનંદની, જયોતી જળહળ ત્યાં.	એક. ૯૧
ખાણુંએ બહુ તેજમાં, વાગે અનહદ નાદ;	
અમ્રત વરસે આનંદમાં, મનના મટસે વીખવાદ.	એક. ૯૨
ત્રાણુંએ તેમાં દેખીએ પંકજ પત્ર હજાર;	
દેવ નીરંજન તેહમાં, અક્ષર ખેલે ઓંકાર.	એક. ૯૩
ચોરાણુંએ ચીદૃષ્ટને, જોતાં ચીત લોભાય;	
તુરીયા રૂપ તેને કહે, અતી આનંદ થાય.	એક. ૯૪
પંચાણુંએ તે પારમથી, આવે અરણ્યવતી લેહેર;	
પ્રેમી પીએ છે તેહને, જોને ગુરૂની મહેર.	એક. ૯૫
છાતું તે તો રહે નહી, હો અનુભવ સુર;	
પોએ વીદિશ વાસના, જુગ જુગ મુખી જરૂર.	એક. ૯૬
સતાઅશ્વ ને અક્ષાંડમાં એકજ દેવ અખંડ;	
જડ મતી તે નથી જાણતા, પૂજે બીજાં પાખંડ.	એક. ૯૭
અઠાણુંએ આનંદથી, બજવો એક ભગવંત;	
એણે સરજેલા છે સહુ, સ્થાવર જંગમ જેત.	એક. ૯૮
નવાંણુંએ નીરણો કરી, જો જો નામને રૂપ;	
અંતે રહેવાનું એક છે, સરજનહાર સરૂપ.	એક. ૯૯

સોએ સુધી સંખ્યા થઇ, આગળ એકનો એક;
 છોટમ તેને સત નજીએ, વીધીએ કરીને વિવેક; એક. ૧૦૦
 સંવત આગણી ત્રવીસે, પોસ પેહેવેરો પક્ષ;
 દીતી આ સોએ પુરા થયો, છોટમ સમજે કાય દક્ષ. એક. ૧૦૧

રાગ કરબો.

ઝંડા રોખ્યા જરાકી ફાજ, જો મન કાંઠા જાય રહ્યા. ટેક
 કાળા કેશ પલટ ગયારે, બયા સપેત નીશાન;
 કરણ કહા સુણતાં નહીરે, ભાગ્યા હંત દરવાન. જોખન. ૧
 હાથ પાવ ઢીકા હુવારે, નીરખ શકે નહી નેન;
 કટી લટકી અટકી ગતીરે, ખોસે અરધા ખેન. જોખન. ૨
 હમએ હીમા ના રહેરે, હોત ગરીબી હાલ;
 જોર કહાં જતા રહારે, ખુલ્લિ બચ્ચુ બાલ. જોખન. ૩
 લાજ ધટી તરના બઢીરે, મદ મચ્છર નહી માંન;
 લોલુપતા લાગી ધણીરે, સટક ગત્ર સુવ શાંત. જોખન. ૪
 ખુદાયા ખુરા બહુરે, અંગ રંગ હંડ જાય;
 છોટમકો સાંમૃથ પ્રભુરે, સરજનહાર સહાય. જોખન. ૫

છતિશ્રી છોટમકૃત કીરતન માળા ભાગ બીજો સમાપ્ત.



છોટમકૃત કીરતનમાળા.

ભાગ ૩ બો.

રાગ ગઝલ.

કર્તા કાયમ કર્તા કાયમ, ઓર સમ દાગરી આજી. ૨૬.
 નિગમ આગમ કહે જાગી, કતે જાંકુરો ન કયે કાજી;
 મતા મુની ઓર મુત્રાકા, રહેઆ નામ અત્રાકા. કર્તા.
 જમી અસમાન પવન પાની, અરસાં અજમરી નીશાની;
 રહેગા નહીં ખલક ખાસી, સુપન મત નીંદકી જેસી. કર્તા ૨
 બળે કર્તાર પરમ ભાગી, હરદમ હરનામ જપો જાગી;
 કહે છોટમ જેસી સાચી, કરાંમત ઓર સમે કાચી. કર્તા. ૩

ગઝલ રાગ ઉપર પમાણે

બળે ભગવંત બળે ભગવંત, બનોમવ કાયકુ ભટકો. ૨૬
 રગત ઓર મિંદકી કાયા, પંચમદાહુત અંધાયા;
 પરમ દુરગંધકા ડેરા, મુઠ કહે રૂપ એ મેરા. બળે. ૧
 લહે નહી આપકા આપા, જપે જન ઓરકા જાપા;
 જુઝા નહી ખોલને હારા, લિયા અભિમાનકા ભારા. બળે. ૨
 પ્રભુકા રૂપ ના જાન્યા. અસત જડ સોઠ સત માન્યા;
 દેહ અહંકારમે અટક્યા, કદમર ભુતમે ભટક્યા. બળે. ૩
 મહો સતિ દેવકા સરના. નિટે ભા આવના મરના;
 કહે છોટમ સુતો માંઠ, મીથો ગુરૂદેવકુ જાંઠ. બળે.

ગજલ રાગ ઉપર પ્રમાણે.

દેખો દરીઆવ દેખો દરીઆવ, લેહેરામે લામ લેનાહે. ટક.
 અવીચલ એક હે વારી, બિંદ બહુ મેઘકી સારી;
 પોખે સમ જુકતસે ઝાંના, ઉપાવે ઝોષધી નાના. દેખો. ૧
 જ્યે એક સુત હે સોધ, વચ ખર બાતીકે હોધ;
 એસા ખુદ ખેલ હે ખાસા, રચા સખ લોક તમાસા. દેખો. ૨
 પરાકે પાર હે પ્યારા બિરંગન આપે હે ન્યારા;
 કહે છોટમ એસી જાની, હરદમ હરી નામ જ્યો પ્રાની. દેખો. ૩

ગજલ રાગ ઉપર પ્રમાણે.

ખોળે ખાવન ખોળે ખાવન, તનમે કયા તમાસાહે ટક.
 ગમન ધનધોર નગારાહે, નફેરી નાદ અપારાહે;
 ખીના જ્યાં નીર મોતી હે, ખીના રવીચંદ જ્યોતીકે. ખોળે. ૧
 ખીના મુખ ગીત ગાતાહે, જીભ બિના પાન ખીતાહે;
 ખેલે ખીન પાવ ખલક સારી, બિના કર તાન બજે તારી. ખોળે. ૨
 ખીના દ્રગ દેખના સારા, પરિમલ નાક બિન પ્યારા;
 નહી જ્યાં રૂપ કે કાયા, નહી હે મનકે માયા. ખોળે. ૩
 ગુરગમ્સે જુએ સારા, સકલમે ખેલને વારા;
 કહે છોટમ અજબ બાજી, ગુર મિન ના લહે કાજી. ખોળે. ૪

પદ રાગ. કંબુને કરવું હોય તે કરે; એ રાગ.

રોમે રોમે ચડે, રામરસ રોમે રોમે ચડે;
 પીતાં પુરણ અનુભવ પ્રગટે, અનંત નેત્ર ઉધડે;
 દાદસ અંગુળ બરી પીએ તે. નવી શ્રદ્ધાને ધડે. રામરસ. ૧
 સુધે તેને સ્વરૂપ દરસે, પાછો ભવ ના પડે,

આપે નિર્ભય સધળે વર્તે, જે જીવ્યાએ અડે.	રામરસ. ૨
અન્નર ખુમારી અદ્ભુત ભારી અલ્લ વીસે જમ બડે,	
પીડ અભાંડની પાર રહ્યા તે, હંસ થઇ નીમડે.	રામરસ. ૩
મરજી વાતે માહારસ માંજી, તેથી નહી કોઇ અડે.	
જન છોટમ એવા જન મળતાં, ભાગ્ય બલાં ઉધડે.	રામરસ. ૪

રાગ પ્રત, વેલાવલ.

જોજીવ અલ્લ ઊપાસના, તજવી નહી તાહારે,	
અલ્લ ઊપાસન જે તજે, તેને કોણી ઊગારે.	ઓ જીવ. ૧
જેનો પ્રકાશ પડ્યા થકી, જન બોલે છે વાણી;	
બોલ્યામાં જે નથી આવતો, તેને અજ્ઞ થયો જાણી,	ઓ જીવ, ૨
નાવે જે મનના વીચારમાં, જેવડે મન વીચારે,	
અલ્લ તેને તું જાણજે, એણે અનુસારે.	ઓ જીવ. ૩
નેત્ર જીવે સહુ રૂપને, જેની સત્તા પામી;	
નેત્રે જોયો નથી તે જતો, એવો અંતર જામી.	ઓ જીવ. ૪
શ્રવણ સુખે જેના વડે, સુખ નેટલા આવે;	
શ્રવણ સુણી તેને ના શકે, તેને અલ્લ કહાવે.	ઓ જીવ. ૫
સ્વાસ લેતો નથી પ્રાણુથી, અવીનાસી એવો;	
સ્વાસ લેવાય છે જે વડે, અલ્લ જાણોને તેવો.	ઓ જીવ ૬
સરજેલી વસ્તુ નેટલી, નામરૂપ વીજાતી;	
તેનું ઉપાસન પરહરી, બાજે અલ્લ સજાતી.	ઓ જીવ. ૭
વીજાતીમાં વીકાર છે, તે માટે તજીએ;	
છોટમ નીર્ગુણ અલ્લ છે તેને બાવે બજીએ.	ઓ જીવ. ૮

કીરતન.

- પ્રેમ અમીરત્ર પિયો પિયાલા, રાંમ નામ નિર્ધાની હો; પ્રેમ. ૧
 પરા પારસે ધાર પરન હે, ગુર ગમ સમજે યાની હો.
 સ્થુલ સુક્ષ્મ કારણ માહા કારણ, તાપર લક્ષ નિરાશી હો; પ્રેમ ૨
 પિંડ બ્રહ્માંડ એક રસ અનુસ્યુત કેળિય વિરલે જાની હો.
 મકરીતાર જ્યુ બાહર પસારત, પુનિ નીગત્ર ગતતાની હો; પ્રેમ. ૩
 તેસે માયા હોત હરીસે, પુનિ હરિ માંહિ વિલાની હો.
 બીન સતિ ગુર કોઇ પાર ન પાવત તર્ક કરે અતુમાંની હો; પ્રેમ. ૪
 છોટમ એક બ્રહ્મ જગ કારન, સતી ગુર કહત અખાની હો.

રાગ ગરબી.

- હરી ભજનથડી છોટા હોય તે સહુથી મોટા થાય છે. એ રાગ.
 સદગુર મળતાં ભવ બંધનની જાનતી સરવે જાય છે; ટેક.
 માહા વાક્ય તણો, લક્ષ લલાથી જીવ શીવ એક થાય છે,
 સુપનામાં સીંહ જીવે જ્યારે, તાંન કંપે છે તેતું ત્યારે;
 જગ્યાથી સહુ જીહુ ધારે. સદગુર. ૧
 જે યાન રજી તુનથી જેને, ભયકારી ભુજંગ લહે તેને;
 દીપકથી દુખ મટે એને. સદગુર. ૨
 મુખ દીસે દરપણમાં જાણું, પછી સંપુટથી હોય બીડાતું;
 નથી બંધનથી મુખ રોધાતું, સદગુર. ૩
 જે બુદ્ધિમાં અજ્ઞાન રહે, તે ચેતનતુ પ્રતીર્થિય ગ્રહે;
 તેને જીવ રૂપ સદ અંધ કહે. સદગુર. ૪
 જે મુલ સહિત અજ્ઞાન ટસે, તો જિંજ વીશે પ્રતીર્થિય મહે;
 કહે છોટમ બ્રહ્મમાં જીવ ભડે. સદગુર. ૫

રાગ ઘોળ.

સદગુર શબ્દ જોયું જોગી, મોહ નિદ્રાને ત્યાગીરે;
 માહે નીદ્રાને ત્યાગીરે, બ્રમણા તો ભાગી સર્વે મન તણીરે;
 ત્રણે લોકનાં તીમીર ટળીયાં, ઘેન પળાયુ જાયરે;
 ઘેન પળાયુ જાયરે, સુન્ય મંડળમાં હગ્યો સાચો દિન મણીરે. ૧
 સ્થાવર જંગમ થયું રચેતન, પથુ પંખી નરનારીરે
 સંન્યાસી સંસારી સમરે હરી હરીરે. ૨
 સીદ્ધ બુદ્ધ ને જોગી, ભોગી પંડીતો પૌરાણીરે, પંડીતો પૌરાણીરે;
 આપ આપણાં સાધન સાધે શરીરે. ૩
 કાળ નીસાનો ડર નહીં જોને, એના વીરલાસંતરે, એવા વીરલાસંતરે;
 આદી મધ્યને અંતે એકજ આતમારે. ૪
 છોટાલાલ વરણુવે વાણી, વીરણુ કપાએ જાણીરે, વીરણુ કપાએ જાણીરે
 શબ્દ તણી સમસાએ નાવે વાતમાંરે. ૫

રાગ ગરબી.

ભજન થકી ભય ભવનો, ભાગે, તારેતાર કરતાનું લાગે;
 અનુભવ જ્યોતી રહે જાગે, ભજન થકી ભય ભવનો ભાગે. ૧ ક.
 કારતકે કરમ ધણા કાપે, અમર મંત્ર સદગુરુ આપે;
 જાગે જોત અલખ તણે જાગે. ભજન. ૧
 મામશર મુલે બાંધો મનને તપાસીને શોધી જુઓ તનને;
 ચાલે તેનો જોરે એ ચૈતનને. ભજન. ૨
 પોસે સહુ પાર રહ્યો પ્રેરે, નથી નાથ અલખો જુવોનેરે;
 હરિના જન હોય તેહેરે. ભજન. ૩
 માહા એ માહા પદ મોટું માટે, હોરી લેવું સદગુરને હાટે;

સાટવીએ તન મનને સાટે.	ભજન. ૪
ફાગણે તો કુલેથી રલ લાગે, તરૂપત્ર જુનાં સરવ ત્યાગે;	
જેને રહે ભક્તી એવી ભગે	ભજન. ૫
ચૈતરે ચીત રહે ચળવ, માહાલે મન ગુર શબ્દે મલતું;	
વસ પછી શું કરવું વલતું.	ભજન. ૬
વૈશાખે ચ્યાર વદે વાણી, અક્ષર સ્વર હ્યારે આંણી;	
જીકતે તેનો કરતા લેરો જાણી.	ભજન. ૭
જેઠે એ જોગ કર્યો જેણે, ત્રીલોકીનું સાર; લણું તેણે;	
અલોકીક લાહવ લહો એણે.	ભજન. ૮
અષાઢે તે આવે નહી એવા, માંણા જેણે માહા રચના મેવા;	
જનક શુક શેષ કપીલ જેવા.	ભજન. ૯
આવણે આ શીવ જાણે સાચા, વડે જે જીમ વિના વાચા;	
કલ નવ જાણે તે જીવ કાચા.	ભજન. ૧૦
ભાદરવે ભરમ ગયો ભાગી, લક્ષ માંહે સુરત રહી લાગી;	
આ પોપુ મુકી મધ આધી.	ભજન. ૧૧
આસો હંમ હંસ મલા આપે પરમગુર કરે પરતાપે;	
જાત જન છોટમ એ જાતે.	ભજન. ૧૨.

રાગ કાનડો.

દેખો દેખો દુનીકે દોસ્ત, ગજરકે પાર ધને. ટેક.	
પરી ગરજ તો પાવ પરેગા, સરી ગરજ તો સલામ.	ગરજ. ૧
સ્વારથ છાંડી બજે કોઈ સૂરી, પવન પુવ જ્યું રામ.	ગરજ. ૨
કધુ ન ચાહે ઓર કરે બંદગી, સોહી ભગતનીહ કામ.	ગરજ. ૩
છોટમ રામ સાહબ તમ રીઝે, હરદમ લોહક નામ.	ગરજ. ૪

રાગ ગરબી.

આનંદ સાગર અક્ષ અપરાધીએ, એવું વેદ વચન નીરધારજો;
 આનંદમાંથી સહુ જગ ઉપજે, જીવે આનંદે સંસારજો. આનંદ ૧
 અત્યે આનંદમાં શરવે સમે, તે આનંદ અચલ કેવાય જો;
 આણુંતે આદે તે અક્ષા લગે, સહુમાંશરખોઆનંદ થાયજો. આનંદ ૨
 આનંદ વીષયોમાં જે જે કહે, જેને યુક્તી ગમ ના હોયજો;
 જડ વીષયોમાં આનંદ ના રહે, આનંદ ચૈતન મંથે જોયજો. આનંદ ૩
 વીષય વીષે જે આનંદ થાય છે, તેનો જોજો કરી વીચારજો;
 ભમતી વતી હોય છે જીવની, દેખી વીષય દૂરે છે દારયજો.
 તેમાં પડે પ્રતીર્ણામ અક્ષતુ, તેમાં છે આનંદ નીરધારજો. આનંદ ૪
 સુકા અસ્ત વીષે જ્યમ શ્વાનને, ખાતાં મુખનું લોહી લપટાયજો;
 ત્યમ ત્યમ ખાય ઘણું ખાતેકરી, દારણુ પોત્યેના પ્રીછાયજો. આનંદ ૫
 એમ વીષયમાં આનંદ જે કહે, તે નર શ્વાન સમા કહેવાયજો;
 વિષયો નિંદ્રામાં રહેતા નથી, પણ આનંદનો અનુભવ થાયજો. આનંદ ૬
 એથી સેહેજ શ્વાનની વિષે, ઉપજે આનંદ કેરા ઓધજો;
 એવો અક્ષય આનંદ માણુવા, સદાય કરવો શાયો જોગજો. આનંદ ૭
 આનંદ વીષયોનો શધજો વદે, ઇદ્રીક અજપદ કૈલાશજો;
 છોટમ અક્ષાનંદ જેને મલ્યો, તે તો ન કરે કાઈની આશજો. આનંદ ૮

ગરબી.

હું હું ને સોધી કાઢો. શજજનો, હુતો નહી મન બદ્ધી ચીત હંકારજો
 કાન નેત્ર નહી રશતા નાસા દારજો. હું હું ને, ૧
 હું નહી મુખ કર પગ પાયુ ઉપરથ જો,
 માંશ ત્વચા નહી રોમ રૂધીને અરથજો. હું હું ને

- હું નહી પ્રથવીજલઅમી આકાશજો, વાયુ યકીયણ અલગે માદારોવાજો;
હું હુંને. ૩
- હું નહી શબ્દ સ્પર્શ સ્પર્શ ગંધજો, એ સરવેનો નહી મારે શાંધજો;
હું હુંને. ૪
- હું નહી ચાત્રીકરાજશ ગુણુનુંરૂપજો, હું સરવેનો સાક્ષી અમળઅનુપજો;
હું હુંને. ૫
- હું નહી ચોદે ઇંદ્રી કરા દેવજો; મોટા મુનીવર ન લહે માદારો ભેરજો;
હું નહી સ્થુગ સુદમનેકારણ દેહજો, અમતસુપન શુશ્રુષીનાયાએહજો;
હું હુંને. ૭
- હું નહીવીશને તૈજસ પ્રાગાદાંજો, હું સરવેથી અલગોને સડ મંચજો;
હું હુંને. ૮
- જન્મમરણનેપાપ પુન્ય નહી કાંચજો, પંચકલેશપણ પોચેનહી મુજમાંચજો;
હું હુંને. ૯
- અંતરમાં અહંમમતા ઊંપજો જેહજો, છોટમ શક્ષીકેરપ્રતીતીજ તેહજો;
હું હુંને ૧૦

રાગ બેહગ

- શ્રમર્થ શરજનહારે, મન શમરય શરજનહારે
આકાશથી જે રહે આલો, પચીસ કરી પાર્ય;
તે પ્રભુ કરતા શ્રેવંતા જ્યાંદાં શમે આકાર. રે મન. ૧
- જેની ઇચ્છા વડે ઉપજે, અક્ષાંડ કોટી અપાર;
ઇચ્છા વડે પોષે પાણે, વળી કરે શાંદાર. રે મન. ૨
- અનંત શક્તિ અપાર મહીમા, વેદ કરે ઉચ્ચાર;
તદ્વમસ્તનો અર્થ જોતાં, જડે તેનો દાર. રે મન. ૩

જાણકાશમાં જોમ સખ વ્યાપક, તેમાં અક્ષર સાર;

અક્ષરમાં અક્ષરતીત વ્યાપક, છોટમ તે કરનાર. રે મન. ૪

રાગ પ્રભાત.

પ્રાતઃ સમે સમરી બે પ્રાણી આત્મા અવીચળ નખીરે;

હૃદય કમળમાં ફેરી રહો છે, સદચીત સુખની ખાંધીરે.

પ્રાત. ૧

નમ્રત સ્વમ સુષુપતી માંહી, શાક્ષી રહે છે સરખોરે;

પરમહંસ ગતીરૂપ તુરીયા, તે જ્યોત્તિને પરખોરે.

પ્રાત. ૨

મન વાણીથી એ છે અળગો, ત્યાં નવ પડોચે વાણીરે;

વાણી તો છે ગુણની કુરણા, તેને ન શકે નખીરે.

પ્રાત. ૩

નેતી નેતી નીમમ વદે છે, દેવ તથો છે દેવરે;

અજ અચ્યુતને શોધી અલગો, નળે વીરલા ભેરરે.

પ્રાત. ૪

તમથી પાર્યં અરક સમ ઉજવલ, પૂર્ણ સનાતન કહીએરે;

પુરષોત્તમ છે પરમ પ્રકાશીક, તે સ્વરૂપને લહીએરે.

પ્રાત. ૫

જેને જોતાં જગત ન ફીસે, મીથ્યા સરખુ બાસેરે;

છોટમ સુરજ પ્રકાશ થયાથી, રજ્જુ ભુજંગમ નાસેરે.

પ્રાત. ૬

પ્રભાત રાગ.

મોહ નીશા ગમ્ધ શદ્ગુર મળતાં, સમજણ સુરજ બાખોરે.

વિધવિધ વણે વીહંગમ બોલ્યા, પૂર્ણાનંદ પ્રકાશેરે.

મોહ. ૧

દેવ તથા શકુ દાર ઉઘાડીયાં. અનહદ ડંકા વાગ્યારે;

દુરગુણ ચોર છપાયા દેહશ. શદ્ગુણ શજ્જન જગ્યારે.

મોહ. ૨

બોધ કમલ ખીલ્યાં જહુ રંગે, કલ્પિતલ કુમુદ મિયાયારે;

શીલ શંતોષ ક્ષમાદી જગ્યા, જ્ઞાન ગંગમાં નહાયારે.

મોહ. ૩

પૂર્ણ પ્રકાશ શુર્યનો પેળી, ગર્વ મચળ ગળોરે;

છોટમ અનુભવ આંખ્ય ઉઘાડી, માહા પ્રભુજીને મળીયારે. મોહ. ૪
કુડીયા.

માને નહી જે માનવી ધધરનો ઉપગાર લુણુહરામીજગતમાં પામેદુઃખ અપાર.
પામે દુખ અપાર, માર તે જમનો મળશે;

પાપ કરમના દંડ કેમ બીજથી મલસે, છોટમ સરજનહાર;
વીના નવ બજીએ કોને, ધધરનો ઉપગાર માંનવી જે નવ માંને. ૧
સરજનહારે સરવથી, દીધો ઉત્તમ દેહ;

તેના ગુણુ ગાતા નથી, જીવ કતમી જેહ

પ્રથમી જનને પુજે, તત્પદનો જે લક્ષ; બુદ્ધી હીણા નવ ખુઝે,
છોટમ શ્રુતિનો સાર વીવેકી પુર્ષ વિચારે, દીધો ઉત્તમ દેહ

સરવથી સરજનહારે. ૨

રાગ ખ્યાલ.

ગદ્ગદતમેં જન્મ ગમાયા, નીજ ધરમ ગરમ નહી પાચારે. ગદ્ગદતમેં. ૧

કુડ કપટ છલ દલ અનીતી, ભરી કુકરમસે કાયા;
પરદારા પરધન મન જખત, જુઠે ધંધે ધાચારે. ગદ્ગદતમેં. ૧

દુરબલ દીન દેખી કોઈ જનકુ, તે ધન ખુચી ખાયા;
નીરક્ષજ નીચ કર્મ કરી નીશદીન, શુદ્ધ વીચારન આચારે. ગદ્ગદતમેં. ૨

જુઠ જર અહંકાર અધમતી, કુકરમ ખુખ કમાયા;
એક પલક સતસંગ ગંગમે, નીચ જરા નહી નાહારે. ગદ્ગદતમે. ૩

એસે કાટીક લાછન તેરે, ધીક જનુનીને જાયા;
દાશ કોશ ભરી શક જગમેં, જમકે હાથ બેકાચારે. ગદ્ગદતમેં. ૪

પશુ તે અધમ પ્રેત સમ પામર, ગુણુ પ્રભુકા નહી ગાયા;
છોટમ સરજનહાર મજેગો, સો જન જગમેં ડાહ્યારે. ગદ્ગદતમેં. ૫

ખ્યાલ.

કાંઈ દેખો દુરમતી જનકી, નહી ખખર અપને તનકી. કાંઈ. ૨૬.
 માંન અરવકા દેહ બચા હે, કાંઈસે ઉતપતી મનકી;
 પાવ પલકમે વીખર જાતહે, જ્યુ બાદરીઆં ધનકીરે. કાંઈ. ૧
 ગરવ ગુમાન કરત ધતનેપર, નીંધા ઉતમ જનકી;
 અચન ખાંનતે બેધ કરત હે, જેસી બાલ બીલકીરે. કાંઈ.
 બાત ધરમકી રીકી લગતહે, પ્યારી લગત બીખયનકી;
 છોટમ એસે મતીત જીવકુ, ભીતી જમ દંડનકીરે. કાંઈ. ૩

રાગ ધનાઘી.

નાથ કેસે ગજકો બધ છોડાયો એ રાગ.
 આલસમે દીન ખોયા, અમુલ્યક આલસમે દીન ખોયા;
 શુભ સાધન ખીજ ન ખોયા. અમુ. ૧
 ખીન ઉદોગ રોગ ભયા તનમે, રંક હોય કેરોયા;
 જ્યાંકે ઉપાય અનેક પ્રંથમે, જતન ખીયારી ન જોયા. અમુ. ૨
 જન પ્રતીપાલ દયાલ પશુમે, પલખર ચીત ન પ્રોયા;
 મોહ માંન મદ આદી માહાગદ, સતર સદનમે સોયા. અમુ. ૩
 મકતી કરી ભગવંત ન માયા, ખોજ ગરવકા ઢોયા;
 ખાયા તેસા ગયા જગમાંહી, ફાગટ જન્મ ખીગોયા. અમુ. ૪
 ખાલસ માંહી ભયા અપરાધી, આપ પાપ નહિ ધોયા;
 ઘાટમ ધ્યાન ધર્યો નહી પ્રભુકો, ગગન અમૃત નહી દોલા. અમુ. ૫

વસંત રાગનું પદ.

ગદીશ જડસે જીવમાં એવી સહજ થકતી છે શિવમાં. ટેક.
 મ અગ્રીમયે અરણી વડે, થાય પ્રગટ પદાર્થમાં પડે;

એથી અળસો થાય તો ના જરો, જમદીસ બડો છવમાં. ૧
 જેમ નાદ બરેલું આકાશ છે, પણ વાજનમાંથી પ્રકાશ છે;
 એમ ધમરનો પણ વાસ છે, જમદીસ. ૨
 બલ ઝીલું વરાલ થકી કહું, એતો આકાશમાં રહે છે સહું;
 અને વાલસ તો એથી બહુ, જમદીસ. ૩
 એવો અનુભવ હરમાં આણુઓ, પ્રભુ અંતરભગી નાણુને;
 કહે છોટમ માહારસ માણુને. જમદીસ. ૪

રાગ કુમરી.

મન તેરો મરમ કાઠ ના લલોરે, ત્યાગી અને નહી રાગસે. મન. ૧
 આજે આજે રામ, પીછે પીછે પીછે ત્યાગીરે; રામ ચલે બીનાપામસે. મન. ૨
 રામ બીના કાઠ પામ ન હાલેરે, ચલ્યો ન જવે નામસે. મન. ૩
 રામ બીના નર મૃતક કહાવેરે, પ્રભુ નમી લે જપ જમરો. મન. ૪
 છોટમ રાગ રસીક જન માહીરે, અલખ મીલે અનુરામસે. મન. ૫

કુમરી.

જન તેરી મુરખના તો ના મરે, જુલ્યો શીરત હે જેબાંમે જન. ૧
 આપકુ જુલ્યો નીજ જપકુ જુલ્યોરે, સમજો નહી ગુરુ જ્ઞાનમે જન. ૨
 જુલ્યો ગુરુકુ પુછ ન જવેરે, મંત્ર કહત તેરે કાંનમે. જન. ૩
 કાંનમે કલો પુની જનમે નાયોરે, પીહુ બતાયો આશમાનમે જન. ૪
 છોટમ સોહુ કહત પોકારીરે, પ્રમટ પ્રભુ એહી ધ્યાનમે જન. ૫

કુમરી.

પ્યારા દેશી મીલે તો દીલકી કહુંરે, મેંતો મોલી કહું કાહા આંનસે. પ્યારા ૧
 પરદેશે મેરી બાત ન બુઝેરે, કાહા બક મરીએ અજાનસે. પ્યારા ૨
 દેશી હમારા દીલકીહી જનરે, પ્યારા લગે મોહ પ્રાંનસે. પ્યારા. ૩

દેશી બીના દીલ દીલગીર મેરોરે, ખાત કર કોહો કાંનસે પ્યારા. ૩
છોટમ ને કાધ જુમ મોંહી પાવેરે, સમને ગુફી સાનસે, પ્યારા ૪
કુમરી.

ખંસી ખાજીગન તો, ગરબ રહોરે, લાગી સુરત મેરી ધ્યાનમે. ખંસી ૧
મંદા મુરબ હોઈ અલત થીરાનેરે, મન મોલો પરમ ગુર ધ્યાનમે. ખંસી ૨
તક તક તીર પતાલક સાંધોરે, જલ લખો અક્ષમાનમે. ખંસી ૩
છોટમ સેહેજ સ્વરૂપ પ્રભુકોરે, પાથો પાથો મુબગ એહી સાંનમે. ખંસી ૪

રાગ ખ્યાલ.

અવસર આયા અફલ ગમાયા, મુલ મરમ નડા પાયાજી;
કરી કરી કુડ કપટ છલ બલસે, કુકરમ કોટી કમાયાજી. અવસર.
જુદા મોલે જુદા ચાલે જુડે જગમર માયાજી;
જોગી જંગમ ઝોર સેવડા, સાચા કોહુ નહી ગાયાજી. અવસર, ૨
આખ લગાધ ધુની ધીકાધ, જ્યું ત્યું જગત રીઝાયાજી;
કહે છોટમ કલીકાલ કંઠજુકી, પડ ગધ સળપર છંયાજી. અવસર, ૩

અઝલ.

આત્મા તત્વહે જીણાન દેખ્યા દ્રશ્યસે જાવે;
હેલમે જોતના દેખી, ધીર કોધ ધ્યાનમાં લાવે. ટેક.
મજનમાં અખ કો કરતા, પવનકો આપહે ધરતા;
તેજમેનુરહે જ્ઞાકા, કહે રસ નીરમે તાકા. આત્મા. ૧
ધરામે મંધકુ ધારે, બાંટી તર જતીમે ધારે;
ખટે રસ સ્વાદ જો કાલાવે, પાન ફલ ફુલમે લાવે. આત્મા. ૨
નીરંજન હે નીરાકારા, ખલકકા ખેલ રમે સારા;
છોટમ હે આત્મા સોધ, એસા મુનવંત નહી કોધ. આત્મા. ૩

ગીરધારી ગાને એ રાગ.

તાર ચપળ જીવન ચાલ્યું જાયરે, તું હરી હરી મળને;
 આળસ તજને, સારાં સાધન સજનેરે તું હરી હરી મળને.
 કાળ ભયંકર છે ધણેરે, કરે ખલકની ખેડ;
 ભંગ કરે અક્ષાંડનો તો, કાલ્યુ માત્ર તુજ દેહરે. તું હરી હરી, ૨
 ત્રસ્ટીકાળે વાહજારે, વીચીત્ર રંગે થાય, ધન સાથે ધુમે ધણા પથ;
 વેગથી વણસી જાયરે. તું હરી હરી. ૩
 હંદ્રજળ માયા વડેરે દીસે સધળા લોક;
 એવી માયા ધૈર્યરીરે, રના થયા પછી ફેરે. તું હરી હરી. ૪
 એવી વેલી અવનવીરે, શક્ષે વચ્ચે ભાજે;
 મુળચક્રી સુકાતી દીસે, આગળ અંત ન લાગેરે. તું હરી હરી. ૫
 આદીત અસ્ત થતો નથી પણ, અવની ઝોયે રાત્ર;
 નામ રૂપ સંસારના પણ વસ્તુ વીધે નહીં ભાત્રરે. તું હરી હરી ૬
 જડ ચેતન બે તત્વભારે, છે સંકેત અપાર;
 છોટમ ભજીએ ભાવથીરે, સમરથ સરજન હારે. તું હરી હરી ૭
 જડ સુજંગમ પ્રયાત.

માહાદેવના દેવ મહી માત મારો, નથી કો પરીપુર્ણ તે જાણનારો;
 વીધી સારદા શેષ જેવા ન જાણે, મતી અલ્પ તેમાં નવી શું વખાણે ૧
 સજેલી જનોમાંહી પુહી તમારી, કયે દેહના ધર્મ તે દેહ ધારી;
 નીરાકારમાં એકબો લક્ષ રાખે, પછી અક્ષતું રૂપ સાકાર ભાખે. ૨
 માહારાજ તુ મુળથી મીત્ર માહારો, શુદ્ધ્યાં પ્રાંતીએ નાથના ઉપમારો;
 વીધેમાં વહયો દેહને સત્ત્વ માંની, સહી આપદાઓ નહીં કાંચ નાની;
 જરા જન્મ ને મર્ત્યના ત્રાસ માંહી, કરી સાહય માહારી ધણીવાર ત્યાંહી;
 રહો પ્રાંચુના નાથ તુ નીત્ય પાસે, ઉગાર્યા ધણા કસ્ટથી ગર્ભ વાસે. ૪

વળી માતના સ્તનમાં હું કીધું, થયો પુષ્ટ પોઠો પ્રતીદીન પીધું;
 અયું શકતીવંતુ સહુ સ્થુળ જ્યારે, કુસંજે ભરયા કર્મના કોથ ત્યારે. ૫
 માહા મોહ માયા પછી માંહય પેદી, નવે દ્વારમાં દુરગુણી દોળ પેદી;
 મંચ્યા કામ ને કોથ લોભાદી વંકા, ન ધારે કદા ધર્મની કાંચ શંકા. ૬
 ભમ્યો છુતસંજે પ્રજા નામ જુલો, ધણા કાળ વીત્યા અયું જ્ઞાન હુલો;
 કૃપાળુ પ્રજાએ કૃપા દ્રષ્ટી કીધી, સખા બાળની આજ સંભાળ લીધી. ૭
 વસાવ્યા વીરેકાદીને પ્રેમ આણી, સુણી તે સમે સત્ય આકશ વાંણી;
 ગુરુ શબ્દનો સાંભળ્યો ધોણ જ્યારે પળાયા રીપુ મોહના દુત ત્યારે. ૮
 રહેમાં રહ્યો એક ઝોંકાર ગાજી, વીધીએ ધણા નાદની ધુન્ય વાગી;
 રહી સુક્ષ્મણમાં માહા સીંધુ નાહ્યો, સદા છોટમે પુર્વનો મીઠ પાયો. ૯

મુખડા કયા રૂપે દરપનમે, એ રાગ.

એસી પ્રખટી ખલટી માયા, જાકા ઈડ અનંત બનાયા. એસી
 પ્રખળ ખલટી માયા.

પંચ રૂપે ભદ્ર માયા, તાંકી સરજી કાયા;
 કાયામે મન રૂપે બેઠી તીનહી પુત્ર બહુ જાયા. એસી. ૧

કામ કોથ મદ લોભ મોહ એ, મનકા પુત્ર કહાયા;
 તીન લોકતી નહિ વચ્ચ કીના, દેવ ધનુજ નર રાયા; એસી. ૨

વાલ અમરે સોમે ભાજે, રૂપ જીવકા ગાયા;
 સો માયામે લીન હોય ગયા, ખગ પકે લપટાયા. એસી. ૩

અધકાર જનુ રજા સુન્યમે, એસી મીઠ્યા માયા;
 છોટમ ખલ જાજન બીન ન મીટે, સો ગુરુ દેવ બતાયા. એસી. ૪

પદ રાગ ધોળ.

અવળ વલ કાય જે જે નીહાણી, ચડતો છે હનુને નીચી છે કાણી;

- આર ત્વયામિ દીસે રસાળી તો, મુળ અહર આકાશમારે. ૧
 મુળધારી હોપ મુળ થયા છે, પંચ પ્રકારે અરૂપ રચા છે;
 આખા જગાંડમાં ફેલી ગયા છે તો, ત્રક્ષ રહ્યું છે તે વડેરે. ૨
 સાખાઓ નીચી ને શુષ્ક સહુ ન્યાર, કાચક ખોટા ને કાચક સાચ;
 પાંખી વસે બહુ ચરવાને ચારાતો, પત્ર પુનઃ બહુ વાસનારે. ૩
 કડવાને મીઠા વેલી ફળ એને, મન મરકટ પ્રુથ ખાય છે તેને;
 આશા વેલી લપટે છે જેને તે, સંશોની જાળ છુટે નહીરે. ૪
 ડાળે ડાળે સહુ દેવોનું ચાણુ, મુળ વીશે પરધક્ષ પ્રમાણુ;
 અરથ એનો જે ઉરમાં આણુ તો, છોટમ બેઠ છે વેદનોરે. ૫
- રામ ગરબી.

મોક્ષ તણા માશગરે સજ્જનસાંભળો, જડ ચેતનનાંજોવો કરી વીચારજો;
 તત્ત્વગાનતોતેજ્યથું કહેવાયછે, એથી ભવબંધન છુટે નીરધારજો. મોક્ષ. ૧
 દેહાદીક જડ વસ્તુ અનાદમાળણીએ, તે જડને માનેછે જેની આપજો;
 રાગદ્રેષ એ તે માનેથી થાય છે, એમાંથી ઉપજે છે પુન્યજો મોક્ષ. ૨
 દેહને અનુકુળ વસ્તુ ઉપર રાગ છે. પ્રતીકુળ વસ્તુ ઉપર રહે છે દ્રેષજો.
 હીસાચોરીજીહ્વ અનીતીઆચરે, મનથી પરનો દ્રોહ કરેહમેશજો. મોક્ષ. ૩
 નીસીદ્ધ કર્મ કહેલાં જે જે વેદમાં, દોષવાન તે જાત આચાર તોળાજો;
 પાપરૂપપ્રવૃત્તીએ કહેવાય છે, એઆચરતાં જીવ અધર્મ થાયજો. મોક્ષ. ૪
 સરવ વડે પરજીવનું રક્ષણુ જે કરે, જીભ વડે શુભ સાચુ બાપણુ થાયજો;
 સરીર જીવપર મનથી જે ઉપજે દયા, સકલહૃદિઓજતનથકીજતાયજો. ૫
 પુન્ય રૂપતો એજ પ્રવરતી જાણીએ, એથી આત્મા ધર્મવંત થજી જાયજો;
 ઉભય પ્રકારેજીવમરેને અવતરે, પાપ પુન્ય ભોગવવા દેહધરાયજો. મોક્ષ. ૬
 મીથ્યા ગાનને દોષ પ્રવૃત્તિ જન્મ છે, દુષ્પ સહીત એ પાંચરૂપસંસારજો;
 ઘડીયંત્રને પેરે જીવ શરતો શરે, સહીશકેનહીએવાં દુષ્પ અપારજો. મોક્ષ. ૭

જન્મ પ્રવૃત્તિ દોષદુઃખને ટાળવા, વળી ટાળવા ક્ષણે મીઠા જ્ઞાનને;
તે હૈતમ આચારજને જઈ સેવળે, તત્વજ્ઞાનરૂપીદેશે મહાજ્ઞાનને. મોક્ષ-૬
આરંભમાણુવરેકધર ઝોળખાવશે, તે ઝોળખતાં દળશે જડઅભીમાનને;
અહંસંઘીજ્ઞાનંદ સ્વરૂપ લખાવશે તેઝોળખતાં યાશે નીરમળ જ્ઞાનને. ૬
જસે પ્રવૃત્તિ તેથીજન્મ થશે નહીં, જન્મ જતાંતે જાશે દુઃખઅત્યંતને;
દુઃખ અત્યંત નીવૃત્તિએ તે મોક્ષછે, છોટ્તમએમ વડે ગૌતમમગ્ધવંતને. ૧૦

અથ પચીઠરણુ ચોપાઈ

તત્ત્વમસી માહા વાક્ય સાર, તેના અર્થ રૂપ ઝોંકાર;
છવ ધધરને વિજે બ્રહ્મ, એક અક્ષરમાં સફનો મર્મ. ૧
હી રીતે જો સમજાય, છવન મુક્ત તેજ નર થાય;
કરતા કેરી ક્ષણ જોઈ, માહા માયા કેવાયે તેહ. ૨
તે મધ્યે કેવલનો ભાગ એ ધધર છે સર્વાવાસ.
અક્ષર બ્રહ્મ છે તેનું નામ, એ ઝોંકાર સકલ ગુણ ધામ. ૩
તેના પરકયા ભાગજ ચાર, તેથી અષ્ટિનો વિસ્તાર;
ત્રણ ભાગમાં ચાહે લોક ચોથુ અક્ષર ધામ અશોક. ૪
માહી કારણુ એને કહેવાય, તેથી કારણુ અષ્ટિ ધામ;
અક્ષર ઉકાર ને ત્રીજો મકાર, એ કારણુ જાણુને નીરધાર. ૫
ક્રિયા શક્તિ રાજસ ગુણ માય, આક્ષર ભંભા દેવત ત્યાંય;
જ્ઞાન શક્તિ સાત્યવીક ગુણુસાર, વિશ્વનું દેવત રૂપ ઉપકાર. ૬
લામસ શક્તિ દ્રવ્ય મકાર રૂપતણુ દેવત તે કારય;
કારણુ અષ્ટિ એ કેવાય, એધિ સુક્ષ્મ અષ્ટિ ધાય. ૭
તમેગુણુ પ્રધાન શક્તિ જમ શબ્દ રૂપ થયો છે ત્યાંય;
તેમાં પડ્યો શુન્યનો બાસ, શબ્દની ઉપજ્યું આકાશ. ૮

- સાંમ રંગને ગોલાકાર, શબ્દ ખીજ રૂપે અકાર;
 શબ્દ માંહથી સ્પર્શજ બધો, તેથી વાયુ ઉપજી ગયો. ૯
- શબ્દ સ્પર્શ જે વાયુ માંમ, લીલો રંગ રહ્યો ત્યાંમ.
 ગુણ ઉપજાય વાયુ મોઝર, તેથી રૂપ થયું છે સાર. ૧૦
- શબ્દ સ્પર્શ રૂપ ત્રય મહી તેજ તત્વ પ્રગટ્યું છે વહી;
 તેજ તણો છે રાતો રંગ, તણે ગુણ છે તેની સંગ. ૧૧
- શબ્દ સ્પર્શ રૂપ કેવાય, તેથી રસ ગુણ પેદા થાય;
 રસથી જલ પ્રગટ્યું છે ત્યાંમ, ચારે ગુણ છે તેની માંમ. ૧૨
- શબ્દ સ્પર્શ રૂપ રસ મહી, તેમાં ગંધ ગુણ પ્રગટ્યો વહી;
 ગંધ થઈ પ્રગટી છે ધરા, પાંચે ગુણ છે તેમાં ખરા. ૧૩
- જલ કેરો છે ધોલો રંગ, પીલો છે પૃથ્વીને અંગ;
 પંચ માત્રાને પંચે જુત, કારજ કારણમાં અનુજુત. ૧૪
- પંચજુતને બેગાં કરી અર્ધ ભાગ કીધા છે ફરી;
 અર્ધ ભાગ મેલત્રી ચાર, પંચીકરણ કર્યો વિસ્તાર. ૧૫
- ચાર તત્વ આકાશમાં મહી, થયું આકાશ માહા જુત વહી;
 એમ વાયુ માંહે મહી ચાર, માહા વાયુ થયો નીરધાર. ૧૬
- જલ અગની આકાશને વાયુ, તેજ તત્વની માંહે સમાયું;
 થયું તેજ માહા જુત તેમ, જલ અગનીમાં સંજોગ એમ. ૧૭
- પાંચે મહી રચ્યું વધરાટ, તેમાં ચઉઠ ભોક્ષો દાઠ;
 રાજસ ભાગ પંચનો અહિ, કર્મ ઇન્દ્રિયો પ્રગટી સહી. ૧૮
- રાજસ ભાગ આકાશનો જેઠ, આતન ઇન્દ્રિ કહીને તેઠ;
 રાજસ ગુણ જે વાયુમાંમ, કર ઇન્દ્રિ કીધી છે ત્યાંમ, ૧૯
- રાજસ ભાગ તેજનો અહી, ચરણ ઇન્દ્રિ કીધી સહી;

- જલ કરો રાજસ ગુણુ મહી, ઉપસ્થ ઇંદ્રિ કીધી સહી. ૨૦
- રાજસ ભાગ પ્રથ્વીનો સાર, ગુણ ઇંદ્રિ કીધી નીરધાર;
- કીધા શક્તિ રાજસમાં ભરી, માટે કર્મ ઇંદ્રિયો કરી. ૨૧
- જ્ઞાન શક્તિ કેવાયે જેહ, સાત્વીક ગુણમાં રહિ છે તેહ;
- પંચભુતનો સાત્વીક અંશ, તેથી જ્ઞાન ઇંદ્રિનો વંશ. ૨૨
- સાત્વીક અંશ આકાશની માંય, કરણુ ઇંદ્રિ ઉપજી છે ત્યાંય;
- ભાગ વાયુમાં સાત્વીક તણો, ત્વચા ઇંદ્રિ તો તેની મણો. ૨૩
- સાત્વીક ભાગ તેજનો વહી, નેવ ઇંદ્રિ તેથી નીર્મણી;
- સાત્વીક ભાગ ઉત્કનો સાર, તેથી રસના છે નીરધાર. ૨૪
- સાત્વીક પ્રથ્વીનો ગ્રહિ, નાસી ઇંદ્રિ તેની સહી;
- જ્ઞાન ઇંદ્રિયો પંચે એહ, સાત્વીક અંશે થઈ છે તેહ. ૨૫
- વહી પંચમાહાભુતો માંય, સાત્વીક ભાગ રહેલો ત્યાંય;
- તેહ તણુ અંતસકર્ણુ રૂપ, જ્ઞાન ધણુ તે માંહે કર્ણુ. ૨૬
- અંતસકરણુ એક છે સાર, પ્રતિ બેદે દીપ્તે આર;
- સંકલ્પ વિકલ્પ કરતા જેહ, મન પ્રતિ કેહેવાયે તેહ. ૨૭
- નિત્રે કરે ખુદી નીરધાર, ગર્વ ઉપજે તે અહંકાર;
- સમરણુ કરનાઈ તે ચિત્ત, સધળુ સાત્વીક ગુણુનું વિત્ત. ૨૮
- સાત્વીક રાજસ બેલા કરી, તેના દેવર આ છે ફરી;
- મનના થયા અધિષ્ઠા શશી, ખુદ્ધિ માંછ રચા ગુરૂ વસી. ૨૯
- અહંકારના રૂપ પ્રમાણુ, ચીત તણો ક્ષેત્રય સુખણુ;
- અંતસકર્ણુ તણા એ સહુ, હાવે જ્ઞાન ઇંદ્રિના કહુ. ૩૦
- કરણુ તણો દેવ દિગરાય, નેત્ર તણા રવી દેવ સદાય;
- નાસા તણો દેવ છે મહી, વશણુ દેવ રસના સહી. ૩૧

- વાયદેવ ત્વચાએ રજા ગાન ઇન્દ્રીના એતો કહ્યાં;
કર્મ ઇન્દ્રિના કહું છું સાર, આણી નર સમજે નિરધાર. ૩૨
- મુખ ઇન્દ્રિના પાવક કહ્યાં, કર્મ દેવ તે હાથે રજા;
ચરણ તથા છે વિસ્તૃત મુખ, ઉપરથીમાં બ્રહ્માનું રૂપ. ૩૩
- મુદા તથા કાલાવે ચમરાય, કર્મદેવ સધળા કહેવાય;
પંચમહા છુતનો રાજ બામ, દક્ષ વાયુ સરજ્યા તે જગ્યા. ૩૪
- ગ્રાણ વાયુનો હૃદયે વાસ, એથી હોય બુખને પ્યાસ;
અપાન રહે મુદાને ઠામ, ત્યાગ કરે મલ મુત તમામ. ૩૫
- સમાનનો નાભીમાં વાસ, અંજન જલ પાચન કરે સમાસ;
ઉદાનનો છે કંઠે ઠામ, સ્વાસોસ્વાસ કરવાનું કામ. ૩૬
- ખ્યાન વસે છે સહજ શરીર, રસ પહોંચાડે એજ સમીર;
નાગ વાયુથી હોય ઉદગાર, કર્મ નીમેજ કરે નીરધાર. ૩૭
- કકલ વાયુથી છીંકજ થાય, દેવદત્ત જગ્યાસુ ખાય;
મહાને કુલાવે જેહ, વાયુ ધનંજય કહીએ તેહ. ૩૮
- એ દક્ષ વાયુ કરાં કામ, સુક્ષમ દેહમાં તેનો ઠામ;
સુક્ષમ સ્પષ્ટ કહેવાયે એહ, તેનું નામ છે સુક્ષમ દેહ. ૩૯
- એતો અપંચીકૃત કહેવાય, તેથી પંચીકરણ રચાય;
પંચીકરણ સ્થુલ વૈરાટ, તેમાં ચાર ખાણના ધાટ. ૪૦
- ચક્ર લોક સુધી આકાશ, તેમાં જુદા જુદા ખંડ;
સુર લોક પૃથ્વી કહેવાય, અવર લોક અંત્રીક્ષ ગવાય. ૪૦
- તે ઉપર સ્વર લોક મુકામ, મહર લોકનો તેપર ઠામ;
તે ઉપર જન લોક પ્રમાણ, તે ઉપર તપ લોક એ સાત પ્રકાર; ૪૧
- સત્ત્વલોક તપ ઉપર સાર, ઉર્ધ્વ લોક એ સાત પ્રકાર;

- પૃથ્વીથી નીચાં છે જેહ, સાત પાતાળ જાણવાં તેહ; ૪૨
- અતલ વિતલને સુતલ નામ, તેની તમે રસાવળ ધામ;
- વળી તલાતલ મહાતલ સાર, છેલ્લો પાતાળનો વિસ્તાર. ૪૩
- લોક અતુરદલ કહીએ એહ, એ ધ્રુવર કેરો સ્થુલ દેહ;
- ચારે ખાણુ ધ્રુવર સ્થુળ માંય, એથી બીજ રહે નહી કંચ; ૪૪
- ભોમભોમ અન્નાદિક સાર, મનુષ્ય પશુ આદી અપાર;
- સર્વ મળી ધ્રુવરનું સ્થુળ, હિરણ્ય ગર્ભમાં તેનાં મુલ. ૪૫
- સુક્ષ્મ દેહ જીવ તણા અનેક, હિરણ્ય ગર્ભ ધ્રુવરનો એક;
- દુહ સત્ત્વગુણી માયા જેહ, કારણ દેહ ધ્રુવરનો તેહ. ૪૬
- મલીન સત્ત્વ અવિધા બર્થો, કારણદેહ જીવનો કર્યો;
- સ્થુલ સુક્ષ્મને કારણમાંય, પંચકોશ જાણવા ત્યાંય. ૪૭
- કારણ દેહ જીવ ધ્રુવર તણો, કોશ આનંદમય તેમાં મણો;
- વિજ્ઞાનમય મનોમય પ્રાણમય જેહ, સુક્ષ્મ દેહમાં વરતે તેહ. ૪૮
- સ્થુલ દેહને દીસે બોલો, કોશ અન્નમય છે એકલો;
- પંચકોશનો સાક્ષી જેહ ૩૫ જીવનું જાણે તેહ;
- પંચ કોશ સમષ્ટિ માંય, ધ્રુવર સાક્ષી કહીએ ત્યાંય. ૪૯
- પંચ જ્ઞાન ઇન્દ્રિ નિરાધાર, નમ્યે વતિ બુદ્ધિ તે કાર્ય;
- કોશ વિજ્ઞાનમય તેનું નામ, હવે મનોમયનું કહું કામ. ૫૦
- પંચજ્ઞાન ઇન્દ્રિને સંગ, સંકલ્પ ઉઠે તરંગ;
- કોશ મનોમય તે કહેવાય, ધણા મનોરથ તેથી યાય. ૫૧
- કર્મ ઇન્દ્રિયો કહાવે પંચ, પંચ પ્રાણ તે સાથે સંચ;
- કોસ પ્રાણમય કહાવે તેહ, કોશ અન્નમય તે સ્થુલ દેહ. ૫૨
- અન્ન વડે દેહ વૃદ્ધિ હોય, માટે કોશ મનોમય સોય;
- પંચ કોશથી આત્મા અલગ, ચેતનતા સરવેમાં સલંગ. ૫૩

- ઉઠ હાથ પ્રમાણ છે જેહ, સ્થુલ દેહ જાણવો તેહ;
ઈંદ્રિ બોલક તેમાં રહે, બાહ્ય વિશ્વયને ઈંદ્રિ ગ્રહે. ૫૪
- સકલ ઈન્દ્રિયોનો વ્યાપાર, તેજ અવસ્થા જાગ્રત સાર;
અકાર માત્રા તેમાં રહી, નેત્ર સ્થાને વરતે સહી. ૫૫
- વિશ્વાભીમાન વૈખરી વાંચુમ, નખધીખ સુધી તેની જાણુમ;
પંચ માહાશુતની વિકતી જેહ, પચીસ પ્રકૃતિનો સ્થુલ દેહ. ૫૬
- એક એક શુતની પ્રકૃતી પંચ, પંચશુતનો તેમાં સંચ;
આકાશમાં આકાશ તે જેહ, લોભ ધણો ઉપજવે તેહ. ૫૭
- આકાશમાં વાયુનો કામ, તેથી તો ઉપજે છે કામ;
આકાશ માંહે પાવક મહે કોધ ઉપજે તેણી પલે. ૫૮
- આકાશમાં જલ જો જમ ચહે, મોહ ઉપજે તેના વહે;
આકાશ માંહે અવની જાય, જયની ઉપજ તેથી થાય. ૫૯
- પાંચ પ્રકૃતિ નભની કહી, હાવે કહું વાયુની સહી;
વાયુમાં આકાશ સમાય, તેથી શરીર પસારણ થાય. ૬૦
- વાયુ માંહે વાયુ મહી, તેથી હોય ચંચળતા વળી;
વાયુ માંહે અગ્નિ મળે, તેથી અતિ ઉતાવળો પળે. ૬૧
- વાયુના ભેળુ જળ મળે, હોય ભ્રમણતા તેણી પળે;
વાયુ ભેળી પૃથ્વી થાય, તેથી શરીર તે સંકોચાય. ૬૨
- તેજ નાંહી આકાશ સમાય, તેથી નરને નિદ્રા થાય;
તેજ ભાગમાં વાયુ હોય, મિથુન કરમ ઉપજવે. સોય. ૬૩
- તેજ ભાગમાં હોયે તેજ, આગસ ઉપજવે છે એજ;
તેજ ભાગમાં જળ છે જેહ, તથા લગાડે તનને તેહ. ૬૪
- તેજ ભાગમાં પૃથ્વી રહી, કૃષ્ણ ઉપજે તેથી સહી;
જળ આકાશ થકી હોય લાલ, જળ વાયુથી રેત રસાળ. ૬૫

જળ અંબી સંજોગે રક્ત, જળમાં જળથી મુત ઉત્પત;	
જળ પૃથ્વી સંજોગે ભેદ, પાંચ પ્રકૃતિ જલનો ભેદ.	૬૬
પૃથ્વી માંહે મેળવી વ્યોમ, તેથી ઉપજાવે છે રોમ;	
પૃથ્વી માંહે વાયુ ભરી, તેથી સરવ નાડીયો કરી.	૬૭
પૃથ્વીમાં કરી તેજ સમાસ, તેથી તો ઉપજે છે માસ;	
પૃથ્વી ભાગ વિશે જળ જેહ, ત્વચા શરીરે કીધી તેહ.	૬૮
પૃથ્વીમાં પૃથ્વી મળી વિસ્તાર; તેથી અસ્ત યમાં નિરધાર;	
સ્થુળ દેહની રચના એહ, હાવે કહું છું સુક્ષ્મ દેહ.	૬૯
સુક્ષ્મ દેહનો કંઠે હામ, સુપન અવસ્થા તેનું કામ;	
શુશ્રુસાત્વીક માત્રા ઉકાર, વાણી રહી મધ્યમાં સાર.	૭૦
તૈજશ અભીમાનીને જોગ, ધવી વ્યક્ત છે તેમાં જોગ;	
સુત અપંગીકૃત સહુ મળી, સુક્ષ્મ, દેહ થયો છે વળી.	૭૧
પંચ પ્રાણુ દશ ઇંદ્રી સાર, પંચ વિષય અંતઃકરણુ ચાર;	
લિંગ શરીર કહેવાયે તેહ. એનું નામ વાસના દેહ.	૭૨
મુખ દુખ હરખ શોક સંતાપ, એને હોય પુન્યને પાપ;	
સ્વર્ગે નરકે જાયે એહ, બંધ મોક્ષ પામે છે તેહ.	૭૩
હેવે કહું છું કારણુ દેહ, તમો શુશ્રુ પ્રધાન છે જેહ;	
કારણુ દેહતછે હૃદય માય, પસ્યંતી વાણી છે ત્યાય.	૭૪
આનંદ જોગ પ્રાણ અભીમાન હોય, શશુભિ અવસ્થા નિદાન;	
મકાર માત્રા તેમાં રહી, એ સરવેનું કારણુ સહી.	૭૫
ચોથો દેહ માહા કારણુ નામ, બ્રહ્મરં તેમાં તેનો હાંમ;	
અર્ધ માત્રા પ્રણવનિ ત્યાંય, વાણિપરા રહિ તે મોંય.	૭૬
તાંહાં અવસ્થા તુરીયા હોય, મુચ્ચાતિત પદ કહિયે સોય;	

- પ્રત્યક આત્મા છે અભીમાન, શુભ સાત્વીક શુભ કેવલ જ્ઞાન ૭૭
 આનંદ આસ જોમ છે ત્યાંય, જોગી કહે સમાધિ માંય; ૭૮
 અક્ષર અક્ષરપ ઉકાર, તેમાં દિસે તેજ અપાર. ૭૯
 નાના વિધિના વાજે નાદ, પામે કાવક શુર પ્રસાદ; ૮૦
 કોટી જનમનાં મુક્ત હોય, તેનું દરજન પામે સોય. ૮૧
 જોમ તપાસી જોસે દેહ, જીવન મુક્ત જોમેધર તેહ; ૮૨
 જે નરને નહિ તત્વ વિચાર, તે પામર બાકે સંસાર. ૮૩
 અન્ય ઉપાસન જે જન કરે, તે સરવે જનમે ને મરે; ૮૪
 જેને સદશ્વર સાચા મહે, તે નર સોએ પંથે પહે. ૮૫
 અક્ષરને આરાધે જોહ, બીજ વાસના બામે તેહ; ૮૬
 અક્ષરાતીતમાં જઈ સમામ, માહા મુક્ત તેને કેવાય. ૮૭
 માહા કારણથી કારણ થયું, તેથી સુક્ષ્મ નીપજી રહ્યું; ૮૮
 સુક્ષ્મથી પ્રમટ્યું છે સ્થુલ, પેલુ તે સરવેનું મુલ. ૮૯
 સ્થુલ ને સુક્ષ્મનો આધાર, સુક્ષ્મ કારણથી નીરધાર; ૯૦
 કારણ છે માહા કારણ વડે, તેથી ચૈતન થઈ નીમડે. ૯૧
 ત્રણી મહી ત્રીપુટી બંધાય, તેધિ જાણ્ય, આત્માને ધાય; ૯૨
 કરણ ઇંદ્રિ અધ્યાત્મ સ્થુલ માંય, શબ્દ વિશ્વ અધિભુતિક ત્યાંય. ૯૩
 અધિ દેવત તેના દિગરાય, એ ત્રણે ત્રિપુટી કેવાય; ૯૪
 નેત્ર અધ્યાત્મ અધી ભુતીક રૂપ, સુર્મ દેવ અધિ દેવક જુપ. ૯૫
 ઘ્રાણ અધ્યાત્મ આધ ભુતીક ગંધ, કુમાર અશ્વની દેવ સમંધ; ૯૬
 રસના તે અધ્યાત્મ સદાય, તેમાં રસ અધિભુતીક ધામ. ૯૭
 વરણ દેવ અત્રિ દેવત માંય, એમ ત્રિપુટિ જાણે ત્યાંય; ૯૮
 ત્વચા ઇંદ્રિ અધ્યાત્મક નામ, અધિ ભુતીક રૂપર્ષ તે ઠામ. ૯૯
 વાયુ દેવ અધિ દેવ વિશેષ, ત્રિધા ત્રિપુટી હોય હમેશ;

उक्तं अर्थान्तरं अपि श्रुत्वा आहोति, अपि हेतुः तत् तद्विनिर्वाहः
यत्किञ्चिदपि अर्थान्तरं तदुक्तं, अर्थान्तरं अपि श्रुत्वा तदुक्तं. ८८

निष्काम देव अपि देवता-कार, भक्त-पराय तनो नार;
 मेढ भद्रि अपिनात नार, अपिभुत आनन्द साधन.

अग्नि देवत प्रणम्यत सद्धि, त्रिधा त्रिपुटी सधमे रद्धि;
 शुद्ध अग्नि अर्घ्यात्मक भवो, मल विसर्गं अविशुद्धि भवो. ६२

અધિ દેવતા તેના મંથ દ્વારા, ત્રણ મહાત્મિ કારણ થાય;
ચિત્ત અન્યાયન ચિત્ત વાન અધિ કૃત, અધિ દેવતા કુટરક સંચુલ. ૭૩

अहं अभ्यात्म अभि, शुतं अहं इति, इह इव अपि देवत वती;
शुद्धि अभ्यात्म निवेष्ट अभि शुतं, अपि देवत अभिरा शुत. ५४

अथ व्याख्या अथोक्तं अथ, ते अथिभुव अथुवि त्यांय;
अथ इय अथि अथ, अथ, अथि अथ तेवि. निरधार. ६५

મહાચર દસ ત્રિપુડિ એક, વરને છાપારને દેક,
પંચ વિશ્વન દસ છત્રીયો કહી, એકવિંશતે વખતે વહી. ૬૬

॥३॥ विषयनि कुत्रने कर्तुं, एष विषय नेत्रने वक्तुं;
 एष विषय त्वत्काले साधक, नासा युद्धे अधनि साधक.

રસના ઉપરથી વિશે-રસ હોય, ઝાંઝુ મારજ કહિયે સોય;
 ખાલ વિજય કહરિયો, મહે, સુલ-ચડી સુધમ મહે લહે.

सुदृढ सांपे कारखु.अधु, तेवि जहें माहा कारखु पधु;
माहा कारखुनि आरा माय, परवार्तु त्मांवि प्रेसय.

તેથી જાણ કરાવ્યુંને સાય, અન્યો અન્ય એમ આશ્ચર્ય જાય;
કારણ નિપત્ત્યંતિ વાણ્ય, તેથી હોય મુહૂર્તને જાણ્ય. ૧૦૦

મુશ્મલનિ મતલબ હોય, જેમ ઘડે ધાટ અક્ષરના તેમ,
જે વંદ જેવા ઉઠે તરંગ, તેવો શબ્દ હોય તે સગ. ૧૦૧

- શ્વાસુ મધ્યમાં તેની હોય. સ્થુલ વજ્રમરી બોલે સોય;
જેવો જેવો મનોચિકાર તે ઘટ હોય તેવો ઉચાર. ૧૦૨
- તેલ સાત્રને મંથ અપર, ત્રાણિતો સધજો વિરાગ;
જરાપારય પદ પામે જેડ તે નર ફરી ધરે નરિ દેહ. ૧૦૩
- કારણુ રુક્ષમ હાંમને સ્થુલ, માહા કારણુ વણિનું મુલ;
જરા પારચથિ ઉઠે તરંગ, તે બલ પામે માયા સંગ. ૧૦૪
- ત્યાં અક્ષર ઉપજે, ઊંકાર, તેનો ત્રિધા થાય ત્રિતાર;
પરસ્પતિ મધ્યમાં વજ્રમરી, આવન અક્ષર નિકલમરી. ૧૦૫
- દેવ મનુષ્ય સરખા જે દેહ, આવન અક્ષર બોલે તેડ;
પશુ પક્ષીમાં બળે થાય, પુરા કોષ્ઠી ના બોલાવ. ૧૦૬
- બિન સરવના જે જે દેહ, ધધર સાથે એકતા તેહ;
પૌંચ બ્રહ્માંડમાં મલગ આકાશ, વાયુ એકતા સ્વસોરવાસ, ૧૦૭
- હૃદયમ સજિત તેજની "ક, પ્રકાશ નેત્રનો યુવો વિવેક;
ત્રણ વિશે એકતા જલ સકિ, ક્ષુધાવડે છે એકતા મહિ. ૧૦૮
- સ્થુલે સ્થુલ એકતા જેન, સ્થુલમ શબ્દાદિક છે તેમ;
કારણુ અવિધાના ગુણુ જેડ, પિંડ્ય બ્રહ્માંડમાં એકતા તેહ. ૧૦૯
- જીવ જીવનું આપ ન લહે. એજ અવિધા સધજે રહે;
સમુપતીમાં આનંદ જેડ, પુરીયા રૂપ જાણુયે તેહ. ૧૧૦
- મહાકારણુ માંહે એક તાર, એમ દેહનો કરો વિચાર;
સ્થુલ દેહ બ્રહ્માંડનો વંશ, એમ જીવ બ્રહ્માના અંશ. ૧૧૧
- દેહ છતાં લય ચતવે જેહ, જીવનમુક્ત થાય નર તેહ;
સોહં શબ્દ બ્રહ્માંડમાં હામ, ઘટ ધટ પ્રત્યે તે માળે સોય. ૧૧૨
- તેમાં મનની એકતા થાય, પંચીકરણુ પારય તે જાય.
લય ચિતવન કહુ છું નિરધાર શેષ ઉમરે તેહજ સાર. ૧૧૩

બીજા સરવ આકાશ સ્થર, તેમાં આકાશ રહે તે સ્થર;	
પૃથ્વી મધ વિશે લય થાય, મધ નીરમાં જર સમાય.	૧૧૪
નિર જાય છે રસમાં મળી, રમ અગ્નિમાં જાય છે બલિ;	
અગ્નિ રૂપમાં થાય સમાસ, રૂપ તથો વાયુના વાસ.	૧૧૫
વાયુ જઇ રમણમાં મળે, રમણ આકાશ વિશે જઇ બંધે;	
અહ વિશે મળી જાય અકાશ. અહ તમેગુણમાં રહે વાસ.	૧૧૬
જંચ કર્મ ઇંદ્રિયો જોડ, ઇસ વાયુ કહેવાયે તેડ;	
સર્વ રમેગુણમાં જઇ મળે, રાજસ તામસ સાથે પળે.	૧૧૭
જંચ ગાન ઇંદ્રિયો સાર, દેવ સહીત અંતઃકરણ ચાર;	
સાત્વિકમા લય પામે સહી, મળે સરવ ઉકારમાં જઇ.	૧૧૮
મણે ગુણ સમેત આકાર માયામાં તેનો એક તાર;	
માયા કૈાલમાં લય હેય. વળી દેવ રહે નહ કૈાલ.	૧૧૯
જીવ ઝરારનો ન રહે બેઠ, એમ વડે છે ચારે વેઠ;	
સર્વ પ્રપંચ જતાં જે રહે, હોટમ બધા તે ને કહે.	૧૨૦
વૃક્ષ બીજમાં રહે છે જેમ, આકારમાં સૃષ્ટિ સદુ તેમ;	
અવ્યક્ત વૃક્ષ રૂપ આકાશ, રૂપ રચાનિ અક્ષર અપાર.	૧૨૧
રૂપ રૂપ પ્રત્યે જીવ અનંત, અક્ષર આદિ કિટ પ્રજાંત;	
સકુન પોષણ ચેતન વડે, એમ વિચારે ભેખે મઠે.	૧૨૨
ચેતનનું ચેતન છે જોડે, કષ્ટપ્રજ કરતા કહીએ તેડ;	
પંચીકરણનો કરે વિચાર, તેની શુદ્ધિ હોય ઉદાર.	૧૨૩
જીવ ધરતરનું જડે નિહાન, તેથી હોય જથારથ ગાન;	
મહા પુરુષ જે જન થયા, એજ માર્ગે સધળા ગયા.	૧૨૪
એ વિના બીજે અજાસ, તે સધળા માયાનો પાસ;	
પીડય બધાંકનો કરે વિચાર, તેના પુન્ય તથો નહિ પાર.	૧૨૫

જ્યાંક માંહે તોરવે જેટલાં, નમિ નીચ હજ પામે તેટલાં;
વેદ તણું સિદ્ધિ છે એક, સમજે તે નર આમ વિશે.

૧૨૬

જંચીકરણનો કરે વિચાર, કહે કાંઈમ તે જામે પાર;

॥ કૃતી મી પંચીકરણ સમુદ્ધ. ૧ ॥

મી મુશ્કેલી નમઃ રાજ આનંદના મર્યાનો. ગુર મહિમા, કાવ્ય જાનીયાલ છે;

કર ઉપજ્યો આનંદ, ગુરનો મહિમા આવા;

હીવે રચ્યો છે કંઈ પ્રેમીને રસ પાવા;

ગીરજા ગુર અમીન; તત્ત્વ નથી કહી તેવું;

પદમાં ઉપજી જાન ગુર આરાધન એવું.

૧

જનને એજ ઉપાસ, સર્વિ ગુરમાં સુરતી;

વિદુષ પરી વિચાર, માને ગુરની સુરતી,

હું પણ દેવિ હમેશ, ગુરનું ધ્યાન પરંતુ;

કાંડી સધળા કહેલ, કિરતી એજ કહીશું.

૨

ધારે પરચું ભેદ, પરમ ગુર પરસાપે;

બાર ન લાગે ભેદ, જગત ગુરને જાપે;

ગુર સુરતી મયુરોપ, ધ્યાન રહેમાં ધારે;

પરચમ તે પ્રજા, સંકુનાં કારજ સારે.

૩

અરક કરે ઉચોત, ત્રિભોવનનું તન ટાલે;

તેમાં ગુરની જ્યોત્ષ, બહુ પાતકને ખાલે;

શીતલ કોપી સોમ, ગુરનું દેવત એમાં;

વાસો ભેદને બોમ, ટાટો ગુણ છે તેમાં.

૪

પ્રેમ રચ્યો માહારાજ, વિધીયે કરવા વૃષ્ટિ;

સરજ્યો સુખલો સાજ, સોભાવી છે સૃષ્ટિ;

અવની ને આકાશ, સરજ્યા પાવક પ્રાણ;

વાણમાં કરી વાસ, પૈથિ સમજા પ્રાણિ,
 દેવ પીત્રી ગાંધર્વ, મુની માલવની જાણી,
 ગુર સત્તાની સર્વ, બેઠ રમ્યો જુદા બાતી,
 અમણિત સરજ્યાં ધંડ, અધર સરવને ધરીયા;
 પ્રાણિના કરી પીડ, વિધિયે સહુ વિસ્તરિયા.
 ગુર સત્તાથી સર્વ, જીવંતુ જીવંત જાણી;
 મુચુનો મુકી મર્વ, પ્રોઠ પ્રતાપ પ્રમાણી;
 મોટો ગુર મહિમાય, દિલમાં ધરજો દેવી;
 તેની ગુણના વાચ ઉપમા ન મહે એવી.
 દાસે સધલા તાપ, ગુર પદ પંજર પરચે;
 અંતરમાં નિજ આપ, દિવ્ય રૂપ તે જરસે;
 બાવ બક્તિ સંજુકા, ગુર આરાધન મને;
 કરે સરવને મુક્ત તે પદ કરતલ તેને.
 મહે લક્ષ્મી સાંત્રાજ, લોક સરવ તે પુને;
 મુધરે સધલાં કાજ, સકલ પદારથ મુઝે;
 એવો ગુર મહીમાય, દેવિ દિલમાં ધરજો;
 જાંડી સરવ ઉપાય, ગુર ઉપસન કરજો.
 વેદ શાસ્ત્ર પુરાણ છે, ધતીદાસ ધણેરાં;
 મુચુતાં વિધી વિધી વાંચ, ચીત બમે જીવ કરાં;
 મગ વ્રત તપ દાન, જપના જે જપનારા;
 રહે અંતર અગાન, મુઠે મુઠ બચારા.
 સહુમાં દેવત એક, ગુર બુદ્ધિથી નમીયે,
 તન મન પ્રાણ સમેત, ગુરને અરપણ કરવું;

હઠધી આણી હેત, આચાર્યે અનુસરવું. ૧૧

સહિત સોલ ઉપચાર, ગુરૂની સેવા કરીએ;

સરસ સુમનના હાર, ધ્રુવ દીપ સહુ સરીએ;

વાહન વસ્ત્ર સમસ્ત, ગુરૂને ગરબણ કરવાં

વિધ્ય વિધ્ય ખીલ વસ્ત્ર, બાવે ભુક્ષણ ખરવાં. ૧૨

આસન સેન્ય ઉપાન, દત્તાત્રીઃ સુખાત્રી;

ભાવે ભોજન પાન, દેહ ગેહને નારી;

ગુરૂને આપી સર્વ, અધત્ત થઇને સહીએ;

તજ દેહનો ગર્વ, દત્તણી સત્તલી સહીએ.

વતેનાર પ્રણામ, દીર્ઘ દંડવત ઢીંગે;

કરીએ એવાં દામ, જો ગુરૂનું મન રંઝે;

આપે લક્ષ અર્ગંડ, અંબુઃ આનંદ આવે;

જે સત્તે અકર્ગંડ તે, પ્રભુને દરસાવે. ૧૪

જે પદ અગમ અપાર, દેવ મુર્તિને દુર્લભ

તે દરસે નીરધાર, ગુરૂ સંવાયા સુર્લભ;

અનુમવ અક પ્રકાશ, દેવાં રહે એને;

કાપે કર્મના પાશ, સદગુરૂ દહીએ તેને. ૧૫

ગુરૂપદ રત્નકણુ એક સ્નેહે સીરપર ધારે;

તિરથ કોટિ અનેક, કેરૂ ફલ હોય ત્યારે;

ગુરૂ ચરણોદક પાન, પ્રીત્ય સહિત લે મુખમ;

સદલ તીરથનું સ્નાન, તે ફલ પામે સુખમાં. ૧૬

ગુરૂ ઉચીટ પ્રસાદ, પુરણ પુન્યે પામે;

તે ગુરૂના ગુણાનુવાદ, કરતાં ભવ દુખ વામે;

જ્યાં ગુરૂનું આશ્રમ, તે સ્થળ બાણો કાશી;

ગુરુ તે તારક જ્ઞાન, ત્રિશ્વેશ્વર અવિનાશી.

૧૭

ગુરુ ચરણોદક ગંગા, અગણિત અધર નારી;

અશિ અંગ કમંગ, નીચી લેજો ધારી;

ગુરુ ચરણનું ચિન્હ તિન્ન રાગ પ્રમાણે;

પ્રાગ રાજ્યા નિત્ર અંતર કાંચ ન અણો.

૧૮

ગુરુ મુરતિનું દયાન, ગુરુ ગુરુ નામ ઉચાર્યે;

ગુરુ ચરણોદક પાન, ગુરુ આરા અનુસર્યે;

વરણાશ્રમ અધિવાર, ગરવ કરવેગો છોડી;

ગુરુ આગલ ન નંદાર, રસેવું જો કર જોડી.

૧૯

વારમવાર પ્રણામ, કપટ તણને કર્યે;

તણ ક્રોધ ને કામ, દહ ભક્તિ ઉર ધર્યે;

ગુરુની આગળ કાંચ, અસત્ય ના ઉચાર્યું;

ગુરુના આસન માંચ, પગલુ ધરતાં કર્યું.

૨૦

પાગ ઉપર ધરી પાગ, ગુરુ આગલ જો બેસે;

ગુરુ મુરજદા ત્યાગ કરત સંકટ સેહેશે;

ગુરુ વચનનો લોપ, કરતાં જો નવ ત્રાસે;

સહે દધવનો કોપ, સુકત સધળાં નાસે

૨૧

એકાક્ષર દાતાર, ગુરુ ધ્યેયનાં માને;

ધારે દેહ અપાર, ગરબવ શુકર શાંતિ;

ગુરુ મહિમા કરી ભંગ, આપે આપ વખાણે

તેનું પિલે અંગ જમહા ધાલી ધાણે.

૨૨

ગુરુ બરાબર આપ, માતી લેજો મનમાં;

તેનાં પુરણ પાપ વસે વરૂ થઈ વનમાં;

અંકા થઈને જાય, ગુરના અવગુણ મારી;

તે પાપીના પ્રાણ, જમને હાથે જાય.

૨૩

ગુરથી જાંના કર્મ કરશે નંદીક પ્રાણી;

ધિક ધિક તેના ધર્મ, હોય પુન્યનિ હાણી;

કું વ કહીને વેણ, ગુરનિ માંત્ર બોલે;

કહે અવટતાં કહેણ; તે નર ખરને તોલે.

૨૪

ગુર સાંભો છલવાઈ, જુગત્ય કરીને જીતે;

પડે પણો અપરાધ, પછી વીરતી વીતે.

૨૫

દામમ ચાંમ પર પ્યાર, ગુર ઉપર નહી એવો;

તે મતીમંદ ગમાર, જીવ આસુરી જેવો.

૨૬

ગીરજ્યા ગુરવું સુણ, હોય આગલ ના કહીયે;

સારી હોયે સુઝાળે, મન સમઝી રહીયે;

શુદ્ધ સુચિદાનંદ, બ્યોમતિત નિરંજન;

હાલે બવનો દંદ, બક્ષા વજ્ર ભય બંજન.

૨૭

જ્ઞાનશક્તિ આરદ, તત્ત્વ સકલ આમુસણ;

ગુણ જેના છે ગુહ, રહિત મોહ મદ દુશ્ણ;

જેવલ કરણા ધામ, કલ્પ તર સમ કાઢાવે;

પુરણ કરે મન કાંમ, સપજા શોક સમાવે.

૨૮

કાયા નગરી માંચ ફાળ અરિયા ફેરી;

આંખુ ફેરવ ત્યાંચ, પટ પટ લીધો ઘેરી;

મોહ બોબ અભીમાન કામ ક્રોધ મદ મચીયા;

જુહી આત્મા બાંન જીવ પ્રપચે પચિયા.

૨૯

ખલ મોટા ખટ ચોર, ધરમ ધિરજ હરનારા;

જીવ તણું ગહિ જોર ધોર કરમ કરનારા;

જીવને નાંખી જાણ, કાંઈ તર્ક કરે આપે;
 કાંઈ કરે સંભાલ, તપે ત્રિવિધ સાધે;
 અગણિત જન્મ અપરે, ઈરતાં પાર ન આવે;
 જો હોય પુન્યનુ જોર, તેજ મહે ગુરૂ આપી;
 નાસે સખલા ચોર, જીવને દે ઊગાવી;
 દેહ નગરમાં વાસ, હોય ગુરૂનો ઝારે;
 દોહી મોહ્યુ વાસ, આપ અમલ ખેસારે;
 દસ દરવાજા માંવ, ગુરૂની ચોક્કી બેસે;
 આજુબ ફરવે તાંવ, પુરખી ચોર ન પેસે.
 સત નામ સમસેરે જીવના કરમાં આપે;
 દોહરપ દલજેર કરી, અવીધા કાપે;
 સત્ય શિલ સંતોષ, પ્રબલ વિવેક પધારે;
 નિતિ ભક્તિ યાંન, વાસી સેહર સુધારે.
 હોય ગુરૂ રાજ, દેહ નગરમાં ઝારે;
 સરિયાં સખલાં કાજ, જીવ ના જાણે ત્યારે;
 ચત્વ સાર મય તેજ, વહતાં જો હોય વાણિ;
 ગુરૂ મહાયાની એજ, ઉમયા છે એ વાણિ.
 બોલે હૃતમ બોલ, અનુભવ જોમાં ભરીયા;
 તેનો કરતાં તોલ, યાંન તણો ઝે દરીયા;
 બોલે વચન વિશ્વ. સત્ય ધર્મને ખડે.
 તે નહિ યાંની શુધ, પેટભરે પોખંડ.
 ગુરૂગુખી માજન માત્ર, હોય સફૂના કિતકારી;
 પરમ પુન્યનું પાત્ર, જેણે બુદ્ધિ સુધારી;

૩૦

૩૧

૩૧

૩૨

૩૩

૩૪

ગુપ્ત નરના દાન, ઉપર દીસે નમતા;	
ધટમા ન ટકે જ્ઞાન, સીલ સત્ય નહિ સમતા.	૩૫
એક ગુરના શીરા, સુધારાનું પરા કાહાર;	
સુધરા સાંપે શીરા, વરતે બક્ષિત બારે;	
ખલતાન લગે ખેલ્ય બલ્લ દહતે માને;	
હરી શુ જાંવે હોડન, ગુપ્ત અ જની જ્ઞાને.	૩૬
ગીરજા સમગ્રી એમ, અપ અંહાં તજ્યે;	
પુરણ આણી પ્રે । જાવે ગુરને બજ્યે,	
હાંવે ધ્યાન અનુપ, કહુણુ દિલ આણિ;	
તું દેવિ મમરૂપ, જુગતે લગે જાણી.	૩૭
મન વાંચીથી પરવ, જુગમ ચરણુ છે જેના;	
શીવ શક્તિ મય સાર, રમ અરંગી તેના;	
ધક્ષાં પુજની માંય, માહા મંગલ મય મુરતી;	
ગુરને ધારો ત્યાંય, સાંવિ ગમનમાં સુરતી.	૩૮
ચિંતા મણિનું દિવ્ય, સિંહાસન છે સાર;	
તેમાં ગુર સદૃષ્ટવ, મન ધારે છે માહાર;	
ચંદ્ર શીલા સમ દેહ, એ લોચન સુખારી;	
અદ્ભુત મુરતિ એહ, મહિમા જેનો ભારી.	૩૯
ઉર જુજ નયન વિશાલ, અયગ માહા વર આપે,	
નીજ જનના પ્રતી પાલ, કોટી જનમ દુખ કાપે;	
કરુણા સાગર નામ, સુખ પ્રસન છે જેત;	
પુરણ કરે મન કાંમ ધ્યાન ધરોજે તેતું.	૪૦
કંઠે, મણિ ના હાર સ્વેત સુનનનિ માલા.	
શાભાનો નહિ પાર, બોલે શબ્દ રસાલ;	

કેવલ જ્ઞાન સ્વરૂપ, બદા મુદ્રા ધારી;
 માહા મનોહર રૂપ, ત્રિભોવનનું તમે હારી.
 સકલ સિદ્ધિઓ રાધ, કરે ગુરૂની સેવા
 આખલ જોજનના નાથ, આનંદકારી એવા;
 એમ નિત્ય અભ્યાસ, કરીયે દેવી જરે;
 તેના ધરમાં વામ, કરે ગુરૂજી ચરે
 ધ્યાતા ધ્યેય સંગાન, થાશે એ અભ્યાસે;
 છુત જવીસ વર્તમાન, જ્ઞાન થકી લેહે વાશી
 દોટી જનમનાં કર્મ, બહુ સહુ પાતક બલશી;
 આચરતાં એ ધર્મે ઇવ બ્રહ્મમાં બલશે.

૪૧

૪૨

૪૩

સકલ ધ્યાનનું મુલ ધ્યાન ગુરૂનું જણો;
 સકલ સીધી અતુકલ, મોક્ષ તણુ મુખ માણે
 મુકી સાધન માત્ર, ગુરૂ આરાધન કરશે;
 પરમ મોક્ષનું પાત્ર થઈ, બવસાગર તરસે.
 જોની કશણુ લેશ હરી હરને જજા છે;
 ઉત્તમ એ ઉપદેશ, પુરણુ પુન્યે પ્રીછે;
 ત્યાગી જોગી અસ્થ, નરકે અથવા નારી;
 દેહ ધારી સમસ્ત, ગુરૂ સેવા અધીકારી.
 શીવ કરીને સ્નેહ, ગુરૂનો મહિમા ગાયો;
 અજર અમીરસ, એહ, પારવતીને પાયે;
 ગુણુ ગીતાનું સાર, ગાયુ ગરબા રૂપે;
 જોશે કરી વિચાર, તે ન પડે ભવ કુપે.

૪૪

૪૫

મહિમા અગમ અપાર, કોયસ કે નહિ જાણી;
 જાંહાં નવ જાય વિચાર ત્યાંહાં કયમ પાયે વાણી

સોમર કૃષ્ણ તોય, માગસ્યેના રહે નેતું;
 મન કલપે ને કાચ, વાત મોલે તેતું;
 નેતિ નેતિ ઉચાર, નિર્મલ કરિને રહે છે;
 તે ગુરુ થઈ નિરધાર, આપ આપનું રહે છે;
 ગુરુ અક્ષમાં બેઠ, લેલ ને દિસે લહે;
 એમ વડે છે વેદ જોજ્યો અનુભવ અલે.
 અંક અક્ષના અસ્પ, પડિયા માયા વમલે;
 વિતે કદીક કલ્પ, તોયે મુક્ત ન મલે;
 કરુણા સીધુ આપ, દેહ ધરિને આપે;
 ટાલે જીવના તાપ, મોહા બલેથી મુકાયે.
 પ્રિયે ઉઠી પ્રભાત, ગુરુનો મોહિમા મારે;
 છોટમ તે સાક્ષાત, નરહરી રૂપે ચારે;
 મનમાંથીત રલ માત્ર, સેઈને આવી મલારે,
 થસે પુન્યનુ પાત્ર મુક્ત સપલોં રલશે.
 જોમણીસે પચવિશ, છે સંવત સુખકારી;
 પ્રજુને નામી સ્ત્રીજ, ગુરુપદ ઉરમાં ધારી;
 અધન પાછલી પદ. દલગી મંમલ વારે;
 પ્રમદ કર્યો છે, લક્ષ ગુરુ ગીતા અનુસારે.

૪૫

૪૬

૪૭

૪૮

